መስከረም

■ የማሌ ፓርቲ ንድፈሐሳባዊ መሠረት-ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር

■ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና

■ ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት

■ የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ

■ ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት

የማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ቅጽ 3 ቁጥር 11

ታኅሣሥ 1975

Proudly brought to you by

www.binyamhk.wordpress.com

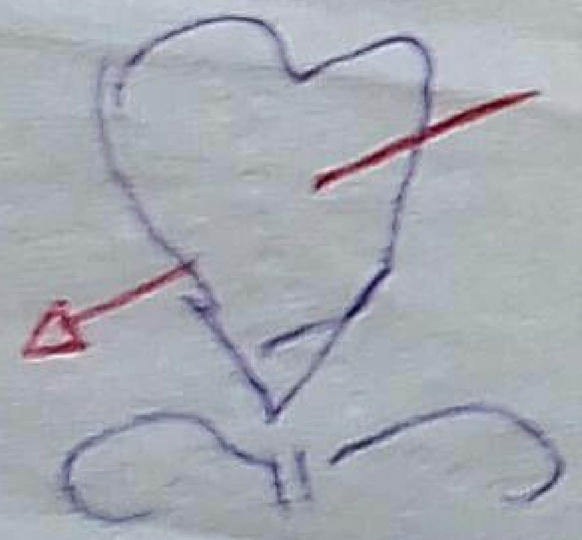

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

መስከረም

ቅጽ 3 ቁጥር 11

ታህሣሥ 1975

ማርክሲስት ለኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ማ ው ጫ

ገጽ

የዝግጅት ገጽ 3

የሕዝብ መገናኛ ዘደዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና 15

ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት 33

የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ 54

ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት 80

የሐተታ ገጽ 93

በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ

ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

አድራሻ

የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001

የስልክ ቁጥር — 113000

ያለ አብዮታዊ ንድፈሐሳብ
አብዮታዊ እንቅስቃሴ ሊኖር አይችልም!

የማሌ ፓርቲ ንድፈሃሳባዊ መሠረት-ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር

ሌኒን «ያለ አብዮታዊ ንድፈሃሳብ ጠንካራ የሆነ ሶሻሊስት ፓርቲ ሊኖር አይችልም» * ሲል፣ አንድ አብዮታዊ ፓርቲ በጠንካራ መሠረት ላይ መመስረቱም ሆነ ለሚመራው ሰፊ ሕዝብ ትክክለኛ አመራር በመስጠት ታሪካዊ ተልዕኮውን በሚገባ ለመወጣት መቻሉ የሚወሰነው ፓርቲው በማሌ ርዕዮተዓለም በመታነጹ መሆኑን ለመጠቆም ነው። ሌኒን የአዲሱን ዓይነት ፓርቲ አሠራር ሲያብራራ ፓርቲው በሳይንሳዊ ኮሚኒዝም ንድፈሃሳብ በመመራቱና ይህንንም ንድፈሃሳብ ከተጨባጭ ሁኔታው ጋር ለማገናዘብ ካለው ብቃት ተነጥሎ ሊታይ እንደማይችል አስተምሯል።

ማናቸውም የማሌ ፓርቲ የሚመሠረተው «የወዝአደሩን መደብ ትግል በማደራጀትና በመምራት የትግሉ የመጨረሻ ዓላማ የሆነው የፖለቲካ ሥልጣን በወዝአደሩ መደብ እንዲያዝ ማድረግና የሶሻሊስት ኅብረተሰብን ለማደራጀት» ** ነው። ይህንን ዓላማ ለማሟላት ፓርቲው ምን ዓይነት ፕሮግራም መንደፍና ምን ተግባር በምንጊዜ ማከናወን እንዳለበት የሚጠቁመው የማሌን ንድፈሃሳብ ነው። የማሌ ንድፈሃሳብ ኮሚኒስቶች መላ አመለካከታቸውን የሚቀርጹበት፣ የትግል ዘዴያቸውንና የአሠራር ስልታቸውን የሚቀይሱበት በአጠቃላይ የአመለካከታቸውና የእምነታቸው የአንድነት መግለጫ ነው።

የአዲሱ ዓይነት የማሌ ፓርቲ የሚመሠረተውም በወዝአደሩ ርዕዮተዓለም ላይ የታነፀ የአመለካከትና የዓላማ አንድነት ባላቸው፣ የፓርቲውን አብዮታዊ ፕሮግራም በተቀበሉና ለፓርቲው ፕሮግራምና ደንብ እራሳቸውን ባስገዙ፣ የላቀ የመደብ ንቃተ ሕሊናና የንድፈ ሐሳብ ትጥቅ ባላቸው ግለሰቦች ነው። እዚህ ላይ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባው ዋና ነጥብ የአንድ የማሌ ፓርቲን ፕሮግራም የትግል መመሪያ አድርጉ ለመቀበልና ለደንቡም እራስን ለማስገዛት፣ በቅድሚያ የማሌ ርዕዮተ ዓለምን የሕይወት መመሪያ አድርጉ መቀበል ማስፈለጉን ነው። የማሌ ርዕዮተዓለምን የሕይወት መመሪያ አድርጉ መቀበል ማለት ደግሞ ከተግባር የተገነጠለ ንድፈሃሳብን ማነብነብ ማለት አይደለም።

የማርክሲዝም ሌኒኒዝም ርዕዮተዓለምን ወደ ወዝአደሩ መደብ ንቅናቄ ውስጥ በማስገባት የሳይንሳዊ ሶሻሊዝምን ንድፈሃሳብ ከወዝአደሩ መደብ ትግል ጋር የሚያዋህደው የማሌ ፓርቲ በመሆኑ፣ የማሌ ንድፈሃሳብ የመነጨው ከወዝአደሩ መደብ ውጭ ነው ቢባልም፣ ይህ ንድፈሃሳብ ሳይንሳዊነቱን ሊያረጋግጥ የቻለው ወዝአደሩ በቡር

* Lenin, Col. Works, Vol. 4, p. 211
** *Ibid.*

ዥቀው ላይ ያካሄደውን ትግል መሠረት በማድረግና የዚህንም ትግል አቀጣጪ በትክክል ለመግለጽ ስለቻለ መሆኑ መዘንጋት የለበትም ።

ስለዚህ ነው የማሌ ንድፈሃሳብ መሠረቱ ተግባር ነው ፤ የሚዳብረውም ተግባርን በመመርኰዝ ነው የሚባለው ። የማሌ ንድፈሃሳብ ተግባራዊ ክንዋኔ ሊያገኝ የሚችለው ደግሞ በማሌ ፓርቲ አማካይነት በመጀመሪያ በአባላቱ ፡ ለጥቅም በሠርቶአደሩ ሕዝብ እንደመሆኑ ፡ የዚህን ዓይነት ፓርቲ ፕሮግራምና ደንብ ተቀብሎ ለተግባራዊነቱ የማይ ታገል ሰው የማሌን ርዕዮተዓለም እንደሕይወት መመሪያው አድርጉ ተቀብሏል ለማለት አይቻልም ።

አንድ የማሌ ፓርቲ ደግሞ ቀደም ሲል እንደተገለጸው ፡ ተመሳሳይ የሆነ አብዮታዊ አመለካከት ያላቸው ሰዎች የአላማና የተግባር አንድነት የሚገለፅበት ፡ እንቅስቃሴያቸውም በአንድ ንድፈሃሳባዊ ፡ ድርጅታዊና ታክቲካዊ መርሆዎች የሚመራበት ነው ።

አንድ አብዮታዊ ትግል ግቡ ሶሺያሊዝም መሆኑን ቢያውጅም ፡ አብዮታዊ በሆነው በማሌ ንድፈሃሳብ በታጠቀ ፓርቲ እስካልተመራ ድረስ ትግሉን ከግብታዊነት አላቆ እግቡ ለማድረስ የሚያስችለውን ሳይንሳዊ ፕሮግራምና ደንብ ፡ እስትራቴጂና ታክቲክ ለመንደፍ አይችልም ። በመሆኑም ይኸ ዓይነት ንቅናቄ በቡርዧው ርዕዮተ ዓለም ስር ከመውደቅ አያመልጥም ። ሌኒን « የግንባር ቀደምና የታጋይነት ሚናን ሊያሟላ የሚችለው እጅግ ተራማጅ በሆነው ንድፈሃሳብ የሚመራ ፓርቲ ብቻ ነው ፤» * ያለውም አንድ ፓርቲ አብዮታዊና ግንባር ቀደም ሊሆን የሚችለው በማር ክሲዝም ንድፈሃሳብ ሲመራ ብቻ መሆኑን ለመግለጽ ነው ።

የማሌ ንድፈሃሳብ ለማኅበራዊና ፖለቲካዊ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሚያቀርብና የተወሳሰቡ ማኅበራዊ ግንኙነቶችን ግልጽልጽ አድርጉ የሚያሳይ በመሆኑ ፡ ኅብረተሰቡን በአዲስ መልክ ለማደራጀትና ለመምራት ፍቱን የሆነ መሣሪያ ነው ። የማሌ ንድፈሃሳብ የሠራተኛ ፓርቲዎች ተጨባጭ በሆኑ የኅብረተሰብ የእድገት ሕጐች እውቀት እንዲታጠቁ በማድረግ ፡ ተግባራዊ የሚያደርጓቸው የሶሻሊስት ኅብረተሰብ ግንባታ መርሆዎችን ሳይንሳዊነት የሚያረጋግጥ ነው ።

ሶሻሊዝምን ለመገንባት የሠራተኛው መደብና መላ ሠርቶአደሮች ለሚያካሂዱት ትግል አመራር የመስጠት ታሪካዊ ኃላፊነቱን በሚገባ ለመወጣት ማናቸውም የሠራተኛ መደብ ፓርቲ በማሌ ንድፈሃሳብ በሚገባ የታነጸ መሆን እንዳለበት ግልጽ ነው ። በአብዮታዊ ንድፈሃሳብ የታነጸ የማርክሲስት ሌኒኒስት ፓርቲ የሠራተኛውን መደብ ትግል ከግብታዊነት በማላቀቅ በንቃት ላይ ወደተመሠረተ ትግል ፡ ግቡንና ወደ ግቡ ሊደርስ የሚችልበትን መንገድ በውል ወደሚያውቅና ወደ ተደራጀ ትግል ያሸጋግረዋል።

በመሆኑም የአንድ አብዮታዊ ፓርቲ ዓይነተኛ ሚና ትክክለኛውን አቀጣጪ የሚያመለክተውን ፡ የብርታቱ ምንጭ የሆነውን የማሌን ንድፈሃሳብ ከበራገሮችና ከአድርባዮች ጥቃት በመከላከል በሀገርና በዓለምአቀፍ ተጨባጭ ሁኔታ ላይ ተመርኩዞ ንድፈሃሳቡን ማዳበር ነው ። ከዚህ አንፃር የአንድ ፓርቲ አብዮታዊነት የሚወሰነው አጠቃላይ የሆኑትን የማሌ መርሆዎች በመቀበሉ ብቻ ሳይሆን ፡ እነዚህን አጠቃላይ መርሆ

* Lenin, Col. Works, Vol. 5, p. 370

ዎች ከሀገርና ከዓለምአቀፍ ተጨባጭ ሁኔታዎች ጋር በትክክል ለማዋሃድ ከመቻሉም ጭምር ነው ።

የማሌ ንድፈሃሳብ በግብታዊነት ሊከሰት የሚችል ነገር ያለመሆኑን ያህል በሠራተኛው መደብ ትግል ውስጥም ሆነ በሠርቶአደር ሕዝቦች እንቅስቃሴ ውስጥ በአጠቃላይ በግብታዊነት የሚሠራጭና የሚስፋፋ ነገር አይደለም ። ቀደም ሲልም ለመጠቆም እንደተሞከረው የአንድ አብዮታዊ ፓርቲ መሠረታዊ ተግባር አብዮታዊ የሆነውን የማሌን ንድፈሃሳብ በስፋት በማሠራጨት ፡ የሠራተኛው መደብና የመላ ሠርቶአደር ሕዝቦች ንቅናቄ ከሶሻሊዝም ጋር እንዲዋሃድ ማድረግ ነው ።

ማርክስ ይኸንኑ አስመልክቶ ሲጽፍ« ንድፈሃሳብ ቁሳዊ ኃይል ሊሆን የሚችለው ሰፊው ሕዝብ ውስጥ ሠርጾ ሊገባ ሲችል ነው ፤» * ያለውም ፡ ማናቸውም የማሌ ፓርቲ የአብዮታዊነትና የመሪነት ሚናውን በሚገባ ሊወጣ የሚችለው በሰፊው ሕዝብ ውስጥ የማሌ ንድፈሃሳብ እንዲሠረጽ ለማድረግ ሲችል ብቻ መሆኑን ለመጠቆም ነው።

አንድ አብዮታዊ ፓርቲ የሚመራበትን ርዕዮተዓለም ለማስፋፋትና በኅብረተሰቡ ውስጥ የበላይነት እንዲኖረው ለማድረግ በሚያካሂደው የርዕዮተዓለም ትግል ሁልጊዜም ቢሆን ተግባራዊ እንቅስቃሴው በአብዮታዊ ንድፈሃሳብ መመራቱን ማረጋገጥ ይኖርበታል ። እዚህ ላይ አንድ ግልጽ መሆን የሚገባው ነገር አለ ። በአጠቃላይ አነጋገር ንድፈሃሳብ የሚመነጨው ፡ ትክክለኛነቱም የሚፈተነው ከተግባር ቢሆንም ፡ ተግባርን አቀጣጪ በማስያዝና በመምራቱ ረገድ ንድፈሃሳብ የሚጫወተው ሚና ከፍተኛ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል ። ለሶሻሊዝም በሚደረግ ትግል ውስጥ ንድፈሃሳብ ታላቅ ኃይል መሆኑ የሚከሰተው ሠርቶአደር ሕዝቦች ከሚያካሂዱት አብዮታዊ ትግል ጋር ሲዋሐድ ቢሆንም ፡ ይህን ትግል የሚያካሂደው ሕዝብ በትግሉ ውስብስብነት ግራ እንዳይጋባ ፡ ተስፋ እንዳይቆርጥና በትግሉ አሸናፊነት ሙሉ እምነት እንዲኖረው የሚያደርገው ፡ የተጨባጭ ሁኔታዎች ምንነትና የርስ በርስ ግንኙነትን በማሳየት ትግሉ ትክክለኛውን አቀጣጪ እንዳይስት ለማድረግ የሚችል ሳይንሳዊው የማሌ ንድፈ ሃሳብ ብቻ ነው ። ንድፈሃሳብ በአብዮታዊ የትግል ሂደት ውስጥ በአንድ ወቅት ያሉትን መደቦች ፡ የሚጫወቱትን ሚና ፡ በመካከላቸው ያለውን የኃይል ሚዛን ፡ ለምንና በምን አቀጣጪ በመንቀሳቀስ ላይ እንዳሉ ብቻ ሳይሆን ወደፊትም በመደቦች መካከል የሚካሄደው ትግል ወደየት እንደሚያመራ የሚጠቁም ነው ። ሌኒን« አለ አብዮታዊ ንድፈሃሳብ አብዮታዊ እንቅስቃሴ ሊኖር አይችልም ፤» ** ያለውም ይህንኑ ሁኔታ ለማብራራት ነው ።

ከላይ ወደ ጠቀስነው ነጥብ ለመመለስ ፡ በማናቸውም የአብዮታዊ ሂደት ወቅት ለአንድ አብዮታዊ ፓርቲ አብዮታዊነቱ የሚለካው በንድፈሃሳብና በተግባር መካከል ያለውን አንድነት በመጠበቁ ቢሆንም ፡ ይህ ሁኔታ ፓርቲው በርዕዮተዓለም ሥራው አብዮታዊ ንድፈሃሳብ ለፓርቲው ተግባራዊ እንቅስቃሴ አመራር ሊሰጥ የሚችልበት ሁኔታ ላይ መገኘቱን ማረጋገጥ ከማስፈለጉ ጋር አይቃረንም ። ንድፈሃሳብ ከተግባር ወደኋላ ከቀረ የፓርቲው የዘለቄታ ዓላማ በቀን ተቀን ትግሉ እየተዋጠ ፡ ፓርቲው የቀመለት ዓላማ ብቻ ሣይሆን ፓርቲው እራሱ የማሌ ፓርቲ ፡ አብዮታዊ ፓርቲ ሆና የመ

* Karl Marx, Introduction to The Critique of Hegel's Philosophy of Right,
** Lenin, Col. Works, Vol. 5, p. 369

ቀዮቱ ሁኔታ አደጋ ላይ ይወድቃል። ንድፈሃሳብ የአንድን ፓርቲ ተግባራዊ እንቅስቃሴ የአጭርና የረዥም ጊዜ ግብ በቅድሚያ ለመተለም ካልቻለና እንደጭራ ከፓርቲው ተግባራዊ እንቅስቃሴ በኋላ የሚጐተት ከሆነ፣ የፓርቲው ገቢራዊ እንቅስቃሴ ስለሚታፈን ፓርቲው የመሪነት ሚናውን ከማጣቱም በላይ፣ ሠራተኛው ሕዝብ ለሶሻሊዝም የሚያደርገው ትግልም ይጨናገፋል።

ማናቸውም አብዮታዊ ፓርቲ በንድፈሃሳብና በተግባር መካከል ያለውን አንድነት ሁልጊዜም ቢሆን መጠበቅ አለበት በሚባልበት ጊዜ በፕሮግራሙ፣ በድርጅታዊና ታክቲካዊ መርሆዎች መካከል ያለውን አንድነት መጠበቅ አለበት ማለት ነው።

የአንድ ፓርቲ አብዮታዊ ብቃትና ሐቀኛነት በእምነቱና በድርጊቱ መካከል ባለው መጣጣም አንፃር የሚወሰን ነው። ፓርቲው ማቴሪያላዊ ህልውና የሚያገኘው ደግሞ በአባላቱ አማካይነት እንደመሆኑ፣ የፓርቲው ጥንካሬም ሆነ ድክመት የሚመነጨው ከአባላቱ የርዕዮተዓለም ብቃትና ኮምኒስታዊ ሥነምግባር መሆኑ ግልፅ ነው። ማናቸውም አብዮታዊ ፓርቲ ለሠርቶአደሩ ሕዝብ አመራር የመስጠት ኃላፊነቱን የሚወጣው እንደዚሁ በአባላቱ አማካይነት ስለሆነ፣ በሕዝባዊ ድርጅቶች፣ በኅብረት ሥራ ማኅበራት፣ በሙያ ማኅበራትና በተለይም ደግሞ በመንግሥታዊ ተቋሞች ውስጥ ፓርቲውን በመወከል በተለያየ የአመራር ደረጃ ላይ የተመደቡ አባላቱን መልካም ሥነ ምግባር፣ የሥራ ብቃትና የንድፈሃሳብ ግንዛቤ ደረጃ በየጊዜው የመገምገምና የእርምትና የማጠናከሪያ እርምጃ የመውሰድ ኃላፊነት አለበት።

የሶሺያሊዝምን አሸናፊነትና ድል አድራጊነት ለማረጋገጥ በሚካሄድ አብዮታዊ ትግል ውስጥ ሥልጣን የያዘ የማሌ ፓርቲ ይኸንኑ ክቡር ዓላማ ለማስፈጸም ከሚጠቀምባቸው፣ በፓርቲውና በሕዝቡ መካከል እንደ ድልድይ ሁነው ከሚያገለግሉት ሕዝባዊ ድርጅቶች፣ የኅብረት ሥራ ማኅበራት፣ የሙያ ማኅበራት ወዘተ... መካከል ዋንኛውና ዓይነተኛ መሣሪያ በመሆን የሚያገለግለው መንግሥት ነው። በመሆኑም በተለይ በልዩ ልዩ የመንግሥታዊ ተቋሞች ውስጥ ፓርቲውን በመወከል በተለያየ የኃላፊነት ደረጃ የተቀመጡ የፓርቲው አባላት፣ በተመደቡበት የሥራ ዘርፍ ሁሉ ሥራ ወዳድነታቸውን፣ አብዮታዊ አመለካከታቸውን፣ ከሥራ ባልደረቦቻቸው ጋር ያላቸው ግንኙነት በጓዳዊነት ላይ የተመሠረተ መሆኑን ግምባር ቀደምነታቸውንና አርአያነታቸውን በተግባር ለማስመስከር የሚችሉ መሆን አለባቸው።

በመንግሥታዊ ተቋሞች፣ በሕዝባዊ ድርጅቶች፣ በኅብረት ሥራ ማኅበራትና በሙያ ማኅበራት ውስጥ ፓርቲውን የሚወክሉ የፓርቲ አባላት በሰፊው ሕዝብ ውስጥ ለመኖር፣ ችግሩንና ብሶቱን፣ ደስታውንና ኀዘኑን ለማወቅ የሚጥሩ ካልሆኑ፣ በየአካባቢው አመራራቸውን የሚጠብቀውን ሕዝብ በማስተማርና ከሱም በመማር ለመርዳትና ለማቅረብ ካልቻሉ፣ በአጠቃላይ በመልካም አርአያነታቸው የሕዝቡን ሙሉ እምነት ሊያገኙ የሚችሉ ካልሆኑ፣ ሕዝቡ የሚጠላው እነሱን ብቻ ሳይሆን የሚወክሉትን ፓርቲውን ጭምር መሆኑን በሚገባ መገንዘብ ያስፈልጋል። እንደነዚህ ዓይነት የፓርቲ አባላት ፓርቲውን ከሰፊው ሕዝብ በመነጠል ማኅበራዊ መሠረቱን የሚያሳጡት በመሆኑ፣ ፓርቲው ከዚህ ዓይነት እጅግ ከፍተኛ አደጋ እራሱን ለመከላከል፣ በአመክሮና በሂስ ሊመለሱ የማይችሉ አባላቱን ከፓርቲው በማስወጣት ዘወትር እራሱን የማጽዳት እርምጃ መውሰድ ይኖርበታል።

የፓርቲ አባላት ጥራትና ብቃት የሚወሰነው መጀመሪያ ከአመላመል ላይ ሲሆን፣ ከዚያም በኋላ በአባልነታቸው በፓርቲው ውስጥ በሚያገኙት የንድፈሃሳብ ትምህርትና ይህን ትምህርት የሕይወት መመሪያ ማድረጋቸውን ሳማረጋገጥ ፓርቲው በሚያደርገው ክትትል ነው። እዚህ ላይ ለአንድ አብዮታዊ ፓርቲ በአባላት አመላመል፣ ከምልመላም በኋላ ንድፈሃሳባዊ እውቀታቸውን በየጊዜው ማሻሻላቸውንና የፓርቲ ዲስፕሊንን መጠበቃቸውን በሚመለከት ልል በመሆን፣ ለፓርቲው ርዕዮተዓለምና ፓርቲው ለቆመለት ዓላማ ጽኑ እምነት የሌላቸውን ግለሰቦች በውስጡ ለቀፎ መያዝን ያህል አደገኛ ነገር እንደሌለ መገንዘብ ያስፈልጋል። ሌኒን «ፓርቲያችን፣ የአብዮታዊው ሠራተኛ መደብ ፓርቲ የአባላትን ቁጥር ከማበራከት ይልቅ ጥራትን በማሻሻል፣ እንዲሁም እራሱን ከራስ ወዳዶች በማጽዳት ላይ የሚያተኩር በዓለም ብቸኛው መንግሥታዊ ፓርቲ ነው። »* ያለው ማናቸውም የማሌ ፓርቲ ለአባላቱ ጥራት እጅግ በጣም ከፍተኛ ትኩረት መስጠት እንደሚገባው ለማስገንዘብ ነው።

አንድ የማሌ ፓርቲ የአባላቱን ጥራት በሚመለከት ከፍተኛ ትኩረት ቢሰጥም፣ ውስብስብ በሆነ የትግልና የግንባታ ሂደት ውስጥ ለሠራተኛው መደብና ለመላ ሠርቶ አደሮች አመራር የሚሰጥ አካል እንደመሆኑ፣ በአሠራሩ ሂደት አልፎ አልፎ ስህተት አያደርግም ማለት አይቻልም። እንደሚባለውም የማይሳሳት የማይሠራ ብቻ ነው። በመሆኑም አንድ የማሌ ፓርቲ ከሌሎች የቡርዧና የንዑስ ከበርቴ ፓርቲዎች የሚለይበት ዓይነተኛው ነገር ስህተት ሲፈጸም ስህተቱን ወዲያውኑ ተገንዝቦ የእርምት እርምጃ ለመውሰድ ዝግጁ በመሆኑ ነው። ዋንኛው የአብዮታዊነቱና የጥንካሬው መሠረትም ይኸው ቀራጥነቱ ነው።

አንድ የማሌ ፓርቲ ድክመቶቹን ቶሎ ብሎ የመገንዘብ፣ ሳይዘገይም የማረም አብዮታዊ ልምድን ካዳበረ፣ ከሚመራው ሕዝብ ጋር በመዋሃድ የሕዝቡን የልብ ትርታ ካዳመጠና ከሕዝብ የመገንጠል አደጋን በፅኑ ከተከላከለ፣ ተጨባጭ ሁኔታውን ከዘለቄታ ግቡ ጋር በማገናዘብ ለየወቅቱ ተስማሚና ትክክለኛ እስትራቴጅና ታክቲክ ከነደፈ፣ ውጣ ውረድ የበዛበትን አብዮታዊ ትግል እስከመጨረሻው ድል-እስከ ሶሽያሊዝምና ኮሚኒዝም አሸናፊነት ድረስ ለመምራት የሚችል ስለመሆኑ ቅንጣት ያህል ጥርጥር አይኖርም።

አንድ የማሌ ፓርቲ በተወሰኑ የማርክሲዝም ሌኒኒዝም ንድፈሃሳባዊና ድርጅታዊ መርሆዎች ላይ የተገነባ እንደመሆኑ፣ ከላይ የተጠቀሰውን ክቡርና ታሪካዊ የሆነ ተልእኮውን በሚገባ ሊወጣ የሚችለው በድርጅታዊ አሠራሩ የሌኒኒስት የአዲሱ ዓይነት ፓርቲ ድርጅታዊ መርሆ የሆነውን ዲሞክራሲያዊ ማዕከላዊነትን አጥብቆ የተከተለ እንደሆነ ነው። ይህ ማለት በፓርቲው ውስጥ በማናቸውም ደረጃ በንቃት ላይ የተመሠረተ ዲስፕሊን በጥብቅ የተከበረ እንደሆነ፣ በአባላቱ መካከል የሂስና የግለሂስ ልምድ በሚገባ የዳበረ እንደሆነ፣ የአባላቱ አሠራር በፓርቲ ውስጣዊ ዲሞክራሲና የጋራ አሠራር ልምድ የበለጸገ እንደሆነ ብቻ ነው።

እነኚህ የማናቸውም አብዮታዊ ፓርቲ ሌኒናዊ የሆኑ የድርጅታዊ አሠራር መርሆዎች ሲጣሱ ፓርቲው የሠራተኛው መደብ ከፍተኛና የተደራጀ አካል፣ የሠርቶ አደር ሕዝቦች ትግል ግንባር ቀደም መሪ መሆኑን ያቆማል። ልል ወደሆነ፣ ቅርጽ ወደሌለው

* Lenin, Col. Works, Vol. 30, p. 63

የሰዎች ክምችት ወይም ከሠራተኛው ሕዝብ ወደተገነጠለ ጠባብና የተገለለ ቡድን ይለወጣል። ስለሆነም ማናቸውም የማሌ ፓርቲ በአብዮታዊነቱ ጸንቶ ለመቆየት ከላይ የተጠቀሱትን የሌኒኒስት የድርጅታዊ አሠራር መርሆዎች በጥብቅ መከተል ይኖርበታል።

ሌላው ከዚሁ ጋር ተያይዞ ሊጠቀስ የሚገባው ነገር አለ። ይኸውም አንድ አብዮታዊ ፓርቲ ይህን ስያሜውን እንደያዘ ሊቆይ የሚችለው እራሱን ከአድርባዮችና ከጸረ ሶሺያሊስት ኃይሎች ለማጽዳት የቻለ እንደሆነ ብቻ ነው። እንደነዚህ ዓይነት ተባዮችን አዝሎ ለመጓዝ የሚፈልግ ፓርቲ ይዋል ይደር እንጂ ከውድቀትና ከጥፋት ሊያመልጥ አይችልም።

በአንድ አብዮታዊ ፓርቲ ውስጥ ለፓርቲው አብዮታዊ አንድነት ጸር የሆነ በተለያየ መልኩ የሚከሰት የጠባብ ቡድን ስሜት ካለ፣ በዚያ ፓርቲ ውስጥ እንደሁኔታው የ« ግራ» ወይም የቀኝ ወይም ሁለቱም ዓይነት አድርባዮች መኖራቸውን ያመለክታል። ምንጊዜም ቢሆን ድርጅታዊ መርሁ ዲሞክራሲያዊ ማዕከላዊነት በሆነ በአንድ አብዮታዊ ፓርቲ ውስጥ የጠባብ ቡድን ስሜት፣ የአንጃኝነትና የማንኛውም ዓይነት የከፋፋይነት አዝማሚያ ምንጩ አድርባይነት ነው። ሌኒን አድርባይነትን በፅኑ መዋጋት ስለማስፈለጉና ስለአድርባይነት ትክክለኛ ገጽታ ሲያወሳ« አሁን በያዝነው ወቅት አድርባይነትን ስለመዋጋት ስንናገር በማናቸውም መስክ የሚከሰተውንና የአድርባይነት ልዩ መለያ የሆነውን ጠባዩን መዘንጋት የለብንም፤ ይኸውም ግልጽ ያለመሆኑ፣ ነገሮችን ቅርጽ አልባ አድርጉና ሸፋፍና ማቅረቡ፣ አለመጨበጡና ማምታታቱ ነው። አድርባይ በተፈጥሮው ሁልጊዜም ቢሆን ግልጽና ወሳኝ የሆነ አቋም አይወስድም፣ ሁልጊዜም መሐል መንገድ መውሰድን ይመርጣል፤ ሁልጊዜም እርስ በርሳቸው ተፃራሪ ከሆኑ ሁለት ዓይነት አመለካከቶች ውስጥ አንዱን ወይም ሌላውን ላለመያዝ እንደ እባብ ይጥመለመላል፤»* ብሎ ነበር።

ሌኒን «አንድ ፓርቲ ሊጠናከር የሚችለው እራሱን ከአድርባዮች ለማጽዳት የቻለእንደሆነ ብቻ ነው፤» ** ባለው መሠረት፣ ማናቸውም አብዮታዊ ፓርቲ ለዚህ ጉዳይ ትኩረት ሊሰጠው ይገባል። አድርባይነትን ለመዋጋት ዋንኛው መሣሪያ የአባላትን የርዕዮተዓለም ብቃት በየጊዜው በማሳደግ፣ የፓርቲውን መስመር የሚፃረሩ አዝማሚያዎችን አባላት በየደረጃው ሊታገሉና ሊያከሽፉ እንዲችሉ ማድረግ ነው። ይህም ሊሆን የሚችለው አባላት የማሌ ንድፈሃሳብ እውቀታቸውን ለማዳበር ዘወትር ጥረት ሲያደርጉ ነው። በፓርቲ ውስጥ የአባላት የንድፈሃሳብ ጥናት ከፍተኛ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ነገር መሆኑን ሌኒን በተደጋጋሚ ያስገነዘበው፣ በየደረጃው በርእዮተዓለም የጸለሉ ካድሬዎች የሌሉት ፓርቲ ወይም እንደነዚህ ዓይነት ካድሬዎች ለማፍራት በጣም ከፍተኛ ጥረት የማያደርግ ፓርቲ የመሪነት ሚናውን ጨርሶ ሊወጣ የማይችል መሆኑን ለማስገንዘብ ነው። እዚህ ላይ ሌላ ግልጽ ሊሆን የሚገባው ነገር የአንድ ኮምኒስት የርእዮተዓለም ብቃት ያነበውንም ሆነ የተማረውን በተግባር ከመተርጎምና ከተግባርም ከመማሩ ተገንጥሎ መታየት እንደሌለበት ነው። ይህም ማለት አንድ ኮምኒስት የማሌ ንድፈሃሳብ እውቀቱን ያለማሰለስ ለማዳበር የሚችለው ሁልጊዜም በማጥናት፣ በተለያዩ ሙያዎችና መስኮች የእውቀት አድማሱን ለማስፋት ያለመታከት ሁልጊዜም ሲጣጣር፣ በሰፊው

* Lenin, Col. Works, Vol. 7, p. 404
** See J. Stalin, Foundations of Leninism, p. 123

ሕዝብ አብዮታዊ እንቅስቃሴ ውስጥ ንቁ ተሳትፎ በማድረግ፣ የፓርቲውን መመሪያዎችና ውሳኔዎች በትክክል ተገንዝቦ ለሕዝብ በመግለፅና በማስረዳት፣ በሕዝቡና በፓርቲው መካከል ያለው ግንኙነት እንዲጠናከር በማድረግ፣ ያለአንዳች ማወላወል ለዘብተኝነትንና ጸረ አብዮት አዝማሚያዎችን፣ የአድኃሪ ሥርዓት ሥነ ልቦናዊ ዘይቤዎችንና አመለካከቶችን በመዋጋት ኮምኒስታዊ ሥነ ምግባርን ሲያጉለምስ ነው።

ሌላው ፓርቲው እራሱን ከአድርባዮች ለማፅዳት ከሚያካሂደው ትግል ጋር የተቆራኘው፣ ፓርቲው አባላቱን በማሌ ንድፈሃሳብ ለማስታጠቅ በሚያካሂደው ጥረት ውስጥ ወዝአደራዊ ዓለምአቀፋዊነትን ለማጠናከርና ብሔረተኝነትን ለመዋጋት መስጠት ስለአለበት ትኩረት ነው። ማናቸውም የማሌ ፓርቲ አባል የሆነ ኮምኒስት ለዓለም ሠርቶአደሮች አንድነትና ኅብረት የቆመ፣ በወዝአደራዊ ዓለምአቀፋዊነት ጽኑ እምነት ያለው፣ በአገር ፍቅርና የሶሺያሊስት አርበኝነት ስሜት የታነጸ መሆን አለበት። በተለይ ደግሞ የጉሣ፣ የሃይማኖት፣ የዘር፣ የጾታና በመሳሰሉትን ልዩነቶች ማድረግ ለብሔራዊ አንድነት ጸርና እድገትንም ጉታች በመሆኑ፣ እነዚህን አደገኛ አዝማሚያዎች መዋጋት ይጠበቅበታል። አንድ ኮምኒስት ከማናቸውም ዓይነት የብሔረተኝነት ስሜት ነፃ ካልሆነ፣ ኮምኒስት የሚለውን መጠሪያ ሊይዝ አይችልም። በመሆኑም ፓርቲው ለአባላቱ በተለያየ መንገድ በሚሰጠው የንድፈሃሳብና የፖለቲካ ትምህርት ውስጥም ሆነ በሕዝቡ ውስጥ በስፋት በሚያካሂደው የፕሮፓጋንዳ ሥራ፣ የወዝአደራዊ ዓለምአቀፋዊነትን ስሜት የማጠናከሩና ብሔረተኝነትን በጽኑ የመዋጋቱ አስፈላጊነት ሊታለፍ የማይችል ነገር ነው።

እንደሚታወቀው ማናቸውም የማሌ ፓርቲ የርዕዮተዓለም ሥራውን የሚያካሂደው በአባላቱ መሐል ብቻ አይደለም። የሠራተኛውን መደብና የሠርቶአደር ሕዝቦችን አብዮታዊ ትግል እስከ ሶሺያሊዝም አሸናፊነት ድረስ ለመምራት ባለው ታሪካዊ ኋላፊነት፣ በሰፊው ሕዝብ መካከል የማሌ ርዕዮተዓለምን ለማሠራጨት የሚያካሂደው የፕሮፓጋንዳና የቅስቀሳ ሥራም ከፍተኛ ትኩረት የሚሰጠው ነው።

የማሌ ፓርቲ ፕሮፓጋንዳ ከቡርዧ ፓርቲዎች ፕሮፓጋንዳ የሚለየው ለጥቂት የኅብረተሰብ በዝባዥ ክፍሎች ጥቅም ሳይሆን ለመላ ሠርቶአደር ሕዝቦች ጥቅም የቆመ በመሆኑ፣ በሐቀኝነቱና በአብዮታዊነቱ ነው። ሐቀኛና አብዮታዊ በመሆኑ ብቻ ግን የአንድ የማሌ ፓርቲ የፕሮፓጋንዳ ሥራ እንዲሁ በራሱ የታለመለትን ግብ ሊመታ አይችልም።

አንድ የማሌ ፓርቲ በሰፊው ሕዝብ መካከል የማሌን ርዕዮተዓለም በማሠራጨት የአድኃሪ መደቦችን የርዕዮተዓለም ትግል ለማከሸፍ የሚችለው ፓርቲው ርዕዮተዓለሙን በሚያሠራጭባቸው ዘርፎች (ማለትም የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን፣ የትምህርቱን ዘርፍ፣ የኪነጥበቡና የባሕሉ ዘርፍ ወዘተ ...) ሁሉ አባላቱን በአመራር ቦታዎች ላይ በመመደብ አንድ ወጥ የሆነ የርዕዮተዓለም አመራር ለመስጠትና በአባላቱም አማካይነት ሥራውን በቅርብ ለመከታተልና ለመቆጣጠር ሲችል ብቻ ነው። ይህም ማለት በዚህ ረገድ የሚሰጠው መመሪያ ተግባራዊ መሆኑን በቅርብ መከታተል፣ ርዕዮተዓለሙን በሚያሰራጭባቸውና የፕሮፓጋንዳ ሥራ በሚሠራባቸው ዘርፎች መካከል ያለው አሠራር የተቀናጀ መሆኑን ማረጋገጥ መቻል ማለት ነው። አንድ የማሌ ፓርቲ ይህን ለማድረግ ካልቻለ የፕሮፓጋንዳ ሥራው የተቀላጠፈ እንዲሆን ለማድረግ አይችልም።

ስለ ማሌ ፓርቲ የፕሮፓጋንዳ ሥራ ሲወሳ አንድ ግልጽ ሊሆን የሚገባው ነገር አለ። ይኸውም፣ የአንድ አብዮታዊ ፓርቲ ፕሮፓጋንዳ የታለመለትን ግብ ሊመታ የሚችለው ሠርቶአደር ሕዝቦች በቀን ተቀን ኑሮአቸው የሚያጋጥማቸውን ችግሮች መሠረት በማድረግ የሚያነሱአቸውን ጥያቄዎች ለመመለስ፣ ችግሮቹ ሊፈቱ የሚችሉበትን መንገድ ለመጠቆም የሚችል የሆነ እንደሆነ ብቻ ነው። የፓርቲ ፕሮፓጋንዳ ከሕዝቡ የንቃተሕሊና ደረጃ ቀድሞም ሆነ ወደኋላ ቀርቶ መገኘት የለበትም። ሁልጊዜም ቢሆን በሕዝቡ ውስጥ በወቅቱ ሰፍኖ የሚገኘውን የንቃተሕሊና ደረጃና አመለካከት መሠረት በማድረግ፣ መፈክሮቹን ማብራራትና የመደብ ትግሉ ከደረሰበት ደረጃ ጋር የሚጣጣሙ መሆናቸውን ማረጋገጥ አለበት። ይህንንም ለማድረግ የሚቻለው ፓርቲው ከሕዝቡ ጋር ያለውን ግንኙነት በይበልጥ በማጥበቅ የሕዝቡን የልብ ትርታ ለማዳመጥ የሚያስችለውን አስፈላጊውን ስልት በመቀየስ ነው።

ሌላው አንድ በሥልጣን ላይ ያለ የማሌ ፓርቲ ርዕዮተዓለሙን በስፋት ለማሠራጨትና ሥር እንዲሰድ ለማድረግ በሚያካሂደው የፕሮፓጋንዳ ሥራ ላይ ከፍተኛ ተጽእና ያለው የሠርቶአደሩን ሕዝብ ቁሳዊ ሕይወት የመሻሻሉ ሁኔታ ነው። በማናቸውም የማሌ ፓርቲ የፕሮፓጋንዳ ሥራ፣ ፓርቲው በነደፈው የኢኮኖሚ ፖሊሲና በመንግሥት አማካይነት በሚካሄደው የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ውጤት መካከል ዳያሌክቲካዊ የሆነ ግንኙነት አለ። እንደሚታወቀው ለብሔራዊ ኢኮኖሚው እድገት የሠርቶአደሩ ሕዝብ የሥራ ምርታማነት መጨመር እጅግ አስፈላጊ ነው። የሥራ ምርታማነት እድገት የሚገኘው ደግሞ የሠርቶአደሩን ሕዝብ የፖለቲካ ንቃት በማዳበርና በምርት መስክ የሳይንስና የቴክኒዎሉጂ እድ፣ገትን በማፋጠን ነው። በዚህ ረገድ የሠርቶአደሩን ሕዝብ የፖለቲካ ንቃት ለማዳበርና ምርታማነቱን በከፍተኛ ደረጃ እንዲያሳድግ በማድረጉ ረገድ የፓርቲ የፕሮፓጋንዳ ሥራ ወሳኝ የመሆኑን ያህል፣ በአንፃሩም ለፓርቲው የፕሮፓጋንዳ ሥራ በይበልጥ መስመርና ለርዕዮተዓለም ስርጭቱም ሥር መስደድ የሕዝቡ የኑሮ ሁኔታ መሻሻል ወሳኝ ነው። በሁለቱ መካከል ዳያሌክቲካዊ ግንኙነት አለ የተባለውም ይኸው ነው። ባጭሩ ሠርቶአደሩ ሕዝብ ለሶሺያሊዝም ያለው ፍቅር እንዳይቀንስና ስሜቱም እንዳይቀዘቀዝ ለሚያደርገው የፓርቲ የርዕዮተዓለም ስርጭትና የፕሮፓጋንዳ ሥራ ቁሳዊ መሠረት የማስገኘቱ ሁኔታ፣ በሁለቱ መካከል ያለው ዳያሌክቲካዊ ግንኙነት ከእድገቱ አንፃር ተመጣጣኝነቱን የመጠበቁ ሁኔታ የሶሺያሊዝም ድል አድራጊነት የሚወሰንበት ጉዳይ ነው። ከዚህ አንፃር ሌኒን በ1921 አዲሱን የኢኩኖሚ ፖሊሲ በነደፈበት ወቅት ሲፅፍ «የሶቭየት መንግሥት በፖለቲካው መስክ ለተቀዳጃቸው ድሎች የኢኩኖሚ መሠረት መጣል አለብን፤ አለበለዚያ ሁሉንም እናጣለን። ይህ መሠረት ደግሞ እስካሁን አልተጣለም፤ በመሆኑም ይህን መሠረት ለመጣል በአፋጣኝ ወደ ሥራ መሰማራት አለብን፤» * ሲል ያስገነዘበው፣ የአብዮቱ ድል አድራጊነት በመጨረሻው ደረጃ የሚወሰነው የኢኩኖሚውን እድገት በማፋጠን የሰፊውን ሕዝብ የኑሮ ደረጃ ለማሻሻል ሲቻል መሆኑን ለማስገንዘብ እንደሆነ ማስታወስ ያስፈልጋል።

እስካሁን ድረስ ጠቅለል ባለ መልኩም ቢሆን፣ የማሌ ፓርቲዎችን ርእዮተዓለማዊ፣ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር ለማቅረብ ተሞክሯል። ወደ ኢትዮጵያ ተጨባጭ ሁኔታ ስንመለስ፣ እስካሁን ድረስ የአብዮቱ ከፍተኛ ደካማ ጉን ሆኖ የቆየው አብዮቱ

* Lenin, *On Public Education*, p. 117

ይህን ዓይነት የማሌ ፓርቲ አመራር አለመቀዳጀቱ እንደሆነ ይታወቃል። እንደሚታወቀውም የኢትዮጵያን ሕዝባዊ አብዮት ዘላቂ አመራር ሊሰጥ የሚችል ግንባር ቀደም የማሌ ፓርቲ ለመመሥረት ከአብዮቱ ፍንዳታ ጀምሮ ውስብስብና መራራ ትግል ሲካሄድ ቆይቷል። በዚህ አንፃር የተካሄደውም ትግል በኢትዮጵያ ውስጥ የማሌን ርእዮተዓለም በስፋት ለማሠራጨትና ጠንካራና አንድ ወጥ የሆነ የማሌ ፓርቲ ለማዋቀር ሁኔታዎችን የሚያመቻቸውን ኢሠፓአኮን ሊያስገኝ ችሏል።

ኢፓሠአኮ እርግጥ ፓርቲ ባይሆንም የአንድ የማሌ ፓርቲን ርእዮተዓለማዊ፣ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር በመለማመድ ላይ የሚገኝ የፖለቲካ ድርጅት ነው። ከዚህ አንፃር ሕልውናው ከተከሰተበት ወቅት ጀምሮ እስካሁን ድረስ የማሌ ፓርቲን ርእዮተዓለማዊ፣ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር በመለማመዱ ረገድ ምን ያህል ገፍቷል የሚለውን ጥያቄ ማንሳቱ ተገቢ ነው። የአንድ የማሌ ፓርቲን የአሠራር ይዘት በሚመለከት ቀደም ሲል ለማቅረብ ከተሞከረው ንድፈሃሳባዊ ዘገባ ለመገንዘብ የሚቻለው ዋናው ቁምነገር የማናቸውም የማሌ ፓርቲ የሕይወት እስትንፋስ የሚለካውና የሕልውናውም እምብርት የሆነው የርእዮተዓለም ሥራው እንደሆነ ነው። ከዚህ አንፃር የኢሠፓአኮን እንቅስቃሴ ጠቅለል ባለ መልኩም ቢሆን የመገምገሙ አስፈላጊነት ግልፅ ይሆናል።

የብዙ ዓመት የትግልና የግንባታ ልምድ ያላቸው ፓርቲዎች ለአባሎቻቸው የርእዮተዓለም ትጥቅ መዳበር የሚሰጡትን እጅግ ከፍተኛ የሆነ ትኩረት ስንመለከት፣ አብዮቱ የፓርቲ አመራር ባልተቀዳጀበት ሁኔታ፣ ለሚደራጀው ፓርቲ የፖለቲካ መስመር ትክክለኛነትና ድርጅታዊ አሠራር መስመር ወሳኝ ለሆነው የርእዮተዓለም ሥራ እጅግ በጣም ከፍተኛ ትኩረት መስጠት እንዳለበት የሚያጠያይቅ አይሆንም። በተለይም ደግሞ የማሌ ርእዮተዓለም ማኅበራዊ መሠረት የሆነው የሠራተኛው መደብ አነስተኛ በሆነበት፣ ማይምነት በሰፈነበት፣ አነስተኛ የሸቀጥ ምርትና ከዚህም የመነጩ ኋላቀር አመለካከቶች በሰፈኑበትና የፖለቲካ ባሕል ባልተስፋፋበት ሁኔታ ጠንካራ የማሌ ፓርቲ ለመመሥረት ምን ያህል የርእዮተዓለም ሥራና ትግል እንደሚጠይቅ መገመት አያዳግትም።

ይኸንን ሐቅ ከኢትዮጵያ ተጨባጭ ሁኔታ ጋር ስናገናዝብ በዚች አገር ውስጥ አንድ ጠንካራና የማይበገር የማሌ ፓርቲ ለመመሥረት በመካሄድ ላይ ያለው ትግል እግቡ መድረሱ የሚወሰነው፣ ኢሠፓአኮ የአባላቱን የማሌ ርእዮተዓለም ግንዛቤ ለማሳደግ በሚያደርገው ጥረት፣ የአባላት አመላመልን በሚመለከት ለጥራት በሚሰጠው ትኩረት፣ በተግባራቸው ኢሠፓአኮ ለቆመለት ክቡር ዓላማና ለሚያራምደው ትክክለኛ መስመር ፅኑ እምነት የሌላቸው መሆናቸውን የሚያንጸባርቁ ግለሰቦችን ለማረቅ በሚወሰደው እርምጃ፣ አባላት በሚያሳዩት ኮምኒስታዊ ስነምግባር፣ የማሌን ንድፈሃሳብ ለማጥናት፣ ለማዋሃድና የተግባራቸው መመሪያ ለማድረግ በሚያሳዩት ጥረት፣ አባላቱ በማናቸውም ሥራ የጋራ አሠራር ልምድን ለማበልጸግ በሚያሳዩት ጥረትና ፍላጐት መሆኑ ግልፅ ነው። በተለይ የአባላት ምልመላን በሚመለከት አባላት በሚዘጋጁበትና በሚመለመሉበት ወቅት በርእዮተዓለሙ በኩል ያላቸውን ግንዛቤ ለማዳበር የሚያደርጉት ጥረትና ለርእዮተዓለሙም ያላቸው ተገዥነት ሊረጋገጥ የሚችልበት መንገድ መቀየስ፣ ከዚህም አንፃር አስፈላጊውን ክትትል ማድረግ ድርጅቱ የሚያቅፋቸው አባላት ጥራት ያላቸው መሆናቸውን ለማረጋገጥ የሚረዳ አቢይ ጉዳይ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል።

በሌላ በኩል ደግሞ የኢሠፓአኮ አባላት ማርክሲዝም ሌኒኒዝምን የሕይወት [illegible]
መሪያ ማድረግ አለባቸው በሚባልበት ጊዜ ግልፅ ሊሆን የሚገባው የማሌን ርእዮተዓ
ለም እንደ ሃይማኖት እምና በመቀበል ብቻ የሕይወት መመሪያ ለማድረግ ያለመቻ
ሉን ነው ። የማሌ ንድፈሃሳብ ትክክለኛና አጠቃላይ በሆኑ የኅብረተሰብ የእድገት ሕግ
ጋት ላይ የተመሠረተ ቢሆንም ፣ እንደ ሃይማኖት ለአንደና ለመጨረሻ ጊዜ የተሰጠና
የማይለወጥ ሳይሆን ፣ በተጨባጭ አብዮታዊ ትግል ልምድ የሚዳብር ነው ። እንደማ
ናቸውም ሳይንስ የማሌ ንድፈሃሳብም ያለማቋረጥ መጠናት ያለበት ሳይንስ ነው የሚ
ባለውም ለዚህ ነው ። ከማሌ ንድፈሃሳብ ውስጥ በአንዳንድ ዋና ዋናና መደምደሚያ
በኩረሃሳቦች ግንዛቤ ረክቶ መቀመጥም በቂ አይሆንም ። የማሌን ንድፈሃሳብ ማጥና
ትና ከተግባር ጋር ማዋሃድ ፣ በተግባር የዳበረ ንድፈሃሳብን ማጠቃለልና ማጥናት ፣ ለሚ
ቀጥለው ተግባራዊ እንቅስቃሴ ፈር ቀዳጅና አቀጣጫ ቀያሽ እንዲሆን ማድረግ ፣ ይህ
ያለማቋረጥ የሚቀጥል ሂደት መሆኑን ተገንዝቦ ለዚህ ዓይነት የአጠናን ዘደ እራስን
ማዘጋጀት ያስፈልጋል ። እንደዚህ ለማድረግ ሲቻል ብቻ ነው ማርክሲዝም ሌኒኒዝምን
የሕይወት መመሪያ ለማድረግ የሚቻለው ። ይኸን በማስመልከት ጓድ ሊቀመንበር መን
ግሥቱ ኃይለማርያም ለኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሦስተኛ መደበኛ ስብሰባ ባቀረ
ቡት ማእከላዊ ሪፖርት ላይ « ከችግሮቻችን ለመላቀቅ መሠረታዊው ጉዳይ ለዓላማ
ችን ባለን ታማኝነት ላይ የምንጓዝበትን ጉዳና ብሩህ የሚያደርግልንን ርእዮተዓለማዊ
ብቃታችንን ያለማቋረጥ ማዳበር ነው ። ለተግባሮቻችን ሁሉ መቃናት መነሻችን ርእ
ዮተዓለማዊ ብቃታችን ከፍ ማለት እንደመሆኑ ፣ ይህን ቻል ማለት መሠረታዊ ኃላፊ
ነታችንን መዘንጋት ይሆናል ፤ » በማለት አስገንዝበው ነበር ።

የማሌ ንድፈሃሳብ ተፈጥሮንም ሆነ ማኅበራዊ ሕይወትን በትክክል የምናይበት
መነፅር እንደመሆኑ ፣ ይህን ሳይንሳዊ ንድፈሃሳብ ማጥናት በምናቆምበት ወይም ቸል
በምንልበት ጊዜ ፣ ለብዙ ሺህ ዘመናት የቆየውን ፣ ያልጠፋውን ፣ ወደፊትም ለተወሰነ
ጊዜ የሚቆየውን ፣ የግል ሀብት ይዞታ የአስተሳሰብ ቅሪት መሠረት በመጠቀም አሁ
ንም በተለያየ መንገድ በስፋት በመሠራጨት ላይ ለሚገኘው የቡርዧ ርእዮተዓለም
ተፅእና መጋለጣችን የማይቀር ነው ። በአሁኑ ጊዜ በዓለማችን ውስጥ በተፃራሪነት የቆ
ሙ ርእዮተዓለሞች የቡርዥዋውና የሠራተኛው መደቦች ርእዮተዓለሞች እንደመሆና
ቸው ፣ በአንደኛው ርእዮተዓለም ላይ ያለን ትጥቅ በላላበት መጠን በዚያው መጠን በተ
ጻራሪው ርእዮተዓለም ተፅእና ስር መውደቃችንን መገንዘብ ይኖርብናል ።

በሌላ በኩል ደግሞ የማሌ ንድፈሃሳብን የሕይወት መመሪያ አርገን መቀበል አለ
ብን በምንልበት ጊዜ ከተግባር የተገነጠለ ንድፈሃሳብን ማነብነብ አለብን ማለት አለ
መሆኑን ማጤን ያስፈልጋል ። የተያያዝነው የአዲስ ኅብረተሰብ ግንባታ መሳካት ፣
የማሌ ንድፈሃሳብ ግንዛቤያችንን ከአገራችን ተጨባጭ ሁኔታ ጋር ለማዋሃድ ካለን
ችሎታ ጋር በቀጥታ የተቆራኘ ነው ። ይህንኑ ጉዳይ በማስመልከት ጓድ ሊቀመንበር
መንግሥቱ ኃይለማርያም ለኢሠፓአኮ ማእከላዊ ኮሚቴ አንደኛ መደበኛ ስብሰባ ባደ
ረጉት ንግግር ላይ ፤

« የአመራር ሚና አውቆ ማሳወቅ ነው ። በበጉ አስተሳሰብ ብቻ ትክክለኛ አመ
ራር መስጠት አዳጋች ነው ። ስለዚህ በቅድሚያ ወደ ግባችን የምንጓዝበትን ብሩህ
ጉዳና የሚያመለክተንን መሣሪያ ማርክሲዝም ሌኒኒዝምን አጥብቆ መጨበጥ አማ
ራጭ የለውም ። ማርክሲዝም ሌኒኒዝምን መሣሪያችን አድርገን የሶሺያሊስት ኅብ
ረተሰብን የእድገት ሕግ በሚገባ ለማጤን ካልቻልንና የቀሰምነውንም እውቀት

ከአገራችን ተጨባጭ ሁኔታዎች አንፃር ተግባራዊ ለማድረግ ካልበቃን ሶሺያሊ
ዝም በዚህ አገር ከምኞት ሊያልፍ አይችልም ፤ » በማለት በትክክል አስቀም
ጠውት ነበር ።

ያልተከለሰ የማሌን ሳይንስ በሰፊው ሕዝብ ውስጥ እንዲሰርፅ የማድረግ ኃላፊነ
ቱን መሠረት በማድረግና ይህንንም ተግባራዊ ለማድረግ በቀየሰው መስመር ፣ ኢሠ
ፓአኮ ከአንደኛ ጉባኤው አንስቶ ሰፊውን ሠርቶአደር ሕዝብና አባላቱን በሳይንሳዊው
የማሌ ርእዮተዓለም ለማስታጠቅ ከፍተኛ ጥረት ያደረገ ቢሆንም ፣ ደካማ ጉኖችም
መከሰታቸው አልቀረም ። አብዮታችንን ለመቀልበስ ፣ አብዮታዊት እናት አገራችንን
ለመቆራረስና ለመበታተን ከየአቀጣጫው ተነስተው የነበሩት የኢምፔሪያሊዝም ቅጥ
ረኞች በሰፊው የኢትዮጵያ ሕዝብ ደጀንነትና በአብዮታዊ ጦሩ ታሪካዊ ተጋድሎ
ድባቅ ተመተው እንዲያፈገፍጉ ሲደረጉ ፣ በአንዳንድ የአብዮቱ ወገኖች ዘንድ የመኩ
ራራትና የመዝናናት አደገኛ አዝማሚያ ተፈጥሮ ነበር ። ይህ ሁኔታ በተፈጥሮ ፣ በወራ
ሪዎችና በተገንጣዮች አፍራሽ ድርጊቶች ሳቢያ ከተፈጠረው ችግር ጋር ሁኖ ፣ ሶሺ
ያሊዝም የማይዋጥላቸውና የካፒታሊዝም ናፋቂ የሆኑ በሕዝባዊ ድርጅቶችና በየመን
ግሥት መዋቅሩ የተሰገሰጉ ኃይሎች ከግል የኢኮኖሚ ይዞታው ጋር በመመሳጠር በም
ዝበራና በብኩንነት መልክ ከሚያካሂዱት የኢኮኖሚ ቡርቦራ ፣ ዓለምአቀፍ ኢምፔር
ያሊዝም በአብዮታችን ላይ ከሚያካሂደው ጸረ አብዮት ፕሮፓጋንዳና በቅጥረኞቹ አማ
ካይነት ከሚፈፅመው ደባ ጋር ተዳምሮ ሰፊው ሕዝብ ለማሌ ርእዮተዓለም ያለውን የጋለ
ስሜት በመጠኑም ቢሆን ለማቀዝቀዝ ተሞክሯል ።

ለኢሠፓአኮ ማእከላዊ ኮሚቴ ሦስተኛ መደበኛ ስብሰባ በቀረበው የርእዮተዓለም
ዘርፍ ሪፖርት ላይ በዚህ አንጻር የተከሰቱትን ድክመቶች ጠቅለል ባለ መንገድ ሲጠ
ቁም ፣

—የአባላት የርእዮተዓለምና የንድፈሃሳብ ጥንካሬ ፣ የድርጅታዊ አሠራርና የአመ
ራር ብቃት ከአንድ የማሌ ፓርቲ አባላት የሚጠበቀውን ያህል ሆኖ ያለመ
ገኘት ፣

—አባላት በሰፊው ሕዝብ ሕይወት ውስጥ ያላቸው ተሳትፎ አነስተኛነት ፣
—የሠርቶአደሩን ሕዝብ የፖለቲካ ንቃተህሊና በማዳበር ረገድ የተወሰዱ እር
ምጃዎች በቂ አለመሆናቸው ፣

—የፕሮፓጋንዳ ሥራው ቅንጅት የሌለውና ተጨባጭነት የሚያንሰው መሆኑ ፣
—ርእዮተዓለሙን በማሠራጨቱ ረገድ የበኩሉን ሚና የሚጫወተው የትምህርቱ
ዘርፍ አዲሱን ትውልድ አብዮታዊ አድርጉ ለማፍራት በሚያስችል ይዘትና
መልክ መደራጀቱንና መዋቀሩን ለማረጋገጥ የተወሰደው እርምጃ በቂ አለመ
ሆኑ ፣

—ለርእዮተዓለሙ ሥርጭት የበኩሉን አስተዋፅኦ ማድረግ በሚገባው በባሕሉ
ዘርፍ የተሠማሩትን ባለሙያዎች የርእዮተዓለም ግንዛቤ በማዳበርና በተለያየ
መልክ በማበረታታት ለአዲሱ ባሕል ግንባታ የፈጠራ ችሎታቸውን ለማሳደ
ግና አዳዲስ ባለሙያዎችን ለማፍራት በቂ እርምጃ አለመወሰዱ ፣ ወዘተ...
በማለት ለትቶ ነበር ።

የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ አራተኛ መደበኛ ስብሰባም እነዚህ ከላይ የተጠቀ
ሱት ለንዳንዶቹ ድክመቶች ያልተወገዱና ሥር የመስደድ አዝማሚያ የያዙ መሆናቸ

ውን በርእዮተዓለም ዘርፍ ባደረገው ትንተና አመልክቷል። የአንዳንድ አባላት የርእ
ዮተዓለም ግንዛቤ ደረጃም ሆነ በተለይም የርእዮተዓለም ተገዥነት ጉዳይ ገና ብዙ
እንደሚቀረውና ባንዳንድ ገጽታውም አሳሳቢ መሆኑን በስብሰባው ላይ የቀረበው ሪፖ
ርት አመልክቷል። የርእዮተዓለም ሥራ ውጤታማነት የሚለካው ሠርቶ አደሩን ሕዝብ
ወደ ድርጅቱ ለመሳብ በተገኘው ውጤት አንጻር እንደመሆኑ፣ በዚህ በኩል ክንውኑ
የሚጠበቀውን ያህል ሁኖ አለመገኘቱ የድክመቱ ነጸብራቅ መሆኑ በአራተኛው የኢ
ሠፓአኮ ማእከላዊ ኮሚቴ መደበኛ ስብሰባ ሪፖርት ውስጥ ተገልጿል።

ኢሠፓአኮ ከተከሰተ ወዲህ አያሌ ተግባራት የተከናወኑ በመሆናቸው በሚያበረ
ታታ ሁኔታ ላይ እንገኛለን ለማለት ቢቻልም፣ የፕሮፓጋንዳ ሥራን ተጨባጭና ውጤ
ታማ ማድረግን በሚመለከት፣ በባሕሉም ዘርፍ የኪነጥበብ ይዘትና የእድገት አቀጣ
ጫን በሚመለከት፣ በትምህርቱም በኩል የተደረገውን የሥርዓተ ትምህርት ለውጥ ተግ
ባራዊ የማድረጉን ሁኔታ በአጠቃላይ አርጌውን ላዕላይ መዋቅር አፈራርሶ በምትኩ
አዲስ ላዕላይ መዋቅር የመገንባቱን ትግል በማፋፋም ረገድ በተለይም ደግሞ የማሌ
ፓርቲን ንድፈሃሳባዊ፣ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር በተጠናከረ መልክ መለማመ
ድን በሚመለከት ድክመቶች መንጸባረቃቸው የሚታይ ነው። በመሆኑም የሠርቶአደ
ሩን ፓርቲ ሕልውና በአስተማማኝ ለማስገኘት፣ የተያያዝነውን የግንባታ ምዕራፍ
ለማገባደድና በኢትዮጵያ ውስጥ የሶሽያሊዝምን ልዕልና ለማረጋገጥ ኢሠፓአኮ፣
ንድፈሃሳባዊ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራሩን በተጠናከረ ይዘትና መልክ ማካሄድ
ይኖርበታል።

ከዚህ አንጻር በቅርቡ የሚካሄደው የኢሠፓአኮ ሁለተኛ ጉባኤ የኢሠፓአኮን የር
እዮተዓለም ስርጭት ሂደትና የድርጅታዊ አሠራር ልምዱ የደረሰበትን የእድገት ደረጃ
የሚገመግም፣ ከሁለተኛው ኩንግሬስ ጀምሮ እስከ ፓርቲው ምስረታ ድረስ ባለው ጊዜ
ውስጥ ለኢሠፓአኮ ርእዮተዓለማዊና ድርጅታዊ አሠራር የተገባር መመሪያ የሚነደ
ፍና የሠርቶአደሩ ፓርቲ የሚመሠረትበትን የጊዜ ገደብ የሚወስን እንደመሆኑ፣ በማሌ
ንድፈሃሳብ የታጠቀ፣ በድርጅታዊ አሠራሩም የሌኒንን የአዲሱን ዓይነት ፓርቲ አሠራር
የተከተለ፣ በሚነድፈውም ትክክለኛ የፖለቲካ መስመር የኢትዮጵያን አብዮት እስከ
መጨረሻው ገብ — እስከ ሶሺያሊዝም አሸናፊነትና የኮሙኒዝም ልዕልና ድረስ ሊመራ
የሚችል ጠንካራና የማይበገር የማርክሲስት-ሌኒኒስት ፓርቲ ለመመስረት በመካ
ሄድ ላይ ያለውን ውስብስብ ትግል በተሳካ ሁኔታ በማገባደዱ ረገድ እጅግ ከፍተኛና
ወሳኝ የሆነ ሚና ይጫወታል።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና

የጊዜያችን የሣይንስና የቴክኖሎጂ የተ
ፋጠነ ዕድገት፣ የዓለምን ኅብረተሰብ ከምን
ጊዜውም የበለጠ ባቀራረበበትና ባስተሳሰ
ረበት በአሁኑ ወቅት፣ የሰዎችን አስተሳሰ
ብና አመለካከት በመቅረጽ፣ የሕዝብ መገ
ናኛ ዘዴዎች ማለትም ሬዲዮ፣ ቴሌቪዥን፣
እትሞች፣ (ጋዜጦች፣ መጽሔት፣ መጻሕ
ፍት ...) ፊልሞች፣ ሙዚቃዎች፣ ቅርጻቅ
ርጾች ስዕሎች ወዘተ... የሚጫወቱት ሚና
ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጐላና እያደገ መጥቷል።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የተፋጠነ
ዕድገትና በዓለም ላይ ያስከተለውን ለውጥ
በማስመልከት፣ «ብዙ ድምጾች አንድ ዓለ
ም» (many voices one world) የሚባ
ለው የዩኔስኮ ጥናታዊ እትም፣ «ማተሚያ
ከተፈለሰፈበትና በቅርቡ ደግሞ ቴሌግ
ራፍ፣ ቴሌፎን፣ ቴሌክስ ካሜራ እና ፊል
ም፣ ፎቶግራፍ፣ ሬዲዮ፣ ቴሌቪዥን የመሳ
ሉሰት ልዩ ልዩ የመገናኛ ዘዴዎች ከተሰሩ
ወዲህ ዓለም በእውነት ተለውጣለች፤» [1]
በማለት አትቷል።

እነዚህ የሣይንስና የቴክኖሎጂ ውጤቶች
ከፍተኛ ተጠቃሚ የሆኑት የሕዝብ መገናኛ
ዘዴዎች በሚሸፍኗቸው የሥራ መስኮች፣
በሚያዘጋጁዋቸው የተለያዩ ፕሮግራሞች፣
በአቀራረባቸውና በዘዴዎቻቸው የሰዎችን
ሕሊና ለመማረክ በሚያደርጉት ያላሰለሰ
እሽቅድምድም የመንግሥታትና የብሔሮች
ዳር ድንበር፣ የሕዝቦች የቋንቋና የባሕል
ልዩነት ሊያግዳቸውና ሊያቆማቸው ከማይ
ችሉበት ደረጃ ላይ ደርሰዋል።

በተለይም ደግሞ ዓለም በሁለት ተከፍላ
የመደብ ቅራኔው በተካረረበት በአሁኑ
ዘመን፣ እያንዳንዱ አገርና ሕዝብ ስለዓለም
ሁኔታ ለማወቅ ያላው ፍላጐት እጅግ ከፍተኛ
ነው። ይህንን በማስመልከት ጂዮርጅ አከዜል
ዘ ሪስፖንሲቢሊቲ ኦፍ ዘ ማስ ሚዲያ
በሚለው ጽሑፍ «ለማኅበራዊና ለሰብዓዊ ነጻ
ነት ዕድሉ እየሰፋ ሲሄድ የሰው ልጅ እስጊ
ደረጃ ላይ በደረሰበት የዓለም ሁኔታ፣ ለማ

መስከረም

- የማሌ ፓርቲ ንድፈ ሐሳባዊ መሠረት-ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር
- የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት

የማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት
ቅጽ 3 ቁጥር 11
ታህሣሥ 1975

Proudly brought to you by

www.binyamhk.wordpress.com

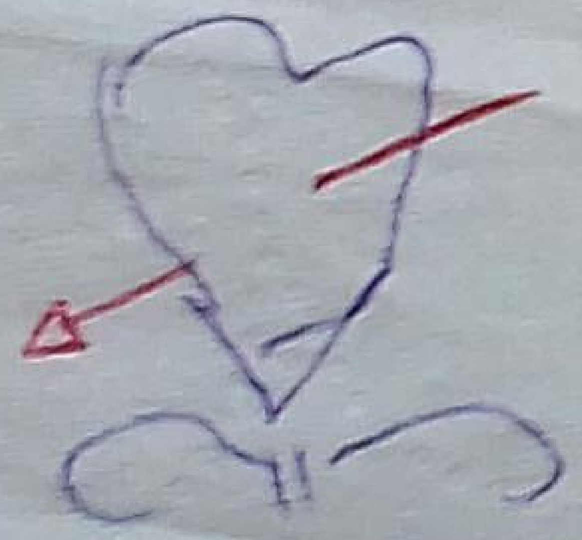

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

መስከረም

ቅጽ 3 ቁጥር 11
ታህሣሥ 1975

ማርክሲስት ለኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ማ ው ጫ

ገጽ

- የዝግጅት ገጽ 3
- የሕዝብ መገናኛ ዘደዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና 15
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት 33
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ 54
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት 80
- የሐተታ ገጽ 93

በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ
ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

አድራሻ
የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001
የስልክ ቁጥር — 113000

ውን በርእዮተዓለም ዘርፍ ባደረገው ትንተና አመልክቷል። የአንዳንድ አባላት የርእ
ዮተዓለም ግንዛቤ ደረጃም ሆነ በተለይም የርእዮተዓለም ተገዥነት ጉዳይ ገና ብዙ
እንደሚቀረውና ባንዳንድ ገጽታውም አሳሳቢ መሆኑን በስብሰባው ላይ የቀረበው ሪፖ
ርት አመልክቷል። የርእዮተዓለም ሥራ ውጤታማነት የሚለካው ሠርቶ አደሩን ሕዝብ
ወደ ድርጅቱ ለመሳብ በተገኘው ውጤት አንጻር እንደመሆኑ ፣ በዚህ በኩል ክንውኑ
የሚጠበቀውን ያህል ሁና አለመገኘቱ የድክመቱ ነጸብራቅ መሆኑ በአራተኛው የኢ
ሠፓአኮ ማእከላዊ ኮሚቴ መደበኛ ስብሰባ ሪፖርት ውስጥ ተገልጿል።

ኢሠፓአኮ ከተከሰተ ወዲህ አያሌ ተግባራት የተከናወኑ በመሆናቸው በሚያበረ
ታታ ሁኔታ ላይ እንገኛለን ለማለት ቢቻልም ፣ የፕሮፓጋንዳ ሥራን ተጨባጭና ውጤ
ታማ ማድረግን በሚመለከት ፣ በባሕሉም ዘርፍ የኪነጥበብ ይዘትና የእድገት አቀጣ
ጫን በሚመለከት ፣ በትምህርቱም በኩል የተደረገውን የሥርዓተ ትምህርት ለውጥ ተግ
ባራዊ የማድረጉን ሁኔታ በአጠቃላይ አሮጌውን ላዕላይ መዋቅር አፈራርሶ በምትኩ
አዲስ ላዕላይ መዋቅር የመገንባቱን ትግል በማፋፋም ረገድ በተለይም ደግሞ የማሌ
ፓርቲን ንድፈሃሳባዊ ፣ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር በተጠናከረ መልክ መለማመ
ድን በሚመለከት ድክመቶች መንጸባረቃቸው የሚታይ ነው። በመሆኑም የሠርቶአደ
ሩን ፓርቲ ሕልውና በአስተማማኝ ለማስገኘት ፣ የተያያዝነውን የግንባታ ምዕራፍ
ለማገባደድና በኢትዮጵያ ውስጥ የሶሺያሊዝምን ልዕልና ለማረጋገጥ ኢሠፓአኮ ፣
ንድፈሃሳባዊ ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራሩን በተጠናከረ ይዘትና መልክ ማካሄድ
ይኖርበታል ።

ከዚህ አንጻር በቅርቡ የሚካሄደው የኢሠፓአኮ ሁለተኛ ጉባኤ የኢሠፓአኮን የር
እዮተዓለም ስርጭት ሂደትና የድርጅታዊ አሠራር ልምዱ የደረሰበትን የእድገት ደረጃ
የሚገመግም ፣ ከሁለተኛው ኩንግሬስ ጀምር እስከ ፓርቲው ምስረታ ድረስ ባለው ጊዜ
ውስጥ ለኢሠፓአኮ ርእዮተዓለማዊና ድርጅታዊ አሠራር የተግባር መመሪያ የሚነደ
ፍና የሠርቶአደሩ ፓርቲ የሚመሠረትበትን የጊዜ ገደብ የሚወስን እንደመሆኑ ፣ በማሌ
ንድፈሃሳብ የታጠቀ ፣ በድርጅታዊ አሠራሩም የሌኒንን የአዲሱን ዓይነት ፓርቲ አሠራር
የተከተለ ፣ በሚነድፈውም ትክክለኛ የፖለቲካ መስመር የኢትዮጵያን አብዮት እስከ
መጨረሻው ግብ — እስከ ሶሺያሊዝም አሸናፊነትና የኮምኒዝም ልዕልና ድረስ ሊመራ
የሚችል ጠንካራና የማይበገር የማርክሲስት-ሌኒኒስት ፓርቲ ለመመስረት በመካ
ሄድ ላይ ያለውን ውስብስብ ትግል በተሳካ ሁኔታ በማገባደዱ ረገድ እጅግ ከፍተኛና
ወሳኝ የሆነ ሚና ይጫወታል።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና

የጊዜያችን የሣይንስና የቴክኖሎጂ የተ
ፋጠነ ዕድገት ፣ የዓለምን ኅብረተሰብ ከምን
ጊዜውም የበለጠ ባቀራረበበትና ባስተሳሰ
ረበት በአሁኑ ወቅት ፣ የሰዎችን አስተሳሰ
ብና አመለካከት በመቅረጽ ፣ የሕዝብ መገ
ናኛ ዘዴዎች ማለትም ሬዲዮ ፣ ቴሌቪዥን ፣
እትሞች ፣ (ጋዜጦች ፣ መጽሔት ፣ መጻሕ
ፍት ...) ፊልሞች ፣ ሙዚቃዎች ፣ ቅርጻቅ
ርጾች ስዕሎች ወዘተ... የሚጫወቱት ሚና
ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጐላና እያደገ መጥቷል ።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የተፋጠነ
ዕድገትና በዓለም ላይ ያስከተለውን ለውጥ
በማስመልከት ፣ «ብዙ ድምጾች አንድ ዓለ
ም » (many voices one world) የሚባ
ለው የዩኔስኮ ጥናታዊ እትም ፣ « ማተሚያ
ከተፈለሰፈበትና በቅርቡ ደግሞ ቴሌግ
ራፍ ፣ ቴሌፎን ፣ ቴሌክስ ካሜራ እና ፊል
ም ፣ ፎቶግራፍ ፣ ሬዲዮ ፣ ቴሌቪዥን የመሳ
ሉሰት ልዩ ልዩ የመገናኛ ዘዴዎች ከተሰሩ
ወዲህ ዓለም በእውነት ተለውጣለች ፤ »[1]
በማለት አትቷል ።

እነዚህ የሣይንስና የቴክኖሎጂ ውጤቶች
ከፍተኛ ተጠቃሚ የሆኑት የሕዝብ መገናኛ
ዘዴዎች በሚሸፍኗቸው የሥራ መስኮች ፣
በሚያዘጋጁዋቸው የተለያዩ ፕሮግራሞች ፣
በአቀራረባቸውና በዘዴዎቻቸው የሰዎችን
ሕሊና ለመማረክ በሚያደርጉት ያላሰለሰ
እሽቅድምድም የመንግሥታትና የብሔሮች
ዳር ድንበር ፣ የሕዝቦች የቋንቋና የባሕል
ልዩነት ሊያግዳቸውና ሊያቆማቸው ከማይ
ችሉበት ደረጃ ላይ ደርሰዋል ።

በተለይም ደግሞ ዓለም በሁለት ተከፍላ
የመደብ ቅራኔው በተካረረበት በአሁኑ
ዘመን ፣ እያንዳንዱ አገርና ሕዝብ ስለዓለም
ሁኔታ ለማወቅ ያላው ፍላጐት እጅግ ከፍተኛ
ነው። ይህንን በማስመልከት ጂዮርጅ አከዜል
ዘ ሪስፖንሲቢሊቲ ኦፍ ዘ ማስ ሚዲያ
በሚለው ጽሑፍ«ለማኅበራዊና ለሰብዓዊ ነጻ
ነት ዕድሉ እየሰፋ ሲሄድ የሰው ልጅ እስጊ
ደረጃ ላይ በደረሰበት የዓለም ሁኔታ ፣ ለማ

ንኛውም እርምጃ ቅድመ ሁኔታ ስለሆነው
ስለ ድርጊቶች በቅድሚያ መረዳት እንገባ
ጋቢ ሆኗል ፤ » [2] በማለት አስገንዝቧል ።

በዚህ አንጻር የዩኔስኮ ዋና ዲሬክተር ሚስ
ተር እምቦ «መገናኛ የማኅበራዊ ግንኙነት
ልብ ነው ። ሰዎች በመካከላቸው መደበኛ
ግንኙነት በፈጠሩበት ሁሉ ፣ የመገናኛ ቅን
ብሮች ባሕርይ፣ የያዟቸው ቅርጾች ፣ የደረሱ
በት የጠበቀ አሠራር ደረጃ ኅብረተሰቦችን
የበለጠ ለማቀራረብና አንድነታቸውን ለማ
ጠናከር ወሳኝ ናቸው ። እንደዚሁም በመካ
ከላቸው የሚነሱትን ውጥረቶች ለማላላት
ወይም ግጭቶችን ለማባባስ የሚጫወቱት
ሚና የዚያኑ ያህል ወሳኝነት አለው ፤ » [3]
በማለት የመገናኛ ዘዴዎች የያዙትን የላቀ
ስፍራ ጠቁመዋል ።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ብዙ ነገሮችን
ይሸፍናሉ ፣ ሁሉን አቀፍና ሁሉን ነክ
ናቸው ፤ ስለሆነም በቀላሉና በጠባቡ መታ
የት የለባቸውም ። ከዚህ በላይ የተጠቀሰው
የዩኔስኮ ጥናታዊ እትም ፣ «መገናኛ ዘዴን
እንደዜናና መልዕክት ልውውጥ ብቻ ሳይ
ሆን ፣ ሰፋ ባለ ትርጉሙ ሃሳቦችን ፣ ሁኔታዎ
ችንና ድርጊቶችን፣ መረጃዎችን መለዋወጥን
እንደሚያጠቃልል ፣ የግልና የኅብረት እን
ቅስቃሴ የተመለከትን እንደሆነ ፣ በማናቸ
ውም ማኅበራዊ ስሪት አበይት ተግባራቱ፡-
ማሳወቅ . . . ማስተባበር (Socialization)
ማንቀሳቀስና ማነሳሳት (Mobilization)
. . . ማከራከርና ማስተማር. . . ባሕላዊ እድ
ገት ማስገኘት . . . ማዝናናት. . . ውህደት
መፍጠር (Integration) . . . ይሆ
ናሉ ፤ » [4] በማለት ሰፋ አድርጐ አመ
ልክቷል ።

ስላለንበት ዓለም ከተለያዩ ምንጮች መረ
ዳት የሚቻል ቢሆንም ፣ ከሁሉም ይበልጥ
ግን በተደራጀ መልክ የዕለት ተዕለት ድር
ጊቶችን የሚያስረዱልን የሕዝብ መገናኛ
ዘዴዎች ማለትም ሬዲዮ ፣ ቴሌቪዥን ፣
ጋዜጣ ፣ መጽሔቶች ፣ መጻሕፍት. . . ወዘተ
ናቸው ። ለምሳሌ በሶቪየት ኅብረት ውስጥ
ታጋንሮግ በምትባል ከተማ ውስጥ ከ1968
እስከ 70 (እ.ኤ.አ) የተደረገ አንድ ጥናት
እንደሚያሳየው ፣ በወቅቱ የተወሰኑ ሰዎችን
በማሰባሰብ አንዳንድ ጉዳዮችን በሚመለ
ከት ስላገኙት መረጃ ሲጠየቁ፣ከተጠየቁት
መካከል 80.3 % መረጃውን ያገኙት ከሕ
ዝብ መገናኛ ዘዴዎች ፣ 5% ከጓደኞቻቸውና
አብረው ከሚሠሩ ግለሰቦች ፣ 14.9% ደግሞ
ከቤተዘመድ ጋር ካደረጉት ጭውውት መሆ
ኑን ያመለክታል ። ከላይ የተጠቀሰውን
አኃዝ አጠቃላይ አድርገን ባንወስደውም
እንኳን ካለን ልምድ አንጻር ሲታይ በአሁኑ
ወቅት የአብዛኛው ሰው የመረጃ ምንጭ የሕ
ዝብ መገናኛ ዘዴዎች መሆናቸውን ያስገነ
ዝበናል ።

ከመገናኛ ዘዴዎች መካከል ቀደምትነት
ያላቸው በጽሑፍ አማካይነት የሚሠራጩ
እንደመጻሕፍት ያሉት ናቸው ። ታሪካዊ
አመጣጣቸው ፣ በአውሮፓ የሕትመት ሥራ
ከተጀመረበት ከአሥራ አምስተኛው ምዕተ
ዓመት ጋር የተያያዘ ነው ። በዚያን ወቅት
የሰውን አስተሳሰብ በመቅረጽ በኩል ከፍ
ተኛ ሚና ትጫወት የነበረችው ቤተክህነት
በመሆኗ ፣ በጽሑፍ ይሠራጩ የነበሩት መል
ዕክቶችም የቤተክህነት ነበሩ ። የሕትመት
ሥራ እየተስፋፋ ሲመጣ ከመጻሕፍት አልፎ
በጋዜጣ መልክ የሚሠራጩ ጽሑፎችም
ተጀመሩ ። ሆኖም መገናኛ ዘዴዎች ዛሬ ያሉ
በትን የዕድገት ጉዳና የጀመሩት በሃያኛው
ምዕተ ዓመት መጀመሪያ ላይ ሬዲዮ ሲፈለ
ሰፍና ወደ ኋላም ቴሌቪዥን ሲሠራ ነው ።
በተለይ በሁለቱ የዓለም ጦርነቶች አካባቢና
ከዚያም በኋላ የመገናኛ ዘዴዎች አጠቃቀ
ምም ሆነ እድገት እመርታን በማሳየት
በ1960ዎቹ ላይ ሳተላይት መገናኛ ደረጃ
ላይ በመድረሱ ያለንበት ወቅት «የኢንፎር
ሜሽን ፍንዳታ» ዘመን እየተባለ ሊጠራ
በቅቷል ።

በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ሁሉን
አቀፍና ሁሉን ነክ የሆኑት የሕዝብ መገናኛ
ዘዴዎች የሚያስተላልፏቸው መልዕክቶች

ከፖለቲካ ነጻ ሊሆኑ እንደማይችሉ አንዳ
ንድ የቡርዧ ምሁራን ሳይቀሩ ለመቀበል
ተገድደዋል ። በዚህ አንጻር ሄርቦት ሂማን
« የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችና ፖለቲ
ካዊ ትብብር ፣ የመገናኛ ዘዴዎች ሚና »
(mass media and political socialisat-
ion the role of patterns of communi
cations) በሚለው ድርሰቱ «የሰፊው ዓለም
ዜናዎች አካባቢንና ብሔራዊ ሁኔታዎችን
የሚመለከቱ ጉዳዮች ፣ የፖለቲካ ሃተታ
ዎች ፣ የርዕሰ አንቀጽ ጉዳዮች እነዚህ ሁሉ
በተለያየ የሃይማኖት ፣ የኪነጥበብ ፣ የሳይ
ንስ ፣ የንግድና የመዝናኛ ይዘት ባላቸው
የመገናኛ ዘዴዎች የታቀፉና ባንጻባራቂ
ሽፋኖች ተጠቅልለው ቢቀርቡም፣ የፖለ
ቲካ ማስተማሪያ ናቸው ፤ » [5] በማለት የፖ
ለቲካ ማንጸባረቂያ መሆናቸውን በጥናቱ
ውስጥ አብራርቶታል ። ከፍ ብሎ የተመ
ለከተው የዩኔስኮ ጥናትም በመደብ በተከ
ፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ ማናቸውም በመ
ገናኛ ዘዴዎች የሚተላለፍ ነገር ከፖለቲካ
ነጻ ሊሆን የማይችል መሆኑን እንደሚከተ
ለው አብራርቷል ። «መገናኛ በአጠቃላይ
ሲታይ ከፖለቲካ ገፅታው ተለይቶ ሊቀርብ
አይችልም ። ችግሮቹም የፖለቲካ ግንኙነ
ቶችን ሳይመረኰዙ ሊፈቱ አይችሉም ።
ፖለቲካ «ላቅ» ባለው ትርጉሙ መገናኛ
ማለት ስለሆነ መገናኛ ከፖለቲካ ጋር የማ
ይፈርስ ቁርኝት አለው ። » [6] የመገናኛ
ዘዴዎችን ዓላማ በማስመልከት በሌላው
መስክ እንዳለው ሁሉ በቡርዧና በሶሻሊ
ስት ርዕዮተዓለማውያን መካከል የተለያየ
አመለካከት አለ ። የቡርዧ ርዕዮተዓለማው
ያን የመገናኛ ዘዴዎች «እውነተኛ» መል
ዕክት ማስተላለፊያ ፣ ማስተማሪያና ማዝናኛ
በመሆናቸው አመለካከታቸው ወገናዊ አይ
ደለም የሚል አቋም ሲኖራቸው ፣ በማርክ
ሲስቶች አመለካከት ደግሞ የመገናኛ ዘዴ
ዎች ጥንትም ሆነ ዛሬ የገገርው መደብ አመ
ለካከት ማሰራጫ ናቸው ። ከታሪካዊ አመ
ጣጣቸውም ብንነሳ ገና የሕትመት ሥራ
በተጀመረበት ወቅት በአውሮፓ ገኖ የነበ
ረው የፊውዳል ሥርዓት በመሆኑና የፊው
ዳል አመለካከት ማሠራጫ ደግሞ ቤተክህ
ነት በመሆኗ ፣ የሚተላለፉ ጽሑፎች በሞላ
የዚሁ ነጸብራቅ ነበሩ ። በፊውዳሉ ሥርዓት
ውስጥ ቡርዧው እያቆጠቆጠ ሲመጣ የቡ
ርዧውን አመለካከት ለማሠራጨት ይወጡ
የነበሩ ጽሑፎች በወቅቱ ይታፈኑ ነበር ።
የቤተክህነቱን አመለካከት የሚያናጋ ሳይን
ሳዊ አመለካከት ሲጀምር ይወጡ የነበሩ
ጽሑፎች እንዳይታተሙ ይከለከሉ ነበር ።
እንደአጋጣሚ ቢታተሙም ለአንባቢያን
የተከለከሉ ጽሑፎች በመባል በልዩ ልዩ
ስፍራ ይቀመጡ እንደነበር ከጽሑፎቹ
ታሪክ መረዳት ይቻላል ።

የመገናኛ ዘዴዎች ዓይነተኛ ዓላማ የኅብ
ረተሰብን አስተሳሰብ ለገገርው መደብ በሚ
ስማማ መልክ መቅረጽ ነው ። ይህንን ዓላማ
የቡርዧ ርዕዮተዓለማውያን ለመካድ ቢሞ
ክሩም እውነቱ የሚያሳየን ይህንኑ ከመሆ
ኑም በላይ አንዳንድ የቡርዧ ርዕዮተዓለማ
ውያን ራሳቸው ከሚሰጡት አስተያየት ሐ
ቁን በቀላሉ መረዳት ይቻላል ። ለምሳሌ
ካርል ጄ. ፍሬድሪክ የተባለ አንድ አሜሪ
ካዊ የፖለቲካ ሳይንቲስት «የመገናኛ ዘዴ
ዎች የአገራችንን ሰው ይሁን የውጭ ዜጋ
የኛን ፖለቲካ እንዲደግፍ ካልሆነም እንዳይ
ቃወም ማድረጊያ ዓይነተኛ መሣሪያ ናቸ
ው » [7] በማለት (እ-ኤ-አ) በ1972 ጽፏል ።
አባባሉ የመገናኛ ዘዴዎችን ዓላማ ቁልጭ
አድርጐ ያሳያል ።

ዛሬ በዓለም ላይ በየዕለቱ የሚሠራጩ
ጽሑፎች ፣ የሚተላለፉ ዜናዎች ፣ የሚታዩ
ፊልሞችና በሬዲዮም ሆነ በቴሌቪዥን የሚ
ተላለፉ መልእክቶች ዓላማቸው የሰውን አስ
ተሳሰብ መቅረጽ ነው ። ቡርዧው በኅብረ
ተሰቡ ዘንድ እንዲሰፍን የሚፈልገው አስ
ተሳሰብ ከመደብ ባሕሪው የመነጨ ነው ።
የቡርዧ ሥርዓት ዘለዓለማዊነት ፣ የቡርዧ
ባሕል ከፍተኛነትና በወዛደሩና በቡርዧው
መካከል ያለው ‘ወንድማማችነት’ ፣ ‘ዕኩ
ልነት’ ፣ ‘ነፃነት’ በየዕለቱና በየሰዓቱ ይሰ

በካል ። አንዳንድ በቡርዧ ሥርዓት ውስጥ
ከቁጥጥር ውጭ ሆነው የሚታዩ ደካማ
ጐኖች (ሥራ አጥነት ፣ ወንጀል ፣ ዝሙት፣
ስርቆት ወዘተ —) ከሥርዓቱ ሳይሆን ከሰ
ዎች የተፈጥሮ ባሕሪይ የመነጩ ተደርገው
ይወሰዳሉ ። ይህንንም አስተሳሰብ ሕዝቡ
እንዲቀበል በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች አማ
ካይነት በአግረ አቀራረብ ይሰበካል ። ባጭሩ
ቡርዧው በተግባር የመገናኛ ዘዴዎችን ወገ
ናዊነት እያሳየ በቃል ግን በመካድ የመደብ
ጥቅሙን ለማራመድ ይጠቀምባቸዋል ።

ማርክሲስቶች በበኩላቸው እነዚህ ድክ
መቶች ከቡርዧው ሥርዓት መደባዊ ባሕ
ሪይ የመነጩ መሆናቸውን በተጨባጭ የሚ
ያስረዱ መልዕክቶችን በመገናኛ ዘዴዎቻ
ቸው ያስተላልፋሉ ። በቡርዧ ሥርዓት የሚ
ታየው አጠቃላይ ቀውስ የሚወገደው በቡ
ርዧው ሥርዓት መገርሰስና በምትኩ የሠ
ራተኛው መደብ የበላይነት መመሥ
ረት መሆኑን ያስተምራሉ ፣ በዚህም ዓላማ
ጭቁኑን ሕዝብ ለማስተባበር ይጥራሉ ።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በመደብ በተ
ከፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ የፖለቲካ ማን
ፀባረቂያ ናቸው ። በልዩ ልዩ መልክና
ቅርፅ የሚያስተላልፏቸው መልዕክቶች
የፖለቲካ ይዘት አላቸው ስንል የመደብ
ትግልን ፣ የርዕዮተዓለም ትግልን የሚያራ
ምዱና የሚያንቀሳቅሱ መሆናቸውን መግ
ለጻችን ነው ። ዛሬ በሁለት ዓበይት ጐራዎች
በተከፈለው ዓለማችን የመደብ ትግሉን በማ
ፋፋሙ በኩል እነዚህ የመገናኛ ዘዴዎች
ከፍተኛ ስፍራ ይዘው ይገኛሉ ። ኢምፔሪያ
ሊዝም በጥናፖል የያዘውን የበላይነት በሶ
ሻሊዝም መከሰት ከተነጠቀና ካጣ ወዲህ
በጭፍን ኃይል በመጠቀም ብዝበዛውን ለመ
ቀጠል ባለመቻሉ የሰዎችን ሕሊና ለመያዝ
ከፍተኛ ጥረት ለማድረግ ተገዷል ። በዚ
ህም ጥረቱ ዓይነተኛ መሣሪያ አርጐ የሚ
ጠቀመው በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ነው።

በመሆኑም ዛሬ የመደብ ጥቅሙን በማስ
ጠበቁ ረገድ ከምንጊዜውም የበለጠ የተሰ
ለፈው መንግሥት በዚህ መስክ ቀጥተኛ
ተሳታፊ ሆኖአል ። ፀዓለም አቀፍ ደረጃ
ያለው ግንኙነትም ከዚሁ አንፃር የሚታይ
መሆኑን በማስመልከት ጆርጅ ጕርዴን ፣
ኤርቪንግ ፎከና ዊሊያም ሆዳፐ የተባሉት
አሜሪካዊ ተመራማሪዎች «ከዚህ በፊት
ከነበሩ ምዕተ ዓመታት ሁሉ ባለፉት አርባ
ዓመታት የዓለም አቀፍ ግንኙነት ከፍተኛ
ለውጥ አሳይቷል ። በዓለም ታሪክ ውስጥ
ለመጀመሪያ ጊዜ አንድም መንግሥት ሰፊ
ውን ሕዝብ ወደራሱ ዓላማ ሳይገፋፋ መኖር
የማይችልበት ደረጃ ላይ ተደርሷል።»[8] በማ
ለት መጻፋቸውን ጂዮርጂ አርባቶቭ ገል
ጿል ። ይህም በመሆኑ ዛሬ የዜና ማሠራጫ
ዎች በብዛት፣ በዓይነትና በጥራት ከምንጊ
ዜም በልጠው መገኘታቸው ከዚሁ አኳያ
የሚታይ ነው ። በዓለም በጠቅላላው 400
ሚሊዮን ቴሌቪዥኖች ፣ 25,000 የሬዲዮ ጣ
ጣቢያዎች ፣ 1000 ሚሊዮን ሬድዮኖች ፣ ከአ
ንድ መቶ በላይ የዜና ማሠራጫዎችና በብዙ
ሺህ የሚቆጠሩ ጋዜጦችና መጽሔቶች[9] በየ
ዕለቱ ለዓለም ሕዝብ መልዕክታቸውን ያስ
ተላልፋሉ በማለት ቪ ራቪዶቭ፣በታሽኬንት
ለተደረገው ዓለምአቀፍ የጋዜጠኞች ሴሚ
ናር ባደረጉት ንግግር አብራርተዋል ።

በዛሬው ወቅት የመደብ ትግሉ ዓይነተኛ
ገፅታ የሆነው የርዕዮተዓለም ትግል ይበልጥ
እየተጠናከረና የበላይነቱን እየያዘ የመጣው
ይበልጥኑ ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ወ
ዲህ ነው ። ባንድ በኩል እንደ አቶሚክና
ኑክሊዩር ቦምብ ያሉት ብዙሃንን አውዳሚና
አጥፊ የጦር መሣሪያዎች መስፋፋት እና
የሶሻሊስቱም ጐራ በዚህ መታጠቁ ፣ በሌላ
በኩል ኢምፔሪያሊዝም የብዝበዛ መረቡን
ለማጠናከር ወይም ለማቆየት ባካሄዳቸው
የተለያዩ የአካባቢ ጦርነቶች ፣ ለምሳሌ እንደ
ቪየትናም ባሉት፣ ቀንድ ቀንዱን፣ እየተመታ
ወደኋላ እንዲያፈገፍግ መገደዱ የርዕዮተ
ዓለሙ ትግል ብቸኛ አማራጭ ሆኖ እንዲ
ቀርብ አድርጉታል ። ይሁንና ኢምፔሪያ
ሊዝም በርዕዮተዓለሙ መስክ ትግሉን እያ
ፋፋመ ቢሆንም በቀቢፀ ተስፋ በኃይል ለመ
ጠቀም የጦር መሣሪያ እሽቅድምድሙን ፣
ወራሪነቱንና ፀብ አጫሪነቱን እርግፍ አድ
ርጐ ትቷል ለማለት አይቻልም ።

የርዕዮተዓለሙ ትግል ባለንበት ወቅት
ወደ ወሳኝነት ደረጃ ላይ የደረሰ መሆኑን ፣
ቪ. ኮርቱኖቭ «የሃሳቦች ጦርነት በዛሬው
ዓ ለ ም » (The Battle of ideas in the
modern world) በተሰኘው መጽሐፉ
እንዲህ በማለት ገልጾታል ። «ማናቸውም
ዘመን ፣ ዳግመልደትን (Renaissance)
ብርሃናዊነትን (Enlightenment) የመሳ
ሰሉት ፣ በብሔሮች ታሪክ ውስጥ ወሳኝ
የሆኑት ወቅቶች እንኳን በሃሳቦች ጦርነት፣
ጥልቀትና ግለት ከዘመናችን ጋር አይወዳደ
ሩም ።»[10]

በአጠቃላይ የዜና ማሠራጫዎች ከጊዜ
ወደ ጊዜ እየጨመሩና የሚሰጣቸውም ትኩ
ረት ከፍ እያለ ቢሄድም በሶቭየት ኅብረት
የጥቅምት የ1917 አብዮት ድል አድርጐ
የወዛደሩ የበላይገዥነት ከተመሠረተ በኋላ
በተለይም የሁለተኛው የዓለም ጦርነት አብ
ቅቶ ኃይሎች ሚዛኑ ወደ ሶሻሊዝም ካጋደለ
በኋላ፣ዕድገትና እምርታ አሳይቷል ። ኢምፔ
ሪያሊስት ኃይሎች ከዚያን ወቅት በፊት በአ
ንድ አካባቢ ፀረ ኢምፔሪያሊስት እንቅስ
ቃሴ ሲቀሰቀስ በዛቻና በኃይል እንቅስቃሴ
ውን ሲገቱት የቆዩ ሲሆን ፣ ሶቪየት ኅብረት
ጠንካራ ሶሻሊስት ኃይል ሆና ብቅ በማለቷ
የኃይሉ እርምጃ እምብዛም እንደማያዋጣ
ቸው ተረዱ ። በዚህም ምክንያት ቀዝቃዛው
ጦርነት ማለትም የፕሮፓጋንዳ ጦርነት ተጀ
መረ ። ቀደም ሲል የዜና ማሠራጫዎች በሁ
ለት አገሮች መካከል ያለውን ቅራኔ የሚያ
ንፀባርቁ ቢሆኑም በዚያን ጊዜ የነበረው
ቅራኔ በሁለት በዝባዥ መደቦች ማለትም
በቡርዧውና በፊውዳሉ ፣ በከፍተኛውና በአ
ነስተኛው ካፒታሊስት ወዘተ ... መካከል
የሚታዩ ቅራኔዎች ነበሩ ።

ዓለም በሁለት ካምፕ ከተከፈለች በኋላ
የተፈጠረው በሁለቱ የመንግሥት ዓይነቶች
መካከል ያለው ቅራኔ በዝባዥ መደቦችን
በሚወክሉት በካፒታሊስት አገሮች መንግ
ሥታትና ሠራተኛውን ሕዝብ በሚወክሉት
በሶሻሊስት አገሮች መንግሥታት መካከል
ያለውን ቅራኔ ነው ። በመሆኑም ቅራኔው
የመደብ በመሆኑ ፕሮፓጋንዳውም ከርዕዮተ
ዓለሙ ትግል ተነጥሎ የማይታይ ሆነ።ይኸን
ሁኔታ በማስመልከት ጆርጂ አርባቶቭ «ዓለ
ም በሁለት ሥርዓት በመከፈሏ የእያንዳንዱ
አገር ሕዝብና መንግሥት ብቻ ሳይሆን ዓለ
ም አቀፍ ግንኙነቶች በሁለት ተቃራኒ መ
ደቦች ርዕዮተዓለሞች መካከል ትግል የሚ
ካሂድባቸው መድረኮች ሆነዋል ፤ » በማለት
አስገንዝቧል ።

አካዳሚሺያን ጅዮርጂ አርባቶቭ በዓለም
አቀፍ ግንኙነት የርዕዮተዓለምን ትግል
ወደ ከፍተኛ ደረጃ መድረስን በማስመል
ከት ፣ «ዛሬ የርዕዮተዓለም ትግሉ በመንግ
ሥታት የውጭ ግንኙነት ውስጥ ከፍተኛ
ግምትና አዲስ ገፅታ አግኝቷል ። ከዚህም
የተነሳ የርዕዮተዓለም ተፋላሚዎችን በዓ
ለም አቀፍ ግንኙነቶች በቀላሉ የማይገመት
የዓይነት ለውጥ መገኘት ፣ የእነዚህ ግንኙ
ነቶች እንደገና «ርዕዮተዓለማዊ» መሆን ፣
ወይም አንዳንድ የቡርዧ ጠበብቶች እንደ
ሚያስቀምጡት «ስሜታዊ» ስለመሆኑ መና
ገር ተገድደዋል ፤ »[11] ሲል አስቀምጦታል ።

ከፍ ብሎ እንደተመለከተው የሕዝብ መገ
ናኛ ዘዴዎች የፖለቲካ ማንፀባረቂያና የር
ዕዮተዓለም ትግል ዓይነተኛ መሣሪያ ናቸ
ው ። በዛሬው ወቅት በሶሻሊዝምና በኢም
ፔሪያሊዝም ጐራዎች መካከል የሚካሄደው
ውስብስብ ፍልሚያ በእነዚህ መሣሪያዎች
አማካይነት የሚንቀሳቀስ እንደመሆኑ በቀ
ጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በሁለቱም በኩል
ከፍተኛ ጥረት ፣ በቢልዮን ዶላር የሚቆጠር
ሀብትና ከፍተኛ ቁጥር ያለው የምሁርና የባ
ለሙያ ሠራዊት ተሰማርቶበታል ።

የመገናኛ ዘዴዎች የርዕዮተዓለም ትግል
መሣሪያ ሆነዋል ስንል ኢምፔሪያሊስት አገ
ሮች እነዚህን መሣሪያዎች ለፀረ ኮሚኒዝም
ፕሮፓጋንዳ ይጠቀሙባቸዋል ማለታችን

ነው ። የኢምፔሪያሊስት አገሮች በመገናኛው መስከ የሚያሳዩትን ዕድገትም የምንመለከተው ከዚሁ አኳያ ነው ። በተለይ የሳተላይት መገናኛ ከተጀመረበት ማለትም አሜሪካ ኢኮ 1 የተባለችውን የመገናኛ ሳተላይት ወደ ጠፈር ካመጠቀችበት እ.አ.አ. ከ1960 ዎቹ መጀመሪያ ወዲህ ለፀረ ኮሚኒዝም ፕሮፓጋንዳ አመቺ ሁኔታ ተፈጥሮላቸዋል። የዚህን ጥቅም በማስመልከት የቤል ቴሌፎን ምርምር ጣቢያ ዲሬክተር ጆን ፒርስ «በዋሽንግተን ያሉ በርካታ የፖለቲካ ሰዎች ጠፈር የቀዝቃዛው ጦርነት ዓይነተኛ መሣሪያ መሆኑን ፣ የመገናኛ ሳተላይቶችም በሶቪየት ኅብረት ላይ ለሚነዛው ፕሮፓጋንዳ መጠቀም የሚቻልበትን ዘዴ ማጥናት ጀምረዋል ።»[12] በማለት መጻፉን ጂዮርጂ አርባቶቭ ገልጿል ።

የፀረ ኮሚኒዝም ፕሮፓጋንዳ ዓይነተኛ ዓላማ ኮሚዩኒዝም እንዳይስፋፋ መጣር ፣ በሶሻሊስት አገሮች ውስጥ ስርአቱ የሚቀለበስበትን መንገድ መቀየስና በአጠቃላይ ኮሚዩኒዝም ለሰው ልጆች ደህንነትና ብልጽግና ሳይሆን አጥፊ እንደሆን አድርጉ ማቅረብ ነው ። ምዕራባውያን ለዚህ ዓላማ የሚጠቀሙበት የቴክኖሎጂን ዕድገት ብቻ ሳይሆን በሰውና በገንዘብ ኃይል በከፍተኛ ድርጅት የተጠናከሩ ፀረ ኮሚኒስት ተቋሞችንም ጭምር ነው ። ከነዚህ ዓይነት ድርጅቶች አንዱ ሬዲዮ ፍሪ ዩሮፕ የተባለው ሲሆን ፣ ድርጅቱ ከዛሬ አሥር ዓመት በፊት ሃያ ስምንት ከፍተኛ ማስተላለፊያዎች ፣ 1600 ሠራተኞች (1100 በሙኒክ፣100 በኒውዮርክ፣400 በፖርቱጋል) ሲኖሩት በ6ቋንቋዎች ማለትም በቼክ፣ በስሎቫክ ፣ በሀንጋሪ ቋንቋ በፖሊሽ በሩማንኛና በቡልጋሪያ ቋንቋ ፀረ ኮሚንስት ፕሮፓጋንዳ እንደሚያስተላልፍ ጆርጂ አርባቶቭ ጠቅሶታል ።[13] ከዚህ በተጨማሪ «አሜሪካን ኮሚቴ ፎር ሊበሬሽን ፍሮም ቦልሼቪዝም» የተባለ በተለይ በሶቭየት ኅብረት ላይ በ17 ቋንቋዎች ፀረ ኮሚዩኒዝም ፕሮፓጋንዳ የሚነዛ ድርጅት (እ.ኤ.አ) በ1951 ተቋቁሞአል ።

ዋናው የአሜሪካ የፀረ ኮሚዩኒዝም ፕሮፓጋንዳ መሣሪያ የአሜሪካ የመረጃ ተቋም (USIA) የተባለው ድርጅት ነው ። ይህ ተቋም በተራማጅ አገሮች አካባቢ የሬዲዮ ጣቢያዎች በማቋቋምና ካልተቻለም በአካባቢው ባሉ አድሃሪ መንግሥታት ሬዲዮ ጣቢያዎች በመጠቀም አብዮት ለመቀልበስ ቅስቀሳ ያካሂዳል ። ድርጅቱ በ1969 ላይ 186,300,000 ዶላር ባጀት የነበረው ሲሆን፣ በተለይ የአሜሪካ ፕሬዚዳንት የነበሩት ካርተር ፕሮፓጋንዳ የውጭ ፖሊሲአቸው ዓይነተኛ መሣሪያ መሆኑን ከገለጹ ወዲህ ድርጅቱ ዓለም አቀፍ የመገናኛ ድርጅት (International communication agency) የሚል ስያሜ ተሰጥቶት ይበልጥ በመጠናከሩ የዓመት በጀቱ ወደ 430 ሚሊዮን ዶላር ከፍ ብሏል ።[14] ሌላው ቀርቶ 'ፔንታጐን' በመባል የሚታወቀው የአሜሪካን የመከላከያ ተቋም እንኳ ለፕሮፓጋንዳ ሥራ ብቻ በዓመት 190 ሚሊዮን የአሜሪካን ዶላር[15] እንደሚያወጣ ታውቋል ።

ፀረ ኮሚዩኒዝም ፕሮፓጋንዳ ለመንዛት ኢምፔሪያሊስት አገሮች በመገናኛ ዘዴዎ እንደሚጠቀሙ ሁሉ ሶሺያሊስት አገሮችም የኢምፔሪያሊዝምን ትክክለኛ ገፅታ ለማጋለጥና ሠርቶአደሮችን ለሶሺያሊስት ግንባታ ለማነሳሳት በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ይጠቀማሉ ። ለዚህ ዓላማ በ1974 በሶቪዬት ኅብረት የሬዲዮ ፕሮግራም በ70 ልዩ ልዩ ቋንቋዎች ይተላለፍ የነበረ ሲሆን ፣ 8,200 የተለያዩ ዓይነት ጋዜጦች ፣ 7,000 መጽሔቶችና ሌሎች ሕትመቶች ይወጡ ነበር ። ሶቭየት ኅብረት አንጋፋ ሶሻሊስት አገር በመሆኗ አብዮቶች በሚቀሰቀሱበት አካባቢ ሁሉ አብዮታውያንን ለማበረታታትና ሕዝቡን ለአብዮቱ ለማሰለፍ የበኩሏን ጥረት ታደርጋለች ። በዚህም መሠረት በ1913 ፣ 2.7 ሚሊዮን የነበረው የጋዜጦች ስርጭት በ1954 ፣ 44 ሚሊዮን መድረሱ አብዮቱ ለዚህ ዘርፍ የሚሰጠውን ትኩረት ያመለክታል ።[16]

አብዮት የሕዝቡ ነው ። በመሆኑም አብዮት ለማካሄድ ሕዝቡን መቀስቀስና ማደራጀት ያስፈልጋል ። ሕዝቡን ማደራጀት ብቻ ሳይሆን አብዮት አስፈላጊ መሆኑን አምኖ እንዲሰለፍ ማድረግ የአብዮት ኃይሎች ተግባር ነው ። ይህን በሚመለከት ሌኒን «የአብዛኛውን የሠራተኛ መደብ አስተሳሰብ ሳይለውጡ አብዮት ማካሄድ አይቻልም። ይህ ደግሞ ሊሆን የሚችለው በራሱ በሠራተኛው ሕዝብ የፖለቲካ ልምድ ነው።»[17] በማለት አብራርቷል ። የሰፊውን ሕዝብ አስተያየት ለመቀየር በዕቅድ የሚመራ ከሰፊው ሕዝብ የዕለት ኑሮ ጋር የተያያዘና ለችግሩ መፍትሔ ለመሻት የሚያስችል ትምህርት መስጠት ያሻል ። ከዚህ አኳያ ሲታይ ባለንበት ሁኔታ ወደሰፊው ሕዝብ በቀላሉ ሊደርስ የሚችል በመገናኛ ዘዴዎች የሚተላለፍ መልዕክት መሆኑን እንገነዘባለን ።

የሶሻሊስት አብዮት ዓላማ ሕዝቡን ለኢኮኖሚ ግንባታ ፣ ለባሕል ለውጥና ለአዲስ ኅብረተሰብ ምስረታ መቀስቀስና ማሰለፍ ነው ። ለዚህ ዓላማ መሳካት አጠቃላይ የአስተሳሰብ ለውጥ መምጣት ያስፈልጋል ። ስለዚህ የሶሻሊስት ፕሮፓጋንዳ ዋንኛ ዓላማ የአስተሳሰብ ለውጥ ማምጣት ነው ማለት ይቻላል ። ይህንኑ በማስመልከት ሉቺያንዊ ፓይ የተባለው ጸሐፊ «ሰፊው ሕዝብ አዲስ አስተሳሰብ ካልመሠረተና አዲስ አሠራርን እንዲከተል አመራር ካላገኘ ለኤኮኖሚ ግንባታ ፣ ለማኅበራዊ ለውጥና ለፖለቲካ ብቃት የሚያደርገው ጥረት ውጤቱ እምብዛም ይሆናል።»[18] በማለት ገልጿል ።

ሶሻሊዝም የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን የሚጠቀመው ባንድ በኩል ብዝበዛና ጭቆና የሌለበትን በእኩልነትና በነፃነት ላይ የተመሠረተ ኅብረተሰብ ለመገንባትና የሰፊውን ሠርቶአደር ሕዝብ ንቃተሕሊና ለማዳበሪያ ሲሆን ፣ በሌላ በኩል ደግሞ የኢምፔሪያሊዝምንና የአድሃሪያንን የውሸት ፕሮፓጋንዳ ለማጋለጥ ፣ የጭቁንና ምዝብር ሕዝቦችን ትግል ለማገዝ ነው ። በዚህ አንፃር ወደ መቃብሩ በመሄድ ላይ ያለው ኢምፔሪያሊዝም የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን የሚጠቀመው የብዝበዛና የጭቆና ሥርዓት ዕድሜውን ለማራዘም ሲሆን ፣ ለዚህም ሥራዬ ብሎ የተያያዘው ሶሻሊዝምንና ኮምኒዝምን ማጥላላትና ማንቋሸሽ ፣ ጭራቅ አስመስሎ በማቅረብ ሕዝቦችን ማስፈራራት ነው ።

በኢትዮጵያ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ሚና

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ ከፍተኛ ሚና መጫወታቸው አሌ የሚባል አይሆንም ። ይሁንና ቀደም ካለ ጊዜ ጀምሮ የነበረውን ፊውዳል ሥርዓት መለኮታዊና ዘላለማዊ አስመስሎ ለማቅረብ ሲውገረገሩ እንደነበር የማይካድ ሀቅ ነው ። የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በአብዮቱ ሂደት ውስጥ የተጫወቱትን ሚና ከመገምገማችን በፊት በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን ታሪክና መደባዊ ሚና በሚመለከት ባጭሩም ቢሆን መቃኘት ያስፈልጋል ።

በኢትዮጵያ በቀድሞ ጊዜ አዋጅና ሕዝቡ ሊሰማው የሚገባ ማናቸውም መልዕክት ለሕዝቡ የሚነገረው አዲስ አበባ ከሚገኘው የቤተመንግሥቱ ሰገነት ላይ እንደነበር ይነገራል ። በመሆኑም ያን በሰገነት ላይ ቆሞ ይናገር የነበረውን አዋጅ ተናጋሪ በኢትዮጵያ ውስጥ የመጀሪያው የሕዝብ መገናኛ ነበር ለማለት ይቻላል ።[19] በኋላም ነጋሪቱና በሰገነት ላይ ቆሞ እንደነጋሪቱ የሚጮኸው ሰው ድምፅ ቀስበቀስ በሌላ የዜና ማሰራጫዎች መተካት ጀመረ ። በዚህ ሂደት ውስጥ በእጅ ይጻፉ ከነበሩ ዜናዎች በመነሳት ዘመናዊ ማተሚያ ቤቶች ሊቋቋሙና የጋዜጣ ፣ የሬዲዮና ሌሎችም የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የተስፋፉበት ሁኔታ ላይ ሊደረስ ተችሏል ።

እስከ አስራ ዘጠነኛው ምእተአመት መጨረሻ ገደማ ድረስ የቤተክህነት ትምህርት የተከታተሉ ሰዎች ጽሑፎቻቸውን የሚ

ያስፍሩት በብራና ላይ በእጅ በመጻፍ ነበር። በኢትዮጵያ ውስጥ ቀደም ብለው ስለነበሩት ማተሚያ ቤቶች የተሟላ መረጃ ባይኖርም ፣ ኤሌን ሳንክሪአን የተባሉ አንድ የታሪክ ተመራማሪ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ የፖርቱጋል ሚሲዮናውያን በአሥራ ሰባተኛው ክፍለ ዘመን መጀመሪያ ላይ ያትሙ እንደነበር በመግለጽ ጽፈዋል ።[20]

በኢትዮጵያ ውስጥ በውል በታሪክ ከሚታወቁት የመጀመሪያዎቹ ማተሚያ ቤቶች መካከል በአሥራ ዘጠነኛው ምእተ ዓመት መጨረሻ አጋማሽ ላይ በምፅዋ ፣ በኋላም በከረን ተቋቁመው የነበሩ ማተሚያ ቤቶች ይገኙበታል ።[21] ከነዚህ ማተሚያ ቤቶች መቋቋም ጋር በ1857 ሎሬንዞ ቢያንኬሪ የተባሉ ሰው ስለ አማርኛ ስልት አንድ መጽሐፍ አሳትመው ሲያወጡ ፣ በ1872 በከረን የላዛሪስት ሚሲዮን ሰዎች የአማርኛ ግእዝ ሰዋሰው መጽሐፍ አትመው ነበር ። በኋላም በ1878 የስዊድን ሚሲዮናውያን መንኩሉ ላይ አንድ ትንሽ ማተሚያ ቤት አቋቁመው ነበር ።[22]

ዘመናዊ የመጻሕፍት እትመት ከማተሚያ ቤቶች መቋቋም ጋር የተያያዘ ሲሆን ለመጽሔቶችም ሆነ ለጋዜጦች መከሰት የማተሚያ ቤቶች መመስረት ቅድመ ሁኔታ ነበር ። በዚህ አጋጣሚ መጽሔትን በሚመለከት በዚሁ በ19ኛው ምእተ ዓመት መጨረሻ ላይ ብላታ ገብረ እግዚአብሔር የተባሉ ሰው ሳምንታዊ መጽሔት በእጅ ጽሑፍ በማዘጋጀት እንዲታደል አድርገው እንደነበር ማስታወሱ በኢትዮጵያ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን ታሪክ ምርምር የተሟላ ያደርገዋል ።

በአጠቃላይ በኢትዮጵያ ዘመናዊ የሕዝብ የመገናኛ ዘዴዎች አመጣጥ ከአፄ ምኒሊክ ዘመነ መንግሥት ጋር የተያያዘ ነው ። በኢትዮጵያ ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ ታትመው የወጡ ሁለት መጽሔቶችና «አእምሮ» በመባል የሚታወቀው የመጀመሪያው የአማርኛ ቋንቋ ሳምንታዊ ጋዜጣ ታትሞ የወጣው በአፄ ምኒሊክ ዘመነ መንግሥት ነበር ። ‘አእምሮ’ በመጀመሪያ ታትሞ የወጣው በ1895 ሲሆን ፣ በመሐሉ አቋርጦ እንደገና መታተም የጀመረው ከ1907—1909 በኋላም በ1917 ነበር ።[23] ከ1905—1908 በምፅዋ የስዊድን ሚሲዮናዊያን ‘መልእክተ ሰላም’ የተባለ ጋዜጣ በትግሪኛ አትመው ሲያወጡ ፣ በአንደኛው የዓለም ጦርነት ወቅትም ብላቴን ጌታ ሀሩይ «ጎሃ ጽባህ» የተባለ ስለ ልዩ ልዩ ድርሰቶች የሚያትት መጽሔት አሳትመው ያሰራጩ ነበር ።

ከዚህ ወቅት አንስቶ እስከ ፋሽስት ወረራ ድረስ በኢትዮጵያ ውስጥ በአማርኛና በትግሪኛ እንዲሁም በእንግሊዝኛና በፈረንሳይኛ ቋንቋዎች የተለያዩ ጋዜጦችና መጽሔቶች እየታተሙ የወጡ ቢሆንም ፣ የማተሚያ መሣሪያዎቹ በእጅ የሚንቀሳቀሱ ስለነበሩ የጋዜጦችና የመጽሔቶች ብዛትና ስርጭት እጅግ በጣም የተወሰነ ነበር ።

ከፋሽስት ወረራ በኋላ ከማተሚያ ቤቶች መስፋፋት ጋር የተለያዩ የእለት፣የሳምንትና የወር ጋዜጦች ፣ በወር ፣ በሶስት ወር፣በዓመትና በሁለት ዓመት የሚወጡ መጽሔቶችና ቡሌቲኖች እንዲሁም የመጻሕፍት እትመት እየተበራከተ መጣ ። በ1934 እለታዊው አዲስ ዘመን ጋዜጣ፣በ1936 እለታዊው ‘ዘኢትዮጵያን ሄራልድ’ ጋዜጣ መታተም ጀመሩ ።[25]

በኢትዮጵያ ውስጥ በሬዲዮ መልእክት

ዳግማዊ ፡ ምኒልክ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ነገሥት ፡
Samedi, 25 Aout 1934 No. 12 -12- Année
አእምሮ
ብሰው ፡ ይህን ፡ ስም ፡ አወጡለት ። መጀመሪያ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ጋዜጣ ።
AYMERO
PREMIER JOURNAL ETHIOPIEN
በኢትዮጵያ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ።

በዳግማዊ ምኒሊክ ዘመነ መንግሥት መውጣት የጀመረው ‘አእምሮ’ የሚባለው የመጀመሪያው የኢትዮጵያ ሳምንታዊ ጋዜጣ

Jeudi 15 AOUT 1935
ብርሃንና ሰላም
LUMIERE et PAIX
Direction et Rédaction
Addis Abeba (Ethiopie)
Hébdomadaire paraissant tous les Jeudis
Abonnements
Ethiopie
Un an 5 Thalers
Etranger
Un an 7 Thalers
le numero 4 piastres

ከአእምሮ ቀጥሎ የወጣውና እ.ኢ.አ በ1917 ገደማ መታተም የጀመረው ‘ብርሃንና ሰላም’ የተባለው ሳምንታዊ ጋዜጣ

መተላለፍ የጀመረው በ1928 ሲሆን ፣ በዘመናዊ የሬዲዮ ስቱዲዮ አማካይነት በማስታወቂያ ሚኒስቴር ስር የሬዲዮ ፕሮግራም መዘጋጀት የጀመረው በ1940ዎቹ ዓመታት ነው ። የቴሌቪዥን ፕሮግራምም የተጀመረው በ1957 ነው ። ይህ ሁሉ የተዘረዘረበት ምክንያት በኢትዮጵያ ውስጥ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በዘመናዊ መንገድ መዋቀር የጀመሩት ከፋሽስት ወረራ ወዲህ እንደመሆኑ ያሳለፉት ጊዜ አጠር ያለ መሆኑን ለማመልከት ነው ።

በፊውዳሉ ስርዓት የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ለነበረው ፈላጭ ቆራጭ የኃይለ ሥላሴ ዘውድ አገዛዝ በመሣሪያነት እንዲያገለግሉ የተዋቀሩ ነበሩ ። እርግጥ በሁሉም የኢኮኖሚና የማኅበራዊ መስክ ይታይ እንደነበረው፣ከሀገሪቱ ኋላቀርነት የተነሳ በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች (ጋዜጣ፣ሬዲዮ፣ ቴሌቪዥን ወዘተ,..)ውስጥ ይሠሩ የነበሩ ሰዎች ቁጥራቸው አነስተኛ ከመሆኑም በላይ በሙያው ያልተካኑ ፣ በቴክኒኩም ረገድ መገናኛ ዘዴዎች በድርጅት አለመሟላት ይታይባቸው ነበር ። ያም ሆኖ የነበረው የፈላጭ ቆራጭ ንጉሣዊ አገዛዝ ከቤተክህነት ጋር በነበረው የተቆራኘ ግንኙነት የተነሳ ፣ በቤተክህነት ትምህርት የተካኑ ደብተሮችና ካህናት በፕሮፓጋንዳው መስክ አሰማርቶ እንደነበር ይታወሳል ። ለምሳሌ የሰንደቅ ዓላማ ፣ የአዲስ ዘመንና የዛሬይቱ ኢትዮጵያ ጋዜጦች የመጀመሪያዎቹ አዘጋጆች ከቤተክህነት የተገኙ እንደነበሩ ይታወቃል ።

የፕሮፓጋንዳ ጽ/ ቤት እየተባለ ይታወቅ የነበረው ድርጅት የተዋቀረበት ፖሊሲ ፣ የዘውድ አገዛዝ የአንድነት ምልክትና ያገሪቱ ምሰሶ እንደሆነ ለሕዝቡ ያለመታከት ማስተጋባት ፣ የንጉሡን መለኮታዊነትና ሁለንተናዊ ተውህቦን ማጻነቅ ፣ በቀጥታ በግጥምና በሐተታ መልክ ማወደስ ፣ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚታየው የልማት እንቅስቃሴ አገሪቱን በአጭር ጊዜ ውስጥ መንጥቆ የሚያወጣት እንደሆነ በማስመሰል ፣ «ለሚወዳቸውና ለሚወዱት ሕዝብ» ንጉሠ ነገሥቱ ያለምንም መታከት እየሠሩ ከረሃብ ፣ ከድንቁርና እንዲላቀቅ እንደሚያደርጉት ማሳመን ነበር ።

በኋላም በኢትዮጵያ ውስጥ ካፒታሊዝም እያቆጠቆጠ ሲመጣ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በሰው ኃይልና በድርጅት አንጻራዊ የሆነ መሻሻል ቢታይባቸውም በመሠረቱ የዘውዱን አገዛዝ አዲስ ቀለም በመቀባት ታዳጊውና በማቆጥቆጥ ላይ ከነበረው ከካፒታሊስት ሥርዓት አዳዲስ ስልቶችን በማላበስ ሕዝቡን የማደንቆር ተልእኳቸውን አፋፋሙት ። ከአብዮቱ በፊት ይታተሙ የነበሩትን ጋዜጦች ለአንድ አፍታ ብንመለከት መናኛና ርካሽ ጽሑፎች ይዘወተሩባቸው እንደነበር እናያለን ። ይህም ባገር ውስጥ ለሥርዓቱ የቆሙ ጋዜጠኞች ከሚፈለፍሉት የዜና ምንጭ የተገኘ ብቻ ሳይሆን በዓለም አቀፍ ደረጃም የጊዜው የመገናኛ ዘዴዎች የነበራቸው ግንኙነት ከኢምፔሪያሊስት የዜና አገልግሎት ወኪሎች ብቻ በመሆኑም ጭምር ነበር ። በዓለም አቀፍ ደረጃም የሚነሱትና የሚጻፉት ጽሑፎች በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የኢምፔሪያሊዝምን ገናናነት የሚያንፀባርቁ ነበሩ ። በአጭሩ በነበረው አድኃሪ ሥርዓት የመገናኛ ዘዴዎች በርካሽና በዝቃጭ መስኮች ላይ ያተኮሩ ዜናዎችና ሐተታዎች የሚበዙባቸው ፣ በመሠረቱ ስሜታዊ ወይም ‘ሴንሴሽናላይዝ’ በማድረግ የወሬ ንግድ የሚካሄዱባቸው የወሬ አክሲዮን ኩባንያዎች ነበሩ ማለት ይቻላል ። ለምሳሌ በመጋቢት 12 ቀን 1966 የአዲስ ዘመን ጋዜጣ ላይ «ኑዛዜ» በሚል ርእስ ስር ከወጣው ጽሑፍ ለመገንዘብ እንደሚቻለው የፊውዶ ቡርዧው ሥርዓት በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በተለይም በጋዜጣ ላይ እንዳይወጡ ከከለከላቸው ነገሮች መካከል ፣

—ስለ ተማሪዎች መረበሽ ፣ ስለገበያ ውድነትና የኑሮ ውድነት ፣ ስለመሬት ይዞታ ፣ ስለጭሰኛና ስለ መሬት ግብር ፣ ስለመጠጥ ቤቶችና ሴተኛ አዳሪዎች ብዛት ፣ ስለልማት መዋዕ ገንዘብ መባከን ፣ ስለ ማዕድኖች ፣ ስለ አድማ ፣ ስለ ሃሺሽ ፣ ስለ ቁማር መኪናዎች ፣ ስለ አንበሳ አውቶብስ ማኅበር ፣ ስለ አዲስ አበባ ከተማ ነዋሪ የመታወቂያ ካርድ የሚሉና ... ሌሎችም በአጠቃላይ ሃያ አራት የሆኑ ጉዳዮች ይገኙበታል ።

ከዚህ መገንዘብ የምንችለው የፊውዶ ቡርዧው መደብ ብዝበዛውን የሚያጋልጡ ፣ ጥቅሙን የሚነኩ ፣ የሥርዓቱን አስከፊ ገፅታ የሚጠቁሙ ወዘተ . . . ሁኔታዎች ሁሉ በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ላይ እንዳይወጡ ሲከላከል ፣ በአንፃሩ ግን የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን የመደብ ጥቅሙን ለማራመድ ይጠቀምባቸው እንደነበር ነው ። በሌላም በኩል የሕዝብ የመብት ጥያቄ እንዳይነሳ የፊውዶ ቡርዧው መንግሥት የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በዚህ አቅጣጫ ጆሮ ዳባ ልበስ እንዲሉ አስገድዶአቸው ነበር ።

ባለፈው ሥርዓት ለሥርዓቱ የቆመ የሕዝብ መገናኛ ዘዴ የሥርዓቱን ገናናነትና የንጉሠ ነገሥቱን መለኮታዊነት በመስበክ ብቻ አልተወሰነም ። ሕዝቡ እንዳያውቅ፣ እንዳይማር ፣ እንዳይነቃ ፣ አገሪቱ የሶስት ሺህ ዓመታት የነፃነት ታሪክ ያላት ናት በሚል ሽፋን በአጉል ኩራትና ድንቁርና እንዲንዝ ተማጽኗል ። የሕዝቡንም መደራጀት በሚመለከት እንደ እድርና ደቦ የመሳሰሉትን ካልሆነ የፖለቲካ ድርጅት የሚባል ግን ስሙም እንዳይጠራ ጥብቅ ቁጥጥር ይደረግ እንደነበር ይታወሳል ።

ከ1953 የመፈንቅለ መንግሥት ሙከራ ወዲህ የመደራጀት ጥያቄ በጣም ስላስፈራው በወቅቱ ይነሱ የነበሩትን የገበሬ፣ የወዛደሩና የምሁሩ እመጾች « ውጉዝ ወርቁስ» በማለት በመገናኛ ዘዴዎች ሲያወግዝ ፣ ሕዝቡንም በማሳሳት በአገሪቱ አንድነት ላይ የመጣ የውጭ እጅ ያለበት ነው እያለ የተማሪዎችን ንቅናቄ ያጥላላ ነበር ። ከዚህም ባሻገር ንጉሡ ለአገሪቱ ዕድገት የሚያደርጉትን ‘ጥረት’ ለማደናቀፍ የተደረገ ሤራ በማስመሰል ተማሪዎች የሚረብሹት ፈተና ሲቃረብ ነው ፣ ጥጋብ ነው ፣ ባለጌዎች ናቸው በማለት የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ሕዝቡን እያሳሳቱ ማደናቆርን ተያይዘውት ነበር ።

ምንም እንኳን በመሠረቱ አብዛኞቹ በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ውስጥ ይሠሩ የነበሩ ሠራተኞች ፣ በፊውዳሉ ሥርዓት የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ከተዋቀሩበት ዓላማ አንፃር ፣ የፊውዶ ቡርዧውን መደብ ፖለቲካ ፣ የኢኮኖሚ ፖሊሲና አድኃሪ ርዕዮተዓለም በሰፉት በሕዝቡ መሃከል እንዲያሰራጩ ቢገደዱም ፣ አልፎ አልፎ በቁጥር በጣም አነስተኛ የሆኑ ተራማጅ አስተሳሰብ የነበራቸው (ለምሳሌ አንዳንድ ጋዜጠኞች) በዚሁ መስክ የተሰለፉ ሠራተኞች ባገኙት ቀዳዳ በመጠቀም ሥርዓቱን በተዘዋዋሪና ኅቡዕ በሆነ መንገድ የሚቃወሙ እንደነበሩም አይዘነጋም ። እርግጥ ቅዋሜያቸው የመደብ አመለካከት ያልነበረው ቢሆንም ፣ በወቅቱ ከነበረው ሁኔታ አንፃር ሲታይ ለውጥ ፈላጊ በመሆኑ ተራማጅ አቋም እንደነበረው አያከራክርም ።

በአጠቃላይ ከላይ ለማሳየት እንደተሞከረው በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ለፊውዶ ቡርዧው መደብ የፖለቲካ መሣሪያ በመሆን ሲያገለግሉ ቆይተዋል ። ይህም ሁኔታ አብዮቱ ከፈነዳ በኋላም እስከ ሰኔ 1966 ፣ የጦር ኃይሎች የፖሊስ ሠራዊትና የብሔራዊ ጦር አስተባባሪ ኮሚቴ እስከ ተቋቋመበትና የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን በቁጥጥር ስር እስከ አደረገበት ጊዜ ድረስ ቀጥሎ እንደነበር ይታወሳል።

በኢትዮጵያ ውስጥ ሕዝባዊ እንቅስቃሴው ስር እየሰደደ መጥቶ በየካቲት 1966 ተማሪዎች ፣ መምህራን ፣ ታክሲ ነጂዎች ወዘተ . . . በተንቀሳቀሱበት ጊዜ ሁኔታው እንዳይዛመት በመፍራት በዜና ማሠራጫዎች የሚገለጽ አንድም ነገር አልነበረም ። በወቅቱ የሚተላለፉ መልዕክቶች ቢኖሩ ከተለያዩ መንግሥታዊ ድርጅቶች የሚሰጡ መግለጫዎች « የውጭ እጅ ያለባቸው አንዳንድ ወሮበሎች በሕዝብ ደህንነትና ንብረት ላይ ጉዳት ማድረሳቸውን » የሚገልጹ ሀተታዎችና ይህን «በመቃወም» ከዕድርና ከሰፈር የሚሰጡ የድጋፍ አስተያየቶች ነበሩ ። ሰፊው ሕዝብ በአብዮታዊ ወኔ የአድኃሪ

ውን አገዛዝ እውታሮች በማናጋት ላይ በነበረበት ጊዜ በጋዜጣና በሬድዮ ይተላለፍ የነበረው የንጉሡ ጉብኝት ፣ የሕገ መንግሥት መሻሻል መፈቀድ ታሪካዊ ስለመሆኑና ፣ በተደረገው የደመወዝ ጭማሪ የወታደሩ ክፍል መደሰቱ ወዘተ ... የመሳሰሉ ዜናዎች ነበሩ ። በአብዮቱ ሂደት የሰፊው ሕዝብ እንቅስቃሴ አይሎ የኃይል ሚዛኑ ወደ ሕዝቡ ሲያደላ የገዥው መደብም መግዛት አቅቶት ሲንገዳገድ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችም የሚያስተላልፉት መልእክት ሕዝባዊ መልክ እየያዘ መጣ ።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በድህረ አብዮት ኢትዮጵያ

አብዮታችን በ1966 በግብታዊነት ሲፈነዳ የነበረው ውሱን የድርጅትና የቴክኒክ መሠረት እንዲሁም በጣም ያነሰ የሰለጠነ የሰው ኃይል እንዳለ ስለነበር ከተጽእኖው ለመላቀቅ ጊዜን የሚጠይቅ ቢሆንም፣ሰፊው ሕዝብ ለአዲሱ ሥርዓት እውን መሆን እንዲቆምና ያሮጌውን ሥርዓት የማፈራርስ ተግባሩን በሁሉም መስክ እንዲያከናውን የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ዓይነተኛ ሚና ተጫውተዋል ።

በአንድ ወቅት በተከሰቱት ልዩ ልዩ የፖለቲካ መስመር አራማጅ ቡድኖች ሳቢያ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችም የዚሁ ጽዋ ቀማሽ ቢሆኑም፣አብዮታዊው መንግሥት የሕዝቡን አስተሳሰብ ለመለወጥና አብዮቱን ለማራመድ ግንባር ቀደም ትኩረት ከሰጠባቸው መስኮች አንዱ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በመሆናቸው በጋራ የመቀስቀስ ፣ የማደራጀትና የማስተማር ተግባራቸውን ያለማሰለስ ለመወጣት ሞክረዋል ። ባለፉት የትግልና የድል ዓመታት የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች አብዮታዊው መንግሥት ያወጣቸውን መመሪያዎችና አዋጆች በተግባር እንዲተረጐሙ ሕዝቡን ቀስቅሰዋል ።

በድህረ አብዮት ኢትዮጵያ ቀደም ካለ ጊዜ ጀምሮ በሕዝቡ አእምሮ ውስጥ ሰርጾ የነበረውን ንጉሡ መለኮታዊነት እንዳለው አርጐ የመመልከቱን ሁኔታ ለመቀየር የዜና ማሠራጫዎች የበኩላቸውን ጥረት አድርገዋል ። ንጉሡ ከሥልጣን ሊወርድ ዋዜማ የወሎን ረሀብ ከንጉሣውያን ቤተሰብ ኑሮ ጋር በማነጻጸር በተለይ የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ያቀረበው መልዕክት በማግሥቱ የንጉሡ መውረድ እንደተአምር እንዳይቆጠር ከፍተኛ አስተዋጽኦ ነበረው ማለት ይቻላል ።

መሬት ላራሹ ሲታወጅ ፣ ዕድገት በኅብረት ሲዘመት ፣ ታላላቅ የኢኮኖሚ ተቋሞች በመንግሥት ሲወረሱ ፣ የከተማ ቦታና ትርፍ ቤት የመንግሥት ሲሆን ፣ የእናት አገር ጥሪ ሲደረግ ፣ በየወቅቱ ሕዝባዊ ድርጅቶችን በአገር አቀፍ ደረጃ ለማዋቀርና ለማጠናከር በተደረገው ትግል ፣ በብሔራዊ የመሠረተ ትምህርት ዘመቻ ወዘተ . . . ሕዝቡ ለሥራ ፣ ለምርት እድገት ፣ ለትግልና ለትምህርት ታጥቆ እንዲነሳ በማነቃቃት ፣ የማሌን ርዕዮተዓለም በማስራጨት ፣ በሕዝብ ውስጥ የሶሻሊስት አርበኝነትና የወዝአደራዊ ዓለምአቀፋዊነት ስሜት እንዲሰርጽ በማድረግ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች እጅግ ከፍተኛ የሆነ ሚና ተጫውተዋል ።

ይህም ሆኖ እስከ ኢሠፓአኮ መከሰት ድረስ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በተለይም የማሌን ርዕዮተዓለም ለማሠራጨት የሚያደርጉት ጥረት ፈር የያዘ አልነበረም ።

ኢሠፓአኮ የሠርቶ አደሩን ፓርቲ ለመመስረት ማከናወን ከሚገባው ተግባሮች አንዱ የማርክሲዝም ሌኒኒዝምን ርዕዮተ ዓለም በሰፊው ሕዝብ አእምሮ እንዲሰርጽ ማድረግ ነው ። ይህንን በማስመልከት የኢትዮጵያ ሠርቶአደሮችን ፓርቲ ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 174/1971 ምዕራፍ 1 አንቀጽ 6—ለ « በጥናትና በውይይት ክበቦች ፣ በመንግሥታዊና በሕዝባዊ ድርጅቶች እንዲሁም በዜና ማሠራጫ ዘዴዎች አማካይነት ያልተከለሰ የማርክሲዝም ሌኒኒዝም ርዕዮተዓለም በሰፊው ሕዝብ ሕሊና ውስጥ እንዲሠረፅ ያደርጋል ፣ » ይላል ። አንድ የፖለቲካ ድርጅት የራሱን አስተሳሰብ በሕዝብ መካከል ለማሠራጨት የራሱ ልሣንና መፅሄቶች ፣ ሌሎችም ዘዴዎች ይኖሩታል ። ይሁንና ኢትዮጵያን በመሰለች በትምህርት ኋላቀር በሆነች አገር ከድርጅቱ በሚወጡ ጽሑፎች አማካይነት ብቻ ሕዝቡን ለማደራጀት የሚደረገው ጥረት የተፈለገውን ያህል ውጤት ሊኖረው አይችልም። ስለሆነም በተለይ የሬዲዮ መልእክት ከአንድ ማዕከል ተነስቶ ጋራ ሸንተረር ሳይወስነው ወደ ገጠሩ ዘልቆ ሊገባ ስለሚችል ይህን ዓይነተኛ መሣሪያ ለድርጅቱ ዓላማ በሚገባ ለመጠቀም መቻል የግድ ይሆናል። አንድ የፖለቲካ ድርጅት የመገናኛ ዘዴዎችን መጠቀም አለበት ሲባል ተቋሞችን በድርጅትም ሆነ በሰው ኃይል በማጠናከር ርዕዮተ ዓለማዊና ፖለቲካዊ አመራር በመስጠት ለዓላማው ማሰለፍ መቻል አለበት ማለት ነው ። በመሆኑም ኢሠፓአኮ ከተቋቋመበት ጊዜ አንስቶ መገናኛ ዘዴዎችን በአግባቡ ለመጠቀምና ማስተማሪያ ለማድረግ ከፍተኛ ትኩረት ሰጥቷቸዋል ፤ በመስጠትም ላይ ይገኛል ።

በዚህም መሠረት የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ባሳለፈው ውሳኔ « ማርክሲዝም ሌኒኒዝምን ለማስራጨትና የመደብ ትግሉን ለማራመድ ሬድዮ ፣ ቴሌቪዥንና ጋዜጦች ወዘተ.,. ማለትም የሕዝቡ የዜና ማሠራጫ ዘዴዎች ዓይነተኛ መድረክ እንደመሆናቸው ፕሮግራማቸው የተያያዝነውን የመደብ ትግል ለማፋፋም ፣ የኢኮኖሚ ግንባታውን በተለይም የምርት ግንኙነቱን ለውጥ ለማፋጠን ፣ የሠርቶ አደሩን ሕዝብ ምርታማነት ለማሳደግና የአድሀሮት ኃይላትን ፀረ አብዮት ፕሮፓጋንዳ ለማክሸፍ በሚያስችል ይዘት ተጠናክሮ እንዲቀየስ » በማለት ለመገናኛ ዘዴዎች ከፍተኛ ትኩረት የሰጠ መሆኑን አብራርቷል ።

ይሁንና ኢሠፓአኮ የፓርቲን አሠራር በመለማመድ ላይ የሚገኝ የፖለቲካ ድርጅት እንጅ የማሌ ፓርቲ ባለመሆኑ በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች አያያዝና አጠቃቀም አንፃር ድክመቶች መከሰታቸው አልቀረም ። እርግጥ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ቀላል መሣሪያ አይደሉም ፤ ተግባራቸው ፣ አሠራራቸው ፣ እንቅስቃሴያቸው ወዘተ ... ውስብስብ ነው ። የተጠናከረ ድርጅት ፣ በርእዮተዓለምና በሙያ የዳበረ ፣ ታማኝነቱ የማያጠያይቅ የሰው ኃይል ይሻሉ ፣ ከዚህ በስተጀርባ የገንዘብ አቅም ፣ በቂ ባጀትና በዕቅድ ላይ የተመሠረተ የሥራ እንቅስቃሴ ፣ ሳይንሳዊ ፈር የሚከተል አሠራርንና የመሳሰሉትን መገኘት ይጠይቃሉ ። እነዚህ ሁኔታዎች ከነባራዊ እውነታው ጋር በቅርብ የተያያዙ በመሆናቸው ከጊዜው አቅማችን በላይ ሁነው ሊታዩ ቢችሉም ጥረቶች ግን መደረጋቸው አልቀረም ።

ማሌ ሳይንሳዊ የተግባር መመሪያ እንደመሆኑ ፣ አብዮታውያንና ሰፊው ሠርቶአደር ሕዝብ ይሄንን ሳይንስ መመሪያው በማድረግ አሮጌውን ሥርዓት አፈራርሰው አዲሱን ኅብረተሰብ ይገነቡበታል ። የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች አያያዛችንና አጠቃቀማችን ከዚህ ግብ አንፃር ፣ ማለትም የማሌን ሳይንስ በአጠቃላይ ለአብዮቱ ወገኖች ከማስጨበጥና የተግባራቸው መመሪያ ከማድረግ አኳያ መታየትና መገምገም ይኖርበታል ። በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴም ሶስተኛና አራተኛ መደበኛ ስብሰባዎች ላይ በቀረቡት የግምገማ ሪፖርቶች እንደተመለከተው በዚህ አንፃር ከፍተኛ ጥረት የተደረገና ከንውኖቹም በቀላሉ የማይገመቱ ቢሆንም ደካማ ጐኖችም ተጠቁመዋል ።

በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የሚሠሩ ሠራተኞች መመሪያችን የሆነውን የወዝ አደሩን ርዕዮተዓለም ምን ያህል ጨብጠዋል ? ምን ያህልስ ተረድተዋል? የግንዛቤያቸው ደረጃ እስከምን ድረስ ነው ? ይህ የመጀመሪያው ጥያቄ ሲሆን ፣ በትክክል ለመመለስ ግን አስቸጋሪነት አለው ። ይሁንና የርዕዮተዓለም መጻሕፍትና ጽሑፎች ሥርጭትን ፣ በውይይት ክበቦች የሚደረገውን ተሳትፎ በአጠቃላይ የአብዮቱ ወገኖች ርዕዮተዓ

ለሙን ለማወቅ ፣ ለመረዳትና ለመገንዘብ ከሚያሳዩት ፍላጐትና ዝንባሌ አኳያ ለጥያቄው መልስ ለመፈለግ ይቻላል ። ዛሬ አብዮታችን ከደረሰበት የዕድገት ደረጃ አንፃር አጠቃላይ ሁኔታው የሚያበረታታ ቢሆንም ፣ የሚገባውንና የምንፈልገውን ያህል አለመሆኑ ግልጽ ነው ። ቀደም ብሎ ከነበረው ሁኔታ ጋር ሲተያይ የመቀዝቀዝ ፣ ቸል የማለት ፣ የመዳከምና የመሳሰሉት አዝማሚያዎች መኖራቸው ለብዙዎች ግልጽ ነው ።

ከርዕዮተዓለም ግንዛቤ ባሻገር የተግባራዊነት ወይም ለርዕዮተዓለሙ ትገዥ የመሆን ጉዳይ አለ ። የተግባር መመሪያ መሆኑ ከዚህ አንፃር የመገምገም ነውና ። በዕለት ተለት የሥራችን እንቅስቃሴ ውስጥ ርዕዮተዓለሙ ምን ያህል ይንጸባረቃል ? ምን ያህል ሥራ ላይ እናውለዋለን ? በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የርዕዮተዓለም ሥርጭትን በሚመለከት ይህ ወሳኝ ጥያቄ ነው ።

ፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ የርዕዮተዓለም ማከናወኛ ዘዴዎች እንደመሆናቸው ግምገማው ከዚህም አንፃር ሊታይ ይገባዋል ። በዚህ በኩል ድክመቶች ከተጨባጭና ከአካባቢ ሁኔታዎች ጋር አለመገናዘብና አጠቃላይ መሆን ፣ ችግሮችና ምንጫቸውን በደንብ ባለመረዳት ጸረ አብዮት እንቅስቃሴዎች በሚያንሰራሩበት ጊዜ በአፋጣኝ ለመምታት አለመቻሉ ከድክመቶቹ መካከል ሊጠቀሱ የሚገባቸው ናቸው ።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በሁሉም ነገሮች ውስጥ የሚገቡ ፣ የማይዳስሱት የማይነኩት መስክ ቢኖር እጅግ በጣም ውስን ነው ። በአንፃሩም የርዕዮተዓለም ማሠራጫና የፕሮፓጋንዳና ቅስቀሳ ሥራ ዓይነተኛ መሣሪያ የመሆናቸውን ያህል ፣ ከላይ በአጭሩ የተጠቀሙት ደካማ ጐኖች ከእነዚህ ይዞታና አጠቃቀም ድክመት የመነጩ መሆናቸው የማያጠራጥር ነው ።

እርግጥ የሰው ኃይል ጉዳይ አለ ፤ ይህ ደግሞ በቀላሉ የሚታይ ሳይሆን ወሳኝነትም ያለው አቢይ ጉዳይ ነው ። የሰው ኃይል ስንል ሐቀኛ ማርክሲስት ባለሙያዎች ፣ በርዕዮተዓለሙ በሚገባ የታጠቁና ጠንካራ የሙያ መሠረት ያላቸው ፣ እንደዚሁም የበለጸገ ልምድ ያላቸው ማለታችን ነው ። የድርጅታችን በእንደዚህ ዓይነት ሰዎች በሚገባ አለመሟላት ፣ ተገቢውንና የተጠናከረ አመራር ለመስጠት ያለመቻል የችግራችን ምንጮች ናቸው ። በሌላ በኩል በአፈጻጸም ረገድ ቀደም ካለ ጊዜ ጀምሮ ሲተላለፉ የመጡትና የወረስናቸው ችግሮች የሚፈልቁት ከዚሁ በማሌ ሳይንስ በሚገባ ከታጠቁና በሙያና በልምድ ከዳበሩ አብዮታውያን በበቂ አለመገኘት ነው ቢባል ከዕውነት ብዙ መራቅ አይሆንም ።

ከሰው ኃይል ጋር የተያያዙ ሌሎችም ችግሮች መኖራቸው አያጠራጥርም ። የአሠራር ችግሮች መንስኤዎች በአብዛኛው ከሳይንሳዊ አሠራር ልምድ ማነስ የሚፈልቁ ሲሆን ፣ ከሌላም አንፃር ሲታዩ ይችላሉ።በሰዎች መካከል የሚፈጠሩት ግንኙነቶች በአመራርም ሆነ በአፈጻጸም በኩል ችግሮችን ወይም ቀና ሁኔታዎችን መፍጠር ይችላሉ ። ባለው አቅም፣ባለው የሰውና የማቴሪያል ኃይል የሚገባውን ያህል ተሠርቷል ወይስ አልተሠራም ፧ በማለት ለሚቀርበው ጥያቄ እነዚህ የአሠራርና የግንኙነት ችግሮች እንደዓቢይ ምክንያት ሆነው ሊቀርቡ ይችላሉ ።

የመገናኛ ዘዴዎችን ለማጠናከር አስፈላጊ የሚሆነው የሰለጠነ የሰው ኃይል ብቻ አይደለም ። ዓለም በደረሰችበት የቴክኖሎጂ ደረጃ ዘመናዊ መሣሪያዎች ያስፈልጋሉ ። ስለዚህ የመገናኛ መሣሪያዎችን የቴክኒክ ደረጃ ከፍ ማድረግ የጠላቶቻችንን ፕሮፓጋንዳ ለመዋጋት ከሚያስፈልጉ ቅድመ ዝግጅቶች አንዱ ነው ።

በፕሮግራም ስርጭትም በኩል ቢሆን ገና ብዙ መሠራት ይኖርበታል ። ኢትዮጵያ የብዙ ብሔረሰቦች አገር ስለሆነች ለእያንዳንዱ አካባቢ በቋንቋውና በባህሉ የሚተላለፍ ፕሮግራም መዘጋጀት አለበት ። ለዚህም መገናኛ ዘዴዎችን በተለ ሬዲዮና ቴሌቪዥንን በየአካባቢው ለማዳረስ ተግባራዊ እርምጃ መውሰድ ጊዜ ሊሰጠው አይገባም ። በተለይ በጠረፉ አካባቢ ከውጭ ያለው ፕሮፓጋንዳ ቀላል ባለመሆኑ ይህንን ለማዋጋት መገናኛ ዘዴዎችን በጥራትም ሆነ በመጠን ማጠናከርን ይጠይቃል ።

የመገናኛ ዘዴዎች ዕድገትና ጥንካሬ በዓለም ላይ ከሚታየው ተጨባጭ ሁኔታ አኳያ የሚታይ ነው ። በአጠቃላይ በዓለም ላይ ከሚታየው የፕሮፓጋንዳ ስርጭትና በተለይ አብዮታዊት ኢትዮጵያ ካለችበት ሁኔታ አኳያ የመገናኛ ዘዴዎች ሊኖራቸው የሚገባው ቅንጅት ከአንድ የኮሚኒስት ፓርቲ ጋር ሊኖራቸው ከሚገባው የአሠራር ግንኙነት አኳያ እንደገና መገምገምና መታየት ያለበት ነው ።

በሶሻሊስት አገሮች እንደማንኛውም የሙያ ዘርፍ በመገናኛ ዘዴዎች ላይ ቁጥጥር የሚደረገው በሙያ የሠለጠኑ ብቁ የፓርቲ አባላትን በሥራው በቀጥታ በማሠማራት ነው ። ለሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ፣ ለፓርቲ ማተሚያ ቤቶችና አስፈላጊውን ማቴሪያል ለሚያቀርቡ ድርጅቶች አመራር የሚሰጥና የሚቆጣጠር ፓርቲው ነው ። በሶሻሊስት አገሮች በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ውስጥ የሚሠሩ ባለሙያተኞችን አሰልጥነው የሚያወጡ የማስልጠኛ ተቋሞች በየዩኒቨርስቲዎች ውስጥ ይገኛሉ ። በአጠቃላይ ከሶሻሊስት አገሮች ልምድ እንደምንገነዘበው ፓርቲዎቹ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን አሠራር የሚመሩትና የሚቆጣጠሩት በአባሎቻቸው አማካይነት ሲሆን ፣ አመራሩና ቁጥጥሩም የሠመረ እንዲሆን በዚህ መስክ የተሠማሩትን ሰዎች የርእዮተዓለም ጥራትና የሙያ ብቃታቸውን በየጊዜው ማሻሻላቸውን ፣ ለፓርቲው መስመር ያላቸው ታማኝነት የማያጠራጥር መሆኑን ያረጋግጣሉ ። በሶሻሊስት አገሮች የመገናኛ ዘዴዎች ካላቸው የዕለት ተዕለት ሥራ አኳያ ፓርቲዎቹ የሚያደርጉት ክትትል ቀጥተኛና ዕለታዊ እንደሆነ እንገነዘባለን ።

በአብዮት ሂደት ውስጥ ሕዝብን አስተምሮና አንቅቶ ለሶሻሊስት ግንባታ ለማዘጋጀት ዓይነተኛው ዘዴ በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች መጠቀም ነው ። ሌኒን ይህን አስመልክቶ ሲጽፍ « . . . የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ኋላቀር የሆኑ አሠራሮችን ለማስቀረትና ፣ የሥራ ወኔን ፣ የሥራ ዲስፕሊንንና ድርጅታዊ ጥንካሬን ከፍ ለማድረግ ዓይነተኛ መሣሪያ ሁነው ማገልገል አለባቸው ፤ »[26] ብሎ ነበር ።

በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች መጠቀም ሲባል አጠቃላይና ዝርዝር መመሪያ በመስጠት የመመሪያውን ተግባራዊነት ዕለት በዕለት መቆጣጠርና ስህተቶችን ማረም ፣ ለዚህም መሳካት በቀጥታ በሥራው የሚሳተፉ፣ በሙያው የሠለጠኑና ለአብዮቱ ታማኝ የሆኑ ካድሬዎችን ማፍራት ፣ ማስማራትና አመራር መስጠት ማለት ነው ። ከዚህ አንፃር የሶሻሊስት አገሮች ልምድ ሲገመገም በፓርቲዎቹና በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች መካከል ያለው ግንኙነት ከሌሎች የሥራ ዘርፎች ይበልጥ የተቀራረበና ይበልጥም ቀጥተኛ የሆነ ግንኙነት ነው ። ስለሆነም ፓርቲዎቹ በአባሎቻቸውና በአጠቃላይ ፖሊሲያቸው አማካይነት ከሚሰጡት አመራር በተጨማሪ ፣ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን ልዩ ባሕሪ ማለትም ቀጥተኛ የሆነ ፣ የተፋጠነና የማያቋርጥ ቅርብ ክትትልን የሚጠይቁ መሆናቸውን በመገንዘብ ፣ የዕለት በዕለት ቁጥጥር በማድረግ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የፓርቲዎቹን ዓላማ ለማሳካት የቆሙ መሆናቸውን እንደሚያረጋግጡ ለመገንዘብ ይቻላል ።

ማጠቃለያ ፣

በሶሻሊዝምና በኢምፔሪያሊዝም መካከል በሚካሄደው ረዥምና ውስብስብ ትግል የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ዋንኛ መሣሪያ

መሆናቸው ዛሬ በሁለቱም ጎራዎች ዘንድ አጠቃላይ ግንዛቤ ያገኘ ጉዳይ ነው ። ቃላት ከመድፎች የበለጠ ይጮሃሉ የሚለው አባባል ከማናቸውም ጊዜ የበለጠ ዛሬ እውነትነቱ በመረጋገጡ ዳር ድንበርንና የቋንቋ ልዩነትን ዘልሎ የሚንቦገቦገው የመደብ ትግል የሰዎችን አስተሳሰብ ለማግኘትና ዘላቂ ድልን ለመቀዳጀት ከፍተኛውን ትኩረት የሰጠው ለሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ሆኖ እናገኘዋለን ።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የማይዳስሱት ፣ የማይነኩት ፣ የማይገቡበትና የማይጠቅሱት ነገር ቢኖር እጅግ በጣም ጥቂት መሆን አለበት ። በእትም ፣ በሬዲዮ ፣ በቴሌቪዥን ፣ በስዕል ፣ በቅርጻቅርጽና በመሳሰሉት ምን የማይተላለፍ ይኖራል ? የኪነጥበብ ልዩ ልዩ ገፅታዎች ፣ የዕውቀት ልዩ ልዩ ክፍሎች ፣ የሰው አስተሳሰቦችና አመለካከቶች ፣ ዝንባሌዎችና እምነቶች በተለያዩ መልኮችና ቅርጾች በእነዚህ መሣሪያዎች ይተላለፋሉ። ከተራና ወቅታዊ ዜናዎች እስከ ረቂቅ ፍልስፍናዎች ፣ ከግልፅና ተጨባጭ ቅስቀሳ እስከ ውስብስብ የኪነጥበብ ማጠቃለያዎች፣ሁሉም በእነዚህ ዘዴዎች ይሰራጫሉ፤ ይዳረሳሉ ። እነዚህ ሁሉ በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ የመደብ ጥቅምና አመለካከትን የሚያንጸባርቁ እንደመሆናቸው በዛሬው ወቅት በመጧጧፍ ላይ ላለው የርዕዮተ ዓለም ትግል ምርጥ መሳሪያ ሆነው ይቀርባሉ ። የሳይንስና የቴክኖሎጂ ግስጋሴ በእነዚህ መስኮች እጅግ ከፍተኛና ውጤታማ በመሆኑ ኃይላቸውም በተፋጠነ መንገድ እያደገ በመምጣት ላይ ነው ። በርዕዮተዓለም ትግል የተፈላጊነታቸውና የወሳኝነታቸውም ምንጭ ይህ ነው ለማለት ይቻላል ።

ዛሬ ተፋጠው በሚገኙት ሁለት ተጻራሪ ሥርዓተ ማኅበሮች መካከል በሚደረገው ውስብስብ ፍልሚያ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የላቀ ሚናና ወሳኝነት ከእነዚህ ከላይ ከተመለከቱት ሁለት ባሕርያት የሚመነጩ ናቸው ። በሁለቱም ጐራዎች ውስጥ በተሰባሰቡት በእያንዳንዱ አገርና አካባቢ ትግሉን በሚገባ ለማካሄድና በአሸናፊነትም ለመውጣት አሊያም ላለመበለጥ በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ላይ ከፍተኛ ቁሳዊና የሰው ኃይል ይመደባል ፣ በቀጥታና በተዘዋዋሪ መንገድ በዚህ መስክ ላይ የሚፈሰው ሀብትና የሚደረገው ጥረት በትክክል ይሄን ያህል ነው ለማለት እጅግ በጣም አስቸጋሪ ነው ።

በኢምፔሪያሊዝም የበላይነት የሚመራው የአድኅሮት ጐራ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን የሚጠቀመው የብዝበዛና የጭቆና ሥርዓቱን ዕድሜ ለማራዘም ፣ አድኃሪውንና ወቅቱ ያለፈበትን ሥርዓት ዘላለማዊ ባሕርይ እንደአለው ፣ ለሰው ልጅ ተስማሚ እንደሆነ አድርጎ አሸሞንሙኖ በማቅረብ፣ ከፍተኛ ፀረ ኮሚኒስት የሆነ የማስመሰልና የቅጥፈት ፕሮፓጋንዳ በመንዛት ነው ።

በሶሻሊስት ጎራ ውስጥ የተሰባሰቡት አገሮችና ተራማጅ ኃይላትም የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን ከፍተኛ ሚና ጠንቅቀው ያውቃሉ ። የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ሳይንሳዊውን አመለካከትና አስተሳሰብ መቅረጫ ዓይነተኛ መሳሪያ መሆናቸውን ደህና አድርገው በመገንዘባቸው ከፍተኛ ትኩረት ይሰጧቸዋል ። ኢምፔሪያሊዝምንና የአድኅሮትን የውሸት ፕሮፓጋንዳ ለመምታትና የሰፊውን ሠርቶአደር ሕዝብ ማኅበራዊ ንቃተህሊና ለማዳበርና የአዲሱን ኅብረተሰብ ግንባታ ለማራመድ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች አማራጭ የሌላቸው መሣሪያ መሆናቸውን ደህና አድርገው የተገነዘቡ በመሆናቸው በቀጥታ በፓርቲው ቁጥጥር ስር ሆነው ተግባራቸውን ያከናውናሉ ። በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በኃላፊነት ሥራ ላይ የተመደቡት በአብዛኛው የፓርቲው የማዕከላዊ ኮሚቴ አባላት ሲሆኑ ፣ ሠራተኞቹም በርዕዮተዓለምና በሙያ የላቀ ችሎታ ያላቸው የፓርቲው አባላት ወይም ለርዕዮተዓለማዊ ታማኝነታቸው የማያጠራጥር ሰዎች ናቸው ።

በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች በኢምፔሪያሊዝም አቀነባባሪነት የተካሄደብንን የውስጥ ቡርቡራና የውጭ ወረራ ፣ የተነዛብንን የቅስቀሳና የፕሮፓጋንዳ ውዥንብር በመቋቋምና በመምታት እንደዚሁም የአዲሱ ኅብረተሰብ መመሪያ የሆነውን የማሌን ርዕዮተዓለም በማሰራጨት በቀላሉ የማይገመት አስተዋፅኦ አድርገዋል ። የማሌ ፓርቲ አለመኖርና የአንድ ጠንካራ ማዕከል መጥፋት ባስከተለው የቡድኖች ሽኩቻ ተፈጥሮ የነበረው ችግር በኢሠፓአኮ መከሰት የተቃለለ ቢሆንም ፣ ዛሬም ቢሆን ድክመቶች መንጸባረቃቸው አልቀረም ። በምንከተለው ሳይንሳዊ ርዕዮተዓለም በሚገባ የታጠቁ ፣ በሙያቸው የዳበሩ ለብቸኛው የፖለቲካ ድርጅታችን ታማኝነታቸው የማያወላውል ሰዎች ለማግኘት አሁንም ችግር ያለ መሆኑ አያጠራጥርም ። የፓርቲ አሠራር ልምድ ማነስ ፣ የእነዚህን መሳሪያዎች ወሳኝ ሚና በሚገባ ተገንዝቦ በሰውና በቁሳቁስ አስፈላጊውን ሁሉ በወቅቱ የማሟላት ችግር ከውጤት አንጻር ሲገመገም የሚንጸባረቅ ሐቅ ነው ።

ባለፉት ሁለት ዓመታት ተኩል ያህል ጊዜ ኢሠፓአኮ ማዕከላዊነት ባለው መንገድ የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎችን ባልተከለሰ የማሌ ፍልስፍናና ለሠርቶአደሩ ፓርቲ ምስረታ አገልግሎት ለማዋል ያደረገው ጥረት አበረታችና ገንቢ ቢሆንም ፣ ከላይ እንደተመለከተው ደካማ ጐኖችም ታይተዋል ። እስከአሁን ያለፍንበት የማሌ ፓርቲ አሠራርን በመለማመድ ስለሆነ ድክመቶቹ የሚጠበቁ እንጂ አዲስ ነገር ባይሆኑም ፣ የኢትዮጵያ ሠርቶ አደሮች ፓርቲ ህልውና እየተቃረበ በመሄድ ላይ እንደመሆኑ መጠን በዚህ በኩል ያለን አመለካከትና ይዞታ ተሻሽሎ ከማሌ ፓርቲዎች ልምድ ጋር እንዲገናዘብ ያስፈልጋል ።

የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች የሰዎችን አመለካከትና አስተሳሰብ በመቅረፅ ፣ በማነፅ በማረቅ ፣ በማባባት ወዘተ . . .በኩል ያላቸው ኃይል ፣ ከሳይንስና ቴክኖሎጂ ዕድገት ጋር በቅርብ የተዛመደ ከመሆኑ የሚመነጭ ስለሆነ ፣ በተገቢው የሰለጠነ የሰው ኃይል ፣ በመሳሪያና በድርጅት በኩል ማጠናከርና በሚገባ መጠቀም ፣ ከውስብስቡና ከረዥሙ የግንባታ ትግል በአሸናፊነት ለመወጣት ያስችላል ። የአንጋፋዎቹ የማሌ ፓርቲዎች ልምድ ይሄንኑ ሐቅ ቁልጭ አድርጎ የሚያስገነዝብ እንደመሆኑ እኛም የማሌን ንድፈ ሃሳብ ከተጨባጭ የአገራችንና የአብዮታችን ሁኔታዎች ጋር እያገናዘብን በፓርቲው ምስረታ ረገድ በእነዚህ ዘዴዎች በሚገባ በመጠቀም ፣ የአዲሱን በፍትሕና በወል ብልፅግና ላይ የተመሠረተውን ኅብረተሰብ ግንባታ ማፋጠን የታሪክ ግዴታችን ይሆናል ።

የግርጌ ማስታወሻ

1. "Many Voices, One World", in Communication and society Today and Tomorrow (Kogan Page. London (unipub, Newyork) UNESCO, Paris, 1980), p. 57.
2. Gyorgy Aczel, *The Responsibility of The mass media*, The New Hungarian quarterly; Vol. 22, No. 84, 1981, p. 15,
3. "Many Voices, One World," p. XIII. p. XIII.
4. *Ibid.*, p. 14.
5. Lucian W. Pye, *Communications and Political Development*, /New Jersey: Princeton University Press, 1967/, p. 128.
6. "Many Voices, One World", p. 18.

7. Carl J. Fredrick, *The Pathology of Politics*, /New York, n.p. 1972/, p. 176.
8. Georgii Arbatov, *The War of Ideas in Contemporary* International Relations, (Moscow: Prog. Pub., 1973), p. 27.
9. Sh. Rashidar, *International Seminar of Journalists* in Tashkent, *Mass Media and the Struggle for Peace and Social Progress*, (Moscow: Novosti Press Agency, 1980), p. 8.
10. V. Kortunov, *The Battle of Ideas in the Modern World*, /Moscow: Prog. Pub., 1979/, p. 9.
11. Georgi Arbatov, *The War of Ideas in Contemporary International Relations*, /Moscow: Prog. Pub., 1973/, p. 27.
12. *Ibid.*, p. 31.
13. *Ibid.*, p. 214.
14. Soviet Mass Media, Novosti Press Agency, 1979, pp. 33-36.
15. B. Pyadyshev, *The Military Industrial Complex of the USA*, /Moscow: Progress Publishers, 1977/, p. 103.
16. Alex Iaketes, *Public Opinion in Soviet Russia*, (Cambridge: Harvard University Press, 1951), p. 144.
17. V. I. Lenin, *"Left-Wing" Communism, An Infantile* Disorder, Quoted in Joseph Stalin, *Problems of Leninism*, /San Francisco, Ca: Proletarian Publishers/, p. 49.
18. Lucian W. Pye, *Communication and Political Development* (New Jersey: Princeton University Press, 1967), p. 13.
19. የዜና ማሰራጫ ዘዴ በኢትዮጵያ ፣ አምስተኛ መጽሐፍ ፣ ማስታወቂያ ሚኒስቴር (አዲስ አበባ ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት፣ 1959) ፤ ገጽ 3
20. ከላይ ከተጠቀሰው ገጽ 6
21. » » ገጽ 7
22. » »
23. » » ገጽ 8
24. » » ገጽ 9
25. » » ገጽ 17
26. V.I. Lenin, *Coll. Works*, Vol. 30, p. 142.

Proudly brought to you by
www.binyamhk.wordpress.com
WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

Proudly Brought to you By
www.binyamhk.wordpress.com

ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት

የዘመናችን ማኅበራዊ አብዮት በኅብረተሰብ የዕድገት ታሪክ ውስጥ መሠረታዊ የሥርዓተ ማኅበርን ለውጥ ያመለክታል ። ይህ የሥርዓተ ማኅበር ለውጥ በኅብረተሰብ ዋና ዋና የኑሮ ፈርጆች ውስጥ በርዕዮተ ዓለም ፣ በፖለቲካ ፣ በኢኮኖሚ ፣ በማኅበራዊ ኑሮና በሕሊናዊ ሕይወት ዘርፍ ዓበይት ለውጦች ያስከትላል ። የኢትዮጵያ አብዮትም እነዚህን ሁለንተናዊ የአብዮት ባሕርያት ያቀፈና ማቀፍም የሚገባው ነው ። በዚህ ጽሑፍ ውስጥ የኢትዮጵያ አብዮት በኪነጥበብ መስክ ምን ለውጥ እንዳሳየ ፣ በአብዮቱ ሂደት ኪነጥበብ የማሌ ርዕዮተዓለምን በማስፋፋት ረገድ ምን ሚና እንደተጫወተና ምንስ ሚና መጫወት እንዳለበት ለማመልከት ይሞከራል።ጠቅለል ባለ መንገድ በዚህ መስክ ያለውን ጥንካሬና ድክመት በመዳሰስ ምን መደረግ እንዳለበት ይጠቁማል ። ኪነጥበብ ሳይንሳዊ ርዕዮተዓለምን በማስፋፋት ረገድ ያለውን ቦታ ለመረዳት መንደርደሪያ እንዲሆን ርዕዮተ ዓለምና ኪነጥበብ ምን እንደሆኑ ፣ ያላቸውን ግንኙነትና ልዩነት በመጠኑም ቢሆን ለመዳሰስ ይሞከራል ።

እንደሚታወቀው በማንኛውም ኅብረተሰብ ውስጥ በሰዎች መካከል ያለው ቁሳዊና ኢኮኖሚያዊ ግንኙነት የማኅበራዊ ዕድገት መሠረት ነው ። ይሁንና ማኅበራዊ ዕድገትን በሚገባ ለመገንዘብ ስለ ኢኮኖሚ ሁኔታዎች ያለ ዕውቀት ብቻ በቂ አይሆንም ። ከምርት እንቅስቃሴ በተጨማሪ ሰዎች የሕሊናዊ ሕይወት አላቸው ። ሰዎች በተወሰኑ የፍልስፍና፣ የፖለቲካ ፣ የሥነ ምግባር፣ የስነ ውበት ወዘተ . . . አመለካከቶችና በተወሰኑ ንድፈ ሐሳቦች ይመራሉ ። እነዚህ አስተሳሰቦችና አመለካከቶች ማኅበራዊ ጸባይ ያላቸው እንደመሆናቸው በማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ውስጥ የሚጠቃለሉ ናቸው ።

ማኅበራዊ ንቃተሕሊና የሚባለው የኅብረተሰብ ሕሊናዊ ክስተት እንደመሆኑ የሰዎች አስተሳሰብ ፣ ንድፈሐሳብ ፣ አመለካ

መስከረም

- የማሌ ፓርቲ ንድፈሐሳባዊ መሠረት-ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር
- የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት

የማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ቅጽ 3 ቁጥር 11

ታኅሣሥ 1975

Proudly brought to you by
www.binyamhk.wordpress.com

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

መስከረም

ቅጽ 3 ቁጥር 11
ታህሣሥ 1975

ማርክሲስት ለኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ማ ው ጫ

ገጽ

- የዝግጅት ገጽ 3
- የሕዝብ መገናኛ ዘደዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና 15
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት........................ 33
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ 54
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት 80
- የሐተታ ገጽ 93

በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ
ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

አድራሻ
የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001
የስልክ ቁጥር — 113000

7. Carl J. Fredrick, *The Pathology of Politics*, /New York, n.p. 1972/, p. 176.

8. Goorgii Arbatov, *The War of Ideas in Contemporary* International Relations, (Moscow: Prog. Pub., 1973), p. 27.

9. Sh. Rashidar, *International Seminar of Journalists* in Tashkent, *Mass Media and the Struggle for Peace and Social Progress*, (Moscow: Novosti Press Agency, 1980), p. 8.

10. V. Kortunov, *The Battle of Ideas in the Modern World*, /Moscow: Prog. Pub., 1979/, p. 9.

11. Georgi Arbatov, *The War of Ideas in Contemporary International Relations*, /Moscow: Prog. Pub., 1973/, p. 27.

12. *Ibid.*, p. 31.

13. *Ibid.*, p. 214.

14. Soviet Mass Media, Novosti Press Agency, 1979, pp. 33-36.

15. B. Pyadyshev, *The Military Industrial Complex of the USA*, /Moscow: Progress Publishers, 1977/, p. 103.

16. Alex Iaketes, *Public Opinion in Soviet Russia*, (Cambridge: Harvard University Press, 1951), p. 144.

17. V. I. Lenin, *"Left-Wing" Communism, An Infantile* Disorder, Quoted in Joseph Stalin, *Problems of Leninism*, /San Francisco, Ca: Proletarian Publishers/, p. 49.

18. Lucian W. Pye, *Communication and Political Development* (New Jersey: Princeton University Press, 1967), p. 13.

19. የዜና ማሰራጫ ዘዴ በኢትዮጵያ ፤ አምስተኛ መጽሐፍ ፤ ማስታወቂያ ሚኒስቴር (አዲስ አበባ ፤ ንግድ ማተሚያ ቤት ፤ 1959) ፤ ገጽ 3

20. ከላይ ከተጠቀሰው ገጽ 6

21. » » ገጽ 7

22. » »

23. » » ገጽ 8

24. » » ገጽ 9

25. » » ገጽ 17

26. V.I. Lenin, *Coll. Works*, Vol. 30, p. 142.

Proudly brought to you by
www.binyamhk.wordpress.com
WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

Proudly Brought to you
By
www.binyamhk.wordpress.Com

ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት

የዘመናችን ማኅበራዊ አብዮት በኅብረተሰብ የዕድገት ታሪክ ውስጥ መሠረታዊ የሥርዓተ ማኅበርን ለውጥ ያመለክታል ። ይህ የሥርዓተ ማኅበር ለውጥ በኅብረተሰብ ዋና ዋና የኑሮ ፈርጆች ውስጥ በርዕዮተ ዓለም ፣ በፖለቲካ ፣ በኢኮኖሚ ፣ በማኅበራዊ ኑሮና በሕሊናዊ ሕይወት ዘርፍ ዓበይት ለውጦች ያስከትላል ። የኢትዮጵያ አብዮትም እነዚህን ሁለንተናዊ የአብዮት ባሕርያት ያቀፈና ማቀፍም የሚገባው ነው ። በዚህ ጽሑፍ ውስጥ የኢትዮጵያ አብዮት በኪነጥበብ መስክ ምን ለውጥ እንዳሳየ ፣ በአብዮቱ ሂደት ኪነጥበብ የማሌ ርዕዮተዓለምን በማስፋፋት ረገድ ምን ሚና እንደተጫወተና ምንስ ሚና መጫወት እንዳለበት ለማመልከት ይሞከራል።ጠቅለል ባለ መንገድ በዚህ መስክ ያለውን ጥንካሬና ድክመት በመዳሰስ ምን መደረግ እንዳለበት ይጠቁማል ። ኪነጥበብ ሳይንሳዊ ርዕዮተዓለምን በማስፋፋት ረገድ ያለውን ቦታ ለመረዳት መንደርደሪያ እንዲሆን ርዕዮተ ዓለምና ኪነጥበብ ምን እንደ ሆኑ ፣ ያላቸውን ግንኙነትና ልዩነት በመጠኑም ቢሆን ለመዳሰስ ይሞከራል ።

እንደሚታወቀው በማንኛውም ኅብረተሰብ ውስጥ በሰዎች መካከል ያለው ቁሳዊና ኢኮኖሚያዊ ግንኙነት የማኅበራዊ ዕድገት መሠረት ነው ። ይሁንና ማኅበራዊ ዕድገትን በሚገባ ለመገንዘብ ስለ ኢኮኖሚ ሁኔታዎች ያለ ዕውቀት ብቻ በቂ አይሆንም ። ከምርት እንቅስቃሴ በተጨማሪ ሰዎች የሕሊናዊ ሕይወት አላቸው ። ሰዎች በተወሰኑ የፍልስፍና፣ የፖለቲካ ፣ የሥነ ምግባር፣ የስነ ውበት ወዘተ . . . አመለካከቶችና በተወሰኑ ንድፈ ሐሳቦች ይመራሉ ። እነዚህ አስተሳሰቦችና አመለካከቶች ማኅበራዊ ጸባይ ያላቸው እንደመሆናቸው በማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ውስጥ የሚጠቃለሉ ናቸው ።

ማኅበራዊ ንቃተሕሊና የሚባለው የኅብረተሰብ ሕሊናዊ ክስተት እንደመሆኑ የሰዎች አስተሳሰብ ፣ ንድፈሐሳብ ፣ አመለካ

ከት ፣ ስሜት ፣ ልምድ ፣ ሥነ ምግባር ድምር
ነው ። እነዚህ ሁሉ ተጠቃለው የሚገልጹት
የኅብረተሰብንና የተፈጥሮን ተጨባጭ እው
ነታ ነው ። ባጭሩ ማኅበራዊ ንቃተሕሊና
የሰዎች ማኅበራዊ ሕልውና ነጸብራቅ ነው
ማለት ነው ።

ማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ሁለት ገጽታዎች
አሉት ። አንደኛው ማኅበራዊ ሥነ ልቦና የ
ሚባለው ሲሆን ፣ ሌላው ደግሞ ርዕዮተዓለ
ም ነው ። «ማኅበራዊ ሥነ ልቦና ከሰዎች የ
ቀን ተቀን የኑሮና የሥራ ሁኔታዎች በግብ
ታዊነት የሚመነጩ የአመለካከቶች ፣ የልማ
ዶች ፣ የስሜቶች ፣ የአስተያየቶች ፣ ወዘተ...
ድምር »[1] በመሆኑ ፣ ሥርዓት ያለው የአመ
ለካከቶችና የእምነቶች ቅንብር አይደለም ።
በማኅበራዊ ሥነልቦና ደረጃ የሰዎች አመለ
ካከትና አስተያየት በተቀነባበረ የንድፈሐ
ሳብ መልክ የሚቀርብ ሳይሆን የክስተቶችን
ውጫዊ ሁኔታ ግርድፍ በሆነ መልኩ ከስ
ሜት ጋር በተቀላቀለ ሁኔታ የሚያቀርብ
ነው ። በመሆኑም ይህ ዓይነት ንቃተሕሊና
በመሠረቱ ተራ የሆነ ንቃተ ሕሊና ፣ እው
ነታ በዝቅተኛ ደረጃ የሚንጸባረቅበት የማ
ኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ገጽታ ነው ። በመሆ
ኑም ማኅበራዊ ስነልቦና ወደ ሌሎች የንቃ
ተህሊና ቅርፆች ማለትም ወደ ፖለቲካ ፣
ሕግ ፣ ስነምግባር ፣ ኪነጥበብ ወዘተ ...
አይከፋፈልም ።

የማኅበራዊ ሥነልቦና ትክክለኛ ግንዛቤ
እውነታን በከፍተኛ ደረጃ የሚያንጸባር
ቁትን የሳይንስ ዘርፎችና ርዕዮተዓለምን
በሚገባ ለመገንዘብ ቅድመ ሁኔታ ነው ።
በተለይም ስለ ርዕዮተዓለም ታሪክ ቁስ አካ
ላዊ የሆነ ግንዛቤ ሊኖረን የሚችለው ማኅ
በራዊ ሥነልቦናን በሚገባ የመረመርን እን
ደሆን ነው። ማኅበራዊ ሥነልቦና ኅብረተሰ
ብ በመደብ ከመከፋፈሉ በፊት የነበረ ቢሆ
ንም በመደብ ሥርዓተ ማኅበራት ግን የመ
ደቦችንና የማኅበራዊ ክፍሎችን የቀን ተቀን
እንቅስቃሴ መሠረት በማድረግ በግብታዊ
ነት ስሜታቸውንና አመለካከታቸውን የሚ
ያንጸባርቅ ነው ።

በሌላ በኩል ርዕዮተዓለም ከተፈጥሮና
ከማኅበራዊ ሳይንሶች ጋር በመሆን ከላይ
እንደተጠቀሰው እውነታን (እንደ ማኅበራ
ዊ ሥነልቦና በዝቅተኛ ደረጃ ሳይሆን) በከ
ፍተኛ ደረጃ ሳይንሳዊ በሆነና በተቀነባበረ
መንገድ የሚያንጸባርቅ ነው ። የአንድ ሰው
ተራ የሆነ ንቃተሕሊና ከግለሰቡ የግል ል
ምድና ይኸው ግለሰብ ስለአለበት አካባቢ
ከሚኖረው ጊዜያዊ ከሆነ ግርድፍ አመለካ
ከት አይዘልም ። ርዕዮተዓለም ግን ሰፋ ያለ
እና የተጠቃለለን የማኅበረሰብ ልምድ መ
ሠረት በማድረግ ውስብስብ ጽንሰ ሐሳቦችን
ከታሪካዊና ከወቅቱ ሁኔታ አንጻር የሚመ
ለከት ነው ።

በአጠቃላይ « ርዕዮተዓለም የኅብረተሰ
ብን ልዩ የሆኑ የኢኮኖሚና ማኅበራዊ ጠባ
ዮች በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የ
ሚያንጸባርቅ ፣ የተወሰኑ መደቦችን ጥቅምና
ፍላጐት የሚገልጽ ፣ ያለን ማኅበራዊ ሥር
ዓት ለማቆየት ወይም ለማፍረስ የሚያልም
የአመለካከቶችና የአስተሳሰቦች ሥርዓት ወ
ይም ሲስተም ነው ።»[2] በመደብ ሥርዓተ
ማኅበራት ማኅበራዊ ንቃተሕሊና መደባዊ
ጸባይ ያለው እንደመሆኑ ርዕዮተዓለምም
በማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ከፍተኛ ገጽታ
ነቱ መደባዊ ነው ። ርዕዮተዓለም የተለ
ያዩ የማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ቅርፆችን ማለ
ትም ፖለቲካን ፣ ሕግን ፣ ሥነምግባርን ፣ ፍ
ልስፍናን፣ኪነጥበብን፣ሃይማኖትን ወዘተ...
የሚያጠቃልል ነው ። ማለትም የአንድ መ
ደብ የፖለቲካ ፣ የሕግ ፣ የሥነ ምግባር ፣ የፍ
ልስፍና ፣ የኪነ ጥበብ ፣ የሃይማኖት ወዘተ
አመለካከት ተጠቃሎ የዚያ መደብ ርዕዮተ
ዓለም ይሆናል ማለት ነው ።

ርዕዮተዓለም መደባዊ ሊሆን የቻለው
ለምንድን ነው ? እያንዳንዱ መደብ የራሱ
የሆነ ርዕዮተዓለምን ለመፍጠር ለምን ይገ
ደዳል ? ይህ ሊሆን የቻለበት ምክንያት ተጻ

ራሪ መደቦች ባሉበት ሥርዓተ ማኅበር ሁሉ
የመደቦች ማኅበራዊ ቦታ የተለያየ ከመሆ
ኑም በላይ ማኅበራዊ ፍላጐታቸውና ተግባ
ራቸውም እንደዚሁ የተለያየ በመሆኑ ነው።
እያንዳንዱ መደብ በኅብረተሰብ ውስጥ ያለ
ውን ማኅበራዊ ቦታ የሚገልጸውና የሚያረ
ጋግጠው ፣ የመደብ ጥቅሙን የሚከላከለው፣
ዓላማውን ለማሳካትና ፍላጐቱን ለማሟላት
የሚጥረው በተወሰኑ የአመለካከቶች ቅን
ብር ነው ። ይህም በመሆኑ ተጻራሪ መደ
ቦች ባሉባቸው ሥርዓተ ማኅበሮች ሁሉ የተ
ለያዩ ርዕዮተዓለሞች ይኖራሉ ። በዚህ ሁኔ
ታ በአንድ ሥርዓተ ማኅበር የበላይነትን የ
ሚይዘው ርዕዮተዓለም የኢኮኖሚና የፖለ
ቲካ ሥልጣኑን የያዘው መደብ ርዕዮተዓለም
ይሆናል ። ከዚህም የተነሳ በገዢውና በተገ
ዢው መደቦች መካከልም የሚካሔደው የከ
ረረ የመደብ ትግል የሚንጸባረቅበት አንደኛ
ው መስክ የርዕዮተዓለም ትግሉ ይሆናል ።

እዚህ ላይ ፣ ርዕዮተዓለም ሁልጊዜም የመ
ደብ ጠባይ ያለውና የመደብ ጥቅም ማራመ
ጃ መሣሪያ ነው ከተባለ እውነታን በትክክ
ልና ሳያዛባ እንዴት አድርጐ ለማቅረብ ይ
ችላል የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል ። ይህን
ጥያቄ እዚህ ለማንሳት የተገደድንበት ምክ
ንያት ወደኋላ የኪነ ጥበብን ወገናዊነት በም
ንመለከትበት ጊዜ ይኸው ዓይነት ጥያቄ መ
ነሳቱ የማይቀር በመሆኑና የሚሰጠውም
መልስ (ኪነጥበብ እንደ ማኅበራዊ ንቃተ
ሕሊና ቅርጽነቱ በርዕዮተዓለም ውስጥየ
ሚታቀፍ በመሆኑ) ለዚህ ከላይ ለተነሳው
ጥያቄ ከሚሰጠው መልስ ጋር የተቆራኘ በ
መሆኑ ነው ።

በተለይ አሁን በያዝነው ታሪካዊ ወቅት
በኮምኒዝምና በፀረ ኮምኒዝም መካከል የሚ
ካሔደው የርዕዮተዓለም ትግል እየገፋ በመ
ምጣቱና የቡርዣውን ርዕዮተዓለም ትክክ
ለኛ ገጽታ በገሐድ በማሳየቱ የቡርዣው መ
ደብ የርዕዮተዓለም ምሁራን ርዕዮተዓለ
ምን በአጠቃላይ በመንቀፍ የኅብረተሰብ
ሕይወት «ከርዕዮተዓለም ነፃ መሆን አለ
በት» (Deideologisation) እያሉ በግ
ኖፈስ ላይ ይገኛሉ ። የቡርዧው መደብ የር
ዕዮተዓለም ምሁራን የቡርዣው የመደብ
ጥቅም ከኅብረተሰብ ዕድገት ታሪካዊ ግስ
ጋሴ ጋር የሚጋጭ መሆኑን በሚገባ ስለሚ
ገነዘቡ ርዕዮተዓለም የሚል ነገር ጨርሶ እ
ንዳይነሳ ሁኔታዎችን በሥነልቦና ግምገማ
ብቻ ለመሸፋፈን ሲሞክሩ ፣ ከላሾችና ከቡ
ርዧው ርዕዮተዓለም ተጽዕኖ ሙሉ በሙሉ
ያልተላቀቁ ኃይሎች ደግሞ ርዕዮተ ዓለምና
እውነት (Truth) ሊጣጣሙ እንደማ
ይችሉ ፣ ርዕዮተዓለም የአንድን መደብ ጥቅ
ም ለማራመድ በሚያደርገው ጥረት እውነ
ትን እንደሚሰዋ አድርገው ይመለከቱታል።

በመደባዊ ኅብረተሰብ የመደቦች የአኗ
ኗር ሁኔታ አንድ ዓይነት አይደለም ። አንዱ
በዝባዥ ሌላው ተበዝባዥ ፣ አንዱ ጨቋኝ
ሌላው ተጨቋኝ ፣ አንዱ ገዥ ሌላው ተገዥ
አንዱ አሠሪ ፣ አዛዥ ፣ ሌላው ታዛዥ ፣ ሰሪ
ነው ። የገዥው መደብ የተደላደለ ኑሮ ላስ
ገኘለት የምርት ግንኙነት ቆይታ የሚታገል
ሲሆን ሌላው ሥርዓቱ ያቆረቆዘው መደብ
ደግሞ ለዚያ ሥርዓት የምርት ግንኙነት መ
ፍረስ የሚታገል ነው ። ይህ የኑሮ ሁኔታ ፣
ይህ በግጭት የተሞላ የኅብረተሰብ የምርት
ግንኙነት በኅብረተሰቡ ንቃተ ሕሊና ላይ
ከፍተኛ ተጽዕኖ የሚያሳድር እንደመሆኑ ፣
በኅብረተሰቡ ውስጥ ሊኖሩ የሚችሉት ርዕ
ዮተዓለሞች ወይም አመለካከቶች የዚህን
ኅብረተሰብ ቁሳዊ ግጭት የሚያመለክቱ ፣
በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የተፋላሚ መደ
ቦችን የአስተያየትና የሐሳብ ቅንብር የሚያ
ንጸባርቁ ወይም የሚያቅፉ ናቸው ። እያንዳ
ንዱ መደብ ለመደቡ ጥቅም በሚጠቅም መ
ልክ ተፈጥሮአዊና ማኅበራዊ ሁኔታን ይረ
ዳል ፣ ይገነዘባል ። የዚህ ግንዛቤ ሁኔታ የሥ
ርዓቱ ተጠቃሚ የሆነው የኅብረተሰብ ክፍ
ል ለሥርዓቱ ቆይታ የሚጠቅሙትን ፣ ሥር
ዓቱን ከመፍረስ የሚያድኑትን ፣ የሚያወድ
ሱትን የሐሳብ ቅንብሮች ወይም ርዕዮተዓ
ለም የሚያመርት ሲሆን ፣ የሥርዓቱ ተቃዋ

ሚ ደግሞ የሥርዓቱ ዕድሜ የሚያጥርበትን ሐሳብ የሚያብራራ ፣ ሊተካ የሚገባው ሥርዓት ምን እንደሆነና ጥሩም እንደሆነ የሚያብራራ የተቀነባበረ ንድፈ ሐሳብ ያቀርባል ። ለኅብረተሰብ ዕድገት የቆመውና የተራማጅ መደቦችን ሐሳብ የሚያንጸባርቀው ርዕዮተ ዓለም ተራማጅና ሳይንሳዊ እንደመሆኑ ፣ እውነታን በትክክል የመገንዘብ ባሕሪ ሲኖረው ፣ ለአሮጌው ሥርዓት ቆይታ የሚታገለውና የአድኀሪ መደቦችን ጥቅም የሚያንጸባርቀው ርዕዮተዓለም አድኀሪና ኢሳይንሳዊ በመሆኑ አድኀሪ ከሆነው የመደብ ጥቅሙ አንጻር በመነሳት እውነታን አጣሞ የመገንዘብ ባሕሪ አለው ።

ለዚህ ነው ከርዕዮተዓለም በኅብረተሰብ ውስጥ መከሰት ጋር የማኅበራዊ ንቃተሕሊና ዕድገት ሁለት አዝማሚያዎች ያሳያል የሚባለው ። አንደኛው ኅብረተሰብ በእርግጥ ለመኖር ሲል በተፈጥሮና በማኅበራዊ ሳይንሶች አኳያ ተፈጥሮንና እራሱን በትክክል የሚረዳበት ፣ ነባራዊ ዕውቀት የማከማቸት አዝማሚያ ሲሆን ፣ ሁለተኛው ግን ፣ ከማኅበራዊ ጥቅሙ አንጻር ተነስቶ ያለውን የምርት ግንኙነት እንዳለ ለማቆየት ወይንም ለማፍረስ የሚያስችለው ርዕዮተዓለማዊ ግንባቤው ነው ።[3]

የመጀመሪያው የዕውቀት ክምችት በይበልጥ ስለቁስአካል ፣ ስለተፈጥሮ ፣ ስለአስተሳሰብ ያለውን ነባራዊ ዕውቀት የመገንዘብ ፣ የመረዳትና የምርት ኃይሎችን በማሳደግና ተፈጥሮን በማረቅ ለማኅበራዊ ጥቅም ማዋልን የሚመለከት ይሆናል ። ሁለተኛው ግን እንደ አፍላቂው መደብ ማኅበራዊ አቋሙ ትክክል ወይም ስህተት ፣ እውነት ወይም ውሸት ሊሆን ይችላል ።* የተራማጅ መደብ ርዕዮተዓለም ከትክክለኛው ፣ ከነባራዊ የሰው ልጅ የማወቅ ፣ የመረዳት ፍላጎት ጋር የተጣጣመ ሲሆን የአድኀሪው መደብ ርዕዮተዓለም ግን የዚህ ተጻራሪ ይሆናል። ለምሳሌ የቡርዧው መደብ ከፊውዳሉ መደብ ጋር ይታገል በነበረበት ጊዜ ያስፋፋው የነበረው ርዕዮተዓለም ተራማጅና ከሞላ ጎደልም ቢሆን ከሳይንስ ምርምር ጋር የተጣጣመ ነበር ። የቡርዧው መደብ ሥልጣን ከጨበጠና ከወዝአደሩና ከሌሎችም ሠርቶ አደር ሕዝቦች ጋር ያለው ቅራኔ ሥር እየሰደደ ሲመጣ የቡርዧው ርዕዮተዓለም የአድኀሪነት ሚና መጫወት ጀመረ ። የካፒታሊስት ሥርዓት መፍረስና በሶሻሊዝም መተካት የታሪክ ዕድገት ሕግ መሆኑን አሌ በማለት የቡርዧው ርዕዮተዓለም የካፒታሊስት ሥርዓት ዘላለማዊ ሥርዓት እንደሆነ አድርጎ ማቅረቡ ፣ ከዚህም በመነሳት ካፒታሊዝምን በማወደስ ሶሻሊዝምን ለማጥላላት የሚያካሂደው ትግል የታሪክ የወደፊት ሂደትን እንዲጻረር ስለሚያደርገው የአድኀሪነት ሚናው በግልጽ ይከሰታል ።

የቡርዧውን ርዕዮተዓለም በግንባር ቀደምትነት የሚዋጋው የወዝአደሩ ርዕዮተ ዓለም ማርክሲዝም ሌኒኒዝም ነው ። ማርክሲዝም ሌኒኒዝም በአሁኑ ጊዜ የኅብረተሰብ የዕድገት ሕግጋት የሚጠይቁትን የሚያሟላ፣ የሰው ልጅ የገጠመውንና ወደፊትም በዕድገት ጉዳናው የሚገጥመውን ችግር ለመፍታት የሚጠቀምበት አስፈላጊ ሕሊናዊ ሁኔታ ነው ። ማርክሲዝም ሌኒኒዝም የሠርቶአደሮችን የትግል አቅጣጫ የሚያመለክት ፣ የኅብረተሰብን ማኅበራዊና ተፈጥሮአዊ ችግሮች ሳይንሳዊ በሆነ መንገድ የሚተነትን፣ ከኅብረተሰብ ዕድገትና ከሳይንሳዊ ምርምር ጋር በመጣጣም አብሮ የሚያድግና የሚዳብር ርዕዮተዓለም ነው ።

---

* ሁለቱ አዝማሚያዎች የተለያዩ ሳይሆኑ ዲያሌክቲካዊ ግንኙነት አላቸው ። በርእዮተዓለም የእውነታ ግንዛቤ ገጽታ ፣ የትክክለኛ የእውቀት መገብየት ፣ እንዲሁም በትክክለኛ የእውቀት መገብየት ሂደት ውስጥ የርእዮተዓለም የእውነታ ግንዛቤ ይገኛሉ ። ስለሆነም ልዩነት የሚደረገው ለንድፈ ሃሳብ ትንተና እንዲያመች እንጂ ሁለቱ አዝማሚያዎች የመደራረብና የመጣመር ጠባይ አላቸው ። በመሆኑም የሁለቱን ልዩነት ስናወሳ ይህ ሃቅ መታወስ አለበት ።

ማርክሲዝም ፣ ስለ ርዕዮተዓለም ሲኖር የሚገባው አመለካከት ከተጨባጭ የታሪካዊ ወቅት ትንተና ጋር የተገናዘበ፣ከዚህም አንጻር በአንድ በተወሰነ ታሪካዊ ወቅት አንድ የተወሰነ ርዕዮተዓለም የተራማጁን ወይም የአድኀሪውን መደብ ጥቅም የሚያንጸባርቅ ከመሆኑ አንጻር መታየት እንዳለበት ያስተምራል ። በአጠቃላይ ከማኅበራዊና ከታሪካዊ ሂደት አንጻር አንድ መደብ የተራማጅነት ሚና ይዞ እስከተገኘ ድረስ ፣ የዚያ መደብ ጥቅም በወቅቱ ካለው ተጨባጭ እውነታ ጋር ተጣጥሞ እስከ ተገኘ ድረስ ፣ በዚያ ታሪካዊ ወቅት የዚያ መደብ ርዕዮተ ዓለም የእውነታ ትክክለኛ ነጸብራቅ ይሆናል።ይሁንና ይኸ መደብ የተራማጅነት ሚናውን ሲያጣ ፣ ጥቅሙም ከተጨባጭ እውነታው ዕድገት ጋር መጋጨት ሲጀምር ርዕዮተ ዓለሙ ትክክለኛ ርዕዮተዓለም መሆኑን ያቆማል ። በመሆኑም ከኅብረተሰብ የዕድገት ሂደት ጋር የሚጋጭ የመደብ ጥቅሙንም ለማራመድ ሲል እውነታን አጣሞ ለማቅረብ ይገደዳል ።

አድኀሪ መደቦች ማኅበራዊ ክስተቶች ከመደብ ጥቅማቸው ጋር ሲጋጩ ፣ የክስተቶቹ መብራራት ፣ ይፋ መውጣትና ትክክለኛ ግንዛቤ ማግኘት የመደብ ጥቅማቸውን የሚነካባቸው ከሆነ ነጩ ጥቁር ነው ፣ ጥቁሩ ነጭ ነው ወይም በሬ ጥጃ ይወልዳል ብለው ሌሎች ሰዎችን ለማሳመን ከመሞከር አይመለሱም።«ጥቅም ጥልቅ ኃይል ነው፤ ስለሆነም የጂኦሜትሪ መንደርደርያ የሆኑ የተረጋገጡ ሐሳቦች (axioms or theorems) ከአንድ ቡድን ጥቅም ጋር የሚቃረኑ ከሆነ ሰዎች በእርግጥ ሲያስተባብሏቸው ይገኛሉ ። »[4]

ለምሳሌ የቡርዧው መደብ የፊውዳሉን ሥርዓት ለመገልበጥ በተነሳበት ጊዜ የቡርዧው ርዕዮተዓለም እውነታን በአብዛኛው በትክክል የሚያንጸባርቅ ነበር ። ይሁንና የቡርዧው መደብ የተራማጅነት ሚና ሲያከትም ርዕዮተ ዓለሙም እውነታን በትክክል ከማንጸባረቅ ተገታ ። በአንጻሩ የሠራተኛው መደብ በመደብነት እስከሚከስምበት ጊዜ ድረስ መደባዊ ጥቅሙ ተጨባጭ ከሆነው የታሪክ ዕድገት ሂደት ጋር የሚጣጣም በመሆኑ ፣ የዚህ መደብ ርዕዮተዓለም የሆነው ማርክሲዝም ሌኒኒዝም በሁሉም የዕድገት ደረጃዎች እውነታን በትክክል ከማንጸባረቅ አይገታም ።

በአጠቃላይ ርዕዮተ ዓለም የአንድ መደብ ጥቅም በተቀናጀና በተቀነባበረ ሁኔታ የሚንጸባረቅበት የማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ከፍተኛ የሆነ መግለጫ ሲሆን፣ የሚቀነባበረውና ሥርዓትን በተከተለ መንገድ የሚቀናጀው እንደ ኅብረተሰቡ ዕድገት ደረጃ «የመደቦችን ጥቅምና የፖለቲካ ቡድኖችን ዕድገት በንቃት ፣ በሚገባና በትክክል የማንጸባረቅ ችሎታ »[5] ባላቸው ርዕዮተዓለማውያን ተብለው በሚጠሩ ምሁራን ነው ።

ከዚህ በላይ ስለማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ይዘት ፣ በተለይም ደግሞ የዚሁ የማኅበራዊ ንቃተሕሊና ከፍተኛና የተቀነባበረ መግለጫ ስለሆነው ስለ ርዕዮተዓለም ምንነት ባጭሩም ቢሆን አንዳንድ አስተያየቶችን ለመሰንዘር ተሞክሯል ። ቀጥሎ ደግሞ ኪነጥበብ በማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ቅርጽነቱ የርዕዮተዓለም ተገብሮ (subject) መሆኑን ለማሳየት ከመሞከራችን በፊት ስለ ራሱ ስለኪነጥበብ አንዳንድ አስተያየቶችን ለመሰንዘር እንወዳለን ።

ኪ ነ ጥ በ ብ

ኪነጥበብ እንደ ፖለቲካ ፣ ሥነምግባር ሃይማኖት ወዘተ - - - ከማኅበራዊ ንቃተሕሊና ቅርጾች አንዱ ነው ። በኅብረተሰብ ታሪክ ውስጥ ኪነጥበብ የተፈጠረውና የዳበረው ሰዎች ስለ ሥነ ውበት ያላቸውን ፍላጎት ለማርካት ነው ። ኪነጥበብ የሚንጸባረቅባቸው ክስተቶች ብዙ ናቸው ። ይሁን እንጂ

አብዛኛውን ጊዜ የኪነጥበብ ሥራዎች በኅ
ብረተሰብ ላይ በተለይም በምርት ግንኙነ
ቶች ላይ ያተኮሩ ናቸው ፡፡ በተጨማሪም ኪነ
ጥበብ ተፈጥሮን ለምሳሌ ፣ ባሕርን ፣ ሐይ
ቅን ፣ ዛፍን ፣ ተራራን ፣ ወዘተ - - - ጨምሮ
ያንጸባርቃል ፡፡ ነገር ግን እነኚህ የተፈጥሮን
ልዩ ልዩ ገጽታዎች የሚያንጸባርቁ የኪነ ጥ
በብ ምርቶችም ቢሆኑ በውስጣቸው ከያኒው
ለዚያ ለተፈጥሮ ገጽታ ያለውን ስሜት ወይ
ንም አስተያየት የሚገልጹ ናቸው ፡፡ ለምሳሌ
የአንድን ተራራ ሥዕል ኪነጥበባዊ ምርት
ብንመለከት በሥዕሉ ላይ የተቀረጸው ተራራ
በእውን ያለው ተራራ ቀጥተኛ ግልባጭ
አይደለም ፡፡ በሥዕሉ ላይ የተቀረጸው ተራራ
በእውን ያለውን ተራራ ከያኒው ተመልክቶ፣
ተገንዝቦና አጣጥሞ በራሱ አስተያየት በሥ
ዕል የሚገልጸው ነው ፡፡ ስለዚሁ ተራራ ለማ
ወቅ የጂኦግራፊ ፣ የጂኦሎጂና የሌሎች ሳይ
ንስ ዘርፎች ትምህርት ይረዳል ፡፡ ማለትም
እነኚህ የንቃተሕሊና ዘርፎች ስለተራራው
እንድናውቅና እንድንገነዘብ ለማድረግ ያስ
ችሉናል ፡፡ ነገር ግን ስለተራራው ውበት ለ
ማወቅና ለማድነቅ የምንችለው በኪነ ጥበብ
ምርት ፣ ማለትም በተራራው ሥዕል ነው ፡፡
ይህ የኪነጥበብ ምርት ከያኒው ከመጣበት
ኅብረተሰብ ባፈራው ዕውቀት ፣ ከኅብረተ
ሰቡ ባገኘውና ባዳበረው አመለካከት አማ
ካይነት ተራራውን የገለጸበት ነው ፡፡ ስለሆ
ነም የኪነጥበብ ምርት ተፈጥሮን የሚገልጽ
ቢሆንም ይኸው ምርት የሰውንም አመለ
ካት የሚያንጸባርቅ መሆኑ መታወቅ ይኖር
በታል ፡፡

ኪነጥበብ እንደሌሎቹ የማኅበራዊ
ንቃተሕሊና ቅርጾች እውነታን የሚያንጸባ
ርቅ ሲሆን ከሌሎቹ የማኅበራዊ ንቃተ ሕ
ሊና ቅርጾች የተለየ የሚያደርገው ደግሞ በ
ኪነጥበብ መስክ እውነታ የሚንጸባርቀው
ኪነታዊ ምስል በሚባለውና ተጨባጭነት
ባለው መልክ መሆኑ ነው ፡፡ ለምሳሌ ሳይን
ስ እውነታን የሚያንጸባርቀው በንድፈ ሐሳ
ቦች አቀነባብሮ ነው ፡፡ ኪነጥበብ ግን አን
ድን እውነታ የሚገልጸው እንደ ሳይንስ በ
ጽንስ ሐሳቦች ሳይሆን ተጨባጭ በሆነ ነገር
በህዋሶቻችን ልንገነዘበው በምንችለው
መልክ ፣ በአንድ ተጨባጭ ኪነጥበባዊ ም
ስል ነው ፡፡ ለምሳሌ በአሁኑ ጊዜ የካፒታሊ
ዝምን የከፋ ብዝበዛ በኪነጥበብ ዘርፍ ዓይ
ነተኛ ባሕሪዎቹን ለመግለጽ ከተፈለገ በሥ
ዕል ፣ በድራማ ፣ በቲያትርና በመሳሰሉት የ
ኪነጥበብ ምርቶች በተጨባጭ ለማሳየት
ይቻላል ፡፡ ነገር ግን ይህንኑ ብዝበዛ በኢኮ
ኖሚክ ሳይንስ ለማብራራት ከተፈለገ ገለ
ጻው የሚደረገው በጽንሰሐሳቦች ቅንብር
ውስጥ ባሕሪውን በመዘርዘር ይሆናል ማለ
ት ነው ፡፡

የኪነ ጥበብ ዓይነተኛባሕሪ የሰው ልጆችን
የሥነውበት ፍላጐት (aesthetic requi-
rement) ማርካት ነው ፡፡ ኪነጥበብ ሌሎ
ችም ማኅበራዊ ተግባራት አሉት ፡፡ ኪነ
ጥበብ እውነታን እንደ መገንዘቢያ መሣሪያ
ነት ፣ ሰዎችን ለማስተማሪያና ልዩ ልዩ
መልክ ያላቸው የአስተሳሰብ ፈርጆችን (ለ
ምሳሌ ፍልስፍናን ፣ ፖለቲካን ፣ ሃይማኖ
ትን ፣ ሥነምግባርን ወዘተ - - -) በሰዎች
አእምሮ ለመስረጽ ያገለግላል ፡፡

ኪነጥበብ ልዩ ልዩ ዘርፎች አሉት፡፡ከነ
ርሱም ውስጥ ሥነ ጽሑፍ ፣ ሙዚቃ ፣ ሥነ
ሥዕል ፣ ቲያትር ፣ ድራማ ፣ ፊልሞችና ቅርጻ
ቅርጽ ወዘተ - - - ይገኙበታል ፡፡ ኪነጥበብ
በጋርዮሽ ኅብረተሰብ ነበር ፡፡ በዚያ ኅብረተ
ሰብ የኪነ ጥበብ ምርት ከሥራ ክንዋኔ ጋር
በቀጥታ የተያያዘና ምርትን የሚያዳብር
ነበር ፡፡ አዳኙ አደኑ እንዲሳካለት የሚያ
ድነውን እንስሳ ቅርጽ ፣ የሚያድንበ
ትን ሜካና የሚኖርበትን የአካባቢ ዛፎች ፣
ድንጋዮችና የሌሎችንም ክስተቶች ባሕሪ
ያት ማወቅ ነበረበትና በሥዕል ይገልጻቸው
ነበር ፡፡ ስለሆነም እነኚህና የመሳሰሉት የኅ
ብረተሰብ ፍላጐቶች ለሥዕል የፈጠራ ሥራ
ምንጭ ሆኑ ፡፡ የሚታደኑ እንስሳትን አሳዶ
ለመያዝ አዳኙ ልምምድና የሰውነት እንቅ
ስቃሴ በማድረግ እንዴት እንደሚያድን ለሱ

መስሎች በማስመሰል ማሳየት ነበረበት ፡፡
ይህ የሰው ልጅ ፍላጐት ለዳንስና ለመሳሰ
ሉት የኪነጥበብ እንቅስቃሴዎች ምንጭ
ሆነ ፡፡ ስለሆነም ጥልቀትም ባይኖራቸው የ
እንስሳትን ምስል የሚያሳዩ ምስሎች ፣ ዘፈ
ኖችና ውዝዋዜዎች (ዳንሶች) ተፈጠሩ ፡፡ በ
ጋርዮሽ ኅብረተሰብ የኪነጥበብ ምርት ምን
ጩ ኅብረተሰቡ ለሥራ ሂደት ፣ ለአደን ፤ ለፍ
ራፍሬ ለቀማ ፣ ለመሳሰሉት የሚያደርገው
ክንውን እንደነበረ የማሌ ሳይንስ ያስተምረ
ናል ፡፡

የምርት ኃይሎች ሲያድጉና ከዕለት ጉርስ
የበለጠ ማምረት ሲጀምር የሥራ ክፍፍል
ሥር ሲሰድ ፣ ኪነጥበብ ከተግባራዊ የምርት
ክንውን ተለይቶ ልዩ የሕሊናዊ ምርት ፣ ልዩ
የፈጠራ መስክ ሆነ ፡፡ ከዚህም ጋር ይህንኑ
የፈጠራ ሥራ የሚያካሂዱና ተግባራቸውም
ይኸው ብቻ የሆኑ የተወሰኑ የኅብረተሰብ
ክፍሎች (ለምሳሌ ሙዚቀኞች ፣ ሠዓሊዎች
ገጣሚዎች ፣ ወዘተ . . .) ተከሰቱ ፡፡ ሠርቶ
አደሩ ሕዝብ በቁሳዊ ምርት ብቻ በመጠመ
ድ በፈጠራ ውጤት ከመደሰትና ከመጠቀም
ተወገደ ፡፡ ኪነጥበብም በኅብረተሰቡ ውስጥ
የበላይነትን ለያዙትና በቁሳዊ የምርት ተግ
ባር ላልተሠማሩት የበለጠ አገልጋይ ሆነ ፡፡
እዚህ ላይ መታወስ ያለበት ኪነጥበብ ከቁ
ሳዊ ምርት በመለየት ልዩ የሕሊና ምርትና
የፈጠራ መስክ ሆነ ማለት ፣ ይህ መስክ ከቁ
ሳዊ የኅብረተሰብ የኑሮ ሁኔታ ተጽዕና ነፃ
ሆነ ማለት አይደለም ፡፡ እንዲያውም የኪነ
ጥበብ ዕድገት በአብዛኛው ከኅብረተሰብ
ቁሳዊ ዕድገት ጋር የመያያዝ ዝንባሌ ነው
የሚታይበት ፡፡

የኪነጥበብና የርዕዮተዓለም ግንኙነት

ርዕዮተዓለም ቀደም ሲል እንደተጠቀ
ሰው ከመደብ ጥቅም አንጻር አንድን ማኅ
በራዊ ክስተት ፣ ለምሳሌ የምርት ግንኙነ
ትን ለማጠናከር ወይም ለማፍረስ በተቀነ
ባበረ መልክና መንገድ ምክንያት የሚሰጥ
በት የማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና አንደኛው ገ
ጽታ ነው ፡፡ ርዕዮተዓለም ከሚንጸባረቅባ
ቸው ቅርጾችም አንዱ ኪነጥበብ (ማለትም
በሥነ ጽሑፍ ፣ በሥዕል ፣ በድራማ ፣ በቲያ
ትር ፣ በዳንስና በመሳሰሉት የኪነ ጥበብ
ዘርፎች) ነው ፡፡

በርግጥ ኪነጥበብ የሚያረካው የሰውልጅ
ፍላጐት ርዕዮተዓለማዊ ብቻ አይደለም ፡፡
ኪነጥበብ የኅብረተሰብን የሥነውበት ፍላ
ጐት ያረካል ፣ ሰውን ያስደስታል ፣ ስሜትን
ይቀሰቅሳል ፡፡ ይህም ብቻ ሳይሆን በኪነ
ጥበብ አማካይነት ነባራዊ ዕውቀት ፣ ሳይን
ሳዊ ዕውቀት ይገበያል ፡፡ ስለሆነም በኪነ
ጥበብ ምርት ሰው ርዕዮተዓለማዊና ሳይን
ሳዊ ዕውቀትን በማጣመር ይገነዘባል ማለት
ይቻላል ፡፡

እላይ ስለ ርዕዮተዓለም መከሰትና ግንዛቤ
ስናወሳ በመደባዊ ኅብረተሰብ ውስጥ ሁለት
ዓይነት እውነታን የመገንዘብ አዝማሚያ
ዎች ይታያሉ ብለናል ፡፡ አንደኛው አዝማሚ
ያ ለሰው ልጅ በእውነተኛ የኑሮ ፍላጐት
የሚወሰነውና ስለተፈጥሮና ስለሰው እው
ነታ ነባራዊ ዕውቀት የማከማቸት አዝማ
ሚያ ሲሆን፣ሁለተኛው ግን የመደቦችን ጥቅ
ም ምርኩዝ በማድረግ የሚካሔደው ርዕ
ዮተዓለማዊ የእውነታ ግንዛቤ ነው ፡፡ የመ
ጀመሪያው አዝማሚያ ኅብረተሰብ በእ
ጠቃላይ ለመኖር ሲል መረዳት ፣ ማ
ወቅ ያለበትን ነባራዊ ዕውቀት የመገብ
የት ዝንባሌን ሲያመለክት ፣ ሁለተኛው ዝን
ባሌ ደግሞ ፣ ከመደብ ጥቅም አንጻር ተነ
ስቶ እውነትን የማጣመምም ሆነ በትክክል
የመገንዘብን ሂደት ያቅፋል ፡፡ እነዚህ ሁለት
መሠረታዊ የግንዛቤ ዝንባሌዎች በኪነጥበባ
ዊ የእውነታ ግንዛቤም ውስጥ እንዳሉ (መ
ደብ እስካለ ድረስ) ማርክሲስቶች ይገነዘባ
ሉ፡፡ ይህንኑ በማስመልከት አቭኔር ዚስ የሚ
ባለው ጸሐፊ ሲያትት ፣ «የማርክሲዝም ሌኒ
ኒዝም ሥነውበት (Aesthetics) መሠ

ረታዊ መርህ ፣ ኪነጥበብ ማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና በመሆኑ እላይ የተመለከቱትን ሁለት የግንዛቤ አዝማሚያዎች በዲያሌክቲካዊ ውህድ በግልጽ ያሳያል ። ስለሆነም ኪነ ጥበብ ሁለቱም ፣ ኪነጥበባዊ ግንዛቤና ርዕዮተዓለም (Artistic cognition and ideology) ነው ፤ »[6] ብሏል ። ይኸው ጸሐፊ እነዚህን የማይለያዩ የኪነጥበብ መልኮችን መረዳት የኪነጥበብን ማኅበራዊ ባህሪ ለመረዳት እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ ያስገነዝባል ።

የኪነ ጥበብን ምንነት ለመረዳት ከየማዕዘኑ መመልከትን ይጠይቃል ። ምክንያቱም ኪነጥበብ በጣም ውስብስብና ብዙ ገጽታ ያለው ክስተት በመሆኑ ነው ። ይህን የኪነ ጥበብ ውስብስብነት በበለጠ ለመረዳት ቀለል ካለው ምክንያታዊ አቀራረብ መነሳት እንደሚያስፈልግ አዋቂዎች ይጠቁማሉ ። መጽሐፍ ያነበበ ወይም ፊልም ወይም ጨዋታ የተመለከተ ወይንም ሥዕል ያየ ማንኛውም ሰው አውቆም ሆነ ሳያውቅ እነዚህን የኪነጥበብ ምርቶች ከሶስት ማዕዘናት አንጻር ይገመግማቸዋል።[7] አንደኛ ፣ በተመለከተው ወይም ባየው የተደሰተ ወይም ያልተደሰተ ፣ የጣመው ወይም ያልጣመው መሆኑን ፣ ሁለተኛ ፣ ይህ የተመለከተው ወይም ያየው የኪነጥበብ ውጤት የሚገልጸው ትክክል ወይም ሐሰት መሆኑን ፣ ሶስተኛ ፤ ይህ የተመለከተው የኪነጥበብ ምርት «ምን ዓይነት አስተሳሰብ ፣ ስሜትና ሃሳብ እንደፈጠረ» ፣ ይገመግማል ። እነዚህ የኪነጥበብ ውጤቶች የመገንዘብ ፣ የመረዳት መልኮች በሌላ አባባል ቢቀመጡ ፣ ማንኛውንም የኪነጥበብ ምርት ከሶስት ማዕዘናት አንጻር ፣ «ከሥነ ውበታዊ ጠቀሜታው (aesthetic value) ከትክክለኛነቱና ከርዕዮተ ዓለማዊ ይዘቱ » አንጻር ይገመገማል ማለት ነው ። የኪነጥበብ ምሁራን ኪነጥበብን በነዚህ ከላይ ከተጠቀሱት ሶስት ሁኔታዎች አንጻር ማየቱ ትክክለኛ መሆኑን ለማስገንዘብ ፣ « ..ኪነት በመሠረታዊ ባሕሪው ይህም ማለት በተጨባጭነቱ የነኝህ የሶስቱ ነገሮች፣ የስነ ውበት ፤ የትክክለኛ ግንዛቤና የርዕዮተዓለም ውህድ በመሆኑ ነው »[8] ይላሉ ።

እዚህ ላይ አንድ ነገር ግልጽ ላይሆን ይችላል ። በአንጸር ዚስ አቀራረብ ኪነጥበብ ሁለት ነገሮች ማለትም ኪነጥበባዊ ግንዛቤና ርዕዮተ ዓለም ነው ። በሌላ በኩል ደግሞ ኪነጥበብ «የሥነውበት ፣ የትክክለኛነት ግንዛቤና የርዕዮተ ዓለም ውህደት ነው ። » የአንደኛው አቀራረብ ለኪነጥበብ (በዚህ አንጻር)ሁለት ፈርጅ (ሥነውበትን በመተው ይመስላል) አለው ሲል የሁለተኛው አቀራረብ ግን ሶስት ፈርጅ አለው ስለሚል የትኛው ነው ትክክል ተብሎ ይጠየቅ ይሆናል። የሁለቱም አቀራረብ ስህተት የለውም ።ምክንያቱም ኪነጥበብ «የኪነጥበባዊ ግንዛቤና የርዕዮተ ዓለም » ውህደት ነው ሲባል «ኪነ ጥበባዊ ግንዛቤ» የሚለው ቃል የኪነጥበብ ልዩ ባሕሪ የሆነውን ሥነውበትን ፣ ስለሚያቅፍ ነው ። ስለሆነም ኪነጥበብ የነዚህ የሶስት ባሕሪያት ዲያሌክቲካዊ ውህደት መሆኑን ለየት ባለ መንገድ ለማቅረብ ተሞከረ እንጂ በሁለቱም አቀራረብ የተተወ የኪነ ጥበብ መሠረታዊ ባህሪይ የለም ።

ስለሆነም የኪነጥበብ ውስጣዊ ባሕሪ ከርዕዮተ ዓለም ተጽዕኖ ውጭ ሊሆን አይችልም ሲባል እንዲያው በዘፈቀደ ሳይሆን ከማርክሲዝም ሌኒኒዝም ንድፈሐሳብ አንጻር የኪነጥበብ እውነታን በመመርመር ፣ በመረዳትና በተጨባጭም የኪነ ጥበብን ታሪካዊ ዕድገት በመገንዘብ ነው ። ጠቅለል ተደርጐ ሲታይ ኪነጥበብ ከርዕዮተ ዓለም ጋር በሁለት መንገዶች ግንኙነት አለው ማለት ይቻላል ። አንደኛ ፣ ኪነጥበብ የተወሰኑ መደቦች ልዩ ልዩ አመለካከቶች ማስተላለፊያ መሣሪያ ነው ። የልዩ ልዩ መደቦች ፖለቲካዊ ፣ ሥነምግባራዊ ፤ ሥነውበታዊ ፣ ፍልስፍናዊና የመሳሰሉት አመለካከቶች ከሚሰራጩበትና ከሚተላለፉበት መድረክ አንዱ ኪነጥበብ ነው ። ሁለተኛ ፣ ኪነጥበብ በራሱ ባሕሪም ርዕዮተዓለማዊ ነው ። ምክንያቱም አንድ የኪነጥበብ ምርት በራሱ እውነታን ማንጸባረቅ ብቻ ሳይሆን ይህንኑ እውነታ በሚመለከት የከያኒውን አስተሳሰብ ፣ ስሜት ፣ አመለካከት ፣ ፍላጐት ፣ አቋም ወዘተ ...አጣምሮ የሚገልጽ ነው።[9] በመደብ ሥርዓተ ማኅበራት ግለሰብ የግዴታ የዚህ ወይም የዚያ መደብ ወይም ማኅበራዊ ክፍል አባል እንደመሆኑ አስተሳሰቡ ፣ ስሜቱ ፣ አመለካከቱ ፣ ፍላጐቱ ፣ ዝንባሌው ወዘተ - - - ከዚህ ወይም ከዚያ መደብ (ወይም ቅይጥ የመደብ ጠባይ ካላቸው ለምሳሌ ንዑስ ከበርቴ) አመለካከት ፣ አስተሳሰብ ፣ ፍላጐት ፣ ስሜት ወዘተ - - - ተጽዕኖ ውጭ ሊሆን ከቶውንም አይቻለውም ።

የኪነጥበብ ሚና

ኪነጥበብ የሥነውበት ፣ የትክክለኛ ግንዛቤና የርዕዮተዓለም ውህደት ስለሆነና በተጨባጭና በሚታይ ምስል የሚቀርብ በመሆኑ የሰዎችን አእምሮ ለማነጽ ፣ ለማስተማር ታላቅ መሣሪያ ነው ። በኪነጥበብ አማካይነት ሰው መጥፎውንና ጥሩውን ፣ የሚበጀውንና የማይበጀውን ሊገነዘብና ሊያውቅ ይችላል። ኪነጥበብ በይዘቱ ርዕዮተዓለምን የሚያቅፍ ፣ የሚያራምድ በመሆኑ በመደቦች ትግል ውስጥ ከፍተኛ መሣሪያ ነው ። እንደሚያራምደው የርዕዮተዓለም ዓይነት ኪነጥበብ የተራማጅነት ወይም የአድኃሪነት ሚና ይጫወታል ።

ኪነጥበብ ወገናዊ ነው ። አንድ የኪነጥበብ ምርት ወይም ዘርፍ ፣ እንበል ሥነ ጽሑፍ የሰዎችን ስሜት ፣ ፍላጐት ፣ ምኞት ፣ ርዕዮተዓለምና ማኅበራዊ ንቃተ ሕሊና ያንጸባርቃል ። በኪነጥበብ ሥራ ውስጥ የሚንጸባረቅ አስተሳሰብ ከተወሰነ የኅብረተሰብ ክፍል ፣ ከመደብ ፍላጐትና ዓላማ አንጻር የሚታይ ነው ። ለዚህ ነው ኪነጥበብ መደባዊ ነው ፣ ወገናዊ ነው የሚባለው ። በመደባዊ ኅብረተሰብ አንድ ከያኒ በኪነጥበብ ምርቱ ፣ ሰዎችን ያስተምራል ፣ ሰዎች አንድን ማኅበራዊ ክስተት ጐራ ለይተው (ወገናዊ ሆነው) እንዲያደንቁ ፣ እንዲደግፉ ፣ አለበለዚያ እንዲቃወሙ ፣ እንዲያፈርሱ ይጋብዛል ፣ ይቀስቅሳል ። ከያኒው በአካባቢው ያለውን ማኅበራዊ እውነታ በሚመለከት የሚወስደው አቋም የሚወሰነው በኅብረተሰቡ ውስጥ ባለው መደባዊ ቦታ ወይም በቆመለት መደብ ጥቅም አኳያ ነው ። በተጨማሪም አንድ ከያኒ የብዙ መደብ ፍላጐቶችንም የሚያቅፉ ዥጉርጉርና የሚጋጩ አስተሳሰቦችንና ርዕዮተዓለሞችን የሚያንጸባርቁ የኪነ ጥበብ ምርቶች ሊያመርት ይችላል ። እዚህ ላይ ፍሬ ነገሩ መደብ እስካለ ድረስ የከያኒው የኪነጥበብ ምርት (ከአንድ በላይ የሆኑ መደቦችን ጥቅም በአንድ ወቅት ለማንጸባረቅ ቢችልም) በጠቅላላው ከመደባዊ አመለካከት ፣ ከወገናዊነት ውጭ ሊሆን አለመቻሉ ነው ። ይኸም ማለት መደብ እስካለ ድረስ የኪነጥበብ ምርት እውነታን የሚገነዘበው በመደብ መነፅር በመመልከት ነው ማለት ነው ። ስለዚህም ነው ኪነጥበብ የርዕዮተዓለም መሣሪያ ነው የሚባለው ።[10]

ኪነጥበብ በመሠረቱ የማኅበራዊ ግንኙነት ነጸብራቅ መሆኑን ከነማርክስ በፊት የነበሩትም ቁስ አካላዊ ፈላስፎች ተገንዝበውታል ። ይሁን እንጂ ማርክስና የማርክሲዝም ተከታዮች ብቻ ናቸው «በኪነ ጥበብ ውስጥ የሚንጸባረቀው እውነታ ፣ የሚወሰነው በመደቦች ጥቅም ፣ በመንግሥት ፣ በመደቦች የትግል ደረጃና በዚያም ኅብረተሰብ ውስጥ የበላይነት ባለው ርዕዮተዓለም መሆኑን »[11] ያስገነዘቡትና ለማብራራት የቻሉት ። ስለሆነም « በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ ኪነጥበብ የርዕዮተዓለም ተሸካሚና አስተላላፊ መሣሪያ ነው የሚለው ሐሳብ የማርክሳዊ ሌኒናዊ የኪነጥበብ ጽንሰ ሐሳብ (conception) መሠረት ነው ። »[12]

« ኪነጥበብ ለኪነጥበብ ሲባል »

«ኪነጥበብ ለኪነጥበብ ሲባል» የሚለው ጽንሰ ሐሳብ «ኪነጥበብ በራሱ ለራሱ» ዓላማ ያለው ፣ ከየትኛውም መደባዊ ጥቅም ፣ የፖለቲካ እውነታ ፣ የርዕዮተዓለም ግጭት

«ነፃ» መሆን አለበት የሚል የቡርዧ አመለካከት ነው ። ለሐሳቡ አንሳስ የተለያዩ ምክንያቶች ሊኖሩት ቢችልም በአጠቃላይ ሲታይ በአሁን ጊዜ አድኃሪ የሆነ የቡርዧ አመለካከት ነው ። ይህ አመለካከት በሥነ ዕውቀት (epistemology) አንፃር ሲታይ የኪነ ጥበብ አንድ ገጽታ የሆነውን ስነ ውበትን ከሌሎች የኪነ ጥበብ ገጽታዎች ነጥሎ በማየትና በማጋነን የሚከሠት ነው ። ታዲያ የኪነ ጥበብን አንድ ገጽታ ብቻ መውሰድና ሌሎችን የኪነ ጥበብ ገጽታዎች አለመገንዘብ ስሕተትና ሳይንሳዊነት የሚጎድለው ስለሆነ ተቀባይነት የለውም ። ጤናማ አእምሮ ያለው ሰው ሊያየው የሚችለውን እውነት ያጣመመ ኢሳይንሳዊ አቀራረብ ነው ።

« ኪነ ጥበብ ለኪነ ጥበብ ሲባል » የሚለው ጽንሰ ሐሳብ ጉድነቱ የበለጠ የሚከሠተው በማኅበራዊ አንፃሩ (sociological aspect) ሲታይ ነው ። በዚህ አንጻር ሲታይ «ኪነጥበብ ለኪነጥበብ ሲባል»ማለት ሠርቶ አደሩ ሕዝብ የኪነጥበብን የትግል መሣሪያነት ተረድቶና ተገንዝቦ እንዳይገለገልበት ማድረግ ነው ። ይህ አቋም በቅድሚያ ነቅቶ ኪነጥበብን ለመደብ ጥቅሙ ማስፋፊያነትና መጠበቂያነት በመጠቀም ላይ ካለው ከአድኃሪው የቡርዧ መደብ ጐን የሚሰለፍ ይሆናል ። ይህም በመሆኑ ነው ዛሬ ብዙ የለየላቸው አድኃሪ የቡርዧ ምሁራን ይህን የተሳሳተ አስተሳሰብ ማናፈስ ሥራዬ ብለው የተያያዙት ። እነኝህ የቡርዧ ምሁራን ኪነጥበብ ሕዝቡን የማያገለግል ፣ የመደብ ትግልን የማያንጸባርቅ ፣ የጭቁኖችን ተስፋና ምኞት የማያቅፍ፣ ከማንኛውም የመደብ ጥቅም በላይ እንደሆነ አድርገው ያቀርቡታል ። ሐቁ ግን የዚህ ተፃራሪ ነው ።

በመደባዊ ኅብረተሰብ አንድ ከያኒ አወቀም አላወቀም ከመደባዊ አስተሳሰብ ውጭ ሊሆን አይችልም ። እንደሚታወቀው ያለ ሐሳብ ኪነጥበብ የለም ። ያለውስጣዊ እምነትና ሐሳብ ከያኒ ኪነ ጥበብን ሊያመርት አይችልም ። የማናቸውም ከያኒ ሐሳብ ተጨባጭ ሁኔታን ፣ ምኞትን ፣ ፍላጐትን ፣ ሐሳብን ወዘተ - - - የሚገልጽ ሲሆን ፣ በመደብ ኅብረተሰብ እነዚህ ሁሉ መደባዊ ጸባይ አላቸው ። ስለሆነም ከያኒው ያመረተው ኪነጥበብ በባሕሪው የከያኒውን መደባዊ ስሜት ፣ ፍላጐትና ምኞት ማንጸባረቅና ለመደቡ ጥቅም ከመቆም ነፃ ሊሆን አይችልም ። በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ከዚህ ውጭ የሆነ አጠቃላይ የኪነ ጥበብ ምርት ዘበት ነው ። ስለሆነም ኪነ ጥበብ በመደባዊ ኅብረተሰብ ከመደብ ውጭ ሊሆን አይችልም ። በተለይም ደግሞ ከመቼውም ጊዜ የበለጠ የመደቦች ትግል በየመስኩ ተፋፍሞ የሠርቶአደሩ ሕዝብ ትግል አሸናፊ እየሆነ በሔደበት በአሁኑ ጊዜ « ኪነ ጥበብ ለኪነ ጥበብ ሲባል » የሚለውም አባባል ትክክለኛ ያልሆነና የአድኃሪ መደብ ፍላጐትን የሚያራምድ ፣ ኪነ ጥበብ ጠንካራ የመደብ ትግል መሣሪያ መሆኑን የሚክድ ነው ።

ኪነጥበብ የመደብ ትግል መሣሪያና ሳይንሳዊ ርዕዮተዓለምን ለማስፋፋት ከፍተኛ ሚና የሚጫወት መሆኑን በመገንዘብ ዛሬ የኢትዮጵያ አብዮት ለኪነጥበብ መስፋፋት ሰፊ በር ከፍቷል ። ኪነጥበብ አድኃሪን ሥርዓትን ለማፍረስና አዲስ ሥርዓትን ለመገንባት ትልቅ ሚና አለው ። ከዚህ ቀጥሎ ይህንን ሐቅ ከኢትዮጵያ ተጨባጭ ሁኔታ ጋር በማገናዘብ ለመገምገም እንሞክራለን ።

ኪነጥበብ በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ

ጥንታዊ ሥልጣኔ ካበበባቸው አገሮች መካከል አንዷ ኢትዮጵያ እንደመሆኗ የኢትዮጵያ ሕዝብ በረዥም ዘመን ሕልውናው ያካበተው የባህል ክምችት አለው ። ከዚህም የሕሊናዊ ባህል ክምችት መካከል አንደኛው ኪነጥበብ ነው ። በኢትዮጵያ ውስጥ የረዥም ዘመን ታሪክ ካላቸው የኪነ ጥበብ ዘርፎች መካከል የሥነ ጽሑፍ ፣ የሙዚቃ ፣ የቲያትር ጥበቦች ይገኙበታል ። በተለይም ሥነ ጽሑፍ ከመካከለኛው ዘመንም በፊት በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ በጥንታዊ ዘመንም ጭምር « ከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሶ እንደነበር የተረጋገጠ ነው ። »[13]

የቲያትር ሙያም እንዲሁ በኢትዮጵያ የረጅም ጊዜ ታሪክ እንዳለው ይነገራል ። ምናልባት በአክሱም ሥልጣኔ ጊዜና ከዚያም በኋላ በላስታ ዘመነ መንግሥትና በጐንደር ዘመነ መንግሥት ጊዜም በሰሜን ኢትዮጵያ የትያትር ጥበብ የታወቀ እንደነበረ የታሪክ መረጃዎች ይጠቁማሉ ።[14] በጐንደር ዘመነ መንግሥት የመጀመሪያው የኢትዮጵያ «ቤተ ቴአትር » ተብሎ ሊወሰድ የሚችል አዳራሽ በጐንደር እንዳለ የታወቀ ነው ። ይሁንና የጊዜው የቴአትር ጥበብ በአብዛኛው በገዥ መደቦች አካባቢ የተወሰነ ነበር ። ለምሳሌ የጐንደሩ «ቤተ ቴአትር» ከጐንደር ነገሥታት አንዱ የነበረው ሳልሳዊ ዳዊት ራሱ በገና የሚደረድርበት ጭምር እንደነበረ ይነገራል ።[15] በላስታ ዘመነ መንግሥትም ጊዜ የነበሩት ከያንያን በንጉሡ የተደራጁና ለቤተ መንግሥት የሚያገለግሉ እንደነበረ ታሪክ ያወሳል ።

በቅርቡ ባለፈው የፊውዳል ሥርዓት ውስጥ ካፒታሊዝም ማቆጥቆጥ እስከጀመረበት እስከ 1940ዎቹ ዓመታትና ከዘመናዊ ትምህርት መከሰት ጋር መጻሕፍት ፣ ሲኒማ ፣ ቲያትር ፣ ሙዚቃ ፣ ወዘተ - - - - - ከመስፋፋታቸው በፊት ፣ በተለይ ሥነጽሑፍና ሙዚቃ በሃይማኖት ሰዎች አካባቢ ብቻ ይካሔዱ ስለነበር ፣ በኢትዮጵያ ውስጥ የነበሩ የኪነ ጥበብ ዘርፎች በአብዛኛው ሃይማኖታዊና ሃይማኖት ነክ አመለካከቶችን ያዘሉና የፊውዳሉን ርዕዮተዓለም የሚያንጸባርቁ ነበሩ ።

ለምሳሌ ፣ በአብዛኛው በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ የነበረው ሥነ ጽሑፍ ከሰፊው ሕዝብ የኑሮ ሁኔታ የተገነጠለ ነበረ ። የቅድመ አብዮት ኢትዮጵያን ስነ ጽሑፍ ባሕርያት የገመገመ አንድ ጥናታዊ ጽሑፍ ስለዚሁ ጉዳይ ሲያብራራ ፣ «የመጻፍና የማንበብ ጥበብ እንደከፍተኛ ምሥጢር ተቆጥሮ የመላእክትንና የቅዱሳን እንዲያም ሲል የምድራዊ ገዥዎችን ማወደሻ ሆኖ ኖሯል ። ከቤተ ሃይማኖት ውጪ ለማንበብ ወይም ለመጻፍ የሞከረ ሰው «መጽሐፍ ገላጭ» ወይም አስማተኛ ደብተራ እየተባለ ይጠራል ፤»[16] ብሎ ነበር ።

በአጠቃላይ በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ በልዩ ልዩ የኪነጥበብ ዘርፎች ውስጥ በአብዛኛው ይንጸባረቅ የነበረው የአድኃሪው የፊውዶ ቡርዧ መደብ ርዕዮተ ዓለም ነበር ። እንዲያም ሆኖ አድኃሪው የፊውዶ ቡርዧ መደብ ለኪነጥበብ መስፋፋትና ለከያኒያን እንክብካቤ ያደረገው አጥጋቢ ነገር አልነበረም ። እንዲያውም ለኪነጥበብ መስፋፋት ከፍተኛ ደንቃራ ሆኖ ነበር ። ኅብረተሰቡ ለኪነጥበብ ያለው አመለካከት የተሳሳተ እንዲሆን ፣ የኪነት ባለሙያዎች የተናቁና የተጠሉ እንዲሆኑ ሲያደርግ ቆይቷል ። ብዙ ከያኒያን በሙያቸው ምክንያት ሌላው ቀርቶ ጋብቻን ተነፍገው እንደነበረ ዛሬ በየአጋጣሚው ሁሉ በይፋ የሚናገሩት ሐቅና የቅርብ ትዝታ ነው ። ከያንያን በኪነጥበብ ምርታቸው ከሕዝቡ ጐን ለመቆም ቢሞክሩ የሚደርስባቸው በደልና ሥቃይ ከፍተኛ ነበር ። በፊውዶ ቡርዧ ኢትዮጵያ ሐቀኛ ከያኒያን የፊውዳሉ ሥርዓት ያቀረበላቸው ምርጫ ወይ ከፊውዳሉ ሥርዓት ጋር የሚጣጣም ኪነ ጥበብ ማምረት ፣ አለበለዚያም እርፎ መቀመጥ ነበር ። ከያኒያን እምቢ ብለው የጭቁኑን ሕዝብ የልብ ትርታና ፍላጐቱን የሚያንፀባርቅ ጽሑፍ ፣ ሥዕል ፣ ድራማ ትያትር ወዘተ - - - ቢያቀርቡ ግን ወደ እሥር ቤት በመወርወር የቁም ሥቃይ እንዲያዩ ይደረግ ነበር ።

ይህም በመሆኑ በፊውዶ ቡርዧ ኢትዮጵያ የኪነ ጥበብ ዕድገት ታፍኖ የኪነጥ

በብ ባለሙያዎች እንዲጠሉ ተደርጓል ።
እውነተኛ ኪን ጥበባዊ የፈጠራ ሥራ ገሸሽ
ተደርጓል ። እንዲስፋፉ በር የተከፈተለት
የፊውዶ ቡርዧውና የኢምፔሪያሊስት የኪነ
ጥበብ ምርት ነበር ።

በወደቀው የፊውዳል ሥርዓት ውስጥ
የበላይነቱን ይዞ የነበረው የፊውዳሉ ርዕዮተ
ዓለምና ኪነጥበባዊ ግንዛቤ ነው ቢባልም
ምንም ዓይነት ሥርዓቱን ተቃዋሚና ተራ
ማጅ ኪነጥበባዊ ምርት አልተከየነም ማለት
አይደለም ። የተፈለገውን ያህል ለሰፊው
ሕዝብ እንዳይደረሱ የነበረው አድኃሪ ሥር
ዓት አፍኗቸው ነው እንጂ የሰፊውን ሕዝብ
ብሶት ፣ የሀገራችንን ኋላቀርነት ወዘተ - - -
የሚገልጹ በምሁራን የቀረቡ የኪነ ጥበብ
ምርቶች ነበሩ ።[17] ለምሳሌ ፣ ባለሥልጣ
ናትና፣ የነሱም ጀሌዎች በሕዝቡ ላይ የሚያ
ደርሱትን በደል ከሚገልጹ ግጥሞች መካ
ከል አንደኛው ፡—

«ጊዜ ነው እንጂ ቁምነገራም
ባላባትነት አያኮራም» የሚል አንጋ
ገር ነበር ።

በተጨማሪም ሰፊው ሕዝብ ለሀገሩ እየ
ሠራ ፣ ምርት እያመረተና ከጠላት እየተዋጋ
በትግሉ የተገኘው የሥራ ፍሬ ለጭቁን
ሕዝብ ሳይሆን ለጥቂት መሳፍንትና መኳን
ንት ብቻ ይውል እንደነበረ በሙዚቃ ጭምር
ተንፀባርቆ ነበር ።

«ኢምዬ ኢትዮጵያ ምኝንሽ ተላላ
የሞተልሽ ቀርቶ የገደለሽ በላ ፤» የሚ
ለው ግጥም የሚያመለክተው ይህንኑ ነበር ።

አድኃሪው የፊውዶ ቡርዧ መደብ ኪነ
ጥበብን የርዕዮተ ዓለሙ ማሥራጫ አድርጎ
ሲገለገልበት መቆየቱ ፣ የአድኃሪውም የፊ
ውዶ ቡርዧ መደብ ርዕዮተ ዓለም ከታሪክ
ሂደት ጋር ጨርሶ የማይጣጣም በመሆኑ ፣
የፊውዳሉ ሥርዓት ኪነጥበብ እውነተኛ ኪነ
ጥበባዊ በሆነ መልክ ከማንፀባረቅ ፈንታ ፣
በማጣመምና በማደናገር ለአድኃሪው ሥር
ዓት እንዲያገለግል በማድረጉ የራሱን ውበ
ትና ጣዕም አጥቶ ነበር ።

በአጠቃላይ በወደቀው ሥርዓት በኪነ
ጥበብ መስክ ከፍተኛ የመደብ ትግል በግ
ልጽም ሆነ በይፋ ተካሒዷል ። የአድኃሪው
የፊውዶ ቡርዧ መደብ ጥቅሙን ለማስከ
በር ሲል ኪነጥበብ የከንቱ ርዕዮተ ዓለሙ
ማስፋፊያ እንዲሆን አድርጓል ። በተለያዩ
የኪነጥበብ ዘርፎች እንዲወደስ በማስገደድ
እራሱን ሲያታልል ኖሯል ። በዚያውም አን
ፃር በስፋት ባይሆንም አንዳንድ በየወቅቱ
የተነሱ ተራማጅ ግለሰቦች ወዘተ - - - ከፊ
ውዳሉ ሥርዓተ ማኅበርና አቀንቃኞች ጋር
የሚደረገውን ትግል በኪነጥበብ መስክም
አካሒደዋል ። ይህም በተውኔት ፣ በግጥም፣
በሙዚቃና በመሳሰሉት የኪነጥበብ ዘርፎች
ይንፀባረቅ እንደነበር ይታወሳል ። ይህ ለብዙ
ዘመን ታፍና ፈራ ተባ በማለት ሲከሰት የነ
በረው ተራማጅ የነበረ የኪነጥበብ አዝማ
ሚያ ታላቁ የየካቲት 1966 ሕዝባዊ አብ
ዮት ሲፈነዳ በይፋ ወጥቶ በአድኃሪው ኪነ
ጥበብ ላይ የበላይነቱን ለማስፈን በመታገል
ላይ ይገኛል ።

ኪነጥበብ በአብዮቱ ሂደት

አንድ ማኅበራዊ አብዮት ሥር ነቀልነቱ
የሚለካው በብዝበዛ ላይ የተመሠረተውን
የምርት ግንኙነት ለማንኮታኮት በመቻሉ
ብቻ ሳይሆን ፣ ለዚሁ የምርት ግንኙነት
ዕድሜ መራዘም ህሊናዊ ሁኔታዎችን ሲያ
መቻች የነበረውን አድኃሪ ርዕዮተዓለምና
ከዚሁ ርዕዮተዓለም ጋር የተቆራኙ የማኅ
በራዊ ንቃተ ሕሊና ቅርፆችን ለማዳከምና
በምትካቸውም አዲስ ርዕዮተዓለምና አዲስ
ፖለቲካ ፣ አዲስ ሥነ ምግባር ፤ አዲስ ኪነ
ጥበብ እንዲያቆጠቁጥና እንዲበለጽግ ለማ
ድረግ በመቻሉም ጭምር ነው ።

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ አብዮት ሥር ነቀል
አብዮት እንደመሆኑ ፣ በቅድመ አብዮት በአ
ብዛኛው የፊውዶ ቡርዧ መደብ ጥቅም አና
ፋሽና አራማጅ የነበረውን ኪነጥበብ ነፃ
አውጥቶታል ለማለት ይቻላል ። ድኅረ አብ
ዮት ኪነጥበብ በሙዚቃው ፣ በቲያትሩ ፣
በሥዕሉ ፣ በሥነጽሑፍ ፣ በቅርፃቅርጽ ፣
ወዘተ - - - ዘርፎች ሁሉ ሰፊው ሕዝብ በፖ
ለቲካ ፣ በወታደራዊ ፣ በኢኮኖሚና በማኅ
በራዊ ትግሎች ያገኛቸውን ድሎች የሚያ
ንፀባርቅ ፣ ሕዝቡን ለበለጠ ትግልና ድል
የሚቀሰቅስ ፣ እግረ መንገዱንም የአብዮቱ
ፈር ቀዳጅ የሆነውን ርዕዮተዓለም በስፋት
በሰፊው ሕዝብ ውስጥ እንዲሠርፅ በማድ
ረጉ በኩል የሚጫወተው ሚና በጣም ከፍ
ተኛ ነው ። በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት የኪነ
ጥበብ ምርት የጥቂት በዝባዦች መገልገያ
መሆኑ ቀርቶ ብዙኃኑ የኪነጥበብ ም ር ት
ተጠቃሚ የሚሆኑበት ሁኔታ በመፈጠር
ላይ ነው ።

አብዮቱ አሁን በደረሰበት የእድገት ደረጃ፣
ለፓርቲ ምሥረታ ፣ ለኢኮኖሚ ግንባታና
ለሀገር መከላከል በመካሔድ ላይ ባለው
ትግል ሠርቶአደሩ ሕዝብ የርዕዮተዓለም
ትጥቁን በየጊዜው እንዲያጠናክር ፣ የሥራ
ምርታማነቱን እንዲጨምርና አብዮታዊት
እናት አገሩን ከማናቸውም ጥቃት ለመከላ
ከል ዝግጁ ሆኖ እንዲጠባበቅ በማድረጉ
ረገድ የተለያዩ የኪነጥበብ ዘርፎች የሚጫ
ወቱት ሚና ከፍተኛ ነው ። በተለይ ደግሞ
የፊውዳሉን ርዕዮተዓለም ቅሪቶች ደረጃ
በደረጃ ለማጥፋትና ለማሌ ርዕዮተዓለም
መስፋፋት አመቺ ሁኔታ ለሚፈጥረው ለባ
ህል አብዮት ግብ መምታት የአብዮታዊ ኪነ
ጥበብ መዳበር አስፈላጊ ነው ። አብዮታዊ
ኪነጥበብ ሊዳብር የሚችለው ደግሞ ብቃ
ቱን በማጠናከር ፣ ያለውንና ጐልቶ የሚታ
የውን ደጋግሞ በማቅረብ ሳይሆን ፣ በፈጠራ
ላይ የተመሠረተ የኪነጥበብ ምርትን በማ
ምረት ነው ። በኪነጥበብ ዘርፍ ብቃት የሚ
ለካው ደግሞ « - - - ከያኒው የኑሮን መሠ
ረታዊ መርሆዎችና አዝማሚያዎችን በምን
ያህል ጥልቀትና ስፋት እንዳዳበራቸው ፣ ስሜ
ቱንና አመለካከቱን በምን ያህል ግልጽና
በሚያሳምን ሁኔታ በማቅረቡ ነው ።»[18]
አብዮታዊ ኪነጥበብን ለማዳበር ሌላው የሚ
ያስፈልገው ነገር ወገናዊነትን ማጠናከር
ነው ። «የኪነጥበብን ርዕዮተዓለማዊ ገጽታ
መካድ የሁለቱንም-የኪነጥበብንና የርዕዮተ
ዓለምን መስኮች በጣም ማጥበብ ነው ።[19]
ሳያስብ ፣ ሳይወጥን ፣ በርዕዮተዓለም አን
ፃር ነገሮችን ሳይገነዘብ እንዲያው በደፈናው
በመገፋፋት (emotion) የሚጽፍ ደራሲ
ካለ ይህ «ደራሲ» እንደዕብድ ሊቆጠር የሚ
ችል ነው ።[20] ነገሮችን በትክክል ሳይገነዘብ
ሳያብላላና የተወሰነ ርዕዮተዓለማዊ አመለ
ካከት ሳይኖረው እንዲያው በስሜት ብቻ
በመነሣሣት የሚጽፍ (የሚጽፍ ከማለት
ይልቅ የሚለቀልቅ ማለቱ ሳይሻል አይቀ
ርም) ደራሲ ፣ ማኅበራዊንና ሕሊናዊ ክስተ
ቶችን በትክክል ተገንዝቦና በአእምሮው
አጣጥሞ አቋም በመውሰድ በፈጠራ ሥራው
አስተያየቱን ፣ ዳኝነቱንና ፍላጎቱን በሚገባ
ሊያንፀባርቅ አይችልም ።

ኪነጥበብ የርዕዮተዓለም መሣሪያ ስለመ
ሆኑ በዚህ ጽሑፍ መግቢያ ላይ ትኩረት በመ
ስጠት ለማብራራት ሞክረናል ። በተጨማ
ሪም ይኸው ሁኔታ በቅድመ አብዮት ኢት
ዮጵያ በገሀድ የታየ ነገር እንደሆነም ለማ
መልከት ተሞክሯል ። ኪነጥበብ ከርዕዮተ
ዓለም ብቻ ሳይሆን ፣ የርዕዮተዓለም ዋንኛ
ዘርፍ ከሆነው ከፖለቲካም ጋር የቀረበ ግን
ኙነት ያለው በመሆኑ ይህን በሚመለከት
አንዳንድ ነጥቦችን በተጨማሪ ማንሣቱ
ጠቃሚ ይመስላል ።

የመደብ ትግል በተፋፋመ ቁጥር የኪነ
ጥበብና የፖለቲካ መቀራረብ ከፍተኛ ነው።
በሀገራችንም ይህ ሀቅ ጐልቶ ታይቷል ።
የመደብ ትግሉ ከፍተኛ ደረጃ በደረሰበት ፣
በኢምፔሪያሊዝም አነሣሽነት የሱማሌ አድ
ኃሪ መንግሥት አገራችንን በወረረበት ጊዜና
የውስጥ አድኃሪዎች በተለይም ኢድህና ኢሕ
አፓ ነጭ ሽብርንና የኢኮኖሚ አሻጥርን በሰ
ፊው በተያያዙበት ጊዜ ኪነጥበብ በፖለቲ
ካ ሥራ ላይ በይበልጥ በማተኮር የፖለቲካ
ቅስቀሳ ያካሔድ እንደነበር ይታወሳል ።
ታዲያ ከዚህ ሀቅ ተነሥቶ ኪነጥበብ ፖለቲ

ካዊ ነው ፣ ወይም ኪነጥበብ በቀጥታ ስለፖለቲካ ብቻ ማውሳት አለበት ከተባለ ደግሞ ስሕተት ይሆናል ። ይሁንና ዛሬ ለነፃነት ፣ ለሰላም ፣ ለፍትሕ የሚደረገው እንቅስቃሴ የማይመለከተው ከመደቦች ጦርነት ነፃ የሆነ ቡድን ወይም ግለሰብ አይገኝም ። ስለሆነም ይህንን ሁለንታዊ እውነታ የማያንፀባርቅ ኪነጥበብ ከኅብረተሰብ ፍላጎትና ምኞት ጋር የተያያዘ ነው ለማለት ያስቸግራል ። ዛሬ «ፖለቲካ» በሚለው ቃል ቅጽል የሚጀመሩ ድራማዎች ፣ ሲኒማዎች ፣ ቲያትሮች ሥዕሎች ፣ ሥነጽሑፎችና የመሳሰሉት የኪነጥበብ ምርቶች በሰፊው እየተመረቱ ነው። ይህ የኪነጥበብንና የፖለቲካን ግንኙነት በግልጽ የሚያሳየን አንድ ምሳሌ ነው።ኪነጥበብና ፖለቲካ ግንኙነት አላቸው ሲባል ግን ከዚህ በላይም ይሔዳል ።

ስለማንኛውም የጊዜያችን አንገብጋቢ ችግሮች የሚያወሳ ኪነጥበብ ፖለቲካዊ ነው ።[21] እዚህ ላይ ፍሬ ነገሩ በቀጥታ ፖለቲካ የሚለውን ቅጽል መያዙ ወይም በቀጥታ ስለፖለቲካ ማውሳቱ አይደለም።ምክንያቱም እነዚህ አንገብጋቢ ችግሮች ከፖለቲካ ማለትም ፣ ከመደቦች ፣ ከብሔረሰቦች፣ ከመንግሥታትና ከመሳሰሉት የማኅበረሰብ ቡድኖች መሠረታዊ ጥቅም ፍጹም ነፃ ሊሆኑ አይችሉምና ። በተጨማሪም የአንድ የኪነጥበብ ምርትን ተራማጅነት ፣(የፖለቲካ ተግባሩን) የሚወስነው ኅብረተሰቡ የገጠመውን ችግር በትክክል በመመልከትና የኅበረተሰብን እውነተኛ የእድገት አቅጣጫ በማሳየቱ ነው ።አንድ በዚህ ርእስ ላይ ጥናት ያካሔደ ጸሐፊ እንዳስገነዘበው «የኪነጥበብ ተራማጅነት ፣ ማኅበራዊና ፖለቲካዊ ትርጉም የሚወሰነው በኪነጥበቡ ሀቀኝነት ፣ በኅብረተሰቡ ሕይወት ውስጥ የሚታዩትን መሪ አዝማሚያዎች በሚያሳምን መልክ በማንፀባረቁና በመግለጹ ነው ።»[22]

ከዚህ አጠቃላይ የኪነጥበብ አመለካከት በመነሣት በአሁኑ ጊዜ የኢትዮጵያ አብዮት ከደረሰበት የእድገት ደረጃና ከሚከተለው የእድገት ፈለግ አንፃር ፣ በሕዝባዊ አብዮቱም ውስጥ ከሚጫወተው ከፍተኛ ሚና አንፃር ፣ የኪነጥበብ ፖሊሲውን አቅጣጫ መገምገሙ አስፈላጊ ይሆናል ።

እንደሚታወቀው አሁን ያለንበት ወቅት ለሶሻሊዝም ግንባታ ቁሳዊና ሕሊናዊ ሁኔታዎች የሚዘጋጁበት ቅድመ ሶሻሊስት የሆነ የሽግግር ወቅት ነው ። ስለሆነም ፣ በዚህ ወቅት የኪነጥበብ አቅጣጫን ለመገምገም የሽግግር ወቅቱን አጠናቀው ሶሻሊዝምን በገነቡ አገሮች ውስጥ ኪነጥበብ ከደረሰበት ደረጃ አንፃር የሽግግር ወቅት ኪነጥበብን መዳሰስ ያስፈልጋል ።

ለመንደርደሪያ ያህል ግን በሶሻሊስት አገሮች ውስጥ የኪነጥበብ መመሪያ የሆነውን የሶሻሊስት እውነታነትን ምንነት ለመገምገም እንሞክራለን ። በኪነጥበብ ዘርፍ እውነታነት(Realism)ሲባል ፅንሰ ሐሳቡ በልዩ ልዩ የኪነጥበብ የፈጠራ ሥራዎች ውስጥ ነባራዊ እውነታን (Objective Reality) በትክክል የማንፀባረቅ ባሕሪን የሚያመለክት ነው ። ኪነጥበባዊ እውነታነት የተለያዩ የእድገት ደረጃዎችን አልፏል ።እነሱም ሮማንቲክ እውነታነት ፣ ሂሳዊ እውነታነትና ሂሳዊ እውነታነትን በመተካት በታላቁ የጥቅምት ሶሻሊስት አብዮት አማካይነት የተከሰተው ሶሻሊስት እውነታነት ናቸው። እነዚህ ሁሉ የኪነጥበብ እውነታነት ዓይነቶች ተጨባጭ ሁኔታውን ፣ ነባራዊ እውነታን የማንፀባረቅ ባሕሪ ስላላቸው ተመሳሳይነት ቢኖራቸውም ፣ የእውነታን ውስጣዊ ይዘት ለመገንዘብ ባላቸው ችሎታ ፣ በኪነጥበባዊ የፈጠራ ዘዴያቸውና በታሪካዊ አመጣጣቸው ይለያያሉ ።

ሮማንቲክ እውነታነት በ1820 እና በ1830ዎቹ አካባቢ በአውሮፓ ውስጥ የተከሰተ የኪነጥበብ የፈጠራ ዘይቤ ሲሆን ፣ በወቅቱ ከፈረንሳይ የቡርዧ አብዮት በኋላ በአውሮፓ ውስጥ ተስፋፍቶ የነበረውን የፀረ ፊውዳል ትግል በማገዝ ፣ ፊውዳሉም ሆነ ቡርዧው በሠርቶአደሩ ሕዝብ ላይ ያደርሱ የነበረውን ግፍ በማጋለጥና የሕዝብን ቅሬታ በማስተጋባት በአውሮፓ አገሮች ውስጥ በወቅቱ የነበረውን የመደብ ቅራኔ በመጠኑም ቢሆን የተረዳ የኪነጥበብ የፈጠራ ዘዴ ነው። ሆኖም ግን ተምኔታዊና የትራጀዲ ባሕርያት ጐልተው የሚታዩበት ፣ በካፒታሊዝም ላይ ያካሔድ የነበረው ሂስ (በወቅቱ የካፒታሊዝምን ተራማጅ ባሕርያት በሚገባ ያልተረዳ በመሆኑ) በፈጠራ ሥራው ወደኋላ ተመልሶ የመካከለኛ ዘመን አስተሳሰቦችን ናፋቂ የነበረ የኪነጥበብ ዘይቤ ነው ።

ሂሳዊ እውነታነት በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን አጋማሽ ላይ የተከሰተና በዘመነ ካፒታሊዝም የነበሩ ተራማጅ የኪነጥበብ ሰዎችን ያሰባሰበ የኪነጥበብ ዘይቤ ነው።የዚህ የኪነጥበብ ዘይቤ ዋና ትኩረት የካፒታሊስት ሥርዓትን ማጋለጥ ሲሆን ፣ በተጨማሪም በዚሁ ኅብረተሰብ ውስጥ ያሉት ፊውዳሎች ፣ ቀሳውስትና ቢሮክራቶች በሕዝብ ላይ የሚያደርሱትን ግፍና በደል ያጋለጠ፣ የሕዝብን ተቃውሞ ያንፀባረቀና የሚያንፀባርቅ የኪነጥበብ ዘይቤ ነው ። ይህንን ሚናውን ለመጫወትም ጭቆናን የሚቃወሙ ኃይሎችን ለምሳሌ የሠራተኛውን፣የተራማጅ ምሁሩን ወዘተ - - - ገጸ ባሕሪ በመውሰድ የጭቁን ሕዝብ አስቃቂ ኑሮና የሚደርስበትን በደል አንፀባርቋል ። ከሂሳዊ እውነታነት የበለጠ የሰፊውን ሕዝብ የኑሮ ሁኔታ የተረዳና በፈጠራ ዘዴውም ከፍ ያለ ኪነጥበባዊ እውነታነት ሶሻሊስታዊ እውነታነት ነው ።

ሶሻሊስታዊ እውነታነት የሶሻሊስት ኅብረሰተብ ሳይንሳዊ የሆነ የኪነጥበብ መመሪያ ሲሆን ፣ ለመጀመሪያ ጊዜ በተሟላ መልኩ ህልውናውን ያገኘው በሶቭዬት ኅብረት የሽግግር ወቅት ተከናውና ለሶሻሊዝም ጠንካራ መሠረት በተጣለበት በ1930ዎቹ ዓመታት መጨረሻ ላይ ነው ። በአሁኑ ጊዜ የዳበረ ሶሻሊዝም በተገነባባቸው አገሮች ሁሉ ሥር የሰደደ የኪነጥበብ መመሪያ ሲሆን ሶሻሊዝም ዓለምአቀፋዊ ሥርዓት በመሆኑ ሶሻሊስት እውነታነት በሌሎችም አገሮች ውስጥ ለሚገኙ ተራማጅና አብዮታዊ የኪነጥበብ ሰዎች መመሪያ ሊሆን በቅቷል ።

ከሶሻሊስት እውነታነት መርሆዎች መካከል ጥቂቶቹ ፣—

—እውነታን በማንፀባረቅ ረገድ የተሟላ መሆኑ ፤

—የጠነከረ ወገናዊነቱና ለሠራተኛው መደብ ጥቅም የቆመ መሆኑን ይፋ በማውጣት በሚያሳየው ሀቀኝነቱ ፤

—የሕይወት ፎቶኮፒ ሳይሆን በሕይወት ሀቅ ላይ የተመሠረተ ለአእምሮና ለስሜት ተቀባይነት ያለው ፣ በይዘቱና በቅርጽ ውበት ፣ ጥራት ፣ ጥልቀት ፣ ወዘተ - - - ሀቀኛ የፈጠራ ሥራ መሆኑ ፤

—የሕይወትን ልዩ ልዩ ገጽታ ሲገመግም አስከፊውንና አሳዛኙን ወይም ደግሞ አስደሳችን ብቻ በማንፀባረቅ የሚወሰን ሳይሆን ፣ የሕይወትን ሀቅ ቁልጭ አድርጎ በማሳየት ለእድገትና ለለውጥ የሚያበቃ መሆኑ ፤

— የሠርቶ አደሩን ሕዝብ መንፈሳዊ ሕይወት በሥራ ወዳድነትና ምርታማነት፣ በሶሻሊስት አርበኝነትና በወዝአደራዊ አለምአቀፋዊነት ፣ በማሌ ርእዮተዓለምና በኮሚኒስታዊ ስነ ምግባር ወዘተ - - - ለማነጽ የተነሳ መሆኑ ፣

— ብሩህ ተስፋ ፈንጣቂና የሕዝብ አገልጋይ መሆኑ ወዘተ - - ይገኙበታል ።[23]

የሶሻሊስት እውነታነትን መመሪያው ያደረገ ኪነጥበብ የሰው ልጅ በረዥም ጊዜ ታሪኩ ያፈራቸውን ተራማጅ የኪነጥበብ ሥራዎች በቅርስነት የሚወርስና ሁልጊዜም ቢሆን እራሱን በአዲስና ከፍተኛ የፈጠራ ሥራ የሚያበለጽግ ነው ። የሶሻሊስት ኪነ

ጥበብ የሕዝብና ለሕዝብ የቆመ በመሆኑ ከሕዝብ ጋር ያለው ግንኙነት እጅግ ከፍተኛ ነው ። ሌኒን ይህንን ሁኔታ ሲገልጽ ፦

> «ኪነጥበብ የሕዝብ ነው ። የኪነጥበብ መሠረት በሕዝብ ውስጥ መጠናከር አለበት ። ኪነጥበብ ሰፊው ሕዝብ የሚረዳውና የሚወደው መሆን አለበት ። ኪነጥበብ የሰፊውን ሕዝብ ስሜት ፣ አስተሳሰብና ምኞት የሚያስተባብርና ከፍ የሚያደርግ መሆን አለበት ፤» [24] ብሎ ነበር ።

ከዚህ በላይ ባጭሩም ለመዳሰስ የተሞከረው የሶሻሊስት ኅብረተሰብ የኪነጥበብ መመሪያ የሆነውን ሶሻሊስት እውነታነትን ሲሆን ፣ የሶሻሊስቱን የእድገት ፈለግ በሚከተሉና ለሶሻሊዝም ግንባታ ቅድመ ሁኔታዎችን በማመቻቸት ላይ ባሉ እንደ ኢትዮጵያ ባሉ አገሮች ውስጥ ሊኖር የሚችለውን የኪነጥበብ አቅጣጫ በሚመለከት ደግሞ አንዳንድ አስተያየቶች መሰንዘር ያስፈልጋል ።

እንደሚታወቀው የሽግግር ወቅት ቅይጥ የኤኮኖሚ ይዞታዎችን ያቀፈ በመሆኑ የቡርዧው መደብ ፣ የሠራተኛው መደብና ፣ የንዑስ ከበርቴው መደብ በአንድ ላይ የሚገኙበት ሁኔታ ነው ። ይህ ቅይጥ የሆነ የሶሺዮ ኤኮኖሚ ይዞታና የእነዚህ ከላይ የተጠቀሱት መደቦች መኖር ቅይጥ ለሆነ የኅሊናዊ አመለካከት ፣ ከአንድ በላይ ለሆኑ ርዕዮተዓለሞችና ብሎም ወደ ተነሳንበት ነጥብ ስንመለስ ፣ ቅይጥ ለሆነ ኪነጥበብ መኖር ምክንያት ይሆናል ።

ሌላው የሽግግር ወቅት ዓይነተኛ ጠባይ እነዚህ የተለያዩ ኤኮኖሚያዊ ግንኙነቶች መኖር ብቻ ሳይሆን ፣ በግል ይዞታውና በማኅበራዊ ይዞታው መካከል ፣ በቡርዧው መደብ አድኃሪ ርዕዮተዓለምና በሠራተኛው መደብ አብዮታዊ ርዕዮተዓለም መካከል ለበላይነት የሚካሄደው ትግል የተፋፋመ መሆኑ ነው ። እዚህ ላይ መገንዘብ የሚያስፈልገው ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት በሚካሄድበት ወቅት የፖለቲካ ሥልጣን የመላ ሠርቶአደር ሕዝቦችን ጥቅም የሚያንፀባርቅ ቢሆንም፣ በኢኮኖሚውም መስክ አብዛኛውን ሕዝብ የሚያቅፍ የአነስተኛ ሸቀጥ ምርት (የንዑስ ከበርቴ ምርት) በስፋት መኖር ፣ የሠርቶ አደሩ ሕዝብ ባህል ኋላቀርነት ይህንንም መሠረት በማድረግ የሚነሳው የአድኃሪው ሥርዓት ኋላቀር አስተሳሰብና አመለካከት በስፋት መኖር ፣ በሽግግር ወቅት በኪነጥበቡም ዘርፍ አቅጣጫውን በውል ለይቶ የማያውቅ ፣ የተዘበራረቀ ፣ ከአንዱ ርዕዮተ ዓለም ወደሌላው የሚዋልል ባጭሩ ቅይጥ የሆነ ርእዮተ ዓለማዊ አመለካከት መኖሩን ያመለክታል ።

ይህ ደግሞ በኪነጥበቡ ዘርፍ ብቻ ሳይሆን ፣ በፖለቲካውም ዘርፍ ያለ ነገር ነው። አነስተኛ የሸቀጥ ምርት በተንሰራፋበትና በመሆኑም የንዑስ ከበርቴው መደብ በስፋት የሚገኝበት አገር በአብዮት ሂደት ውስጥ ሲገባ፣ለማሌ ርዕዮተዓለም እድገትና መስፋፋት ከፍተኛ እንቅፋት የሚፈጥረው ይኸው ከንዑስ ከበርቴው መደብየሚመነጨው ቅይጥ ርዕዮተዓለም ነው።በተለይ የሶሻሊስት የእድገት ፈለግን የሚከተሉ አገሮች በሚያካሂዱት የብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ከፍተኛ ሚና የሚጫወተው አነስተኛ ሸቀጥ አምራች የሆነው የንዑስ ከበርቴው መደብ እንደመሆኑ ፣ ይህ መደብ በብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ወቅት ባለው ፀረ ፊውዳልና ፀረ—ኢምፔሪያሊስት አቋም ተራማጅ የሆነ ሚና የሚጫወት ነው። የመደብ ጥቅሙ ከፊውዳሊዝምና ከኢምፔሪያሊዝም ጋር የሚጋጭ መሆኑ ከሠራተኛው መደብ ጥቅም ብሎም ከሠራተኛው መደብ ርዕዮተዓለም ጋር የሚያስማማው ሁኔታ ሲፈጠር ፣ የብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት እየገፋ በሄደ ቁጥር ደግሞ የዚህ መደብ ሌላው

ገጽታ የሆነው አድኃሪና ኋላቀር አመለካከት እየጐላ ይመጣል ። እንደሚታወቀው አብዮትም ሆነ ማናቸውም ነገር ቋሚ ነገር አይደለም ፣ ይንቀሳቀሳል ። ሌኒንም እንዳለው በብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮትና በሶሻሊስት አብዮት መካከል የተገነባ ግንብ ባለመኖሩ ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት እየገፋ ሲሄድ የንዑስ ከበርቴው መደብ ተራማጅነት እየቀነሰ ይመጣል ።

የሶሻሊስትን የእድገት ፈለግ የሚከተሉ አገሮች በሚያካሂዱት የብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ካፒታሊዝምን ዘለው ለሶሻሊዝም ግንባታ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት በሚያካሂዱት ከባድ ትግል ከፍተኛና ውስብስብ የሆነ ችግር የሚፈጠረው የአነስተኛ ሸቀጥ ምርትን (የንዑስ ከበርቴውን መደብ) ወደ ሶሻሊስት ምርት የመለወጡ ሂደት ፣ የንዑስ ከበርቴውን መደብ ወደሠራተኛ መደብ የመለወጡ ሂደት ፣ የንዑስ ከበርቴውን አመለካከት ወደሠራተኛው መደብ አመለካከት የመለወጡ ሂደት ነው ። ይህ ደግሞ ለረዥም ጊዜ የሚካሄድ እጅግ በጣም ከፍተኛ የሆነ ትግልን የሚጠይቅ ነው ። ሌኒንም እንዳለው «- - -አነስተኛ የሸቀጥ ምርት ዘይቤ ካፒታሊዝምናን ቡርዧውን በተከታታይ ፣ በየቀኑና በየሰዓቱ ግብታዊ በሆነ መንገድ በተስፋፋ ሁኔታ እንዲያቆጠቁጥ »[25] ስለሚያደርገው ፣ ይህን ሂደት በመግታት የንኡስ ከበርቴውን መደብ ቁሳዊ ሕይወት መለወጥ ያስፈልጋል ። ይህም ከሆነ በኋላ የሰዎች አመለካከት ወዲያውኑ ሊጠፋ የሚችል ስላልሆነ የንዑስ ከበርቴውን ኋላቀር የሆነ ፣ ለብዙ ጊዜ ከግል ሃብት ይዞታ ጋር ተጣብቆ ከመኖሩ የሚመነጨውን የግለሰበኛነት አመለካከት ለማጥፋትና የንቃት አድማሱን ለማዳበር ያላሰለሰ የርዕዮተዓለም ትግል ማካሄድን ይጠይቃል ። ሌኒን ይህንን ሁኔታ አስመልክቶ ሲጽፍ

> «- - ንኡስ ከበርቴው ባጠቃላይ በወዝአደሩ የበላይ ገዥነት ጊዜም በመካከል ላይ የመዋለል ሁኔታ ያሳያል። በአንድ አንፃር ስናየው ከመሬት ከበርቴውና ከካፒታሊስቱ ነፃ ለመውጣት ባለው የአላማ ተመሳሳይነት የተባበረ ፣ በጣም ሰፋ ያለ ፣ ጥሮ ግሮ የሚበላ የሕዝብ ክምችት ነው ። በሌላው አንፃር ስናየው ደግሞ የተበታተኑ ትናንሽ ባለሙያዎችና አነስተኛ የሀብት ባለቤትነት ያላቸውን (የገበሬውንና የእደጥበብ ሠራተኛውን) አነስተኛ ነጋዴዎችን ያጠቃልላል ። ይህ ዓይነት የኤኮኖሚና የኑሮ ሁኔታ በወዝአደሩና በካፒታሊስቱ መካከል እንዲዋልል ያደርገዋል።በነዚህ መደቦች (በወዝአደሩና በካፒታሊስቱ) መካከል የሚካሄደው ትግል እየከረረ በሚመጣበት ጊዜ ፣ ፈጣን በሆነ መንገድ ማኅበራዊ ግንኙነቶች እየፈራረሱ በሚመጡበት ጊዜ ፣ . . . ንኡስ ከበርቴው ባጠቃላይ ከድሮው ሁኔታ በቶሎ ያለመላቀቅ ጠባዩን በምንገመግምበት ጊዜ ከአንዱ መደብ ወደ ሌላው መደብ ሲንገዋለል ብናገኘው የሚያስገርም አይሆንም . . . ይህን መደብ (ንኡስ ከበርቴውን) በማስመልከት ወዝአደሩ የሚኖረው ተግባር አመራር በመስጠት ተፅዕኖውን ለማጥበቅ መጣር ነው ፤» [26] ያለው

ለንኡስ ከበርቴው መደብ ርእዮተ አለማዊ ግንዛቤ ቅይጥነት መሠረቱ ምን እንደሆነ ለመጠቆም ነው ። በዚህ ጽሑፍ መጀመሪያ ላይ ማኅበራዊ ንቃተሕሊና በማኅበራዊ ሕልውና ላይ እንደሚመሰረት ለማሳየት የተሞከረውም በተለይም የንዑስ ከበርቴውን ርዕዮተዓለማዊ ግንዛቤ ፣ ርዕዮተዓለማዊ ግንዛቤውም የሚንፀባረቅበትን የኪነጥበብ ዘርፍ በሚመለከት ላለው ውዥንብርና መዋለል መሠረቱን ለመጠቆም ነው ።

እርግጥ በኪነጥበቡ ዘርፍ የተሰማሩ ሠራተኞች በኅብረተሰብ ውስጥ በሌሎችም

የአእምሮ ሥራ መስኮች እንደተሰማሩ ሠራተኞች ሁሉ በመደብ ሳይሆን በማኅበራዊ ክፍልነት የሚመደቡ ቢሆንም ፣ በተለይ ኋላቀር በሆኑ አገሮች የዚህ ማኅበራዊ ክፍል አባላት በአብዛኛው ከንዑስ ከበርቴው መደብ (ከገበሬው ከእደጥበብ አምራቹ ፣ ከአነስተኛ ነጋዴው) የሚመነጩ እንደመሆናቸው ሳይንሳዊውን የማሌ ርዕዮተዓለም ተቀብለው የሕይወት መመሪያቸው እስከአላደረጉ ድረስ ፣ የሚኖራቸው ርዕዮተዓለምም ሆነ የሚከተሉት ፖለቲካዊ አመለካከት (በኪነጥበብ ዘርፍ የተሰማሩ ከሆኑም በኪነጥበብ ሥራቸው የሚያንፀባርቁት ርዕዮተዓለም) ከንዑስ ከበርቴው መደብ ርእዮተዓለማዊ ተጽዕና ነፃ ሊሆን አይችልም ።

በሀገራችንም ተጨባጭ ሁኔታ ከአብዮቱ ፍንዳታ ወዲህ ለተራማጅና አብዮታዊ ኪነጥበብ መስፋፋት አመች ሁኔታ በመፈጠሩ ፣ አብዮታዊ ኪነጥበብ የተስፋፋ ቢሆንም ፣ አሁንም ከፊውዳሉ መደብ አድኃሪ የርዕዮተዓለም ተጽና ያልተላቀቀ ፣ በቡርዧው ርዕዮተዓለም የተበከለ ፣ በሠራተኛው መደብ ርዕዮተዓለምና በቡርዧው መደብ ርዕዮተዓለም መካከል የሚዋልል ዥጉርጉር የሆነ የኪነጥበብ ምርት አለ ። ይህ ደግሞ ለምን ሆነ ለማለትም አይቻልም ፣ ምክንያቱም ቀደምሲል እንደተጠቀሰውም ተጨባጩ ሁኔታ የተለያዩ መደቦችንና ርዕዮተዓለሞችን ያቀፈ በመሆኑ ነው። በመሆኑም ከአብዮቱ ወዲህ የማሌን ርዕዮተዓለም በመቀበል በመጠኑም ቢሆን ሶሻሊስት እውነታነትን መሠረት በማድረግ የተዘጋጁ የኪነጥበብ ምርቶች የመኖራቸውን ያህል ፣ የተራማጅነት ባህሪ ቢኖራቸውም ከቡርዧው የርዕዮተዓለም ተፅዕኖ ያልተላቀቁ የኪነጥበብ ምርቶችም አሉ። እንነዚህ ያሉ የኪነጥበብ ምርቶችን ለመቀነስ ማኅበራዊ መሠረት ሆኖ የሚያገለግላቸውን አድኃሪ የምርት ግንኙነት ደረጃ በደረጃ ማዳከምና የዚህም አድኃሪ የምርት ግንኙነት ነፀብራቅ የሆነውን አድኃሪ ርዕዮተዓለም በፅኑ በመዋጋት ፣ ማዳከምና ማጥፋት ያስፈልጋል ። ይሁንና በአብዮታዊ ሂደት ውስጥ የቀድሞውና የአድኃሪውን ሥርዓት ርዕዮተ ዓለምና አመለካከት የመለወጥና በአዲስና በተራማጅ ርዕዮተ ዓለም የመተካቱ ሁኔታ አድኃሪውን የምርት ግንኙነት አፈራርሶ በአዲስና ተራማጅ የምርት ግንኙነት እንደመተካቱ እንዲህ በቀላሉና በፍጥነት የሚከናወን ነገር አይደለም ። ከባድና ውስብስብ የሆነ የርዕዮተዓለም ትግልን የሚጠይቅና ረዥም ጊዜም የሚፈጅ ነው ። በኪነጥበቡም ዘርፍ ተራማጅና አንድ ወጥ የሆነ የኪነጥበብ ምርት በስፋት ለማስገኘት እንዲሁ ብዙ ትግል የሚጠይቅ ነው ።

በተለይም ደግሞ ማይምነት በተንሰራፋበት ፣ ኪነጥበብ በሚገባ ባልዳበረበት፣ የኤኮኖሚና የባህል ዕድገቱ ዝቅተኛ በሆነበት ፣ የኪያንያን ቁጥር በጣም አነስተኛ በሆነበት እንደ አገራችን ባለው ሁኔታ የኪነጥበብ መመሪያ ሙሉ ለሙሉ ሶሻሊስታዊ እውነታነት መሆን አለበት ለማለት አይቻልም ። ይሁንና አብዮታችን በመከተል ላይ ያለው የሶሻሊስቱን የዕድገት ፈለግ እንደመሆኑ፣ የኪነጥበቡም ዘርፍ አቅጣጫ የኢሠፓአኮን ዓላማ መሠረት በማድረግ የተነሳና ከአብዮቱ እድገት ጋር የሚራመድ ሕዝባዊና አብዮታዊ የሆነ ፣ ባጭሩ የሶሻሊስት እውነታነትን ፈለግ የተከተለ መሆን እንዳለበት ለመገመት አያስቸግርም። ይህም ማለት አብዮቱ እየገፋ ሲሄድና የተያያዝነው ለሶሻሊዝም ግንባታ ቅድመ ሁኔታዎችን የማዘጋጀቱ ትግል እየሰመረ ሲሄድ እያደር የበላይነትን የሚይዘው ኪነጥበባዊ የፈጠራ ዘይቤ የሶሻሊስት እውነታነት ይሆናል ማለት ነው ።

ከሶሻሊስት አገሮች ልምድ ለመገንዘብ እንደሚቻለው በነዚህ አገሮች ውስጥ የሚገኙ የማሌ ፓርቲዎች ከያንያን የሠራተኛውን መደብ ጥቅም እንዲያራምዱ ፣ በኪ

ነጥበብ ሥራቸው የኮምንዝምን ግንባታ እንዲያግዙ ያበረታታሉ ፣ ከያንያንንም ለዚህ ታላቅ ተግባር ብቁ እንዲሆኑ የሚያስችላቸውን የርዕዮተዓለም ትጥቅ እንዲያገኙ ያደርጋሉ ።

የሀገራችን ኪነጥበብም የሶሻሊስት እውነታነትን ፈለግ ሊከተል የሚገባው ስለመሆኑ ቀደም ሲል ተጠቁሟል ። በዚህ ረገድ ለአብዮቱ የቆሙ ከያንያን ሶሻሊዝምን በኢትዮጵያ እውን ለማድረግ በመካሄድ ላይ ላለው ከባድ ትግል የበኩላቸውን ድርሻ ሊወጡ የሚችሉት ፣ ኪነጥበብ የሶሻሊስት እውነታነትን ፈለግ በመከተል ሕዝባዊነቱንና አብዮታዊነቱን ለማጠናከር የሚወስደውን እርምጃ ለማፋጠን በሚያደርጉት ጥረት ነው ። ለዚህም የኪነጥበብ ዘርፍ የመንግሥትን ያላሰለሰ ድጋፍና የኢሠፓአኮን ርዕዮተ ዓለማዊ አመራር ማግኘት ይኖርበታል ።

የኪነጥበብን ዕድገት መምራት በሚባልበት ጊዜ አቅጣጫን ከመጠቆም ባሻገር ወደ ዝርዝር ሁኔታዎች መግባት አስቸጋሪ መሆኑንም መገንዘብ ያስፈልጋል ። የኪነጥበብ ዕድገት በአጠቃላይ ሲታይ በዕቅድ ሊመራ የሚችል ቢሆንም ፣ ምን ያህልና ምን ዓይነት የኪነጥበብ ምርት እንደሚመረት አስቀድሞ ዝርዝር ዕቅድ ለማውጣት በጣም አስቸጋሪ ነው ። ምክንያቱም የኪነጥበብ ምርት የሚወስነው በመጀመሪያ ደረጃ በከያኒው ግላዊ ችሎታዎች ፣ በተሰጥአው ፣ ለሥራ ባለው ችሎታ ፣ ውስጣዊ ስሜት ወዘተ . . . ነው ። ለዚህ ነው በብዙ አንጻር የኪነጥበብና የባህል አመራር በከያኒው ሕሊናዊ ባህርያት ጠባይ ፣ ፍላጎት ወዘተ. . . ይወሰናል የሚባለው ። [27] ሁለተኛ፣ በኪነጥበብ አመራር ውስጥ ለከያኒው የፈጠራ ሥራ ፣ አስተሳሰብና መነቃቃት የበለጠ ቦታ መስጠት አለበት ። ኪነጥበብ ሊያድግና ሊዳብር የሚችለው ከያንያን ሰፊ ነጻነት ሲሰጣቸውና የነፃ ውይይት መድረክ ሲያገኙ ነው።ሶስተኛ ፣ በኪነጥበብ አመራር ውስጥ ሌላ የተለየ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባው ጉዳይ ቁሳዊ መሠረቱን የማጠናከሩና የማስፋፋቱ ጉዳይ ነው ። በሌላም በኩል በሰፊው ሕዝብ መሃል የባህል ሥራዎች የሚታወቁበትን ዘዴ ማሻሻልና ብቃት ያላቸው ካድሬዎችን በማሰልጠንና በማስማራት በኩል ከፍተኛና የተቀነባበረ ጥረት ማድረግ ያስፈልጋል ። [28]

ሌላው በዚህ አጋጣሚ ሊጠቀስ የሚገባው ጉዳይ በኪነጥበብ መስክ የማሌ ፓርቲ አመራርና የከያንያን ነፃነት በሚመለከት ነው ። ለሶሻሊስት የኪነጥበብ እድገት የማሌ ፓርቲ አመራር ይሰጣል ሲባል « ከያንያን የሕዝቡን ፍላጐት የሚያራምዱ የኪነጥበብ ሥራዎች እንዲያመርቱ ያበረታታል » [29] ማለት ነው ። ስለሆነም ፣ የማሌ ፓርቲ የከያንያንን መብት የሚገፍ ሳይሆን ኪነጥበባዊ መብታቸውን እንዲጠቀሙበት የበለጠ አመች ሁኔታ የሚፈጥር ይሆናል ማለት ነው ።

እዚህ ላይ ስለከያንያን መብትና ነፃነት ሲወሳ ከቡርዧው የኪነጥበብ ነፃነት ወይም «ኪነጥበብ ሊኪነጥበብ ሲባል» ከሚለው የቡርዧው አመለካከት ጋር እንዳይደባለቅ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል ። በማርክሲዚም ሳይንስ የኪነጥበብ ነፃነት ማለት ምን ማለት እንደሆነ ግልጽ መሆን አለበት ። ከማርክሲዝም አንፃር የኪነጥበብ ነፃነት ማለት ፣

> ... ዓለምን የመረዳት ችሎታ፣ የሕይወትን ፍች ማወቅ ፣ ዓለምን በትክክል ለመረዳትና የማይቀለበስ የዕድገት ግሥጋሴውንም ለመግለፅ ለአእምሮን በሰፊው መክፈት ማለት ነው ። [30]

የማሌ ፓርቲም ፣ ከያንያን ይህንን ሀቅ ተረድተው ለሰፊው ሕዝብ የሚያገለግል ኪነጥበብ እንዲያመርቱ ማድረግ የሁልጊዜ ጥረቱ ይሆናል ።

ኢሠፓአኮ የማሌ ርዕዮተዓለምን በሰፊው ሕዝብ ውስጥ በማሰራጨትና ፓርቲውን በማዋቀር ተግባሩ በኢትዮጵያ ውስጥ ለአብዮታዊ ኪነጥበብ መስፋፋት ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት ላይ ይገኛል። የአብዮታችን ዓላማ የሆነውን የሶሻሊስት ኅብረተሰብ ለመገንባት ፣ አብዮቱም አሁን በደረሰበት የዕድገት ደረጃ ኪነጥበብ የመደብ ትግል ማፋፋሚያ ፣ የሳይንሳዊ ርዕዮተ ዓለም ማስፋፊያና ለማሌ ፓርቲ ምሥረታ አስተዋፅኦውን በይበልጥ ከፍ ለማድረግ እንዲችል ፣ ለኪነጥበብ ሥራ እድገት እንቅፋት የሆኑትን ነገሮች በተቻለ መጠን ማስወገድና ለእድገቱም ሁኔታዎችን በይበልጥ ማመቻቸቱ አስፈላጊ የመሆኑ ያህል ፣ ከያንያንም ከአብዮቱ ዕድገት ጋር በመራመድ ለአብዮቱ የወደፊት ግፊት የበኩላቸውን አስተዋጽኦ በይበልጥ ለማሳደግ የርዕዮተዓለም ትጥቃቸውን ባለማሰለስ ማዳበር ፣ ኅብረተሰቡን በበለጠ መርዳት ፣ ሙያቸውን በየጊዜው በማሻሻልና ጥራቱን በማሳደግ የኪነጥበብ ሥራቸውን ከሕዝቡ ጐን ለማሰለፍ በይበልጥ መጣር ይገባቸዋል።

የግርጌ ማስታወሻ

1. V.G. Afanasyev, *Marxist Philosophy*, (Moscow: Prog. Pub., 1980), p.361.
2. *Fundamental of Marxist Leninist Philosophy*, (Moscow: Prog. Pub. 1974), p. 475.
3. V. Kalle and M. Kovalson, *Historicol Materialism; An Outline of Marxist Theory of Society*, (Moscow: Prog. Pub., 1973), p. 228.
4. *Ibid.*, p. 23.
5. V.I. Lenin, *Collected Works*, Vol. 7, p. 45.
6. Avner Zis, *Foundations of Marxist Aesthetics*, (Moscow: Prog. Pub., 1977), p. 31.
7. Kalle & Kovalson, p. 256.
8. *Ibid.*
9. *Ibid.*, p. 258.
10. *Avner Zis*, p. 60.
11. *Ibid.*, p. 283.
12. *Ibid.*, p. 59.
13. ብሔራዊ አብዮታዊ የምርት ዘመቻና የማዕከላዊ ፕላን ጠቅላይ መምሪያ ፣ የባህል ዘርፍ የ10 ዓመት ጠቋሚ እቅድ «1» ፣ ረቂቅ ፣ ሰኔ ፣ 1974(ያልታተመ)
14. ተስፋዬ ገሠሠ ፣ <u>የኢትዮጵያ ቲያትር አጭር ቅኝት</u> (ለኪነጥበባት ሴሚናር የተዘጋጀ) አዲስ አበባ ፣ ነሐሴ 1974 (ያልታተመ)
15. ከላይ የተጠቀሰው
16. ጠቋሚ እቅድ «1» ረቂቅ ፣ ሰኔ 1974 ፣ ገጽ 2
17. ደበበ ሰይፉ ፣ <u>ቅድመ አብዮት የኢትዮጵያ ስነጽሑፍ ታሪክ</u> (ለኪነጥበባት ሴሚናር የተዘጋጀ) አዲስ አበባ ፣ ነሐሴ 1974 (ያልታተመ)
18. M.K. Khropchenko, "Literature and Art in Today's World," *Social Science*, No. 3, 1979, p. 92.
19. Khropchenko, *The Writer's Creative Individuality and The Development of Literature*, (Moscow: Prog. Pub., 1977), p. 8.
20. *Ibid.*
21. Avner Zis, p. 65.
22. *Ibid.*, p. 66.
23. አያልነህ ሙላት ፣ አሰፋ ገ/ማርያም ተሰማ፣ <u>ርእዮተዓለምና ኪነጥበብ</u> (ለኪነጥበባት ሴሚናር የተዘጋጀ) አዲስ አበባ ፣ ነሐሴ 1974 (ያልታተመ)
24. V.I. Lenin, *On Art and Literature*, (Moscow: Prog. Pub., 1975), p. 230.
25. Lenin, *Collected Works*, Vol. 25, p. 173.
26. Lenin, *Economics and Politics in the Era of the Dictatorship of the Proletariat*, pp. 12-13.
27. Stefan Ganeve, *Guidance of Bulgaria's Socialist Culture*, (N.P. Sofia Press, 1976), p. 36.
28. *Ibid.*
29. Avner Zis, p. 291.
30. *Ibid.*

መስከረም

- የማሌ ፓርቲ ንድፈሐሳባዊ መሠረት-ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር
- የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት

የማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ቅጽ 3 ቁጥር 11

ታኅሣሥ 1975

Proudly brought to you by
www.binyamhk.wordpress.com

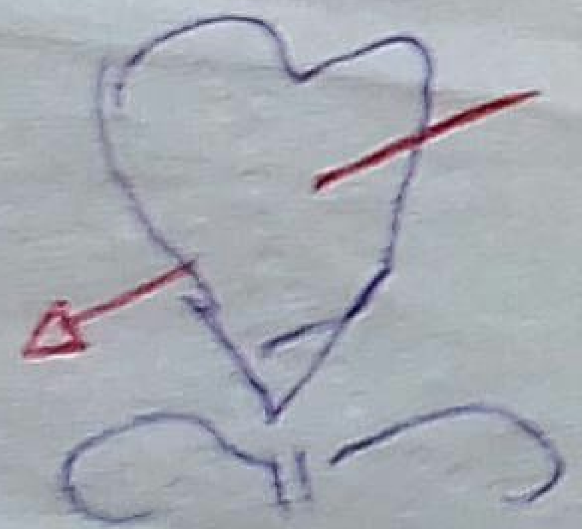

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

መስከረም

ቅጽ 3 ቁጥር 11
ታህሣሥ 1975

ማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ማ ው ጫ

ገጽ

- የዝግጅት ገጽ 3
- የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና 15
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት 33
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ 54
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት 80
- የሐተታ ገጽ 93

በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ

ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

አድራሻ

የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001

የስልክ ቁጥር — 113000

Proudly Brought to you by
www.binyamwk.wordpress.com

የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ

ለርዕዮተዓለም ሥርጭት የትምህርት አገልጋይነት

እንደሚያገለግለው የመደብ አቋም ትምህርት የአድኃሪነት ወይንም የተራማጅነት ሚና ሊኖረው ይችላል ። ትምህርት በአንድ በተወሰነ ሥርዓት ማኅበር ውስጥ የፖለቲካ ሥልጣን የጨበጠውን መደብ ርዕዮተዓለምና እምነት አንጸባራቂ ወይም መሣሪያ እንደመሆኑ መጠን በዚህ አንጻር ትምህርት የአድኃሪ መደብ መሣሪያ ከሆነ የአድኃሪነት ባሕሪይ ይኖረዋል ፣ የተራማጅ መደብ መሣሪያ ከሆነ የተራማጅነት ሚና ይኖረዋል ። ትምህርትን ከአንድ ሥርዓተ ማኅበር አድኃሪም ሆነ ተራማጅ ገጽታ ነጥሎ ማየት አይቻልም ። ምንጊዜም ቢሆን ፣ ትምህርት የገዥው መደብ የራሱን አመለካከት ፣ አስተሳሰብ ፣ ሥነ ምግባር ፣ ልምድና ባህል ለወጣቱ ትውልድ የሚያስተላልፍበት መሣሪያ ነው ።[1]

በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ ትምህርት ባላዕላይ መዋቅር ዘርፍነቱ የምርት መገልገያዎችን በቁጥጥሩ ሥር ባዋለ መደብ ሥር ይውላል ። ይሁንና ከተወሰነ ታሪካዊ ወቅት በኋላ የምርት ኃይሎችና የምርት ግንኙነቶች ቅራኔ እየሰፉ ሂዶ ማኅበራዊ አብዮት ሲካሄድ የምርት ግንኙነቱ (የታህታይ መዋቅር) ፈርሶ አዲስ የምርት ግንኙነት ይተካል ። አሮጌውን የምርት ግንኙነት እንዳይፈርስ ሲከላከል የነበረው ላዕላይ መዋቅርም መሠረቱ በመናጋቱና አዲስ መሠረትም በመዘርጋቱ እየተለወጠና ከአዲሱ የምርት ግንኙነት ጋር በሚጣጣምና እርሱንም በሚያጠናክር አዲስ ላዕላይ መዋቅር እየተተካ ይሄዳል ።

በእንጻሩም የአዲሱ ላዕላይ መዋቅር ዘርፍና የዚህም ሥርዓተ ማኅበር ርዕዮተዓለም እውነተኛ መሣሪያ የሆነው ትምህርት የአዲሱ ሥርዓተ ማኅበር መገልገያ ይሆናል ። ቢሆንም ትምህርት ያለፈው ሥርዓት ርዕዮተዓለም ማሠራጫና መገልገያ ስለነበር በቅጽበት ተለውጦ የአዲሱ ሥርዓተ ርዕዮተ ዓለም መሣሪያ ሊሆን አይችልም ። ይህን ተግባር ለማከናወን በራሱ በትምህርት ላይ አብዮት መካሄድ አለበት ። ይህም የባህል አብዮት ነው ። « የባህል አብዮት በአንድ ቀን ሳይሆን በረጂም ጊዜ የሚካሄድ ነው ፣ ዓይነተኛ ተግባሩም ጉልማሶቹን ከማይምነት ማላቀቅ ፣ ዕድሜው ለት/ቤት የደረሰ ሕፃን ሁሉ ትምህርት በወቅቱ እንዲአገኝ ማድረግ ፣ የሁሉንም ብሔረሰሕ ሠራተኛ ሕዝብ ባህል ማሳደግና ሐቀኛ ህዝባዊ ምሁርን ማፍራት ነው » ።[2]

ይህ ዓይነቱ የባህል አብዮት ግን ሊካሄድ የሚችለው ሥርነቀል በሆነ አብዮት ሂደት ብቻ መሆኑን መገንዘብ ያሻል ። በሌላም በኩል « የባህል አብዮት አካል የሆነው የትምህርት አብዮት የሚከናወነውም ከመቅጽበትና በግብታዊነት ሳይሆን ያለማቋረጥ በተከታታይና በዕቅድ መሆን ይኖርበታል ። »[3]

የትምህርትን የር ዕ ተዓለም መሣሪያነትም ለማመቻቸት የመዋቅርና የይዘት ለውጥ ማድረግ የግድ ከማስፈለጉም ሌላ ከላዕላይ መዋቅሩ ጋር የሚኖረውን ትክክለኛ መጣጣም ወይም አንፃባራቂነት በጥሞና ማከናወን ያስፈልጋል ። የትምህርቱ ይዘት አይነተኛ ምንጭና አቅጣጫ ሰጪ የሆነው ርዕዮተዓለም የምርት ግንኙነቱን የሚአጠናክር በመሆን በየሥርዓተ ማኅበሩ በተለያየ ቅርጽና አይነት ይቀርባል ። ለዚህም የፊውዳልን ፣ የካፒታሊስትንና የሶሻሊስት ሥርዓተ ማኅበራትን የትምህርት አሰጣጥ መመልከቱ ይጠቅማል ።

በፊውዳል ኅብረተሰብ ርዕዮተዓለማዊና መንፈሳዊ አመለካከቱን የምትቀርጸው፣ ነገሥታቱን ቀብታ ለማንገሥ መለኮታዊ ሥልጣን ያላቸውና በምድር ላይ የእግዚአብሔር ምርጥ ሹሞች አድርጋ የምትቆጥረው ቤተክህነት ናት ። የንጉሡም የፈላጭ ቆራጭነት ሥልጣን በቤተክርስቲያን ላይ የተዘረጋ በመሆኑ የሃይማኖት የበላይ ጠባቂ ነው ።

ስለዚህ በፊውዳል ሥርዓተ ማኅበር መንግሥትና ቤተክህነት የተሳሰሩ በመሆናቸው ቤተ ክህነት በምትሰጠው ትምህርት ሁሉ « ለንጉሡ ጠላቶቹን በእግሩ እርግጥ ፤ በእጁ ጭብጥ አድርገህ አስገዛለት » « ለተሾመ ሁሉ ተገዙ » በማለት ስለሆነ ፣ የንጉሥን ትዕዛዝ መጣስ የእግዚአብሔርን ቃል መጣስ እንደሆነ አድርጋ በትምህርት ቤቶችና በየመድረኩ ታስተምራለች ።

ይልቁንም የፊውዳሉ ርዕዮተዓለም ከእምነቱ ጋር የተወራረሰ በመሆኑ ቤተክህነት እምነቷን ለማስፋፋት የምታደርገው እንቅስቃሴ ሁሉ የፊውዳሉ ርዕዮተዓለም መስፋፋት መሆኑ ግልጽ ነው ። ከዚህ አንፃር የቤተክህነት ት/ ቤቶች ሁሉ የፊውዳሉ ርዕዮተዓለም ማስፋፊያ ተቋሞች ከመሆናቸውም በላይ የቤተክህነት ትምህርት መዋቅርም የርዕዮተዓለም ስርጭት ማስፋፊያና መሳሪያ መሆኑን መረዳት አያዳግትም ።

በዚህም መንፈስ የፊውዳሉ ሥርዓተ ማኅበር የትምህርት አቅጣጫ የሚተለመው የተጨቆነው ኅብረተሰብ የኅብረተሰቡንና የምርትን አወቃቀር እንዳይረዳ ለማድረግ ሲሆን ፣ ለሃይማኖት ትምህርት የሚሰጠው ከፍተኛ ትኩረት የኅብረተሰቡ ዕድገትና ጥፋት ከእግዚአብሔር በጐ ፈቃድ ጋር የተያያዘና የፊውዳሉም መንግሥት «የሰማዩ መንግሥት» ትክክለኛ ግልባጭ መሆኑን እንዲያምን በማድረግ ነው ።[4] ይህ በሃይማኖት ትምህርት መልክ የሚስፋፋው የፊውዳል ርዕዮተዓለም ምርምርና ጥናትን ገሸሽ የሚያደርግና የሳይንስና የቴክኖሎጂን እድገትን የሚያፍን ነው ።

በካፒታሊስቱ ሥርዓተ ማኅበር የትምህርት ዓይነተኛ ዓላማ የካፒታሊስቱን ጥቅም ማዳበርና ማስከበር ነው ። በመሠረቱ የቡርዧው መደብ የትምህርት ቅየሳ የካፒታሊስቶችን የብዝበዛ ፍላጐት ለማሟላት እንጂ የሰፊውን ሕዝብ ልጆች ለማስተማር አለ

መሆኑ ግልጽ ነው ። በአጠቃላይ አነጋገር
በካፒታሊስቱ ሥርዓት ማኅበር የትምህርት
ዓይነተኛ ዓላማ በመሠረቱ ለካፒታሊስቱ
መደብና ሥርዓት አገልጋይ የሚሆን የሰለ
ጠነ የሰው ኃይል ማስገኘት ነው ። በሌላ
አነጋገር ካፒታሊዝም በቡርዧው አመለካ
ከት የታነጹ ምሁራን በማፍራት ፣ ለሥር
ዓቱ ጠበቃና አገልጋይ እንዲሆኑ ሲያደርግ
በሌላ በኩል ደግሞ በዘመናዊ የሳይንስና
የቴክኖሎጂ ዕድገት አስገዳጅነት ወዝአደሩ
ማሽኖችን ለማንቀሳቀስ የሚያስችለውን ያ
ህል መጠነኛ ትምህርት አግኝቶ ለካፒታል
ባርያና መሣሪያ ወይም ታማኝና ብቁ አገል
ጋይ እንዲሆን ያደርገዋል ማለት ነው ። [5]
ቡርዡዋው ትምህርትን ከራሱ ርዕዮተዓ
ለም ውጭ የሆነውን የርዕዮተዓለም
እንቅስቃሴ ሁሉ መቆጣጠሪያ መሣሪያ
ያደርገዋል ። ለዚህም ነው በካፒታሊዝም
ት/ ቤት የእኩልነት መብት ማግኛ ሳይሆን
የርዕዮተዓለም ቁጥጥር ዓይነተኛ መሣሪያ
ነው የሚባለው ። የቡርዧው ትምህርት
ይዘት የቡርዧውን ርዕዮተዓለም እንዲያ
ሰራጭ ሆኖ ስለሚዘጋጅ ካፒታሊዝምን
አወድሶ ኮሚኒዝምን አጥላልቶ በማቅረብ
በትምህርት ገበታ ላይ ካለው የኅብረተሰብ
ክፍል እውነትን ለመደበቅ ሙከራ ያደር
ጋል ።

በካፒታሊስቱ ሥርዓተ ትምህርት የቡር
ዧው መደብ ርዕዮተዓለሙን የሚያስፋ
ፋበት አንደኛውና ዓይነተኛው መሣሪያ
በመሆኑ ፣ በዚህ ገፅታው በፊውዳሉ ሥር
ዓት ውስጥ ከሚሰጠው የሃይማኖት ትምህ
ርት ሚና ጋር ተመሳሳይነት ቢኖረውም ፣
በካፒታሊዝም መንግሥትና ቤተክህነት
የተለያዩ በመሆናቸው ፣ የካፒታሊስት የት
ምህርት ሥርዓት የቡርዧውን ርዕዮተዓ
ለም የሚያስፋፋው እንደፊውዳሉ በቀጥተኛ
የሃይማኖት ትምህርት ሳይሆን በተዘዋዋሪና
በረቀቀ መንገድ ነው ።

በዘመነ ተሃድሶ ወቅት በአውሮፓ የፊ
ውዳሉ ሥርዓት ርዕዮተዓለም የነበረውን
የካቶሊክ ሃይማኖት በመቃረን የተነሳው
« ጥሮ ግሮ እስካገኝ ድረስ » በሚል ሽፋን
የግለሰብ ብልፅግናን የሚደግፈው የፕሮ
ቲስታንት ሃይማኖት ከካፒታሊዝም ማቆ
ጥቆጥ ጋር የቡርዧው መደብ ሃይማኖት ሁኖ
የተስፋፋውም ያለ ምክንያት አይደለም ።
ቡርዧው ብዝበዛውን የሚሸፍንበት ርዕዮ
ተዓለም ስለ አስፈለገው ነው ። የቡርዧው
ሥርዓተ ምህርት (በተለይም ማኅበራዊ
ሳይንስን በሚመለከት) የቡርዧው ርዕዮተ
ዓለም ዓይነተኛ መግለጫ የሆነውን ሃሳባ
ዊነት መሠረት አድርጎ የሚነሳ በመሆኑ ፣
ከሃይማኖት ጋር ሙሉ በሙሉ ሊላቀቅ አል
ቻለም።በመሆኑም ኢሳይንሳዊ በሆነ አመለ
ካከት ጭቁን ሕዝቦችን በማደንዘዝ በኅብረ
ተሰብ ውስጥ የበዝባዥና የተበዝባዥ መኖር
ፊውዳሉ እንደሚለው የእግዚአብሔር ትእ
ዛዝ ሳይሆን የተፈጥሮ ሕግ እንደሆነ አድ
ርገው እንዲቀበሉ የሚገፋፋ ነው ።

በቡርዧው ሥርዓት ባአንድ በኩል የሳ
ይንስና የቴክኖሎጂ ዕድገት በጣም ከፍተኛ
የዕድገት ደረጃ ላይ የደረሰ ሲሆን ፣ በሌላ
በኩል የብርዧው መደብ ማኅበራዊ አመለካ
ከት ደግሞ ከሃይማኖት ተፅዕኖ ጨርሶ ያል
ተላቀቀ በመሆኑ በሥርዓተ ትምህርቱ ሁለ
ት ዋናና ዋና አካሎች መካከል ከፍተኛ ቅራኔ
አለ ። የተፈጥሮ ሳይንስ ዘርፉ በሳይንስ ላይ
የተገነባ በመሆኑ ቡርዧው ወደደም ጠላም
ለቁሳአካላዊ አመለካከት መስፋፋት ጥር
ጊያ መንገዱን ሲያመቻች ፣ የማኅበራዊ
ሳይንስ ዘርፉ ግን ሃሳባዊነትን እንደመመ
ሪያ አድርጎ ሙጭጭ አድርጎ በመያዙ
የቡርዧው ሥርዓተ ትምህርት አጠቃላይ
ይዘት በቅራኔ የተወጠረ ለመሆኑ ቋሚ ምስ
ክር ነው ።

ቡርዧው በማኅበራዊ ሳይንስ ዘርፍ ከሃ
ሳባዊነት ጋር የተቆራኘ ጭልጥ ያለ የፖለ
ቲካ ትምህርት እየሰጠ ፣ በሌላ በኩል ደግሞ
ትምህርት ከፖለቲካ ነፃ መሆን አለበት እያ
ለ ለመስበክ የተገደደውም ከላይ ከተጠቀ
ሰው ቅራኔ ሊወጣ የሚችልበት መንገድ

በማጣቱ ነው ። መንገድ እጣ በሚባልበት
ጊዜ እውነቱን ቢያወጣ በኅብረተሰብ ውስ
ጥ የአንዱ መከበርና የሌላው መደህየት ቡር
ዧው እንደሚለው የተፈጥሮ ሕግ ሳይሆን
ሰው ሠራሽ መሆኑ ስለሚገለጥበት የራሱን
መቃብር ለመቆፈር ስለሚገደድ ነው ።

ቡርዧው የትምህርትን መሣሪያነት በሚ
ገባ በመገንዘብ የከፍተኛ ት/ ቤቶችን የትም
ህርት መርሃ ግብር ከፍላጎቱ ውጭ እንዳይ
ሆን በተለያየ መንገድ እጁን አስገብቶ ይቆ
ጣጠራል ። የመቆጣጠሪያ ዘዴው ዩኒቨርስ
ቲዎችን በገንዘብ በመደጎም ፣ የገዥዎች
ቦርድ አባል በመሆን ወይም የዩኒቨርስቲ
ዎችን ባለሥልጣኖችና ፕሮፌሰሮች የራሱ
ድርጅቶች ፣ ማለትም የባንኩ ፣ የኮርፖሬ
ሽኑ ፣ የፋብሪካ ወዘተ--- አማካሪዎች ፣ የቦ
ርድ አባሎች ባለአክሲዮኖች ወዘተ ---
አድርጎ ከጥቅሙ በማካፈል የትምህርቱን
አቅጣጫ በፍላጎቱ ሥር ያውላል ። እንዲ
ሁም ዩኒቨርስቲዎችን የከበርቴ ልጆች ማስ
ተማሪያ በማድረግ ብቻ ሳይወሰን ከጭቁን
መደቦች የሚወጡ ወጣቶችን መርጦ በማ
ስተማር የጥቅሙና የፍላጐቱ ተገዥ የሆነ
የምሁር ክፍል እንዲፈጠር ያደርጋል ።
በዚህ ማኅበራዊ ክፍል አማካይነት ብዝበ
ዛው ይበልጥ ሊቀላጠፍ የሚችልበትን አ
መች መንገድ ይቀይሳል ። በካፒታሊዝም
ዩኒቨርስቲዎችም ሆነ ሌሎች ዝቅተኛ የት
ምህርት ተቋሞች የቡርዧውን ርዕዮተዓለም
በሚገባ የሚገልጸውን « እያንዳንዱ ለራሱ
እግዚአብሔር ግን ለሁላችን » የሚለውን
አባባል እንደ ፀጋ አድርገው የሚቀበሉ በ
መሆናቸው፣ ለብዝበዛው ሥርዓት መጠናከር
የቆሙ ዓይነተኛ የቡርዧ ርዕዮተዓለም መሣ
ሪያዎቹ ናቸው ።

በካፒታሊስት አገሮች ያሉ የትምህርት
ተቋሞች የቡርዧውን ርዕዮተዓለም በትክ
ክል ማንፀባረቃቸውን ካፒታሊስቶቹ በተ
ለያዩ ዘዴዎች ይቆጣጠራሉ ። ለምሳሌ በአ
ሜሪካ በ1971 የካሊፎርኒያ ዩኒቨርስቲ የገ
ዥዎች ቦርድ አባላት ከነበሩት መካከል
የዛሬው የአሜሪካ ፕሬዚዳንት ሮናልድ
ሬጋን ፣ በዓመት ከአንድ ቢሊዮን ዶላር
በላይ ገቢ ያለው የኖርተን ሲመን ኩባንያ
ባለቤት የሆነው ኖርተን ሲመን ፣ በዓመት
የ12—15 ሚሊዮን ዶላር ገቢ የሚያስገኘው
የኤሌክትሮኒክስ መሣሪያዎች ኩባንያ የሆ
ነው « የዋትኪስን ጆንስን » ኩባንያ ባለ
ቤት ሽርኮች ከሆኑት አንዱ ዴን ዊትኪንስ
ይገኙበታል ። [6]

ከዚህም በስተቀር የአሜሪካን ከፍተኛ
ትምህርት በመሃል እጃቸው አስገብተው
እያደገና እየሰፋ የሚሄደውን የሞኖፖል ካፒ
ታሊዝምን ፍላጐትና ምኞት የሚያስፈጽ
ሙትን እንደ ካርኒጅና ሮክፌለር ያሉትን
«የበጐ አድራጐት» ድርጅቶች [7] መጥቀሱ
በካፒታሊስት አገሮች ውስጥ የትምህርት
ሥርዓት አቅጣጫ ቀያሽ ራሱ ቡርዧው
ይልቁንም ጥቂት ሞኖፖሊስቶች መሆና
ቸውን በግልጽ ያሳያል ።

ትምህርት በሶሻሊስት ኅብረተሰብ

የሶሻሊስት የትምህርት ሥርዓት የተፈጥ
ሮውም ሆነ የማኅበራዊ ሳይንስ ዘርፉ በሳይ
ንሳዊ የቁስአካላዊ አመለካከት ላይ የተዋ
ቀረ ፣ የሶሻሊስት ኅብረተሰብ ገንቢ የሆነ
ውን አዲሱን ትውልድ በሳይንሳዊ አመ
ለካከት የሚያንጹ ፣ የሀገር ወዳድነት ስሜ
ቱና ወዝአደራዊ አመለካከቱን የሚያዳብ
ርና በአካልና በመንፈስ የጠነከረ እንዲሆን
የሚያደርግ የትምህርት ዓይነት ነው ። ከዚ
ህም በቀር የሶሻሊስት ትምህርት ዓይነተኛ
ተግባር ከኅብረተሰቡና ከተፈጥሮ ሳይንሶች
አጠቃላይ እውቀት የገበየ ፣ ነፃ አስተሳሰብ፣
ትክክለኛና የፀና እምነት ፣ በአካል የዳበረ፣
በስነምግባር የጸናና በጐ ፈቃድ ያለው አዲስ
ትውልድ ማፍራት ነው ። ይህ ትውልድ የኅ
ብረተሰብን የዕድገት ሕግጋት ተከትሎ ለኅ
ብረተሰብ ቁሳዊና መንፈሳዊ ዕድገት የሚ
ታገል ፣ ለመላው የኅብረተሰብ ጥቅም የቆ
መና በለውጥና በዕድገት እምኖ ለለውጡ

ያልተቀጠበ ጥረት የሚያደርግ እንዲሆን የሳይንሳዊ ርዕዮተዓለም ትምህርት ያስፈልገዋል ።

በሶሻሊዝም ግንባታ ሂደት ወሳኝና ግንባር ቀደም ኃላፊነት የሚወድቅበትን የአዲሱን ትውልድ ማንጽን አስመልክቶ ሌኒን ሲናገር « የኮሚኒስትን ኅብረተሰብ የሚፈጥረውን የአዲሱ ትውልድ ኩትኮታ ፣ ስልጠናና ትምህርት በአሮጌው የአሠራር ዘዴ መመራት የለበትም ። ይሁን እንጂ አሮጌው ኅብረተሰብ ከተወልን ቁስ ተነስተን ነው አዲስ ነገር መፍጠር የምንችለው ። አለብን ። ኮሚኒዝምን መመሥረት የምንችለው ከአሮጌው ኅብረተሰብ ያካበትነውን ጠቅላላ ዕውቀት ፣ ድርጅትና ልምድ መሠረት አድርገን ስንነሳ ነው ። በዚህ መሠረት ላይ የአዲሱን ትውልድ ትምህርት ስልጠናና እንዲሁም ድርጅት በአዲስ መልክ አዋቅረን ጉዞ መጀመር አለብን ፤ »[8] ያለውን ማስታወስ ያስፈልጋል ።

እርግጥ በአንድ ጊዜ የትምህርቱን ሥርዓት እንለውጣለን ማለት አይደለም ። ብንሞክርም ትልቅ ስህተት እንሠራለን ። ምክንያቱም አስፈላጊው መሠረት ፣ ልምድ ፣ ሙያና ገንዘብ በብቃት የለምና ነው ። ሠራተኛው መደብ የፖለቲካ ሥልጣን ከጨበጠ እንኳ በኋላ በትምህርቱ ዘርፍ አስቸጋሪ ሁኔታዎች መከሰታቸው አልቀረም ። ምክንያቱም የመንግሥት ሥልጣን መጨበጥ ለአዲሱ ኅብረተሰብ ግንባታ የመጀመሪያው እንጂ የመጨረሻው እርምጃ አይደለም ። በመሆኑም የትምህርት አቅጣጫን መለወጥ ከባድ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል ።[9] ይህ ሐቅ እንደ ኢትዮጵያ ባሉ ኋላ ቀር አገሮች አስቸጋሪነቱ ይበልጥ ጉልቶ ይታያል ። ሌኒን እንዳለው ከአሮጌው ኅብረተሰብ የምንወስደው የዳበረ ልምድ ባለመኖሩ ፣ በአንጻሩ ግን የወረስነው ችግር በብዙ መልኩ ፊውዳላዊና ውስብስብ በመሆኑ የአዲሱን ኅብረተሰብ ግንባታ ቀላል ሆኖ አናገኘውም ። በዚህ ሁኔታ ላይ የችግሩ ስፋት የሚታየው የትምህርቱን ይዘትና ዓላማ ሶሻሊስት ፈር በማስያዝ ብቻ ሳይሆን የትምህርቱን መዋቅር እስከ እያንዳንዱ የገጠር መንደር ድረስ ዘርግቶ መላውን መማር ያለበትን የኅብረተሰብ ክፍል በትምህርቱ ማሳተፍ ከማስቻሉም አንፃር ነው። ይህ ደግሞ በየሥራ ዘርፉ የሚያስፈልገውን ቁሳዊ አቅም ፣ የሰለጠነና የማሌ ርዕዮተዓለም ትጥቅ ያለውን የሰው ኃይልና የራሱ የተጠቃሚውን ኅብረተሰብ ክፍል ተሳታፊነትን ይጠይቃል ።

ከዚህም የምንገነዘበው « - - - ትምህርት የአንድ ግለሰብ የግል ጉዳይ ብቻ ሳይሆን የኅብረተሰቡ ማኅበራዊ ኃላፊነት » እንደሆነ ነው ።[10] በሶሻሊስት ኅብረተሰብ ውስጥ ግለሰቡን ከኅብረተሰቡ ፣ ኅብረተሰቡን ከግለሰቡ ነጥሎ ማየት አይቻልም ። በመሆኑም ግለሰቡ ለኅብረተሰቡ ዕድገት ማበርከት ያለበትን የሥራ ድርሻ ለመወጣት የሚያስችለው አስፈላጊ ፣ ማኅበራዊና ሳይንሳዊ ዕውቀት በትምህርት የዕድሜ ዘመኑ የሚአገኝበትን ሁኔታ ማመቻቸትና ማግኘቱንም ማረጋገጥ የኅብረተሰቡ ዓይነተኛ ኃላፊነት ይሆናል ። ይህ ሲሆን ብቻ ነው የሶሻሊስት ብሎም የኮሚኒስትን ኅብረተሰብ እውን የማድረግ ኃላፊነት የሚጣልበትን ወጣት ትውልድ ማፍራት የሚቻለው ።[11] ስለሆነም አዲሱን ትውልድ መኮትኮት ለአዲሱ ኅብረተሰብ ግንባታ ቅድመ ሁኔታ መፍጠር መሆኑን መገንዘብ ያሻል።

የሳይንሳዊ ርዕዮተዓለም ግንዛቤ ደግሞ የሶሻሊስት ሥርዓት ግንባታ አንደኛው ገጽታ ነው ። ይህም ብቻ ሳይሆን ሠራተኛው መደብ ለጨበጠው የፖለቲካና የኢኮኖሚ ሥልጣን ድል አድራጊነትና ዘላቂነት አማራጭ የሌለው ዋስትና ነው ።

የሶሻሊስት ርዕዮተዓለም ትኩረት በትምህርት ገበታ ላይ ያለውን አዲስ የሰው ኃይል በፖለቲካና ማኅበራዊ ግንዛቤ ከፍ አድርጎ የሚቀስመውንና የቀሰመውን ዕውቀት እንዴትና ለምን እንደሆነ ማስተዋል እንዳለበት ጭብጥ ለመስጠት ነው ። የማስተዋሉ ውጤት ደግሞ የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ክስተቶችን ግንዛቤና የችግሮችንም የመፍትሔ ችሎታ መጨበጥ ይሆናል ።

የማርክሲዝም ሌኒኒዝም ትጥቅ ያለው አዲስ ትውልድ ሳይፈጥሩ ኮሚኒስት ኅብረተሰብ መገንባት ፈጽሞ አይቻልም ። ለተፈጥሮና ለማኅበራዊ ክስተቶች ሳይንሳዊ ትንታኔ መስጠትና በተግባርም ማዋል የሚችል ትውልድ ማግኘት የሚቻለው ማርክሲዝም ሌኒኒዝምን አጥንቶ የተረዳና ሌሎችንም የኅብረተሰብና የተፈጥሮ ሳይንሶች ከዚህ ሳይንስ ጋር አገናዝቦና አጣጥሞ የቀሰመ የወጣት ኃይል ሲገኝ ነው ።

በዚህ መንፈስ የተማሪው ዓላማ ንድፈ ሃሳባዊ ትምህርትን አጥንቶ መገኘት ብቻ ሳይሆን ፣ ንድፈሃሳቡ ከተግባር ጋር ምን ያህል ውህደትና ትክክለኛነትም እንዳለውና ለፈጠራ ችሎታውም ሥራ በር ከፋች መሆኑን በተጨባጭ ማጤን ይገባዋል ። ሌኒን « ኤሌክትሪክሲቲ ምን እንደሆነ መረዳቱ በቂ አይደለም ፤ የሚፈለገው ኤሌክትሪክሲቲውን በእንዱስትሪና በእርሻ ውስጥ በቴክኒካዊ ተግባር ላይ የማዋሉ እውቀት ነው ፤ »[12] እንዳለው ንድፈሃሳብን ከተግባር ነጥሎ ማየት ኢሳይንሳዊ ነው ።

በሌላም በኩል ትምህርትን በመደብ መሣሪያነቱ በምናይበት ጊዜ በመደብ ትግሉ ውስጥ የሚጫወተውን አይነተኛ ሚና እንገነዘባለን ። በዚህ አቅጣጫ የሶቭዬት ኅብረት ኮሚኒስት ፓርቲ 7ኛው ጠቅላላ ጉባኤ ትምህርት በመደብ ትግሉ ውስጥ የሚጫወተውን ሚና አስመልክቶ ካሳለፈው የፖሊሲ ውሳኔ መረዳት እንደሚቻለው ፣ ፓርቲው ትኩረት የሰጠው ት/ ቤት ከቡርዧ መደብ መሣሪያነት በኅብረተሰብ ውስጥ የመ የመደብን ልዩነት ወደ ማጥፊያ መሣሪያነት ፣ ወይም ኅብረተሰብን ወደ ኮሚኒስት ኅብረተሰብ ለመለወጥ ወደሚያገለግል መሣሪያነት መለወጡ ሲሆን ፣ ይህ ሂደት የሠራተኛውን መደብ የርዕዮተዓለም ፣ የድርጅትና የትምህርት ጽንሰ ሀሳቦችንም መላው ሠርቶ አደር ሕዝብ ተቀብሎ ተግባራዊ ማድረጉንም ያጠቃልላል ። የኮሚኒስት ትምህርት ማለት ማንኛውንም ጥናት (ትምህርት) ሠራተኛው ሕዝብ ከአሮጌው ኅብረተሰብ ጋር ከሚያደርገው ትግል ጋር ማያያዝ ማለት ነው ። የትምህርቱ ይዘት ሠርቶ አደሩ ወዳጅና ጠላቱን ለይቶ የሚያውቅበትንና እነርሱንም የሚወጋበትን ስልት መቀየስ የሚያስችል ግንዛቤ እስከ አላስጨበጠው ድረስ ፣ የትምህርቱ አቅጣጫ ከሠራተኛውና ከአጠቃላይ ጭቁኑ ሕዝብ ፍላጐት አንፃር ተቀይሷል ማለት አይቻልም ። በዚህ መሠረት ትምህርት ለመደብ ትግሉ ፋር ቀዳጅ መሆን ይኖርበታል ።

ትምህርት በየትኛውም ሥርዓተ ማኅበር ለማኅበራዊ ለውጥ ዓይነተኛ መሣሪያ መሆኑንና ማኅበራዊ ለውጥ ደግሞ ለምርት ኃይሎች ዕድገት ወሳኝ መሆኑ መረሳት የሌለበት ጉዳይ ነው ። ሰው በምርት ኃይሎች እንቅስቃሴ ሁሉ የወሳኝነት ሚና አለው ። ለወሳኝ እንቅስቃሴ መርህ የሚሆነው በትምህርት የሚገኘውና በተግባር የተፈተነው ንድፈሃሳብ ወይም ንቃተህሊና ነው።ከዚህም በቀር « ማይምነት ካልተወገደ ፣ የመማር ዕድል ካልተዳረሰ ፣ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ካልተስፋፋና የሠርቶ አደሩ ሕዝብ አጠቃላይ እውቀትና የቴክኒክ ችሎታ ካልዳበረ ፣ የምርት ኃይሎች እድገት ሊፋጠን አይችልም» ።[13] ለነዚህ ሁሉ መሠረታቸው ትምህርት ነው ። የምርት ኃይሎች ሞተር የሆነው ሰው በትምህርት አማካይነት ለኅብረተሰቡ ቁሳዊና መንፈሳዊ ዕድገት ለመታገል የሚያበቃውን የንድፈ ሃሳብና የተግባር ዕውቀት መቅሰም ይኖርበታል። ይህ ሲሆን ነው ሰው የሰለጠነ ጉልበቱን ለሰፊው ሕዝብ ፍላጐትና ጥቅም አውሎ እመርታና ጠቀሜታ ያለው የኅብረተሰብ ዕድገት ማስገኘት የሚችለው ።

የሶሻሊስት ትምህርት ለሳይንስና ቴክኖሎጂ መዳበር ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደ

ርጋል ። ይህ እውነታ በብዙ ሶሻሊስት አገሮች ውስጥ በተጨባጭ የታየ ነው ። ይህም ሠርቶአደሩ ሕዝብ ከብዝበዛ ነፃ የሆነውን የፈጠራ ችሎታውን በሚገባ ስለሚጠቀም ነው ። የፈጠራ ችሎታው አዳባሪ ሳይንስ እንደመሆኑ መጠን ሶሻሊስት ትምህርት ለሳይንስ እጅግ በጣም ከፍተኛ ትኩረት ይሰጣል ። በዚህ አንፃር በሳይንስና በትምህርት ሥርዓቱ መካከል ቁርኝት አለ ። ሳይንስ ለሶሻሊስት የትምህርት ሥርዓት አዲስ ዕውቀት ሲያበረክት የትምህርት ስርዓት ደግሞ ለሳይንስ የሰለጠነና የተማረ የሰው ኃይል ያበረክታል ።

ሳይንስ ፣ ሰው ተፈጥሮን እንዲለውጥ ይረዳዋል ። ይሁንና ተፈጥሮን በመለወጥ ረገድ ሳይንስ ያስገኘው ችሎታ ተግባራዊ የሚሆነው በቁሳዊ ምርት ላይ የተሰማሩ ሰዎች የሳይንስ ዕውቀታቸውን ሲያዳብሩ ነው ። ይህም በተግባር ሊከናወን የሚችለው በትምህርት ነው ። በመሆኑም ትምህርት ሳይንሳዊ ሀሳቦችን ወደ ቁሳዊ ኃይል የመለወጥ ችሎታ ያለው ነው ።[14] በዚህም አንፃር የሳይንስና የቴክኖሎጂ ዕድገት የምርምርና የጥናት ውጤት ነው ። ከነዚህ አጠቃላይ የትምህርት ዓላማና ጭብጦች በመነሳት የቅድመ አብዮት ኢትዮጵያን የትምህርት ይዘት ምንነትና በድኅረ አብዮት ኢትዮጵያ የትምህርት ስርዓት ምን ያህል ከሶሻሊስት የትምህርት ዘይቤ ጋር እንደተገናዘበ በመጠኑም ቢሆን መገምገም ያስፈልጋል ።

የቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ የትምህርት ሥርዓት

ዘመናዊ ትምህርት ወደ ኢትዮጵያ የገባው በአሥራ ዘጠነኛው ምዕተ ዓመት መጨረሻ ገደማ ላይ የአውሮፓ ቅኝ ገዥ ኃይሎች በአካባቢው ተጽዕና ማድረግ በጀመሩበት ጊዜ ነበር ።[15] በዚህም ወቅት በአንድ በኩል የአውሮፓ ሚሲዮናውያኖች ሃይማኖታቸውን ለማስፋፋትና የቅኝ ገዥዎችን ጥቅም ለማራመድ ት/ ቤቶችን መክፈት ሲጀምሩ በሌላ በኩል ደግሞ በኢትዮጵ እየተጠናከረ የመጣው ማዕከላዊው ፊውዳል መንግሥት በአከባቢው በማስፍስፍ ላይ ከነበሩት የቅኝ ገዥ ኃይሎች ጋር ለሚኖረው ግንኙነት የዘመናዊ የትምህርት አስፈላጊነትን በመገንዘብ ዘመናዊ ት/ ቤቶችን ከፈተ ። ኢትዮጵያውያንንም ለትምህርት ወደ ውጭ መላክ ጀመረ ።

የትምህርቱም ዓላማ አስተጋርጓሚዎችንና በማቆጥቆጥ ላይ ለነበረው ካፒታሊዝም አገልጋዮችን ለማፍራት ሲሆን ፣ በይዘቱ በይበልጥ በቋንቋ ትምህርት ላይ ያተኮረ ነበረ ። በዚሁ ሁኔታ ተጀምሮ የነበረው የፊውዳሉ የትምህርት ሥርዓት በኢጣሊያ ወረራ ተቋረጠ ። በምትኩም የፋሽስት ኢጣሊያ የትምህርት ሥርዓት ከኤርትራ ወደ መሀል ኢትዮጵያ በተለይም ወደ አዲስ አበባ መዘርጋት ተጀመረ ። የትምህርቱም ዓላማ ለቅኝ አገዛዝ አመቺ ሁኔታ ለመፍጠር በመሆኑ የጣሊያንኛ ቋንቋን በማስተማር ላይ ያተኮረና እስከ አራተኛ ክፍል ብቻ የተወሰነ ነበር ።

ከፋሺስት ኢጣሊያ ሽንፈት በኋላ የኢትዮጵያ የትምህርት ሂደት ለተወሰነ ጊዜም ቢሆን በእንግሊዞች ተጽዕኖ ሥር ወደቀ። የትምህርቱ አቅጣጫም ከእንግሊዞች የባህል መስፋፋትና ኢምፔሪያሊስት ጥቅም ጋር የተያያዘ እንደነበረ መገመት አያዳግትም ።

አሜሪካም ቢሆን እንግሊዝን በመተካት «ፖይንት ፎር» የበሚለው ፕሮግራም አማካይነት የኢትዮጵያን የትምህርት አቅጣጫ መቀየስ ጀመረ ። በኋላም አሜሪካ « የሰላም ጓድ » በሚል ስያሜ ተጨማሪ ልዩ ተልዕኮ የነበራቸውን መምህራን ሲልክ ኢትዮጵያ ከፍተኛ ብዛት ያላቸውን «የሰላም ጓድ ልዑላን » በማስተናገድ ባፍሪካ ውስጥ ከፍተኛውን ደረጃ ከያዙት መካከል ትገኝ ነበር። በአንድ ወቅትም በኢትዮጵያ ውስጥ የነበሩት የሰላም ጓድ ልዑካን 550 ደርሰው እንደነበረ የታወቀ ነው ።[16]

የቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ የትምህርት ይዘት በቀለም ትምህርት ላይ ያተኮረ ፣ ከምርት ተግባር ጋር ያልተያያዘና በተማሪዎቹም ላይ የተግባር ሥራን ጥላቻ ያሳደረ የፊውዳልና የኢምፔሪያሊዝም ባህል ተጽዕኖ የነበረበት ከመሆኑም በላይ ፣ ተማሪዎቹ በስሜታዊ ዝንባሌዎች ላይ እንዲያተኩሩ የሚያደርግ እንደነበረ ከዓላማዎቹና ከዲሲፕሊኖቹ ይዘት መረዳት ይቻላል ።[17]

በቅድመ አብዮት ይሰጡ የነበሩት የትምህርት ዓይነቶች ከሚጠቁሙት አንዱ ቁም ነገር ፣ የፊውዳሉ ሥርዓተ ትምህርት የተማሪውን የተሟላ የሰብዕና እድገት የማይፈልግና ከሀገሪቱ የኢኮኖሚ ፣ የሳይንስና ቴክኖሎጂ እድገት ፍላጎት ጋር የማይጣጣም መሆኑን ነው ። በይበልጥ የሚፈለገው የተማረ የሰው ኃይልና የቴክኒክ እውቀት ያለው ሳይሆን ፣ ለቢሮክራሲው አሠራር የሚያገለግል ነበር ።

የትምህርት ዓይነቶችን ዝርዝር ይዘት ብንመለከት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ከፊውዳሉ ገዥ መደብ ጥቅምና ሕልውና ጋር የተያያዘ ፣ የተማሪውን አእምሮ ከሕይወቱና ከአካባቢው ኅብረተሰብ ዕድገትና ፍላጎት ጋር ባልተያያዘ የቀለም ትምህርት የሚአደነዝዝ ነበር ። ይህንን ለመገንዘብ ያህል የታሪክ ትምህርትን ሲለበስ ብንመረምር ዓላማው ሃሳባዊ አመለካከቶችን ለማስፈን የሚጥርና የኅብረተሰቡን የዕድገት ግሥጋሴ የሚወስኑት ጠንካራና ብልህ መሪዎች እንደሆኑ አድርጐ የሚቀርብ ነበር ።[18] ይህንንም በዝርዝር ይዘቱ ስንመለከተው የአፄዎችን መነሳትና መውደቅ ፣ የግዛታቸውን መስፋፋትና መጥበብ ፣ የነገሥታቱን ልደትና ዕድገት ፣ የሃይማኖት መሪዎችን ቅድስና እና ከነገሥታቱ ጋር በመሆን የተጫወቱትን ሚና ወዘተ ... አድምቆ የሚያሳይ ነበር ።[19]

በተጨማሪም ከ1-12 ክፍሎች ይሰጡ ከነበሩት የትምህርት ዓይነቶች መካከል ለፊውዳሉ ርዕዮተዓለም መስፋፋት ዓይነተኛ አስተዋጽኦ የነበረው የግብረገብ ትምህርት ነበር።ይህም በአብዛኛው የቤተክህነት ሰዎችና ለፊውዳሉም ሥርዓት ፍጹም ተገዥዎች በነበሩት ካህናት መሰጠቱ ደግሞ ሌላው ለፊውዳሉ ርዕዮተዓለማዊና ፖለቲካዊ አመለካከት መስፋፋት ሁኔታዎችን አመቻችቶ ነበር ። በዚህ ትምህርት አማካይነት የንጉሡን ትእዛዝና ፈቃድ አለመፈጸም ውጤቱ የእግዚአብሔርን ፈቃድና ትዕዛዝ እንደ መስበር እንደሚቆጠርና በነፍስ በሥጋ የሚአስቀጣ እንደሆነ ተደርጐ ለተማሪው ይነገረው እንደነበር ይታወሳል ።

በዚህ ዓይነት ይካሄድ የነበረው የፊውዳሉ ትምህርት ስርጭትና ይዘቱ በጣም ውሱንና ጠባብ በመሆኑ ከ 1966 በፊት በአገሪቱ ውስጥ መማር ከነበረባቸው ሕፃናት በአንደኛ ደረጃ 18% ፣ በ2ኛ ደረጃ 6% ብቻ በትምህርት ገበታ ላይ ነበሩ ።[20] የትምህርት በርም ለሰፊው ሕዝብ ልጆች እየተዘጋ በመሄዱ ፣ ዕድል አግኝተው የገቡትም በልዩ ልዩ ምክንያቶች በትምህርታቸው ሳይገፉ ከዝቅተኛ የትምህርት ደረጃዎች እየተጠንጠባጠቡ ይቀሩ ነበር ። ይህም ችግር ከሌሎች የኅብረተሰቡ ችግሮች ጋር በመደመር የሕዝቡን ተቃውሞ እያባሰው መጣ። በዚህ ሁኔታ የተደናገጠው የኃይለ ሥላሴ መንግሥትም መፍትሄ ነው ብሎ በ «ተሴክተር ሪቪው » አማካይነት የትምህርት መስፋፋትን ለመግታት የሚችል መመሪያ አወጣ ። ይሁንና በሽታው የሴክተር ሪቪው ብቻ ሳይሆን ራሱ ሥርዓቱ በመሆኑ ፣ የሥርዓቱ መበስበስ የሕዝቡ ተቃውሞ ወደ ማኅበራዊ አብዮት እንዲለወጥ አደረገው።

የፊውዳሉ ትምህርት ሌላም ደካማ ጎን ነበረው ። የትምህርቱ አስተዳደር በቢሮክራሲያዊ ማዕከላዊነት የታነቀና ሕዝባዊ ተሳትፎንም ያገለለ ነበር ። በተጨማሪም በአንደኛ ደረጃ ከነበሩት ተማ

ሪዎች ከመቶ ሃያ አምስት እጁ የግል ት/
ቤቶች ለነበራቸው ነጋዴዎችና ድርጅቶች
ብዝበዛ የተዳረጉ እንደነበረ ይታወሳል ። [21]

በተለይም የሰፊው ሕዝብ መሃይም
ነት እንደፖለቲካ ጥቅም በመቆጠሩ ማን
በብና መጻፍ ያልሞከረው የሕዝብ ክፍል
93% ነበር ። የእነዚህን መሳይ ሁኔታዎች
ድምር በፊውዶ ቡርዧው የትምህርት
ሂደት ላይ ከፍተኛ ቀውስ እያደረሰ በመ
ምጣቱ ይኸው ሁኔታ ለየካቲት 66 አብ
ዮት ፍንዳታ አይነተኛ መንስኤዎች ከሆ
ኑት መካከል አንዱ ነው ለማለት ይቻ
ላል ።

በድህረ አብዮት ሥርዓተ ትምህርቱን ለመለወጥ የተደረገ ጥረት

የኢትዮጵያ አብዮት የፊውዳሉን ሥር
ዓት ሽሮ የሶሻሊስትን የዕድገት ፈለግ ተከ
ትሎ መጓዝ ከጀመረበት ጊዜ አንስቶ አፋ
ጣኝ እርምጃ እንዲወሰድባቸው ከአስፈ
ለጉት በተለይም ከላዕላይ መዋቅር ዘር
ፎች አንዱ ትምህርት ነበር ። የትምህርቱ
ሥርዓት ከአብዮቱ ሂደት ጋር እንዲራመድ
አድርጎ መቀየስና የማሌ ርዕዮተዓለምን
እንዲያንጸባርቅና እንዲያሰራጭ አቅጣጫ
መስጠትም አስፈላጊ ሆኖ ተገኘ ።

አብዮቱ ጥራት እያገኘ ሲሄድ የትም
ህርቱ ሥርዓት ይበልጥ ሶሻሊስት ይዘት
እንዲኖረው ሙከራ ማድረግ ተጀመረ ።
የተማሪውን ሁለንተናዊ ሶሻሊስት ሰብዕና
ለማሟላት እንዲያስችል « ትምህርት ለም
ርት ፣ ለማይንሳዊ ምርምርና ለሶሻሊስት
ንቃተ ኅሊና » የሚል መሠረታዊና ብሔ
ራዊ መርህ ይዞ የሥርዓተ ትምህርቱ ለውጥ
ቀጠለ ። [22] የነዚህ ሦስት መሠረታዊ
መርሆዎች የአዲሱ ሥርዓተ ትምህርት
አቅጣጫ ሆኖ መነደፍም በአብዛኛው በቀ
ለም ትምህርትና ፊውዳላዊ አመለካከት
ላይ ተቀይሶ የነበረውን ሥርዓተ ትምህርት
ሥረ መሠረቱን እናግቶታል ።

በሶሻሊስት መርህ መሠረት ፣ ሥር
ዓተ ትምህርቱን ለመለወጥ የተደረገው
ሙከራ ከአጠቃላይ የኢትዮጵያ ሰፊ ሕ
ዝብ ጥያቄና ፍላጎት እንዲሁም ከአገሪቷ
የሽግግር ወቅት ኢኮኖሚያዊ ፣ ፖለቲካዊና
ማኅበራዊ ሁኔታ በመነሳት የትምህርቱን
አጠቃላይ ዓላማ ፣ ቅርጽ ፣ ድርጅትና የማ
ስተማር—መማር ጥበብ ለመንደፍ ጥረቱ
ተጀምሯል ። ለእየደረጃው ያስፈልጋሉ
ተብለው የተወሰኑት የትምህርት ዓይነ
ቶችም መዘርዘር ይዘት ከሞላ ጐደል ተዘጋ
ጅቶ ሥራ ላይ ውሎአል ። ሥርዓተ ትምህ
ርቱም ማዕከላዊነቱን ጠብቆ እንደ የአካባ
ቢው ልዩነትና አስፈላጊነት ተግባራዊ ለማ
ድረግ የሚአስችል ሁኔታም ለመፍጠር
ሙከራ ተደርጓል ።

የአንደኛና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርትን
በሚመለከት በ1966—1968 የተደረገው የ
ሥርዓተ ትምህርት ለውጥ በቅድመ አብዮት
የነበረውን ሥርዓተ ትምህርትና መጻሕፍት
ለመተካት ያህል የተደረገ ስለነበር ፣
የይዘቱና የአቀራረቡ ጥራት በጣም ዝቅ
ተኛ ነበር ማለት ይቻላል ። ከ1968—1974
የተደረገው ጥረት ግን የብሔራዊ ዲሞ
ክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም ይዘትን ለማ
ንጸባረቅና በይበልጥም የፖሊቴክኒክን ትም
ህርት አጠቃላይ ባህርይ ለማቀፍ የተሞ
ከረ በመሆኑ ጥራቱ በተሻለ ደረጃ ላይ
ይገኛል ።

በአሁኑ ጊዜ በየትምህርቱ ዓይነት
ለክፍሉ ደረጃ ተመጣጣኝ የሆኑ ከ250
ያላነሱ አርዕስቶች ያዘለ ሥርዓተ ትምህ
ርት ፣ ለተማሪዎች የሚያገለግሉ መጽሐ
ፍት ፣ የመምህራን መመሪያና ሌሎችም ጽ
ሑፎች ተዘጋጅተዋል ። ለምሳሌ ፣ የእርሻ
ትምህርት ይዘት በእርሻ የአስተሳሰብ ለው
ጥና ዝንባሌ በማሳደር የሥራውን ክቡር

ነት በተማሪዎች አእምሮ ውስጥ ለመገን
ባት ፣ ተማሪው አካባቢውን በመመልከት
የማጥናት ልምድ እንዲኖረው ሆኖ በተ
ለያዩ የእርሻ ዘርፎች በቂ እውቀትና የማ
ምረት ችሎታ እንዲኖር ለማድረግ የተ
ዘጋጀ መሆኑን ሙከራው ያሳያል ። ሌሎ
ችም ትምህርቶች በዚሁ ዓይነት የተዘጋጁ
ሲሆኑ በቅርቡ የማሌን መሠረተ ሃሣቦች
የሚአስጨብጥ ሥርዓተ ትምህርትና መጻሕ
ፍት አዘጋጅቶ በሥራ ላይ ለማዋል ዝግ
ጅት እየተደረገ ነው ።

ሌላው የሥርዓተ ትምህርቱ አንዱ ገጽታ
የመማር — ማስተማር አገልግሎት የሚ
ሰጡና ከአዲሱ ሥርዓት ትምህርት ዓላማ ፣
ይዘትና የማስተማር—መማር ጥበብ አንፃር
መጻሕፍትን የማዘጋጀት ጉዳይ ነው ።

በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ አብዛኞቹ
የመማር — ማስተማር መጻሕፍት ከኢም
ፔሪያሊስት አገሮች የመጡ በመሆና
ቸው ፣ የቡርዧውን ርካሽ ባህልና ጥቅም
የሚአስፋፉና ከሰፊው ሕዝብ መሠረታዊ
ፍላጎት ውጭ የሆኑ ነበሩ ። ይህንን ሁኔ
ታም በመለወጥ በተቻለ መጠን ከአብ
ዮቱ ጋር የማዛመድ ሙከራ የታየባቸው
መጻሕፍት በየጊዜው ተዘጋጅተው በሥ
ራላይ ውለዋል ። በዚህም መሠረት
ከ1967—1974 ለመደበኛ ትምህርት
36,316,490 እና ለመሠረተ ትምህርት
21,715,000 መጻሕፍት ታትመዋል ። [23]

ይሁንና የተዘጋጁት መጻሕፍት በዓይነ
ትና በመጠን ፣ በተማሪዎች ዕድሜና ደረጃ
እንዲሁም በየትምህርት ቤቱ ካለው የሣ
ይንስ መረጃ ቁሳቁሶችና ሌሎች የማስተ
ማሪያ መሣሪያዎች እንዲሁም ጥራት ካላ
ቸው መምህራን እጥረት አንፃር ሲገመ
ገም ተመጣጣኝ ናቸው ለማለት አይቻ
ልም ።

ለመሠረተ ትምህርትና ለድኅረ መሠ
ረተ ትምህርት የሚዘጋጁትን መጻሕፍት
በሚመለከት ረገድ (በአገራችን ሰፍኖ የነ
በረውን ማይምነት እስከ ስድስተኛ ዙር
ድረስ በተደረገው ከፍተኛ ጥረት ወደ
55.2% ዝቅ ያለና [24] በተለይም በመካሄድ
ላይ ያለው የስምንተኛው ዙር ተጠናቆ ከሰ
ባተኛው ዙር ውጤት ጋር ተዳምሮ ሲጠቃ
ለል ከማይምነት የሚላቀቀው የኢትዮጵያ
ሰፊ ሕዝብ ቁጥር ከ50% በላይ የሚሆን
በት ጊዜም ቅርብ በመሆኑ) በመጠንም ሆነ
በዓይነት በቂ ሊሆኑ አይችሉም ። በአሁኑ
ጊዜ በ4271 የንባብ ቤቶች የሚሰጠው ግል
ጋሎትም ሰፋት እያገኘ ካልሄደ የችግሩ
መባባስ በቅርብ ጊዜ የሚከሰት ይመስላል ።

ሌላው በመማር — ማስተማር ሂደት
ውስጥ ወሳኝነት ያለው የመምህራን ሚና
ነው ። ይህንኑ ሀቅ በመረዳት በስምንት የአ
ብዮቱ ዓመታት ውስጥ የአንደኛ ደረጃ
የመምህራን ማሰልጠኛ ተቋሞች እድገት
በ200% ከፍ ለማድረግ ተችሏል ። በዚሁ
ደረጃ ያለው የመምህራን ቁጥር ከ1966
ጋር ሲነፃፀር በ1974 በ102% እድገት አሳይ
ቷል ። በተጨማሪም ከአብዮቱ ፍንዳታ
ወዲህ አንድ የአፀደ ሕፃናት መምህራን
ማሰልጠኛ ተቋም በመክፈት እስከአሁን
ድረስ ከ650 መምህራን በላይ ማሰልጠን
ተችሎአል ። በአጠቃላይ ከአንደኛ እስከ
ከፍተኛ 2ኛ ደረጃ የሚያስተምሩ መምህራን
ቁጥር (በቴክኒክ ሙያ የሚያስተምሩትን
ጨምሮ) ከ1966 ጋር ሲነፃፀር በ1974
በ95.4% ጨምሯል ። በየትምህርቱ ደረጃ
የመምህራን ብዛት በየዓመቱ ቢያድግም
በማንኛውም ደረጃ የመምህራን ዕድገት
ከተማሪዎች ብዛት ጋር ተመጣጣኝ አይደ
ለም ።

የሥርዓተ ትምህርቱንና የመሕጸፍቱን ይዘትና ዝግጅት ለማሻሻልና ለማፋጠን የተደረገ ሙከራ ብቻ ለአንድ የትምህርት ሥርዓት ሂደት መሟላት በቂ አይሆንም ። የማስተማር — መማር ሞተር የሆነው መምህር የመጠንና የዓይነት እድገት ማሳየትና በአንፃሩም እውቀቱን ለማስተላለፍ የሚያደርገው ታታሪነት ወሳኝነት አለው። ይህም የሙያ ብቃትንና የርዕዮተ ዓለም ግንዛቤን ይጠይቃል ። እዚህ ላይ ሌኒን የመምህራንን ወሳኝ ሚና በማስመልከት ፤

በት/ቤት ውስጥ በጣም ተፈላጊ ሰው መምህሩ ነው ። ከአጠቃላይ የማስተማርና የማሰልጠን ሂደት ወሳኝ የሆኑት ነገሮች የመምህሩ የርዕዮተዓለም እምነት ፣ ልምድና የማስተማር ችሎታ ናቸው ። የት/ቤቱ እውነተኛ ጠባይና አቀጣጫ የሚወስነው በአካባቢው ባሉ ድርጅቶች በነ ፈቃድ ወይም በተማሪዎች ማኅበር ውሣኔዎች ወይም በሥርዓተ ትምህርቱ ሳይሆን ትምህርቱን በሚሰጡ ሰዎች ነው።» [25]

ያለውን ማስታወስ ጠቃሚ ነው ።

ቀደም ሲል እንደተጠቀሰው በተለይ የአጠቃላይና የከፍተኛ ትምህርት መምህራን ቁጥራቸው አነስተኛ ከመሆኑም በላይ የሙያ ብቃትንም በሚመለከት የተፈለገውን ያህል ነው ለማለት አይቻልም። ከአብዮቱ ፍንዳታ በፊት በውጭ መምህራንና የነበረውንም የአሰለጣጠን ፍልስፍና በመከተል ሰልጥነው በነበሩት ኢትዮጵያውያን መምህራን ይካሄድ የነበረው የትምህርት ሂደት የይዘትም ሆነ የመዋቅር ለውጥ ሲደረግበት የመምህራን እጥረት ታይቷል ። ለዚህ እጥረት ዋና ዋና ምክንያቶች ከካፒታሊስት አገሮች የመጡ መምህራን ወደ አገራቸው መመለስ ፣ አንዳንድ ኢትዮጵያውያን መምህራን፣ሀ/የማስተማር ሥራቸውን እየለቀቁ ወደሌሎች መሥሪያ ቤቶች መዛወር ፣ ለ/የአንዳንዶቹ በፀረ ሕዝብ ሴራ መሠማራት ፣ ሐ/ የተቀሩትም መምህራን ሕዝባዊ ተሳትፎ ከፍ ማለት ይገኙበታል ። ሌላው ችግር መምህራን አዲስ ስለተዘጋጀው ሥርዓተ ትምህርት በቂ እውቀት የሌላቸው መሆኑና ፣ እነዚ መምህራንም በተለያዩ ምክንያቶች ለማስተማር በቂ እውቀት አለማግኘታቸው ነው ። በአጠቃላይ እነዚህና የመሳሰሉት ችግሮች ለትምህርት ጥራት እንቅፋት ሆነዋል ። ችግሮቹንም ለመፍታት ልዩ ልዩ እርምጃዎች እየተወሰዱ ነው። ከተወሰዱት እርምጃዎች በአጠቃላይና በከፍተኛ ትምህርት የሚያስተምሩ ኢትዮጵያውያን መምህራን በብዛት ማሰልጠንና መቅጠር፣ ከሶሺያሊስት አገሮች መምህራን ለተወሰነ ጊዜ ማስመጣት ይገኙበታል። ይሁንና ችግሩን ለመቋቋም በየትምህርት ደረጃው የሚያስተምሩ መምህራን በገፍ መቅጠር የሚፈለገውን የመምህራን ጥራት ለመጠበቅ አላስቻለም ። ይህን ችግር ለመወጣት አስፈላጊውን ጥረት ሁሉ ማድረግ ያስፈልጋል ። ከዚህ ጋር የተጀመረውን የድኅረ ምረቃ ፕሮግራም በሰው ኃይልም ሆነ በቁሳዊ መሰናዶዎች ማጠናከሩ አስፈላጊ ነው ።

ሌላው እርምጃ የመምህራንን ርዕዮተዓለማዊ ግንዛቤ በተቻለ መጠን ከፍ ማድረግ ነው።መምህራንን የማሌ ርዕዮተዓለም ለማስታጠቅና ሙያቸውን ለማሻሻል ከ1969—1971 ድረስ ለ24686 በአጠቃላይ ትምህርት ፣ ለነባርና አዲስ መምህራን የተሃድሶ ትምህርት ተሰጥቷል ። [26] ቁጥራቸው በርካታ የሆነ የከፍተኛ ትምህርት መምህራንም በየክረምቱ ወራት የርዕዮተዓለም ትምህርት በአገርም ሆነ በሶሺያሊስት አገሮች ውስጥ እየቀሰሙ ናቸው። ይህ ጥረት ያለማቋረጥ ይበልጥ በተጠናከረ መንገድ መቀጠል አለበት ። ከዚህ አንፃር ፣

... የመምህሩ የርዕዮተዓለም ጥራት የሙያ ብቃትና የመምህርነት ሙያ ሊኖረው የሚገባው ተወዳጅነት ተፈላጊውን ደረጃ ካላገኘ ሶሻሊስታዊ የትምህርት ሥርዓት ለመገንባት ስለማይቻል ለመምህራን ተከታታይ የሆነ የርዕዮተ ዓለም ትምህርት እንዲሰጥ ወደ መምህርነት የሚገቡትንየሰፊውን ሕዝብ ወገናዊነት የተቀበሉ መሆናቸው እንዲረጋገጥ ። [27]

በማለት የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኰሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ የሰጠውን ወቅታዊ መመሪያ መጥቀሱ ተገቢ ነው ። የማሌ ርዕዮተዓለም ግንዛቤ የሌለው መምህር የማሌ ርዕዮተዓለም ጽንሰ ሀሳቦችን አገናዝቦና አጣጥሞ የተዘጋጁትን ሥርዓተ ትምህርትና የማስተማሪያ መጻሕፍት በትክክል ያስተምራል ለማለት አይቻልም ። ይህ ዓይነቱ መምህር አገሪቷ የገጠሟትን የኢኮኖሚና ፤ የማኅበራዊ ኑሮ ችግሮች በሚገባ አጢኖ የሰፊውን ሕዝብ ጥቅም ከራሱ የግል ጥቅምና ፍላጐት ለማስቀደም እንደሚአስቸግረውም መገመት ይቻላል ።

ይህ ሁኔታ በአብዛኞቹም ባይሆን ዛሬ በኢትዮጵያ ት/ቤቶች ውስጥ እየተከሰተ መሆኑን የተለያዩ ጥናቶች ይጠቁማሉ። ይህ አይነቱ አዝማሚያ በአስቸኳይ የሚታረምበት ዘዴ ተቀይሶ የማሌ ርዕዮተዓለም ግንዛቤ የመምህራንን አመለካከትና አስተሳሰብ ካልሰረጸ በቀር በትምህርት ጥራትም ሆነ ግብ መምታት የሚያበረታታ ሁኔታ ለመፍጠር ያዳግታል ። ለዚህም መፍትሔ ሊሆኑ ከሚችሉት እርምጃዎች፣ ሀ/ በመምህራን የስልጠና ፕሮግራም ውስጥ የማሌ ርዕዮተዓለምን ትምህርት ከፍተኛ ድርሻ ማስያዝና ፣ ለ/ አሁን በሥራ ላይ የተሰማሩት መምህራንን በሞላ በተከታታይ ሰፋ ያለ የማሌ ጥናት የሚአገኙበት ሁኔታ እንዲጠናከር ማድረግ ይገኙበታል ። በግለሰብ ደረጃም መምህራን የማሌ ርዕዮተዓለም ግንዛቤአቸውን ከፍ ለማድረግ ያልተቆጠበ ጥረት ማሳየት ይኖርባቸዋል ። ሣይንሣዊ ትምህርት መስጠትና ሳይንሣዊ ምርምር ማድረግ የሚቻለው ይህ ሲሆን ብቻ ነው ።

በአሁኑ ጊዜ በትምህርቱ ዘርፍ የሚታየው እንቅስቃሴ

በሶሻሊስት መርህ ላይ ተመሥርቶ የተቀየሰው የሥርዓተ ትምህርት ለውጥ ፣ የመምህራንን በሳይንሳዊ ርዕዮተዓለም ማነጽ ፣ ተፈላጊ የትምህርት መሣሪያዎችን ለምሣሌ መጻሕፍትን የመሳሰሉትን ማዘጋጀት በአጠቃላይ የነበረውን አድኃሪ የትምህርት ሥርዓት በማፈራረስና በምትኩ አዲሱን የትምህርት ሥርዓት መቀየስ የሚጠይቅ ነው ። በዚህ መሠረት ዛሬ በአብዮታዊት ኢትዮጵያ በትምህርት ግንባታ ሕዝባዊ ተሳትፎ ከፍ ብሏል ። የአጸደ ሕፃናት ትምህርት ፣ የመሠረተ ትምህርት ፣ የገጠር ጐልማሶች የሙያ ትምህርት፤ የተልዕኮና በአጠቃላይም የልዩ ልዩ የከፍተኛ ትምህርት አውታሮች ተዘርግተዋል ። የተማሪዎች ተሳትፎም በከፍተኛ ደረጃ ጨምሯል ።

አምራች ፣ ተመራማሪና የላቀ ዜጋን ለማፍራት ተማሪው በሙያው የሚኖረው የንድፈሃሣብና የተግባር ችሎታ ወሳኝነት አለው። የተወሰኑ አዳዲስ ነገሮችን ለመቅሰምም ሆነ የፈጠራ ችሎታውን ለማዳበር የሚረዱ መጻሕፍትና ሌሎችም የማስተማር—መማር አጋዥ የትምህርት መሣሪያዎች በት/ቤቶች ተሟልተው መቅረብ አለባቸው ። ይህንን ለማሟላት የትምህርት ማዕከላት ዛሬ በየአውራጃውና በየአካባቢው እየተቋቋሙ ናቸው።

እነዚህ ማዕከላት በሥርዐተ ትምህርቱ ለውጥና መሻሻል ሂደት ላይ ከፍተኛ ሚና ይጫወታሉ ። የአዳዲስ ፈጠራዎች ማስታወቂያና መፍለቂያም ከመሆናቸው በላይ መምህራን ፣ የት/ቤቶች ሥራ መሪዎች ፣ የትምህርት ባለሥልጣኖችና ተቆጣጣሪዎች በአንድነት ሆነው በሚመለከታቸው አካባቢ ስለሚካሄደው ትምህርት

ግብ መምታት ፣ ከአካባቢው ተጨባጭ
ሁኔታ ጋር ስለአለው ተዛማጅነት ፣ ስለትም
ህርቱ አሰጣጥና በተግባር ላይ ሲውል
ስለተከሰተው ችግር ወይም ውጤት ስለ
ልምድ መለዋወጥና በየጊዜው ስለሚወጡ
አዳዲስ መመሪያዎችና ፈጠራዎች የሚ
ወያዩባቸው ትምህርታዊ መድረኮች መሆ
ናቸው በተግባር እየታየ ነው ።

የእነዚህ የትምህርት ማዕከላት መጠ
ናከርና ይበልጡንም እየተስፋፉ መሄድ
የሥርዓተ ትምህርቱን ሶሻሊስት ይዘት ለማ
ጠናከርና በአንፃሩም የመምህሩንም ሆነ
የተማሪውን የፈጠራ ችሎታ ለማበረታታት
ዓይነተኛ ሚና ይጫወታሉ ።

ትምህርትን በዲሞክራሲያዊነት ለማ
ዳረስ አብዮታዊው መንግሥት ልዩ ልዩ
እርምጃዎችን ወስዷል ። ከእነዚህም እርም
ጃዎች መካከል የመንግሥትንና የሰፊውን
ሕዝብ ጥረት ለማስተባበርና በትምህርቱ
ሂደት የሕዝቡን ተሳትፎ ከፍ ለማድረግ
የግል ት/ቤቶችን የሕዝብ ያደረገው አዋጅ
54/68 እና ለመንግሥት ት/ ቤቶች ሕዝ
ባዊ አመራር ለመስጠት የወጣው አዋጅ
103/69 ይገኙበታል ። እነዚህ አዋጆች
ሕዝባዊ ተሳትፎን በማጠናከር ለትምህ
ርቱ መስፋፋት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድ
ርገዋል።

በመሆኑም በአሁኑ ወቅት የትምህ
ርት ጥቅም ባልታወቀባቸው ኋላቀር አካ
ባቢዎችም ት/ቤቶችን በመሥራት የትም
ህርትን ስርጭት በአጭር ጊዜ ውስጥ ከሦ
ስት እጅ በላይ ለማሳደግ ተችሎአል ። የት
ምህርትን ዕድልም ዛሬ በመላ ሀገሪቱ
ለማሠራጨት የሚደረገው ሙከራ እዝ
ማሚያው የሚያበረታታ ሆኖ ይገኛል ።
ለዚህም አንዱ ምሳሌ የአጸደ ሕፃናት
ትምህርት ቤቶች መስፋፋት ነው። በመ
ዋቅር ረገድ ቀድሞ በመደበኛ ትምህርት
ብቻ ተወስኖ የነበረው ትምህርት በአሁኑ

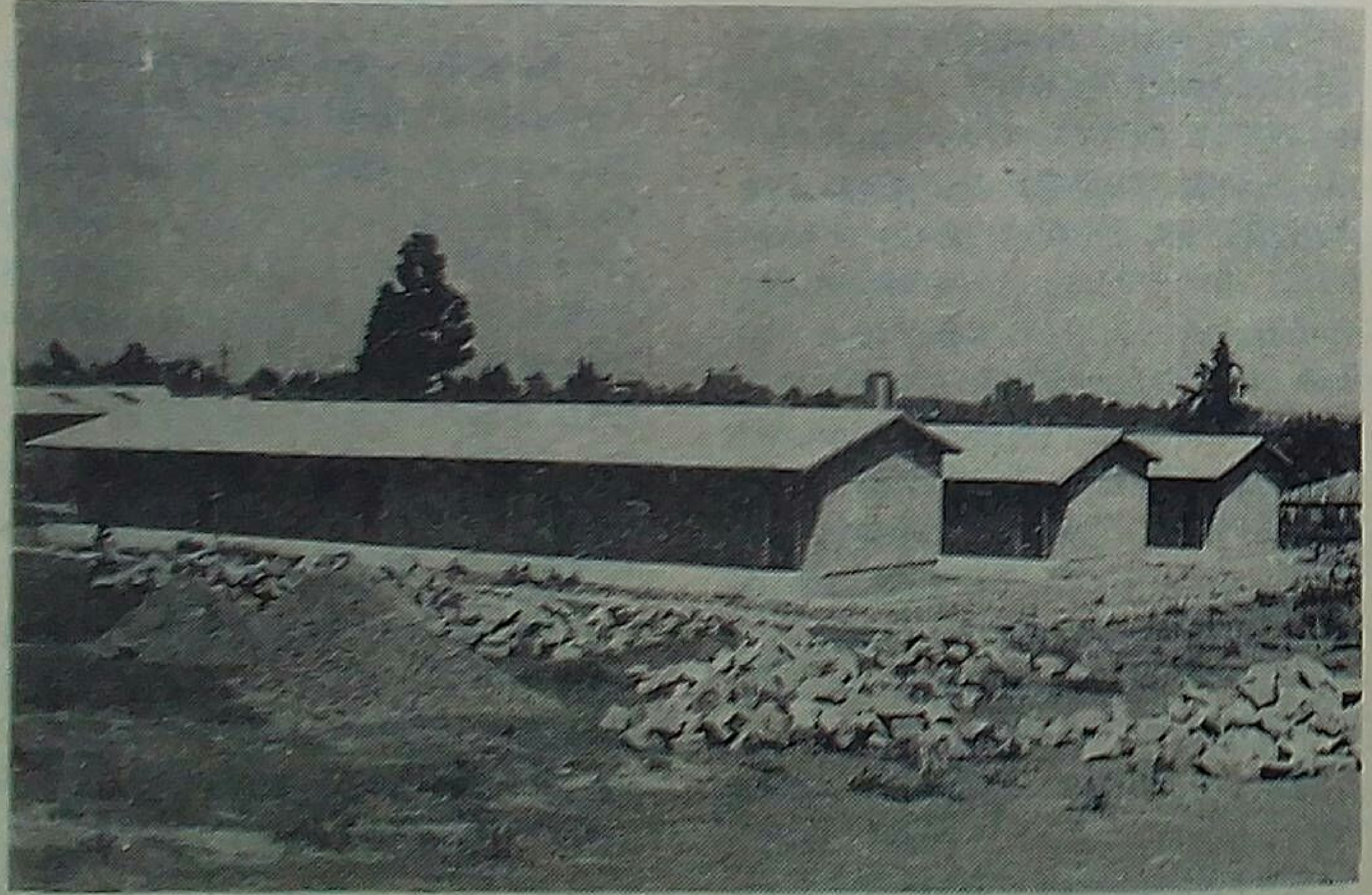

በአዲስ አበባ ከተማ በከፍተኛ አራት ክልል ውስጥ የሚገኘውና በአካባቢው ህዝብ
በመሠራት ላይ ያለው « ካራማራ » የህዝብ ት/ቤት

ወቅት አጸደ ሕፃናትንም አቅፎ ይገኛል።
አስተባባሪም የሚሆን መንግሥታዊ ድር
ጅትም ተቋቁሞአል።

በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ በመጠነኛ
ደረጃ የአጸደ ሕፃናት ትምህርት ይሰጥ
የነበረው በቤተክርስቲያናትና በመስጊዶች
ብቻ ስለነበረ ሕፃናት በለጋ አእምሮአቸ
ውና ከፍተኛ ጥንቃቄ በሚያስፈልጋቸው
ዕድሜ ወቅት መቅሰም የሚገባቸውን
የቅድመ መደበኛ ትምህርት የተግባር
ግንዛቤ ከማግኘት ይልቅ አንዳንድ የሃይ
ማኖት ግንዛቤዎችን በአእምሮአቸው
ውስጥ ስለሚቀርጹ በፈጠራ ችሎታቸው
ላይ አፍራሽ የሆነ ተጽዕኖ ነበረው ።

በሕዝባዊ ድርጅቶች ትብብርና በመን
ግሥት ድጋፍ ከአብዮቱ ወዲህ በማበብ
ላይ የሚገኙት የዓፀደ ሕፃናት ዕድገት
ከምንጊዜውም የበለጠ ተስፋፍቷል ።
በ1974 በ505 ዓፀደ ሕፃናት 50,400 ሕፃናት
ትምህርትና እንክብካቤ እንዲያገኙ ተደ
ርጓል ። በዚህ መሠረት ሕፃናት ከተለያዩ
ኋላቀር የባህል ተጽዕኖዎች ተላቀው እንዲ
ያድጉ አስፈላጊውን እንክብካቤና ጥንቃቄ
ለማድረግ እየተሞከረ ነው ። ሥርጭቱንም
በሚመለከት ረገድ በ1966 በዓፀደ ሕፃ
ናት ከታቀፉት ሕፃናት 70 በመቶ በአዲስ
አበባና በአሥመራ የነበሩ ሲሆን ፣ በክ
ፍላተ ሀገር በሚገኙ ሕዝባዊ ድርጅቶች
አማካይነት ዓፀደ ሕፃናት እየተስፋፉ በመ
ምጣታቸው በ1972 የአዲስ አበባና የአ
ሥመራ የሥርጭት ድርሻ ከጠቅላላው
ሕፃናት ብዛት ጋር ሲነፃፀር 39በመቶ ሊሆን
ችሏል ። ከአብዮቱ ፍንዳታ በፊት ምንም
ዓይነት የዓፀደ ሕፃናት አገልግሎት ያልነ
በራቸው የአርሲ ፣ የባሌና ፣ የኢሉባቦር
ክፍላተ ሀገሮችም በ1972 ከጠቅላላው
ሥርጭት 10 በመቶ ያህል ሕፃናትን ያስ
ተናግዳሉ ።

ሌላው ከፍተኛ ሕዝባዊ ተሳትፎና የአብ
ዮታዊ መንግሥት ጥረት የሚታይበት የት
ምህርት መስክ መሠረተ ትምህርት ነው።
በአምስት የመማሪያ ቋንቋዎች ይሰጥ የነ
በረው መሠረተ ትምህርት በአሁኑ ጊዜ 90
በመቶ የሚሆነውን የኢትዮጵያ ሕዝብ
በሚሸፍኑ በ15 ብሔረሰብ ቋንቋዎች እየ
ተሰጠ መሆኑንና አጥጋቢ ውጤትም መታ
የቱ የታለመውን ዘመቻ ግብ በማቃረብ
ላይ ይገኛል ።

ሌላው የጐልማሶቹ የድኅረ መሠረተ
ትምህርት ሁኔታ ነው ። ዓላማው ጐልማ
ሳውን ማንበብና መጻፍ ማስቻሉ ብቻ ሳይ
ሆን የማሌ ርዕዮተ ዓለም ግን ግንዛቤውን
ከፍ ለማድረግና በዕለት ከዕለት ተግባሩ
የሚከሰቱትን ኢኮኖሚያዊ ፣ ፖለቲካዊና
ማኅበራዊ ችግሮች እንዲቋቋም መፍት
ሔም ለመስጠት እንዲሞክር ለማድረግ
ነው ። ከዚህ አኳያ በኢሠፓአኮ ሁለተኛ
መደበኛ ስብሰባ መሠረት ለድኅረ መሠ
ረተ ትምህርት ጐልማሳው በደረጃው
የሚያስፈልገውን የርዕዮተዓለም ግንዛቤ
የሚያስጨብጥ ትምህርት እንዲዘጋጅና
የሙያ ትምህርት እንዲሰጥ በወሰነው መ
ሠረት እርምጃዎች ተወስደዋል ። ስለሆነም
ለጐልማሶች የፖለቲካ ትምህርት የሚያገ
ገለግሉ መጻሕፍት በ9 ብሔረብሰብ ቋን
ቋዎች ተዘጋጅተዋል ። በየወረዳው የገጠር
ጐልማሶች ማሠልጠኛ ጣቢያ ለማዳረስ የተ
ጀመረውም ጥረት ቀጥሎአል ። እስካሁን
በተቋቋሙት 386 ጣቢያዎች 284,000
ገበሬዎችን በተለያዩ ሙያዎች ለማሰል
ጠን ተችሎአል ። ይህ ጥረት ዛሬ የአብዮ
ታችን ዕድገት በደረሰበት ደረጃ በእርሻው
ክፍለ ኢኮኖሚ የቴክኖሎጂን አጠቃቀም
ለማስፋፋት ከሚደረገው ጥረት ማለትም
ከገበሬዎች ሁለገብ ትምህርት ጋር ሊቀ
ናጅ ይገባል ። በኢንዱስትሪና አገልግሎት
ሰጪ ድርጅቶች ውስጥ ለሚሠሩ 2,400[28]
ጐልማሶች የልዩ ልዩ ሙያ ማሻሻያና የቀ
ለም ትምህርት ያቀፈ የተልዕኮ ትምህርት
እየተሰጠ ነው ።

ከዚህም በላይ ከአብዮቱ ፍንዳታ ወዲህ
ሰፊው ሕዝብ ለመማር የሚአደረገውን

ሴቶች በመሠረተ ትምህርት ላይ

ከበ—ቡ ወደ ንባብ ከዚያም ወደ . . .

ጥረት ለማሟላት በማታ ትምህርት ቤቶች የትምህርት ፕሮግራም እስከ 1973 ድረስ በ6615 መምህራን አማካኝነት 206,479 ጐልማሶች ትምህርቱን መከታተል ችለዋል ።[29] በአጠቃላይና በከፍተኛ ትምህርትም ከፍተኛ የዓይነትና የመጠን ለውጥ ተደርጓል ።

በቅድመ አብዮት የነበረው የአጠቃላይ ትምህርት ስርጭት በጣም ኋላቀር ከመሆኑም በላይ በቀጠና ስርጭቱ ያልተመጣጠነና አዝጋሚ ፣ እንዲሁም አብዛኛውን ጊዜ ለይስሙላ በአንዳንድ አካባቢዎች ት/ቤት እየተከፈተ በተወሰኑ ክፍሎች ብቻ ተወስኖ የሚቀር እንደነበረ ግልጽ ነው ።

ለምሳሌ ስርጭቱ ምን ያህል አዝጋሚ እንደነበረ ለመረዳት ዘመናዊ ትምህርት በአገራችን ከተመሠረተ ከ70 ዓመታት በኋላ በ1966 የነበረውንና በስምንት የአብዮት ዓመታት ውስጥ የተደረሰበትን የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ውጤት ከሚከተለው ሰንጠረዥ ለማየት ይቻላል ።

መሳተፍ ችለዋል ።

በ1966 የከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት መሳተፍ ከሚገባቸው ወጣቶች የተሳትፎ ዕድል ያገኙት 3.1 በመቶ ብቻ ሲሆን ፣ በ1974 የትምህርት ዕድል ያገኙት 9 በመቶ ነበሩ ። ይህ እንግዲህ በስምንት ዓመታት ውስጥ የተገኘ ድል ነው ። ከ1966—1974 የታየው ዓመታዊው አማካይ ዕድገት 14.4 በመቶ ነው ። ይህ ደግሞ ከመለስተኛ 2ኛ ደረጃ ተማሪዎች ዓመታዊ አማካይ ዕድገት (11.9 በመቶ) ጋር ሲነጻጸር በጣም ፈጣን ሆኖ እናገኘዋለን ። በተጨማሪም ከአብዮቱ ፍንዳታ በፊት ተረስተው በነበሩት ክፍለ ሀገራት ለምሳሌ ጋሞ ጐፋ ፣ ባሌ ፣ ከፋና ለመሳሰሉት በትምህርት ስርጭት ረገድ ከፍተኛ ትኩረት ተሰጥቷቸዋል ።

በአንደኛ፣ በመለስተኛና በሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት የሴት ተማሪዎች ተሳትፎ ከፍ ብሏል ። ለምሳሌ በአንደኛ ደረጃ ት/ቤቶች የወጣት ሴቶችን ተሳትፎ ብንወስድ በ1966 32 በመቶ የነበረው በ1974 36 በመቶ

በአንደኛ ደረጃ (1—6) የት/ቤቶች ፣ የተማሪዎችና የመምህራን ቁጥር

1966			1974		
ት/ ቤት	ተማሪዎች	መምህራን	ት/ ቤት	ተማሪዎች	መምህራን
2,754	856,831	18,646	6,208	2,374,362	37,844

ምንጭ፣—አጠቃላይ የትምህርት ሥርጭት ፣ ት/ ሚ ፣ ገጽ 9 (ያልታተመ)

በተጨማሪም በ1966 የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ማግኘት ከሚገባቸው ጠቅላላ የአገሪቷ ሕፃናት መካከል (7—12) ትምህርት ያገኙት 19 በመቶ ሲሆን ፣ የቀሩት 81 በመቶ ግን ተመሳሳይ ዕድል ተነፍጐአቸው ነበር ። ከስምንት ዓመታት አብዮታዊ ትግል በኋላ ግን በ1974 ትምህርት ማግኘት ከሚገባቸው ሕፃናት መካከል 47.1 በመቶ

መድረሱ አብዮታችን የሴቶችን የትምህርት ተሳትፎ ማሳደጉ ብቻ ሳይሆን ያለፈው ሥርዓት የጣለባቸውን ድርብ ጭቆናን ለማስወገድ የተደረገውንም የትግል ውጤት ያመለክታል ።

በሌላም በኩል በከፍተኛ ተቋሞች የማታ ትምህርትን ብንመለከት ዛሬ በአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ብቻ ከ8,000 የሚበልጡ የማታ ተማሪዎች አሉ ። ይህ ሁሉ አብዮታዊው መን

ግምት ለትምህርቱ ዘርፍ በሰጠው ከፍተኛ ትኩረት የተገኘ ድል ነው ።

የፊውዳሉ ሥርዓት የሚገባውን ትኩረት ከነሳቸው የሙያ የትምህርት ዘርፎች አንዱ የቴክኒክ ትምህርት ነበር ። የፊውዳሉ ሥርዓት ለቴክኒክ ሙያ ከነበረው ጥላቻና ንቀት የተነሳ ሙያው ተወዳጅነት አልነበረውም። የእጅ ሙያ እንደስድብ ከመቆጠሩም በላይ በኅብረተሰቡ ዘንድ ከበሬታና ተቀባይነት አልነበረውም ። በ1966 በከፊልና ሙሉ ለሙሉ የቴክኒክ ትምህርት በሚሰጡ መደበኛ ት/ቤቶችና በተለያዩ ድርጅቶች አማካኝነት ይሰጡ በነበሩት የቴክኒክ ሙያ ትምህርት ተካፋይ የነበሩት ተማሪዎች ጠቅላላ ብዛት 1,533 ነበር ። ከአብዮቱ ፍንዳታ ወዲህ ግን ሁኔታውን በመለወጥና ፕሮግራሙንም በተጠናከረ አኳኋን ለመስጠት በመታቀዱ የተጠናከረ የቴክኒክ ትምህርት የሚከታተሉ ተማሪዎች ቁጥር በ1974 ፣ 5119 ደርሰዋል ። ከዚህም በቀር በተለያዩ ክፍላተ ሀገር በሚገኙ 28 ከፍተኛ 2ኛ ደረጃ ት/ቤቶች በሰው ኃይልም ሆነ በመማሪያ የተሟላና በተጠናከረ መንገድ የቴክኒክና የሙያ ትምህርት ለመስጠት ዝግጅት እየተደረገ ነው ።

የኢትዮጵያ ከፍተኛ ት/ቤቶች ከአብዮቱ ፍንዳታ በፊት የነበራቸው ዓላማ የኢትዮጵያን ሰፊ ሕዝብ ጥቅምና ፍላጐት በማራመድ ላይ ያተኮረ መርሀ ግብር ነድፎ በሥራ ላይ ማዋልና ማስፈጸም አልነበረም። በእንፃሩ በዕርዳታ ስም እጃቸውን አስገብተው በአስተዳደሩና በትምህርት አመራሩ ላይ ተጽዕኖ ያደረጉ የነበሩትን የኢምፔሪያሊስቶች ፍላጐትና ጥቅም በማስፈጸም ላይ ያተኮረ ነበር ለማለት ይቻላል ። ከእርሱን ፈቃድ ውጭ የሆነመርሀ ግብር ለመንደፍ ቢሞከር ደግሞ የሚሰጡትን ርዳታ ያቋርጣሉ ። በዚህም ምክንያት የፊውዳሉ ገዥ መደብ የአገሪቷን ነባራዊ ፍላጐት ለውጭ ርዳታ ሰጪ ካፒታሊስት አገሮች ሸጦት ነበር ቢባል ከእውነት መራቅ አይሆንም ።

በከፍተኛ ትምህርት ቤቶችም ሲሰጥ የነበረው ትምህርት በዓላማና በይዘት ሲገመገም ተማሪው በመረጠው መስክ በቂ ሥልጠና የማያስገኝለትና በአጠቃላይ ዕውቀት ላይ ያተኮረ ነበር ። በተለይ በማኅበራዊ ሳይንስ የሚሰጠው ትምህርት ውስጣዊ ውህደትን ባለማጤኑ በሥራ ስምሪቱና በማኅበራዊ ግንኙነቱ የሚገጥሙትን ሙያ ነክና ውስብስብ ማኅበራዊ ችግሮች ለመቋቋምና መፍትሔም ለመስጠት ከሚአዳግትበት ደረጃ ተደርሶ እንደነበር እንገነዘባለን ። በከፍተኛ ት/ኮሚሽን አስተባባሪነትም በሳይንስና ቴክኖሎጂ ፣ በማሌ ትምህርትና በሶሻል ሳይንስ ወዘተ - - - የመማክርት ጉባኤዎች ተቋቁመው አስፈላጊውን የሥርዓተ ትምህርትና የሰው ኃይል አሰለጣጠን በማሌ ርዕዮተዓለም ግንዛቤ አንጻር ለማስተካከል ሙከራ እየተደረገ ነው ። ከ1975 ወዲህም የማሌ ትምህርት መስጠት መጀመሩም ከዚህ አንጻር በምሳሌነት ሊጠቀስ የሚችል ነው ።

በተጨማሪም ከፍተኛ ትምህርት ቤቶች ከወዳጅ ሶሻሊስት ሀገሮች ዩኒቨርስቲዎች ጋር ባደረጉት የፕሮቶኮል ስምምነት መሠረት እንቅስቃሴያቸውን የሚያዳብሩና ለወደፊቱም ብሩህ ተስፋ የሚሰጡ ሁኔታዎች መፈጠር ችለዋል ። የከፍተኛ ትምህርት ኮሚሽንም ከሶቪዬት ኅብረት ፣ ከቼኮዝላቫኪያ ፣ ከጀርመን ዲሞክራቲክ ሪፓብሊክ ፣ ከዩጉዝላቪያ ፣ ከሐንጋሪ ፣ ከኩባ፣ ከቡልጋሪያና ከሌሎችም ሶሻሊስትና ተራማጅ ሀገሮችጋር የፕሮቶኮል ስምምነት በማድረግ የነፃ ትምህርት ፣ የመምህራንና የትምህርት መማሪያዎች ወዘተ- - -እርዳታ እያገኘ ከመሆኑም በላይ የምርምርና ጥናት ውጤቶችንና የትምህርት ባለሙያዎችን ልውውጥ እያካሄደ ነው ።[30] ከዚህም በላይ የሶሻሊስት አገሮች በርካታ የነፃ ትምህርት ዕድል ለአብዮታዊት ኢትዮጵያ ተማሪዎች በመስጠታቸው በየዓመቱ እስከ 1000 ድረስ የሚሆኑ ተማሪዎች ወደ ሶሻሊስት ሀገሮች ይሔዳሉ።

በውጭ አገር በትምህርት ላይ ያሉ ኢትዮጵያውያን

(ይኽ ሰንጠረዥ በታዳጊ አገሮች ውስጥ በትምህርት ላይ ያሉ ኢትዮጵያውያንን አይጨምርም ፤ ከዚህም በላይ በየዓመቱ የተጠቀሰው የተማሪዎች ቁጥር ከዚያ ዓመት በፊት የሄዱትን ሁሉ የሚያጠቃልል ነው ።)

	በካፒታሊስት አገሮች*	በሶሻሊስት አገሮች
1965	2215	625
1666	2264	636
1967	2694	360
1972	3133	2885
1973	3600	4098
1974	4264	4733

ምንጭ ፤—የኢትዮጵያ አመታዊ የእስታቲስቲክስ መጽሔት ፣ 1967 ፣ 1968 ፣ 1969 ፣ 1970 ፣ 1972 ፣ እና የከፍተኛ ትምህርት ኮሚሽን የውጭ እርዳታና የነፃ ትምህርት ዋና ክፍል ።

የአብዮታዊት ኢትዮጵያ የከፍተኛ ትምህርት አጠቃላይ ዕድገት ቢያሳይም ልዩ ልዩ ችግሮች የሉበትም ማለት አይደለም ። ዛሬ በከፍተኛ ት/ቤቶች እጅግ አሳሳቢ እየሆነ የመጣው የትምህርት ጥራት ጉዳይ ነው ። ለዚህም ከሚጠቀሱት ምክንያቶች መካከል የመማሪያ መሣሪያዎችና የገንዘብ እጥረት ፣ ወደ ከፍተኛት/ቤቶች የሚገቡት ተማሪዎች የተፈለገውን ያህል ችሎታና የትምህርት ጥራት የሌላቸው መሆኑ ፣ በሌላ አነጋገር የ2ኛ ደረጃ ትምህርት ጥራት ማቆልቆሉ ፣ በልዩ ልዩ ምክንያቶች የተነሳ የከፍተኛ ት/ቤቶች መምህራን የትምህርት ደረጃ ዝቅ ያለ በመሆኑና ያላቸውም ችሎታ ላሉበት ደረጃ ተመጣጣኝ ባለመሆኑ የሚሉት ይገኙበታል ።

እነዚህ ችግሮች በቀላሉና በፍጥነት የሚፈቱ ናቸው ለማለት ባይቻልም ፣ የትምህርቱን ዘርፍ የሶሻሊስት ፈር አስይዞ ለመገንባት በሚካሔደው ትግል መፈታት ይኖርባቸዋል ።

ከፍተኛ ት/ቤቶች በተለይም አ.አ. ዩኒቨርስቲ የከፍተኛ ትምህርት ቤቶች መምህራንንም ሆነ የአገሪቱን በከፍተኛ ደረጃ የሰለጠነ የሰው ኃይል ፍላጐት ለማርካት የድህረ ምረቃ መርሐ ግብር በተለያዩ የትምህርት መስኮች ከፍቶ በማካሔድ ላይ ይገኛል። ወደፊትም በቀሩት የትምህርት መስኮች ይህ ዓይነቱን መርሐ ግብር ይበልጥ ለማጠናከርና ለማስፋፋት ዕቅድ አለ። የዕቅዱ በሥራ መዋል አሁን የሚታየውን የመምህራን እጥረት ሊያስወግድ ይችላል ።

ባለፈው ሥርዓት ከፍተኛ ትምህርትን በሚመለከት የነበረው የተማሪ አቀባበል ፖሊሲ ከገጠሬው ተማሪ ለከተሜው ተማሪ የበለጠ ዕድል የሚሰጥ ነበር ። ከ1961—1962 የዩኒቨርስቲ ተማሪዎችን አቀባበል በማስመልከት የተደረገ ጥናት እንደሚያሳየው፣ከኢትዮጵያ ሕዝብ ብዛት37በመቶ ብቻ ከሆኑት ከሐረርጌ ፣ ከሸዋበተለይም ከአዲስ አበባና ከኤርትራ ወደ አዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ይገቡ የነበሩት ከጠቅላላው ተማሪ 89 በመቶ ሲሆኑ ፣ የሕዝብ ብዛታቸው 63 በመቶ ከሆኑት ከሌሎች ክፍላተ ሀገር ደግሞ የገቡት 11 በመቶ ነበሩ።ይህ የሚያሳየው በአማካይ ቁጥር አንድ የሸዋ ወይም የኤርትራ የ

* ከአብዮቱ ወዲህ ወደ ካፒታሊስት አገሮች የሄዱት ተማሪዎች ቁጥር በዝቶ የታየው በግል ለትምህርት እያሉ የሄዱትን ሁሉ የጨመረ በመሆኑ ነው ።

12ኛ ክፍል ተማሪ ወደ ዩኒቨርስቲ ለመግባት የነበረው ዕድል ከኤሉባቦር የ12ኛ ክፍል ጋር ሲነጻጸር በ14 እጅ የበለጠ እንደነበረ ነው። ከዚህም በቀር በ1960ከሀገሪቷ ጠቅላላ የሕዝብ ብዛት 3.5 በመቶ ከነበረው ከአዲስ አበባ ከተማ ወደ አዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ የገቡት ተማሪዎች ብዛት ከጠቅላላው 48.8 በመቶ እንደነበረ ጥናቶቹ ይጠቁማሉ ።

ከላይ ከተጠቀሱት አሐዞች እንደምንረዳው በፊውዳል ኢትዮጵያ ከፍተኛ ትምህርት የተዘረጋው በከተማ የተደላደለ ኑሮ ለሚኖሩ ለጥቂት ሰዎች ልጆች እንደነበረና፣ በአጠቃላይ አርሶ አደሩ ከከፍተኛ ትምህርት የተገለለ እንደነበረ ነው ። ይህንን የተሳሳተ አሠራር ለማስተካከል ከ1971 ጀምሮ ወደከፍተኛ ት/ቤቶች የሚገቡትን ተማሪዎች ለየክፍለ ሀገሩ የተተመነ ድርሻ(ኮታ) በመስጠት የተሞከረው ሙከራ ለአርሶ አደሩና በዝቅተኛ ደረጃ ለሚኖሩ ቤተሰቦች ልጆች የከፍተኛ ትምህርት ዕድል መስጠቱ አያጠራጥርም። ሆኖም ይህ አሠራር የትምህርቱን ጥራት እንዳይጐዳ በጥንቃቄና ስልት ባለው ሁኔታ ተጣጥሞ የሚቀጥልበት መንገድ አሁንም መፈለግ አለበት ።

የአዲስ ተማሪዎችን አቀባበል በሚመለከት ረገድም ከፍተኛ ት/ቤቶች የመቀበል ችሎታቸውን ለማሳደግ ጥረት እያደረጉ ቢሆንም፣ ይህ ጥረት እንዲሳካ ከመኝታ ቤትና የመማሪያ ክፍሎች መጨመር፣ ለዚህ ደረጃ ብቃት ያላቸው መምህራን፣ የቤተ መጻሕፍት ቦታና የመጻሕፍት፣ የላቦራቶሪና የማስተማሪያ መማሪያዎችና ሌሎችም ለማስተማር—መማር ሂደት አስፈላጊ የሆኑ ነገሮች ሁሉ ከመሟላታቸው ጋር መገናዘብ አለበት ።

ዛሬ ከፍተኛ ት/ቤቶች የሚቀበሏቸው ተማሪዎች ቁጥር በቅድመ አብዮት ከነበረው ጋር ሲነጻጸር ከፍተኛ እመርታ አሳይቷል ። ለምሳሌ በ1966 በከፍተኛ ት/ቤቶች ውስጥ ይሳተፉ የነበሩ የተማሪዎች ቁጥር 8151 ሲሆን ይኸው ቁጥር 1974፣14,985 ደርሷል ።

የከፍተኛ ት/ቤቶች ምሩቃንም ከዓመት ወደ ዓመት ዕድገት እያሳየ ነው ። በዚህ ረገድ በ1965፣ 1506 የነበረው የምሩቃን ቁጥር በ1974 ወደ 4,659 አድጓል ።[31] በመሆኑም በስምንት የአብዮት ዓመታት ውስጥ ከውስጥና ከውጭ አድኅርት ኃይላት በደረሰብን የኢኮኖሚ ውድቀትና አሁንም ካለንበት ተጨባጭ ሁኔታ አንጻር ሲታይ የደረስንበት በከፍተኛ ደረጃ የሰለጠነ የሰው ኃይል የማስመረቅ ዕድገት በቀላሉ የሚገመት አይደለም ።

ማጠቃለያ

ትምህርት ከርዕዮተዓለም አንጻር ሲታይ በማንኛውም በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ እንዲያገለግል የሚታቀደውና በተቀዳሚም የሚያገለግለው የገዥውን መደብ ጥቅምና ፍላጐት ነው ። ከማርክሲዝም ሌኒኒዝም ሳይንስ አንጻር ትምህርት የላዕላይ መዋቅር አካል ቢሆንም፣ ታህታይ መዋቅሩን የሚያንጸባርቀውና በታህታይ መዋቅሩም ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድረው በዚያ ኅብረተሰብ ውስጥ የገዥውን መደብ ጥቅምና ፍላጐት የሚያገለግል በመሆኑ ነው ።

ነገር ግን የትምህርት ዕድገት እንደማንኛውም ዕድገት ዲያሌክቲካዊ በመሆኑ በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ የገዥውን መደብ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ፍላጐት ለማስከበሪያና ለማዳበሪያ ብቻ የሚውል አይደለም ። የብዝበዛ ሥርዓትን ለመገርሰስ፣ ተጨቋኝ መደቦች ለሚያደርጉት ጥረት አጋዥነቱ እንደየሁኔታው ከጊዜ ወደ ጊዜ እየዳበረ ይሔዳል ። ስለዚህ ምንም እንኳ በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ የትምህርት ተቀዳሚ ተግባር የገዥውን መደብ ጥቅም ማስከበርና ማዳበር ቢሆንም በአጠቃላይ ትምህርት የመደብ ትግል መድረክ ነው ።

እነዚህን ሁለት ትምህርት ነክ ቁም ነገሮች ማለትም ትምህርት የላዕላይ መዋቅር አካል መሆኑንና ትምህርት የመደብ ትግል መድረክ መሆኑን በወደቀው አድኃሪ ሥርዓት የነበረው የአገራችን ዘመናዊ ትምህርት ዕድገት አረጋግጦልናል ። እንደሚታወቀው ትምህርት በአገራችን በአንድ በኩል የፊውዳሉን ገዥ መደብና የተባባሪውን የኢምፔሪያሊዝምን ጥቅም አስከባሪና አዳባሪ እንዲሆን ታቅዶ ይህንኑ ሚና ተጫውቷል ። በሌላ በኩል ደግሞ አድኃሪውን ሥርዓት ለመገርሰስ በልዩ ልዩ አቅጣጫዎች ለምሳሌ፣ በተማሪዎች ንቅናቄና በአስተማሪዎች ንቅናቄ ያደረገው አስተዋጽኦ የማይናቅ መሆኑ የታወቀ ነው ።

ትምህርት የላዕላይ መዋቅር አካልና የትግል መድረክ መሆኑን መገንዘብ አሁን ለተያያዝነው የሶሺያሊስት ትምህርት ግንባታ ተግባር እጅግ አስፈላጊ መሆኑን መረዳት ያስፈልጋል ። በአንድ ኅብረተሰብ ውስጥ አብዮት ፈንድቶ የታህታይ መዋቅር (የምርት ግንኙነቶች) ለውጥ ሲደረግ የላዕላይ መዋቅሩም ይለወጣል ። ይህም የሚሆነው የላዕላይ መዋቅሩ የታህታይ መዋቅሩ ነጸብራቅ በመሆኑ ነው ። ሆኖም የላዕላይ መዋቅሩ ለውጥ የታህታይ መዋቅሩን ለውጥ ብቻ ተከትሎ ከመቅጽበትና ያለ ዕቅድ የሚከናወን አይደለም ። አብዮቱ በታህታይ መዋቅሩ በኩል መሠረታዊ ድሎችን ከተጐናጸፈ በኋላም እንደ ትምህርት ያሉት የላዕላይ መዋቅሩ ልዩ ልዩ ክፍሎች የትግል መድረክነታቸውን ይቀጥላሉ ። በተለይም በታኅታይ መዋቅሩ (በኢኮኖሚው) ውስጥ ሽንፈት የደረሰባቸው ልዩ ልዩ የኅብረተሰብ ክፍሎች በላዕላይ መዋቅሩ ልዩ ልዩ ክፍሎች (ፖለቲካ፣ ትምህርት፣ ኪነጥበብ፣ ሕግ ወዘተ . . .) ውስጥ በመሰግሰግ አድኃሪ ዓላማቸውን ለማሳካት የመጨረሻ የሞት ሽረት ትግል ያካሂዳሉ ።ስለዚህ በታህታይ መዋቅሩ በኩል የተገኙትን የአብዮቱን ድሎች እንደገና እንዳይነጠቁ ለማድረግ፣ ለማጠናከርና ተጨማሪ ድሎችም ለመጐናጸፍ በአፋጣኝ የላዕላይ መዋቅር አብዮትን ማቀድና ማራመድ ያስፈልጋል ።

በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት አድኃሪውን ሥርዓት አፈራርሶ አዲሱንና ተራማጁንሥርዓት በመገንባቱ ረገድ ከፍተኛ እንቅስቃሴ ከሚታይባቸው መስኮች መካከል የትምህርቱ መስክ አንዱ ነው ። አብዮታችን ለሶሺያሊዝም ግንባታ ቅድመ ሁኔታዎችን በማመቻቸት ላይ የሚገኝ አብዮት እንደመሆኑ፣ የትምህርት አስፈላጊነት ከምንጊዜውም ይበልጥ አብዮቱ አሁን በደረሰበት የዕድገት ደረጃ ጐልቶ በመታየት ላይ መገኘቱም የአጋጣሚ አይደለም ። ሌኒን በአንድ አብዮት ሂደት የትምህርትን አስፈላጊነት ሲያብራራ

> ሠርቶአደሮች ዕውቀት እየጠማቸው ነው፣ ምክንያቱም ለማሸነፍ ይፈልጉታልና ። ከሠርቶአደሩ ሕዝብ ከአስሩ እጅ መካከል ዘጠኙ ነፃ ለመውጣት በሚያካሂዱት ትግል ትምህርት ዓይነተኛ መሠሪያቸው መሆኑን ተገንዝበዋል ። በዚህ ረገድ ለሚያጋጥማቸው ሽንፈት ምክንያቱ የትምህርት ማጣት መሆኑን ስለተረዱ ትምህርት ለሁሉም ሊዳረስ የሚችልበትን ሁኔታ መፍጠር የነሱ ኃላፊነት ነው ።[32]

ያለውም ፍትሕ፣ እኩልነት ዕድገትና ሶሺያሊዝምን ዓላማው አድርጐ የተነሳ አብዮት ትምህርትን በማስፋፋት በመደብ ትግል መሣሪያነት ካልተጠቀመበት ግቡን ሊመታ እንደማይችል ለመጠቆም ነው ።

አብዮታዊት ኢትዮጵያ የትምህርት አብዮት ማቀድና ማካሔድ የሚኖርባትም ስለዚህ ነው ። የባህል አብዮት አካል የሆነው የትምህርት አብዮት የሚከናወነውም በግብታዊነትና ሙሉ በሙሉ ከመቅጽበት ሳይሆን በዕቅድና ያለማቋረጥ በተከታታይ መሆን እንደሚገባው ማስታወስ ያስፈልጋል።

በዚህ ረገድ የኢሠፓአኮ መመሥረት በኢትዮጵያ የትምህርቱን መስክ ሶሺያሊስታዊ ፈር በማስያዙ ረገድ ቅድመ ሁኔታ የሆነውን ለትምህርቱ ዘርፍ ርዕዮተዓለማዊ አመራር ሊሰጥ የሚችለውን አስተማማኝ የሆነ ድርጅታዊ ማዕከል አስገኝቷል።ከኢሠፓአኮ ዋና ዋና ተግባሮች መካከል አንደኛው ማርክሲዝም ሌኒኒዝምን በስፋት በሰፊው ሕዝብ

ውስጥ ማስራጨት መሆኑ የታወቀ ነው ።
የማርክሲዝም ሌኒኒዝም ሳይንስ የሚሰራጭ
በት አንዱ ዋንኛው መድረክ ደግሞ መደ
በኛ ትምህርት መሆኑ ግልፅ ነው ። በዚ
ህም መሠረት ከአብዮቱ ወዲህ ትምህርትን
በስፋት ለማዳረስ የተደረገው ትግልና የተገ
ኘው ውጤት የሚያበረታታ ነው ። «ትምህ
ርት ለምርት ፣ ለሳይንሳዊ ምርምርና ለሶሺ
ያሊስት ንቃተ ሕሊና» በሚለው መርህ መሠ
ረት ፣ ትምህርት ቤቶችን በብዛት በመክፈት
የትምህርትን ሥርጭት ለማስፋፋት ፣ የማሌ
ሳይንስ ትምህርቶችን በከፍተኛ የትምህርት
ተቋሞች ለማስተዋወቅና በአንደኛና በሁለ
ተኛ ደረጃ ት/ቤቶችም የማሌን ትምህርቶች
ለማስተዋወቅ ቅድመ ዝግጅቱን በማሟላት፣
አጸደ ሕፃናትን በማስፋፋት ፣ ለሙያ ትምህ
ርት ከፍተኛ ትኩረት በመስጠትና የልዩልዩ
የሙያ ት/ቤቶችን ቁጥር በማበራከት ረገድ
የማይናቅ ብዙ ሥራ ተሠርቷል ። በተለይም
ሰፊው ሕዝብ በንቃት ላይ ተመስርቶ በሚ
ያደርገው ትግል ታሪክ ሰሪነቱን በውል ሊያ
ረጋግጥ የሚችለውና በፖለቲካውም ውስጥ
ንቁ ተሳትፎ ሊኖረው የሚችለው በመጀ
መሪያ ከማይምነት ሲላቀቅ በመሆኑ ፣ በዚ
ህ አንጻር በተከታታይ በተካሔደው የመሠ
ረተ ትምህርት ዘመቻ እስከ ስምንተኛው
ዙር መጨረሻ ድረስ ፣ አብዮቱ ሲፈነዳ 93
በመቶ የነበረውን የማይማን ቁጥር ወደ 50
በመቶ ግድም ዝቅ ለማድረግ መቻሉ ፣
በኢትዮጵያ ውስጥ ብቻ ሳይሆን በዓለም
አቀፍ ደረጃ ተደናቂነትን ማትረፉ የሚያስ
ደስት ነው ።

በመሆኑም ነው የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮ
ሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ በትምህርቱ
መስክ የታየው እንቅስቃሴ የማይናቅ መሆ
ኑን የጠቆመው ። ይህ ስብሰባ በተለይ አዳ
ዲስና ከአብዮቱ ጋር የሚራመዱ ለአብዮቱ
ግፊት አስተዋጽኦ ያላቸውን ሥርዓተ ትም
ህርቶች በመንደፍ ፣ ይህንንም ተመርኩዞ
አዳዲስ መጻሕፍትን በማዘጋጀትና ለመም
ህራን የርዕዮተዓለም ተሐድሶ በመስጠት
በኩል የተደረጉ ጥረቶች የሚያበረታቱ መ
ሆናቸውን ከመግለጹም በላይ ፣ የመማርን
ዕድል ለማስፋፋት በተለይም ማይምነት
ን ለማጥፋት ለሚደረገው ጥረት ታላቅ
ግምት ሰጥቶታል ።

የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ
መደበኛ ስብሰባ በትምህርቱ መስክ ለተከና
ወኑት ተግባራት ታላቅ ግምት በመስጠት
ብቻ ሳይቆጠብ ፣ የትምህርቱን ዘርፍ ሶሺያ
ሊስታዊ ፈር ለማስያዝ የሚደረገው ትግል
እንዲፋፋም ለማድረግ ልዩ ልዩ ትምህርት
ነክ ውሳኔዎችን አሳልፏል ። ውሳኔዎቹም
የፖለቲካና የማርክሲዝም ሌኒኒዝም ትምህ
ርት በሁሉም የትምህርት ደረጃዎች ይበልጥ
በተጠናከረ አኳኋን የመስጠቱን አስፈላጊ
ነት ፣ የመምህራን የርዕዮተዓለም ጥራትና
የሙያ ብቃት ተፈላጊው ደረጃ ላይ እንዲደ
ርስ ለመምህራን ተከታታይ የሆነ የርዕዮተ
ዓለም ትምህርት የመስጠቱና ወደ መምህር
ነት የሚገቡትንም ወገናዊነታቸውን የማረ
ጋገጡን አስፈላጊነት ፣ የሳይንስና የቴክኖ
ሎጂ ትምህርት ተጠናክሮ የመስጠቱን አስ
ፈላጊነት፣ ትምህርት ቤቶች(በተለይም በ2ኛ
ደረጃና በከፍተኛ የትምህርት ተቋሞች)ትም
ህርትን ከምርት ጋር አገናዝቦ የማካሔዱን
አስፈላጊነት ፣ የመሠረተ ትምህርት ዘመቻ
ው በማያወላውል አኳኋን ግቡን እንዲመታ
የተከታታይና የድህረ መሠረተ ትምህርት
ፕሮግራሞችን የማጠናከር አስፈላጊነት ፣
ዕድሜያቸው ለአንደኛ ደረጃ ትምህርት ለደ
ረሱ ሕፃናት በሞላ በአፋጣኝ ትምህርት ለ
መስጠት የመቻሉን አስፈላጊነት የሚመለ
ከቱ ናቸው ።

እነዚህን ከላይ የተጠቀሱትን የኢሠፓ
አኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደበኛ ስብ
ሰባ ውሳኔዎች ተግባራዊ የማድረጉ ጥረት
በየዘርፉ የቀጠለ ቢሆንም ፣ ለነዚህ ውሳኔ
ዎች ተግባራዊነት መፋጠን በመደረግ ላይ
ያለውን ጥረት በይበልጥ ማፋፋም ያስፈል
ጋል ።

በዚህ ሂደት በተለይ በትምህርቱ መስክ
ከሚካሔደው የርዕዮተዓለም ትግል አንጻር
ልዩ ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገቡ ነጥቦች
አሉ ። በመጀመሪያ ትምህርትን ለማሌ ርዕ
ዮተዓለም ማስገዛት በማካሔድ ላይ የምን
ገኘው የትምህርት አብዮት አንድ ዋና ገጽታ
እንደመሆኑ ፣ የሶሺያሊስት ትምህርት ለርዕ
ዮተዓለምና ለፖለቲካ ትምህርት ልዩ ትኩ
ረት የሚሰጠው ለምን እንደሆነ ግልጽ ሊሆ
ን ይገባል ። የማሌን ርዕዮተዓለም የሚከተ
ል ኅብረተሰብ ትምህርትን የሚያውለው ለ
ሠርቶአደሩ ጥቅም ነው ። ወጣቱ ትውልድ
ከሥር ጀምሮ በምንከተለው ርዕዮተዓለም
በመኮትኮት የኮምዩኒስት አመለካከት ተቀር
ጾበት እንዲያድግ ማድረግ ከሶሺያሊስት ት
ምህርት የሚጠበቅ ዋና ተግባር ነው ። ስለ
ዚህ እንደ «ትምህርት ለትምህርት ሲባል»
እና «ዕውቀት ለዕውቀት ሲባል» ን የመሳ
ሰሉ የቡርዧ አመለካከቶችን በጥብቅ መታ
ገል ያስፈልጋል ። ከወደቀው አድኅሪ ሥር
ዓት የተወረሱ ኢ ሳይንሳዊ አስተሳሰቦችንና
አሠራሮችን ጨርሶ ለማስወገድና ከኢምፔ
ሪያሊዝም የሚቃጣብንን ትኩስ ርዕዮተዓለ
ማዊና ባህላዊ ወረራ ለማክሸፍ አስተማማኙ
መንገድ ትምህርት የማርክሲዝም ሌኒኒዝም
ን ፈር ተከትሎ እንዲስፋፋ ማድረግ ነው ።
የኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ ሁለተኛ መደ
በኛ ስብሰባ ካሳለፋቸው ትምህርት ነክ ውሳ
ኔዎች መካከል በየደረጃው የሚሰጠውን የፖ
ለቲካና የማሌ ትምህርት በተጀመረበት ደረ
ጃ የማጠናከሩ ፣ ባልተጀመረበት ደረጃም በ
አፋጣኝ የመጀመሩ አስፈላጊነት በቅድሚያ
የተጠቀሰውም በዚሁ ምክንያት ነው ።

ሌላው ልዩ ትኩረት የሚጠይቀው ጉዳይ
መምህራንን በርዕዮተዓለሙና በሙያው የ
ማስልጠኑ ጉዳይ ነው ። የተፈለገው ካሪኩ
ለም ተነድፎና ተስማሚ መጻሕፍት ተዘጋ
ጅተው ቢገኙም እንኳ ፣ (ይህንንም ለማጠና
ቀቅ ገና ብዙ ጥረት፣ድካምና ጥንቃቄ ይጠይ
ቃል) ትምህርቱን ከማሌ ርዕዮተዓለምና ከ
አገሪቱ ተጨባጭ ሁኔታና ፍላጎት ጋር አገ
ናዝበው ለማቅረብ የተዘጋጁ ብቁ (በመጠ
ንም ሆነ በዓይነት) መምህራን ካልተገኙ የ
ምናካሂደው የትምህርት አብዮት ግቡን ሊ
መታ እንደማይችል የታወቀ ነው ። ይህን
በሚመለከት ቀደም ሲልም በጽሑፉ ውስጥ
በስፋት የተጠቀሰ ቢሆንም ፣ ከጉዳዩ አሳሳ
ቢነት የተነሳ እዚህም ላይ መድገሙ አስፈ
ላጊ ነው ። መምህራን ወጣቶችን በምንከተ
ለው ርዕዮተዓለም ከሥር ጀምሮ በመኮት
ኮት የማሳደግ ኃላፊነት ተጥሎባቸዋል።ይህ
ን ኃላፊነት ለመወጣት የሚችሉት ደግሞ
የራሳቸው የርዕዮተዓለም ጥራት ተፈላጊ
ውን ደረጃ ሲይዝ ነው ።

ሌኒን መምህራን የርዕዮተዓለም ብቃት
ሊኖራቸው የሚገቃ መሆኑን በማስመል
ከት ሲጽፍ ፣ « በማናቸውም ትምህርት
ቤት ወሳኙና ትልቁ ቁምነገር የመምህ
ራኑ ርዕዮተዓለማዊና ፖለቲካዊ ዝንባሌ
ነው ፤ »[33] ብሎ ነበር ።

በዚህ ረገድ በየትምህርት ደረጃው የሚ
ያስተምሩ፣ ብቃትን ከጥራት ጋር ያዋሐዱ ፣
ቁጥራቸው በቂ የሆነ የማሌ መምህራን በአ
ገር ውስጥና በሶሺያሊስት አገሮች በስፋት
ማሰልጠን ይኖርብናል ፤ ላሉትም መምህ
ራን በየደረጃው ተከታታይ የሆነ የርዕዮተ
ዓለም ተሐድሶ እንዲያገኙ ማድረግ ያስፈ
ልጋል ።

ከዚህ አንጻር በከፍተኛ ትምህርት ተቋ
ሞች ውስጥ በተለይ የሶሺያል ሳይንስ ዘር
ፍን በሚመለከት ፣ እስካሁን በዚህ ዘርፍ
ለተሰማሩ መምህራን የተሰጠው የርዕዮተ
ዓለም ተሐድሶ በቂ ባለመሆኑ ፣ ለወደፊቱ
በዚህ ዘርፍ ለተሰማሩ መምህራን ተከታታይ
በሆነ መንገድ የርዕዮተዓለም ተሐድሶ የመ
ስጠቱ አስፈላጊነት ከፍተኛ ግንዛቤ ሊያገኝ
ይገባል ። በዚህ ረገድ ከወደቀው የፊውዶ
ቡርዧ ሥርዓት የተወረሱና ከኢምፔሪያሊ
ስቶች አገሮች የተግበሰበሱ የቢርዧ ንድፈ
ሐሳቦችና አመለካከቶች ከማሌ ንድፈሐሳብ

የላቁ ናቸው የሚል አድኅሪ ብቻ ሳይሆን የተሳሳተ አስተሳሰብና በአጠቃላይም ለማሌ ርዕዮተ ዓለም ያለውን ዝቅተኛ አመለካከት ከመምህራን አእምሮ ውስጥ እንዲጠፉ ካልተደረገ ፣ የካሪኩለምና የመጻሕፍት ለውጥ ብቻውን ትምህርቱን የሶሺያሊስት ፈር እንዲይዝ ሊያደርገው ስለማይችል ፣ በዚህ በኩል የርዕዮተዓለም ትጉሉን ማፋፋም ይኖርብናል ።

ይህ ሲባል ባለፉት የትግል ዓመታት ለትምህርት መዳበር ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጉና የማሌን ርዕዮተዓለም የተቀበሉ መምህራን የሉም ማለት አይደለም ። እንዲያውም የዚህ ዓይነት መምህራን ቁጥር የማይናቅና ከዕለት ወደዕለት እየጨመረ የሚሔድ እንደሆነ ይገመታል ። ሆኖም ከምናካሂደው አብዮት አንጻር ሲታይ ከፍተኛ የሆነ የአብዮታውያን ምሁራን እጥረት ያለብን መሆኑ ግልጽ ነው ።

ከአገራችን ምሁራን መካከል የማሌን ርዕዮተዓለም የተቀበሉና አስፈላጊው ዕርዳታ ከተደረገላቸው ባጭር ጊዜ ውስጥ የርዕዮተ ዓለም ተሐድሶ ሊያገኙ የሚችሉ አብዛኞቹ እንደሚሆኑ ይታመናል ። ሌሎች ደግሞ የርዕዮተዓለም ተሐድሶ ለማግኘት ረዘም ያለጊዜ ሊወስድባቸው ይችል ይሆናል ። አሁንም ጥቂቶቹ ደግሞ የማሌ ርዕዮተዓለም ሳይዋጥላቸው የሚቀሩ አሉ ። ይህ የመደብ ትግል ሕግ በመሆኑ የሚጠበቅ ነው ። ለእንደነዚህ ዓይነቶቹን ምሁራን የማርክሲዝም ሌኒኒዝምን ርዕዮተዓለም ተቀበሉ ብሎ የሚያስገድዳቸው ኃይል ባይኖርም ፣ ይህን ርዕዮተዓለም መመሪያው አድርጐ በተቀበለ መንግሥታዊ የትምህርት ተቋም ውስጥ እያስተማሩ ከራሳቸው አልፈው ተዘዋዋሪ በሆነ መንገድ ተማሪዎቻቸው በቡርዧው ርዕዮተዓለም ተጽዕኖ ሥር እንዲወድቁ የሚያደርጉ ፣ የሚሰጣቸውን ትምህርት ከማሌ ርዕዮተዓለም ጋር ለማገናዘብ ጥረት ለሚያደርጉ ተማሪዎች መልካም አመለካከት የሌላቸው መምህራን በትምህርቱ መስክ ኢሠፓአኮ የማሌን ርዕዮተዓለም ለማሠራጨት የተያያዘውን ትግል ለማዳከም በመጣር ላይ እንደመሆናቸው ፣ ይህ ሁኔታ በሚገባ ሊጤን ይገባል ።

ይህንንም ደባቸውን የሚያካሂዱት በ«አካዳሚክ ነፃነት»(Academic Freedom) ሽፋን መሆኑ የታወቀ ነው ። ይሁንና በጽሑፉ መጀመሪያ ላይ በስፋት ለማብራራት እንደተሞከረውና ሌኒንም በግልጽ እንዳስቀመጠው «. . . ከፖለቲካ የተገነጠለ ትምህርት አለ ማለት ሐሰትና አስመሳይነት»[34] በመሆኑ ፣ እነዚህ ምሁራን በ'አካዳሚክ ነፃነት' ሽፋን ለቡርዧው ርዕዮተዓለም የበላይነት የሚታገሉ መሆናቸው ለሁሉም ግልጽ ሊሆን ይገባል ። በአጠቃላይ ለሶሻሊዝም ግንባታ ቁሳዊና ቴክኒካዊ መሠረት ለመጣል በምንታገልበት በአሁኑ ወቅት የሚያስፈልገን የሰለጠነ የሰው ኃይል መጠን ከፍተኛ በመሆኑ ፣ ማንኛውም ምሁር ድርጊቱ የቆምንለትን መሠረታዊ ዓላማ እስካልተጻረረ ድረስ ግልጋሎት እንዲያበረክት ማበረታታት ተገቢ ነው ። ሆኖም በዚህ አንጻር ልንከተለው የሚገባን ፖሊሲ ሌኒን ይህን በሚመለከት መከተል ያስፈልጋል ያለውን ፖሊሲ ነው። ይኸውም «አንደኛ ኮምዩኒስት ያልሆኑ ባለሙያዎች በኮምዩኒስቶች ቁጥጥር ሥር መሥራት አለባቸው ፤ ሁለተኛ አጠቃላይ ዕውቀት የሚሰጡ ትምህርቶችን በተለይም የፍልስፍናን ፣ የማኅበራዊ ሳይንስ እና የኮሚኒስት ትምህርትን አስመልክቶ የሚወጡ ሥርዓተ ትምህርቶችን ይዘት የሚወስኑ ኮምዩኒስቶች ብቻ መሆን አለባቸው ። »[35]

ትምህርት የላዕላይ መዋቅር አካል ብቻ ሳይሆን ከምርት ኃይሎች ዕድገትም ጋር በቅርብ የተቆራኘ ነው ። ስለሆነም የምንዘረጋው አዲስ የትምህርት ሥርዓት አካባቢያችንን በቁጥጥር ሥር በማዋል ምርትን ለማሳደግ ታቅዶ በመካሔድ ላይ ላለው ለምርትና ለባህል ዕድገት የበኩሉን አስተዋጽኦ ለማበርከት መቻል አለበት ። እንደ ኢትዮጵያ ባለች በሳይንስና በቴክኒዎሎጂ ኋላቀር በሆነችና የምርት ኃይሎች ባልዳበሩባት አገር አስፈላጊው ቁሳዊና ቴክኒካዊ መሠረት ሳይጣል ሶሺያሊዝምን እንገነባለን ማለት ዘበት ስለሆነ ፣ በዚህ ረገድ ከቀድሞው ሥርዓት የወረስነውና የተዛባውን የትምህርት ሥርዓት ማቃናት ያስፈልጋል። ከዚህ አንጻር የትምህርቱ ሥርዓት እንደቀድሞው ሥርዓት አገልጋይ ቢሮክራቶችን ለማፍራት ሳይሆን ፣ ለሶሺያሊስት ግንባታ የሚያስፈልገውን የማቴሪያልና የቴክኒክ መሠረት ለመጣልና የሰፊውን ሕዝብ የኑሮ ደረጃ ለማሻሻል የበኩሉን አስተዋጽኦ ለማበርከት የሚችል ፣ የተሟላ ዕውቀት ያለው ሕዝባዊ ምሁር መፍጠር መቻል ይኖርበታል። በመሆኑም የሚዘረጋው የትምህርት ሥርዓት በአንድ በኩል በትክክለኛው የኅብረተሰብ ሳይንስ ፣ በሌላ በኩል ደግሞ በተፈጥሮ ሳይንስና በቴክኒዎሎጂ መካከል መኖር የሚገባውን ሚዛን የጠበቀ ሊሆን ይገባዋል ።

ትምህርትን በስፋት በሰፊው ሕዝብ ውስጥ ለማዳረስ በምናደርገው ጥረት ፣ ይህን ለማድረግ የሚያጋጥመንን የአቅም ማጠር ችግር በከፊልም ለመወጣትና ፣ በሌላም በኩል የቀለም ትምህርትን ከምርት ጋር ለማዋሐድ ት/ቤቶች ወጭአቸውን በከፊልም ቢሆን ሊሸፍኑ የሚችሉበት የምርት እንቅስቃሴ መኖር አስፈላጊ በመሆኑ ፣ ይህን ለማድረግ ጥረቱ በአነስተኛ ደረጃም ቢሆን መጀመር ይኖርበታል ።

የመሠረተ ትምህርቱ ዘመቻ እየገፋ ሲሔድ በመማሪያ ማስተማሪያ መጻሕፍት ዝግጅትና ሥርጭት አንጻር እንዲሁም የንባብ ቤቶችና መጻሕፍት ቤቶችን በማስፋፋቱ ረገድ ያልተቆጠበ ጥረትን የሚጠይቅ ነው። ከዚሁ ጋር የተያያዘው ደግሞ ዕድሚያቸው ለአንደኛ ደረጃ ትምህርት የደረሰን ሕፃናት በትምህርት ገበታ ላይ እንዲገኙ የማድረጉ ሁኔታ ነው ። ዕድሚያቸው ለአንደኛ ደረጃ ትምህርት ለደረሰ ሕፃናት በመላ ትምህርት ለመስጠት ካልተቻለ ፣ መሐይምነትን ከሀገራችን ሙሉ ለሙሉ እናጠፋለን ማለት ትርጉም ሊኖረው አይችልም ። ስለዚህ እነዚህ ሁለት ዓላማዎች በአንድነት መታየትና በተቻለ ፍጥነት ተግባራዊ መሆን ይኖርባቸዋል ። ለሶሺያሊስት ግንባታው ቅድመ ሁኔታዎችን ለማሟላት የምናደርገው ጥረት ፍሬ እያሰየ ሲሔድ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርትንም እንደዚሁ ማዳረስ ይቻላል ።

የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ለሁሉም በሚዳረስበት ጊዜና ከዚያም በፊት ከአንደኛ ደረጃ በላይ የሚሰጠውንና ለሁሉም ለማዳረስ አቅም የማይፈቅደውን ትምህርት በኅብረተሰቡ መካከል ዲሞክራሲያዊ በሆነ መንገድ ማከፋፈል ያስፈልጋል። የወደቀው ንጉሣዊ አገዛዝ ዘርግቶት የነበረው የትምህርት ሥርዓት ወንዱን ከሴት ፣ አንዱን ብሔረሰብ ከሌላው ብሔረሰብ ፣ ያንዱን ሃይማኖት ተከታይ ከሌላው ፣ አንዱን ክፍለ ሀገር ከሌላው ክፍለ ሀገር ፣ ከተማውን ከገጠሩ የሚያበላልጥ ነበር ። አሁን የሚዘረጋው አዲስ የትምህርት ሥርዓት ግን ትምህርትን ዲሞክራሲያዊ በሆነ መንገድ ለኅብረተሰቡ አባላት ለማከፋፈል የሚያስችል ሥርዓት መሆን አለበት ። ይኸም ማለት የወደቀው አድኅሪ ሥርዓት ዘርግቶት የነበረው የትምህርት ሥርዓት አስከትሎት የነበረውን መዛባት ለማስተካከል ፊት በደል ተፈጽሞባቸው ለነበሩት ልዩ ልዩ የኅብረተሰብ ክፍሎች ቅድሚያ መስጠት ይኖርበታል ማለት ነው ። ይሁንና ትምህርትን በኅብረተሰቡ ውስጥ ዲሞክራሲያዊ በሆነ መንገድ ለማዳረስ በሚደረገው ጥረት የትምህርት መደባዊነት መሠረታዊ መርህ ሊዘነጋ አይገባም ። ይህም ማለት የትምህርቱ ሥርዓት በወደቀው አድኅሪ ሥርዓት ይጨቆኑና ይመዘበሩ ለነበሩ በተለያዩ አካባቢዎች ለሚገኙ ሠርቶ አደሮች ቅድሚያ የሚሰጥና የነሱንም ጥቅም እንዲያዳብርና

እንዲያስከብር ሁኖ መዘርጋት ይኖርበታል ማለት ነው ።

ከነዚህ ከላይ ከተጠቀሱት የኢሠፓአኮ ትምህርት ነክ ውሳኔዎች ካተኮሩባቸው ችግሮች በተጨማሪም ሌሎችም እንደ ትምህርት ጥራት ማሽቆልቆል ያሉ ዋና ዋና ችግሮች መኖራቸው የታወቀ ነው ። በአጠቃላይ ግን የኢሠፓአኮ የትምህርት ነክ ውሳኔዎች ያተኮሩባቸውንና ሌሎችንም ትምህርት ነክ ችግሮች ሙሉ በሙሉ ለመወጣት በትምህርቱ ዘርፍ «ትምህርት ለምርት ፣ ለሳይንሳዊ ምርምርና ለሶሺያሊስታዊ ንቃተ ሕሊና » በሚለው መርህ መሠረት ከፍተኛ ትግል ማካሔድን ይጠይቃል ።

እንደሌሎቹ የላዕላይ መዋቅር ዘርፎች የትምህርቱንም ዘርፍ ሶሺያሊስታዊ ፈር ለማስያዝ የሚቻለው በፓርቲው ምሥረታ ሂደት የሚዘረጋው የትምህርት ሥርዓት ንድፈ ሐሳብንና ተግባርን ያቀናጀ፣ ከአገራችን የግንባታ ጥረት ጋር የተገናዘበ ፣ በተለይም ለዛሬው፣ለነገና ለተነገወዲያው በዚህ ዘርፍ የሚያስፈልገውን ፣ በርዕዮተዓለሙ የበሰለና በሙያውየሰለጠነ የሰው ኃይል በማዘጋጀት፣ በጥራት ለማስባሰብ ፣ አስፈላጊውን ርዕዮተዓለማዊ አመራር በመስጠት የትምህርቱን አብዮት በማፋፋም እስከ መጨረሻው ግብ ድረስ ለማድረስ ሲቻል ነው ።

በአጠቃላይ ግን የሶሺያሊስታዊ ትምህርትን በተሟላ ሁኔታ ለመዘርጋት ጠንካራ የሆነ የማሌ ፓርቲን አመራር የሚጠይቅ በመሆኑ ፣ በኢትዮጵያ የትምህርትን አቅጣጫ ሶሺያሊስታዊ ፈር በማስያዝ ለመገንባት የሚደረገው ትግል ፣ ፓርቲያችንን በጠንካራ መሠረት ላይ ለማዋቀር ከምናካሂደው ትግል ጋር የተቆራኘ መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል ።

የግርጌ ማስታወሻ

1. ጓድ ሊቀመንበር መንግሥቱ ኃ/ማ ለአ.አ. ዩኒቨርስቲ ምሩቃን ሐምሌ 10 ቀን 1974 እና ሐምሌ 12 ቀን 1973 ያደረጉት ንግግር ፣ ከ.ት.ኮ ፣ አ.አ. 1974 ፣ ገጽ 5
2. V.I. Lenin, *On Public Education*, (Moscow: Prog. Pub., 1976), p. 10.
3. ኢሥረኛው የትምህርት አመራርና አስተዳደር ጉባኤ ፣ ት/ሚ ፣ አ.አ. 1973 ገጽ 21
4. መጽሐፈ ቅዳሴ
5. *On Public Education*, p. 66.
6. D.N, Smith,*Who Rules the Universities: An Essay in Class Analysis*, (New York: Monthly Review, 1974), pp. 19-20.
7. *Ibid.*, pp. 94-109.
8. *On Public Education*, p. 83.
9. Plenum of the CC of Bulgarian Communist Party on problems of education, p. 12.
10. V. Turchenko, *Ibid.*, p. 32.
11. *On Public Education*, p. 83.
12. *Ibid.*, p. 89.
13. ለኢሠፓአኮ ማ/ኮ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ የቀረበ ፤ የርዕዮተዓለም ዘርፍ ሪፖርት ፣ የርዕዮተዓለም ስርጭት ፣ ኢሠፓአኮ ፣ አ ፣ አ 1973 ፣ ገጽ 25
14. Turchenko, p. 44.
15. *Ethiopia Observer*, Vol. II, No. 4 1958, p. 130.
16. *Ethiopia Observer*, Vol. IX, No. 1, pp. 11-48.
17. Curriculum Change and Development in Ethiopia after the 1974 Revolutionary upheaval, Min. Ed., A.A., 1981, p. 1.
18. የታሪክ ሥርዓተ ትምህርት ለውጥ ሂደት/ በሥርዓተ ትምህርት መምሪያ የተባዛ ጽሑፍ/ ገጽ 5
19. ከዚሁ ጽሁፍ ፣ ገጽ 5
20. Curriculum Change and . . ., *Ibid.*
21. የአሥር ዓመት ጠቋሚ ዕቅድ የአጠቃላይ ትምህርት ግምገማ ዓላማና ስልቶች ፣ አ. አ. ፤ 1974 ፣ ገጽ 28
22. ከሥርዓተ ትምህርት መምሪያ የተገኘ ጽሑፍ ፤ ገጾች 7—8
23. ከትምህርት መሣሪያዎች ማደራጃና ማከፋፈያ ድርጅት የተገኘ መረጃ
24. የአሥር ዓመት ጠቋሚ ዕቅድ ፣ ገጽ 44
25. Lenin, CW, Vol. 13, p. 474.
26. ከመምህራን ትምህርት መምሪያ የተገኘ መረጃ
27. የኢሠፓአኮ ማ/ኮ ሁለተኛ መደበኛ ስብሰባ ውሳኔዎች ፣ ገጽ 7
28. የአሥር ዓመት ጠቋሚ ዕቅድ ፣ ገጽ 45
29. ከዚሁ ጽሑፍ ፣ ገጽ 45
30. ስለውጭ ግንኙነቶች ፤ ፕሮቶኮሎችና ሥራ አጭር መግለጫ ከፍተኛ ት/ኮሚሽን ፣ 1975 ፣ ገጾች 4—5
31. Facts and figures; Commission for Higher Education, A.A., 1982, p. 55.
32. Lenin, *Collected Works.*, Vol. 28, p. 88.
33. Lenin, Vol. 15, p. 472.
34. *On Public Education*, pp. 10-11.
35. *Ibid.*, p. 115.

መስከረም

- የማሌ ፓርቲ ንድፈሐሳባዊ መሠረት-ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር
- የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት

የማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት
ቅጽ 3 ቁጥር 11
ታህሣሥ 1975

Proudly brought to you by

www.binyamhk.wordpress.com

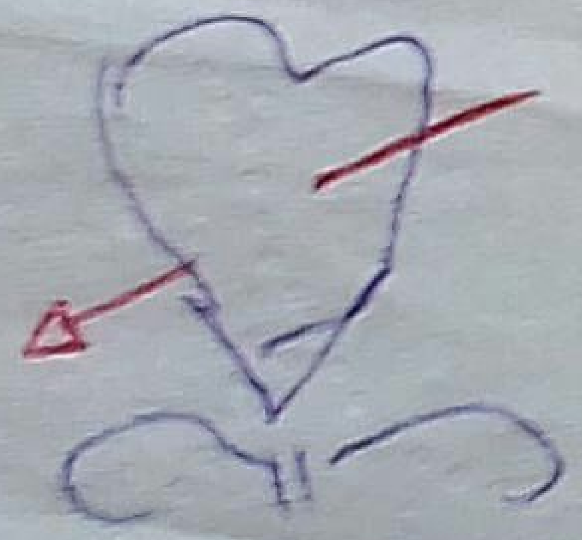

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

መስከረም

ቅጽ 3 ቁጥር 11

ታህሣሥ 1975

ማርክሲስት ለኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ማ ው ጫ

ገጽ

- የዝግጅት ገጽ 3
- የሕዝብ መገናኛ ዘደዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና 15
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት 33
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ 54
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት 80
- የሐተታ ገጽ 93

በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ

ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

አድራሻ

የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001

የስልክ ቁጥር — 113000

Proudly Brought to you By www.binyamhk.wordpress.com

ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት

ሕዝቦች ምንጊዜም መብታቸው ከተገፈፈ ፣ ነፃነታቸውና ሕልውናቸው ከተደፈረ ፣ ከብዝበዛና ከባርነት ቀንበር ለመላቀቅ አቅምና ሁኔታ በፈቀደላቸው መሠረት ይታገላሉ ። ትግሉም ብዙ መስዋዕትነትንና ጊዜን ይጠይቅ እንጂ ፣ ለአርነትና ለነፃነት የሚደረግ ትግል እውነተኛና ትክክለኛ በመሆኑ ፣ የማታ ማታ አሸናፊነቱ አጠያያቂ አይሆንም ። ይህም ሐቅ ጭቁን ሕዝቦች በበዝባዥና በጨቋኝ መደቦች ላይ በየጊዜው በሚቀዳጁዋቸው ድሎች እየተንፀባረቀ ነው። ባለንበት የታሪክ ዘመን ኋላ ቀርነትን ፣ ጭቆናንና ብዝበዛን ደምስሶ ብልጽግና ፣ ነፃነትና ፍትህን ለማስፈን ግንባር ቀደም ሚና እየተጫወተ ያለው የተራማጆችና የአዲስ ኅብረተሰብ ገንቢዎች ንቅናቄ አካል የሆነው የኢትዮጵያ አብዮት የዘረጋው የብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም ለሰፊው ሕዝብ ጠለቅና ሰፋ ያሉ ድሎች እንዳጎናጸፈ በግልጽ የሚታይ ነው ።

የብሔረሰቦችን ጥያቄ በሚመለከትም ፣ የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ተግባራዊነት ፣ ወይንም ሰፊው ሕዝብ በአድኃሪያን ላይ ባገኘው የበላይነት በኢኮኖሚ ፣ በፖለቲካና በሶሻል ጉዳዮች የራሱን ዕድል በራሱ በመወሰኑ ረገድ ያለው ተሳትፎም ፣ ካለንበት ጠቅላላ የዕድገት ደረጃ ጋር ሲመጣጠን ፣ ከሩቅ ለሚታየን ኮሚኒስታዊ ግብ ተጨባጭና የሚያደፋፍር መንደርደሪያ ሆኖ እናገኘዋለን ። ይህንንም ዘርዘር አድርጎ ለመገንዘብ የብሔረሰብ ጥያቄን ታሪካዊ አመጣጥ በአጠቃላይ ፣ እንዲሁም በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ የጥያቄውን አነሳስና በድኅረ አብዮት ኢትዮጵያም የተወሰዱትን ተጨባጭ እርምጃዎች በተለይ መመልከቱ ጠቃሚ ይሆናል ።

ጠቅላላ አመለካከት

ሰዎች መሠረታዊ ፍላጐታቸውን ለማሟላት ለብዙ ዘመናት ከተፈጥሮ ጋር ባደረጉት ትግል ፣ የህልውናቸው መሠረት በሆነው የቁሳዊ ምርት ክንዋኔ ፣ የተለያዩ የዕድገት ደረጃዎችንና ስልተ ምርቶች ላይ ደርሰው እናገኛቸዋለን ። ከመደቦች መከሰት በፊት የነበረውን የጥንታዊውን የጋርዮሽ ሥርዓተ ማኅበርን ስንመረምር ፣ በታሪክ ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ የተከሰተውን ዝቅተኛ አምራቾች ቡድን የሆነውን በደም ፣ በቋንቋና በተመሳሳይ እምነት የተሳሰረውን የቤተዘመድ ማኅበረሰብን እናገኛለን። ከዚያ ቀጥሎ ከቤተዘመድ ሰፋ ያለና በደም ግንኙነቱ ላላ ያለ ፣ ግን የጋራ ማደኛ ቦታ የሚይዝ የጐሣ ወይንም የነገድ ማኅበረሰብ ይመጣል ።

የምርት ኃይሎች እያደጉ ፣ የሥራ ክፍፍልና የምርት ልውውጥ እየተስፋፋ ፣ እንዲሁም ሀብት በጥቂቶች ዘንድ እየተካበተ ሲሄድ ፣ ኅብረተሰብም በመደብ መከፋፈል ይጀምራል ። በዚህ አኳኋን በተለያየ የሀብት መጠንና የማምረቻ መሣሪያዎች በግል ይዞታ ሥር ከመሆናቸው የተነሣ የመደብ ልዩነት እየሰፋ ሲሄድ ፣ የኢኮኖሚ የበላይነት ያገኘው ሌላውን አስገድዶ የሚያሠራበት፣ጥቅሙን የሚያስጠብቅበትና ተገዥውን የሚጨቁንበት መንግሥታዊ መሣሪያ ይከሰታል። ኅብረተሰብ በመደብ እንደተከፋፈለ፣ በቀዳሚነት የታየው የማኅበረሰብ ዕድገት ደረጃ ብሔረሰብ ነው ። ብሔረሰብ በባሪያ አሳዳሪና በፊውዳሉ ሥርዓቶች ሊኖር የሚችል የማኅበረሰብ የተለየ የእድገት ደረጃ ሆኖ፣ ግንኙነቱ በአንድ አካባቢ ኑሮ፣ አንድ ቋንቋ በመናገር ፣ በተመሳሳይ አመለካከትና ባህል የተቀናጀ ቢሆንም ፣ ከዘር ግንኙነት ይልቅ በይበልጥ በገነቅተኛ ኢኮኖሚ ላይ የተመሠረተ ነው ።

ቀጥሎ ያለው ደረጃ ብሔር ሲሆን ፣ እሱም የተከሰተው የፊውዳሊዝም የምርት ግንኙነት አክትሞ በካፒታሊስት የምርት ግንኙነት ፣ የብሔረሰቦች ግድግዳ ሲፈራርስ ነው ። ማኅበረሰቡ አንድ የኑሮ አካባቢ ፣ አንድ የመግባቢያ ቋንቋና ተመሳሳይ ሥነ ልቡናዊ ዘይቤ ያለውና በረጅም ጊዜ ታሪክ የጸና ፣ ከመሆኑም በላይ ግንኙነቱ በከፍተኛ ኢኮኖሚ የተቀናጀ ነው ።

ከላይ እንደተጠቀሰው ፣ በሰዎች መካከል የመደብ ቅራኔና ጭቆና የመጣው ፣ የማምረቻ መሣሪያዎች በግል ይዞታ ሥር መዋል ከጀመሩበት ወቅት አንስቶ ነው ። ከዚሁ ጋር የብሔረሰቦችም ጭቆና አብሮ መጥቷል ። ላቅ ባለው ብሔረሰብ ወይንም ብሔር የሚገኝ የገዥ መደብ ፣ አነስ ያሉትን በኢኮኖሚ ፣ በፖለቲካና በሶሻል ጭቆናዎች እንዲማቅቁ ያደርጋል ። በዚህም በጨቋኝና ተጨቋኝ ወገኖች መካከል ቅራኔ ይነሳል ፤ ብሔራዊ ንቅናቄም በዚሁ ይወለዳል ።

እዚህ ላይ መረሳት የሌለበት ፣ የትልቁ ብሔረሰብ ወይንም ብሔር የገዥ መደቦች ዋናው ዓላማ ፣ መሠረታዊ የሆነውን የግል ኢኮኖሚ ጥቅማቸውን መጠበቅ ሲሆን ፣ ይህንን ሽፍነው ፣ በመደብ የሚበዘብዙትንና የሚጨቁኑትን የራሳቸውን ብሔረሰብ ወይም ብሔር ምዝብር መደቦች በቋንቋና በባህል ልዩነት በመጠቀም ፣ በትምክተኝነት ስሜት በክለው ከጭቁን ብሔረሰቦች ወይም ብሔሮች ምዝብር መደቦች ጋር አንድነት እንዳይፈጥሩ የሚሸርቡት ሴራ ነው። በተቻለ መጠን የሁለቱ ብሔረሰብ ጭቁኖች በመደብ አኳያ እንዳይሰለፉ ከፋፍለው ያኖሩዋቸዋል ። በአንፃሩ በታሪክ እንደተረጋገጠው ከተጨቋኙ ብሔረሰብ ወይም ብሔር የገዥ መደቦች ጋር በጥቅም በመቆራኘትና በመተሳሰር ብዝበዛቸውን ያጠናክራሉ ።

በታሪክ የብሔርና የብሔረሰብ ቅራኔዎች ጐልተው የሚታዩባቸውን ሶስት ወቅቶችን ለመጥቀስ ይቻላል ፣ እነዚህም በፊውዳል ፍጹማዊነት ፣ በቡርዧ ዲሞክራቲክ አብዮት ሂደትና በዘመነ ኢምፔሪያሊዝም ይከሰታሉ ።

በፊውዳላዊ ሥርዓት ማዕከላዊ መንግ

ሥት የሚመሠረተው ፣ የብሔረሰቦች ልዩ
ነት በካፒታሊስት ኢኮኖሚያዊ ኃይል ፈራ
ርሶ ብሔር ቀደም ሲል ተፈጥሮ ሳይሆን ፣
የተለያዩ ብሔረሰቦችን አቅፎ ነው ። ስለ
ሆነም የማዕከላዊውን መንግሥት አመ
ራር የያዙት ብሔረሰቦች የገዥ መደቦች ባላ
ቸው ኢኮኖሚያዊ ፣ ፖለቲካና የባህል የበ
ላይነት በአነስተኞቹ ላይ ተጽዕኖ ስለሚያ
ደርጉ የብሔረሰብ ንቅናቄዎች ይነሳሉ ።

በታሪክ ሂደት አስቀድሞ በምዕራብ አው
ሮፓ እንደታየው ፣ የሸቀጥ ምርት ከዕደጥ
በብ ወደ ፋብሪካ ምርት ደረጃ በማደግ፣ ያረ
ጀው ፊውዳላዊ የምርት ግንኙነት ተበጣ
ጥሶ ፣ በቡርዧ መሪነት አዲስ የካፒታሊስት
ኅብረተሰብ ተመሠረተ ። በአብዮቱ ሂደት
« ነፃነት ፣ እኩልነት ፣ ወንድማማችነት »
በሚሉ ማራኪ መፈክሮች ፣ ቡርዧው በፍ
ጹማዊ ፊውዳላዊ ማዕከላዊ መንግሥት
ሥር የተሰባሰቡትን ፣ የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች
ወዛደሮችና ገበሬዎች ፣ እንዲሁም ሌሎች
ንም በማስተባበር ፣ ፊውዳላዊ ጠባብ ማኅ
በራዊ ሥነልቡናን ፣ የቋንቋን ፣ የባህልንና
የአካባቢ ውስንነትን በመሰባበር ፣ ለሸቀጥ
ምርት ፍጹም የበላይነትን ለማስገኘት ሰፊ
ገበያ ለመፍጠር በቃ ። በዚህም የተበታተ
ኑትን ብሔረሰቦች በአንድ ቋንቋ ፣ በተመ
ሳሳይ ሥነ ልቡናዊ ዘይቤና ፣ ከሁሉም በላይ
በከፍተኛ የኢኮኖሚ ግንኙነት አስተባብሮ
ብሔራዊ አንድነት ፈጥሮአል ።

ቡርዧው ይህንን ያደረገው ብሔረሰቦ
ችን ነፃ ለማድረግ ሳይሆን ፣ ለራሱ በሚያግ
በሰበሰው ትርፍ ካፒታሉን ለማሳደግና ፣
የሀገሩን ገበያ በቁጥጥሩ ሥር ለማድረግ
ነበር ። ቡርዧ ከፊውዳላዊ ጠባብነት ጋር
ሲታይ አንፃራዊ ተራማጅነት አለውፃሆኖም
«እኩልነትና ወንድማማችነት ለሁሉም» ፣
የሚሉት መፈክሮች በራሱ ብዝበዛ ላይ የተ
መሠረተ ፣ የቡርዧውን ዓለምአቀፋዊነት
(ኮስሞፖሊታኒዝም) ለመዘርጋት የታቀደ
የቃላት ድላላ እንጂ ፣ ዕውነትም ምዝብሮ
ችንና ጭቁኖችን የሚመለከቱና ፣ ወዛደራዊ
ዓለም አቀፋዊነትን የሚያሰፍኑ አልነበ
ሩም ። ዲሞክራሲን ያወጀው የራሱን ርዕዮ
ተዓለማዊና ፖለቲካዊ የበላይነት ለመጨ
በጥና በፈጠረው ብሔራዊ መንግሥትም
ወዛደሩን ጨቁኖ ኢኮኖሚያዊ ጥቅሙን
ለማስጠበቅ እንጂ ፣ እውነትም ሕዝባዊ
ዲሞክራሲን ተግባራዊ ለማድረግ አለመ
ሆኑ በግልጽ በታሪክ ታይቶአል ። ካፒታሊ
ዝም ለብሔር ጥያቄ በተጨባጭ የሰጠው
መልስ ቢኖር ፣ ከጥጥ እርሻ ባርነት ወደ
አሽከርነት ፣ ከምንዳ ባርነት ወደ ሥራ አጥ
ነት ፣ ከቀጥታ ቅኝ ተገዥነት ወደ እጅ
አዙር ቅኝነት መሸጋገርን ነው ።

በኢምፔሪያሊዝም ዘመን የተነሳው ብሔ
ራዊ ንቅናቄ መንስኤው የካፒታሊዝም ዕድ
ገት ወደ ሞኖፖል ደረጃ መሸጋገርና ፣ ከዚ
ያም ካፒታል የሀገሩን ድንበር አልፎ በሌ
ሎች ሀገሮች ፣ ለፋብሪካው ርካሽ ጥሬ ዕቃ
ና ጉልበት ፣ እንዲሁም ለሸቀጥ ማራገፊያ
ገበያ ለማግኘት የቅኝ አገዛዝን መመሥረት
ነው ። በዚህም የብሔር ጥያቄ የቅኝ አገዛዝ
ጥያቄ ሊሆን በቅቷል ። ከዚህ የሞኖፖል
የብዝበዛ መረብ ነፃ ለመውጣትና ፣ የታሪካ
ቸው ባለቤት ለመሆን ተጨቋኝ ሕዝቦች
ፀረኮሎኒያል ትግል አካሂደዋል ፤ ያካሂ
ዳሉም ። በዚህ ዘመን ከቅኝ አገዛዝ ነፃ ወጥ
ቶ ፣ ብሔራዊ መንግሥት ለመመሥረት
የሚደረገው ትግል ኢምፔሪያሊዝምን አዳ
ክሞና አሸንፎ ከካፒታሊዝም ወደ ሶሻሊ
ዝም ለመሸጋገር ከሚደረገው ትግል ጋር
ተቀናጅቶ ይገኛል ።

የብሔረሰብ ቅራኔ በተለያዩ የኅብረተሰብ
የዕድገት ደረጃዎች የሚነሳ መሆኑ ግልጽ
ነው ። ስለመፍትሔው ስናስብም የተለያዩ
መደቦች ባላቸው የአመለካከት ልዩነት ፣
ከጥቅማቸው ባልተለየ ሁኔታ ሃሳቦችን ይሰ
ነዝራሉ ። የፊውዳሉ የገዥ መደቦች የራሳ
ቸውን ምኞት ሆነ የተገዥዎቻቸውን ጭቆና
ተፈጥሮ ለእንዱ የወሰነውና የማይለወጥ
እንደሆነ አድርገው በማቅረብ ፣ በተለያዩ
ሰንካላ ምክንያቶች የብሔረሰብም ሆነ ሌሎ
ች ቅራኔዎች እንዲቀጥሉ ይጥራሉ ። በከፋ
ፍለህ ግዛ ዘዴአቸውም ሰፊውን ሕዝብ
ይለያዩታል ። ቡርዧውም ቢሆን አፍአዊና
የይስሙላ ነፃነት ፣ ወንድማማችነትና እኩ
ልነት ከማወጅ በስተቀር ለብሔረሰብ
ችግሮች መሠረታዊ መፍትሔ አያቀርብም።
እንደዚሁም አድርባዮችና የቡርዧ አፈቀ
ላጤዎች ማኅበራዊ ግንኙነትን ፣ ከነገድ
ወይም ከዘር ጽንሰ ሃሳብ አቅጣጫ በመመ
ልከትና ፣ በኅብረተሰብ የዕድገት ደረጃ
ቅርጽ ብቻ በማተኮር ፣ መሠረታዊ የሆነው
የይዘትና የውስጣዊ ግንኙነት ጉዳይ እንዲ
ዘነጋ ይጥራሉ ። ከዚህም የተነሳ ማኅበራዊ
ግንኙነትን ከመደብ አኳያ ሳይሆን ፣ ከባህል
አንፃር በመተንተን ፣ ባህላዊና ብሔራዊ
አውቶኖሚ ለችግሩ መፍቻ ነው የሚሉ
አስተሳሰቦችን የሚሰነዝሩ ጥቂቶች አይደ
ሉም ።

ሳይንሳዊ ግንዛቤው

ማርክሳዊው ሳይንሳዊ አመለካከት ግን
ከላይ ከተጠቀሱት ሁሉ ይለያል ። የማኅበ
ራዊ ግንኙነት መሠረት የኢኮኖሚ ግንኙ
ነት መሆኑንና ፣ በመደብ የተከፋፈለ ኅብ
ረተሰብም ዋነኛው ቅራኔ የመደቦች እንደ
ሆነ ያስተምራል ። ጭቆናና ብዝበዛ የሚነሰ
ራፋው ፣ አንድ የኅብረተሰብ ክፍል፣በአገር
ውስጥ ያለም ሆነ ከውጭ የሚመጣ ፣ የማ
ምረቻ መሣሪያዎች በራሱ የግል ይዞታ ስር
በማዋሉ እንጂ ፣ አንድ ቋንቋ በመናገሩ
ወይም የአንድ ጐሣ(ዘር) አባል በመሆኑ
አይደለም። የብሔረሰብም ጥያቄ እንደ አን
ሳሉ ትኩረት ይሰጠው እንጂ ፣ ከመደብ ትግ
ልና ከኅብረተሰብ ቁሳዊ መሠረት ተገንጥሎ
ሊታይ አይችልም ። ስለዚህም ነው የሳይን
ሳዊ ሶሻሊዝም መሥራቾች ማርክስና ኤን
ግልስ በኮሚኒስት ማኒፌስቶ ፣ ኮሚኒስቶች
ማንኛውም አድኃሪ ሥርዓት የሚቃወሙ
ትን አብዮታዊ ንቅናቄዎች ሁሉ እንደሚ
ደግፉና ነገር ግን በእነዚህ ንቅናቄዎች ሁሉ
ዕድገታቸው በየትኛውም ደረጃ ቢሆን የሀ
ብትንና የንብረትን ጥያቄ ዘወትር ቀዳሚ
ጥያቄ አድርገው እንድያነሱ አበክረው ያሳ
ሰቡት ።

እነዚህ ቀደምት የወዛደር መሪዎች ራሳ
ቸውም ሆኑ ሐቀኛ ተከታዮቻቸው በተለ
ያዩ ታሪካዊ ወቅቶች ለብሔራዊ ቅራኔ
ዎች ካሉት ተጨባጭ ሁኔታዎች በመነሳት
ተገቢውን አማራጭ ከማቅረብና ለተግ
ባራዊነቱም ከመታገል አልቦዘኑም ። ጥያ
ቄውን የተመለከቱት ግን ራሱን የቻለና
ለሁልጊዜም የተወሰነ አድርገው በመው
ሰድ ሳይሆን ነባሩን የብዝበዛ ሥርዓት ለመ
ለወጥ ካለው አጠቃላይ ትግል ጋር በማዛመ
ድ ነው።ለአብዮታዊ ሂደት እገዛ የሚያደርጉ
ትን ንቅናቄዎች እስከመገንጠል ድረስ
ደግፈዋል ፤ ለፀረአብዮት የቆሙትን ግን
ያለርህራሄ ታግለዋል ። በቡርዧ አብዮት
ወቅት ፊውዳላዊውን ሥርዓት ለማዳከም
የተነሱትን ደግፈዋል ። ዛሬም የኢምፔሪያ
ሊዝም ብዝበዛ ባላከተመበት ዘመን ለሞ
ኖፖል ካፒታል ውድቀት ፣ ለሰፊው ሕዝብ
አብዮት ማበብና መጐልበት አስተዋጽኦ
የሚያደርጉትን ንቅናቄዎች ይደግፋሉ ።
በአንፃሩም የሰፊውን ሕዝብ ጸረ መደባዊ
አንድነትና አብዮታዊ ስሜቱን በብሔረተ
ኝነት ፣ በጠባብነትና ትምክህተኝነት ስሜት
የሚበክሉትን ፣ ሰፊው ሕዝብ ለመደባዊ
ጥቅሙ ተባብሮ እንዳይታገል አሽከላ የሚ
ዘረጉበትን ሁሉ በጥብቅ ይታገሉአቸዋል ።
የማርክሳውያን ፍላጐትና ጽኑ አቋም የሁ
ሉም ብሔሮችና ብሔረሰቦች ፍጹም እኩ
ልነት ፣ የራስን ዕድል በራስ የመወሰንና የሁ
ሉም አገር ሠርቶ አደሮችን የጠነከረ ኅብረት
ነው ።

ያለንበት የታሪክ ዘመን ዋናው ይዘት
ከካፒታሊዝም ወደ ሶሻሊዝም መሸጋገር
በሆነበትና ብሔራዊ ንቅናቄም ከፀረ ኢም
ሪያሊስት ትግል ተለይቶ በማይታይበት
ወቅት የኢምፔሪያሊስቱ ጽኑ ፍላጐት የብ
ሔረሰቦች መለያየትና መቋሰል ነው ። በአ

ንፃሩ ግን የአብዮታውያን ፍላጐት የሠርቶ አደሮች አንድነት እንደመሆኑ የብሔረሰቦችም ችግር መፍትሄ የሚያገኘው ለኢምፔሪያሊዝምና አድሀርት ከግያበጅና እንደቅራኔው መጠን ከሚለያይ የአንድነት ቅርጽ እንጂ ከመገንጣጠል አይደለም ። ስለዚህም በቅኝ ግዛትና በአድኀሮት ቀንበር ሥር የሚማቅቁ ሁሉ ነፃነታቸውን ለመጐናጸፍ የመደብ አንድነታቸው ጽኑ የትግል መሠረታቸው መሆኑን አበክረው መገንዘብ አስፈላጊ ይሆናል ።

የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ አብዮት የወሰዳቸው ዓበይት ርምጃዎች

ወደ ኢትዮጵያ ሁኔታ ስንመለስ ከአብዮቱ በፊት የፊውዳሉ ሥርዓት የፈጠረውን ሁኔታና ከአብዮቱ በኋላ ለብሔረሰቦች ጥያቄ የተሰጠውን መልስ እንመልከት ። እንደዛሬውም በቅድመ አብዮት ኢትዮጵያ የሰፊው ሕዝብ የኢኮኖሚ ዋልታ መሬት ነበር ። ነገር ግን ያኔ አብዛኛው ለም መሬት 95% የተያዘው በንጉሣዊ ቤተሰቦች ፣ በመሳፍንቱ ፣ በመኳንንቱ ፣ በታላላቅ ካህናትና ባላባቶች ነበር ። በዚህም ሰፊው አርሶ አደር ሕዝብ ይተዳደር የነበረው በጭሰኝነትና በተመጣጅ አራሽነት ነበር ። ከመሬት ባለቤትነት ይዞታ ከመገለሉ የተነሳ ለፍቶ ፣ ጥሮና ግሮ ከሚያመርተው እስከ ሶስት አራተኛው ድረስ ለባለመሬቶች እንዲያስረክብና የተለያዩ የጉልበት ሥራዎችም እንዲያከናውን ሥርዓቱ ያስገድደው ነበር። ስለዚህ ሰፊው አርሶ አደር መሬቱን ተቀምቶ ለጭሰኝነት ከመዳረጉም በላይ ለጉልተኞች እጥር ማጠር ፣ ጠብመንጃ ተሸክሞ የበቅሎ ጭራ መከተል ፣ በሁዳድ ላይ መሥራት ፣ ሚስቱና ልጆቹ እንጨት መስበር ፣ እግር ማጠብ ፣ ወዘተ ... የተለመዱ ግዳጆች ነበሩ ። መሬት በሽያጭም ሆነ በስጦታ ከአንድ ባለመሬት ወደሌላ ሲዛወር በመሬቱ ላይ ሰፍሮ የነበረው አርሶ አደርም በመሬቱ ላይ እንደሚገኝ እንደማንኛውም ሀብት አብሮ ይተላለፍ ነበር ። በተለይ ከ1950ዎቹ ጀምሮ እንደታየው በየሥፍራው የካፒታሊስታዊ አመራረት ወደ ገጠር በመዛመቱ ሰፋፊ መሬቶች ለማግኘት የአርሶ አደሩ ንብረትና ደሳሳ ጐጆዎች የትራክተርና የግሬደር እራት በመሆናቸው ፣ አርሶ አደሩ በገዛ ሀገሩ ለስደት ፣ ለሥራ አጥነትና ለልመና ተዳረገ ፤ ከዚህም በላይ የመሬቱ መሸንሸን ፣ መበጣጠስና መሸርሸር ከኋላቀር የምርት መገልገያዎች ጋር ተዳምሮ የምርቱን ውጤት በጣም ዝቅ እንዲል በማድረጉ አርሶ አደሩ በአንድ በኩል ለረሀብና ለመከራ ሲዳረግ በሌላ በኩል በላቡና በጉልበቱ የፈጠረው ሀብት ለገዥ መደቦች መንደላቀቂያ ይውል ነበር ። በጣም አነስተኛ በሆነች የበሬ ግንባር ይዞታው ፣ በኋላ ቀር የማምረቻ መሣሪያዎቹ ጥሮ ከሚያመርተው ሰባ አምስት በመቶ ለባለመሬቱ ከሚከፍለውና ከሚያበረክተውም የጉልበት ሥራ ሌላ ፣ የተለያዩ ክፍያዎችን እንደ የዓመት በዓል ፣ የጭቃ ፣ የገደል ፣ የሠንጋ ፣ የእጅ መንሻ ፣ የሠርግ መደገሻ ፣ የቀሚስ ማስመረቂያ ፣ ወዘተ --- የመሳሰሉትን ሲከፍል መኖሩ በቅርብ የሚታወስ ነው ። እንዲሁም የትምህርትና የጤና ታክስ የማይቀሩለት ክፍያዎች ቢሆኑም የትምህርትም ሆነ የጤና አገልግሎት ተጠቃሚዎች ግን እነዚያው የገዥ መደቦች አባላት እንጂ ሰፊው ሕዝብ አልነበረም ። በተለይ የጭቁን ብሔረሰብ አርሶ አደሮች ከጭሰኝነት ሌላ በቋንቋ ፣ በባህልና በሃይማኖትም ተጨ እና ስለሚያደርጉባቸው ይደርስባቸው የነበረው ጭቆና የተደራረበ ነበር ።

የነበሩት እንዱስትሪዎችና የገንዘብ ድርጅቶች ለጥቂት ሞኖፖሊስቶች የቡርዧ ወገኖች ጥቅም የሚንቀሳቀሱ ስለነበር የወዛደሩ ጉልበት በከንቱ ከመበዝበዙ በላይ ይደርስበት የነበረው ጭቆና እጅግ የከፋና መራራ ነበር ።

በፖለቲካውም ረገድ ሰፊው ሕዝብ ተደራጅቶ ስለራሱ ጉዳይ የሚወያይበት በአካባቢውም ሆነ በአገር አቀፍ ውሳኔዎች የሚካፈልበትና ድምጹን የሚያሰማበት መድረክ አልነበረውም ። ፓርላማ የተባለውም የቡርዧ ተቋም የገዥ መደቦች መወያያና የጥቅማቸው ማስጠበቂያ እንጂ የሰፊው ሕዝብ ፍላጐትና ብሶት የሚንጸባረቅበት መድረክ አልነበረም ። ከላይ እስከታች የተዘረጉት የአስተዳደር ፣ የፍርድና የፀጥታ መዋቅሮችም የገዥ መደቡን የኢኮኖሚ የበላይነት የሚያረጋግጡ ፣ ሰፊውን ሕዝብ ግን እንዳይናገር ለጉመው እንዳይንቀሳቀስ ቀፍድደው የሚይዙ ተቋሞች ነበሩ ።

በባሕል አቅጣጫም ሰፊው ሕዝብ ታሪክ እየሠራና ባህል እየፈጠረ ታሪክና ባህል አልባ ሆኖ መቆየቱ ፣ ያከብር የነበረው የራሱን ታሪክና ባህል ሳይሆን ለገዥ መደቦች ማሞካሻና ዝና ማስከበሪያ ተብለው የሚቀነባበሩትን መሆኑ ፣ እያንዳንዱ ብሔረሰቡ በራሱ ቋንቋ የመጠቀምና የማስከበር መብት መነፈጉ ፣ በማይምነት ቀንበር ተጠምዶ በኋላ ቀር ባህልና ልማድ እንዲቆይ መደረጉ ፣ ከዚህም በላይ አንድ ብሔረሰብ ሌላውን እንዲንቅ ፣ በጥላቻ ዓይን እንዲተያይ ፣ ትምክተኝነትና በጠባብነት እንዲዳብሩ መደረጉ በቁጭት የምናስታውሳቸው ፀረ—ሕዝብና ፀረ ዲሞክራሲ ድርጊቶች ናቸው።ከነዚህም ጋር የሰፊውን ሕዝብ ወኔ የሚሰልቡ ፣ ዓይኑን የሚጋርዱ ፣ የሻገተ የጭቆና ሥርዓት ለዘላለም እንደማይገረሰስ አድርጎ እንዲቀበል ፣ በራሱ የመፍጠር ችሎታ እንዳይተማመንና ተፈጥሮንም ለመቆጣጠር ኃይል እንዳለውም እንዳይረዳ የሚያደርገው ልፋፊና አደንቁረህ ግዛው ከባድ የመንፈስ ተጽእኖ አሳድሮበት ነበር ።

ይህ ሁሉ አንገፍጋፊ ሰፊው ሕዝብ ከግለሰብ አቤቱታዎች ፣ ሰላማዊ ሰልፎች የሥራ ማቆም አድማዎች ፣ ትምህርት ማቋረጥ ፣ ግብር አለመክፈል ፣ እስከ ጫካ መግባትና አመጽ ማካሄድ ድረስ ብሶቱን በመግለጽ መራራ ትግል አካሂዶአል ። ለ1966ቱ አብዮት ፍንዳታም ምክንያት የሆነው ይኸው በሰፊው ሕዝብና በጣምራ ጠላቶቹ በፊውዶ ቡርዧው የገዥ መደቦችና ኢምፔሪያሊዝም መካከል የነበረው ቅራኔ መካረር ነበር ።

በድኅረ አብዮት ኢትዮጵያ የብሔረሰቦች ጥያቄ የተሰጠውን ሥፍራ ከመመልከታችን አስቀድመን ከላይ የተጠቀሰውን ማርክሳዊ ቁም ነገር ማስታወሱ ይጠቅማል ። ይኸውም ፣ ኮሚኒስቶች በማናቸውም ንቅናቄ መሠረታዊ የሆነውን በማኅበራዊ ግንኙነትም ወሳኝነት ያለውን ፣ የመደብ ትግልም የሚገለጥበትን የኢኮኖሚን ጥያቄ ፍጹም እንደማይዘነጉ ነው ። አብዮት በሚካሄድባት የባለብዙ ብሔረሰቦች ኢትዮጵያም ሰፊው ሕዝብ አንድነቱ እንዲጠናከር ፣ ተፈቃቅዶና ተፈቃቅሮ እንዲኖር ፣ የጥቅም አንድነቱ እንዲከበር ይሻል ። ይህም አንድነት የሚረጋገጠው ግንባር ቀደም የወዛደሩ መደብ አብዮታውያን እንዳስቀመጡት የብዝበዛና የጭቆና መሠረት የሆነው ፣ በግል ይዞታ ላይ የተመሠረተው የሀብትና የንብረት ግንኙነት ሲለወጥ ብቻ ነው ። ያለዚህ ስለዲሞክራሲና ነፃነት ፣ ስለእኩልነትና አንድነት ማውራት የቃላት ጨዋታ ሆኖ ይቀራል ።

የኢትዮጵያ አብዮት በተግባር እንዳሳየው ሰፊው ሕዝብ የጨቋኞችን የግፍ ቀንበር በመራራ ትግል ሰባብሮ በመጣል የኢኮኖሚ ፣ የፖለቲካና የሶሻል መደባዊ ድሎችን በተጨባጭ ሁኔታ ተጐናጽፎ በብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም ዓላማ እንደተመለከተው ለሕዝባዊ ዲሞክራሲ መስፈን ጽኑ መሠረት እየጣለ ይገኛል ።

በኢኮኖሚ መስክ ፣ ታሪካዊው የገጠር መሬትን ለሕዝብ ያደረገው አዋጅ ለብዙ ዘመናት ሰብእናውን እስከሚያጣ በጉልተኞችና በባለመሬቶች ሲረገጥ የኖረውን አርሶ አደር ከብዝበዛና ከተደራረበ ጭቆና ነፃ

በማድረግ የጉልበቱና የምርቱ ውጤት ባለ
ቤትና ተጠቃሚ ራሱ እንዲሆን አድርጎ
ታል ። ይህ የመሬት አዋጁ ለጠቅላላው
ጭቁን አርሶ አደር ሕዝብ ነፃነትና እኩል
ነትን በከፍተኛ ደረጃ የሚያጐናጽፍ ታሪ
ካዊና ሥር ነቀል እርምጃ ስለመሆኑ ፣ ከአ
ዋጁ አስቀድሞ በአብዮታዊ መንግሥት
የተሰጠው መግለጫ « ይህ አዋጅ እከሌ
ከእከሌ ሳይል ፣ ዘር ፣ ጾታ ፣ ጐሣና ሃይማ
ኖት ሳይለይ ፣ ለኢትዮጵያውያን ሁሉ የእ
ኩል መብት የሚሰጥ ፣ ከዚህ ቀደም በገ
ዥው መደብና በአሜሩሪዎቻቸው ተዘርፎ
ከሕዝብ ተወስዶ የነበረውን መሬት ወደ
ጥንት ባለቤቱ ወደሰፊው ሕዝብ የሚመ
ልስ ፣ በአጠቃላይ አነጋገር ሲገፉ ፣ ሲጨቆ
ንና ሲበዘበዝ የኖረውን አርሶ በላ ገበሬ
በሙሉ የሚያጠቃልል አዋጅ በመሆኑ ታ
ላቅ የምሥራች የሚያበስር አዋጅ ነው ፤ »
ሲል በትክክል አስቀምጦታል ።

ዛሬ የአብዮታችን ታሪካዊ ሂደት ቁልጭ
አድርጎ እንደሚያሳየው ይህ አነጋገር ተግ
ባራዊ የሆነና በሰፊው ሕዝብ ሕይወትም
የተዋሃደ ሆኖ እናገኘዋለን ። ዛሬ የገባርነ
ትና የጭሰኝነት ፣ የመዝረፍና የመዘረፍ
ግንኙነት የተቋረጠበት ፣ አንዱ ብዙ ጋሻ
መሬት ይዞ ሌላው መሬት አልባ ያልሆነ
በት ፣ ሠንጋ አደልቦ ፣ ሙክት ሞክቶ እሸት
ሸምጥጦ ለጉልተኞች ማስረከብና ለመተያ
ማቅረብ ያከተመበት ፣ እንዲሁም ሌሎች
አሳፋሪ ፊውዳላዊ ግዳጆች ከታሪክ መዘክ
ርነታቸው አልፎ ሌላ ሥፍራ ያጡበት
ኢትዮጵያ መሆኗን የአብዮታችን ጠላቶች
እንኳን ሳይቀሩ ሊሰውሩት የማይችሉት
ሐቅ ነው ።

የኢኮኖሚ የበላይነት የፖለቲካ የበላይ
ነትን ያስከትላል ። በፊውዳሉ ሥርዓት
መሬት ዋናው የኢኮኖሚ መሠረት ስለሆነ፣
በኢትዮጵያም ዘጠና በመቶ (90%) የሚ
ሆነው ሰፊው ሕዝብ ለፊውዳላዊ አገዛዝና
ጭቆና ተጋልጦ ከመሬት ጋር ተቆራኝቶ
ይገኝ ነበር ። በዚህ ሥርዓት የሰው መብት ፣

ማዕረግና ክብር የሚለካው ከመሬት ይዞታ
ጋር ተገናዝቦ ነበር ። ዛሬ ይህ መሬትና ከላ
ዩም የሚገኘው ምርት የራሱ የአርሶ አደሩ
ሆኗል ። በዚህም ከላይ እንደተገለጸው
አርሶ አደሩ የዘር ፣ የጾታ ፣ የጐሣና የሃይማ
ኖት ገደብ ሳይኖርበት እኩልነቱን ፣ ነፃነ
ቱንና የበላይነቱን አረጋግጦና አስከብሮ
ይገኛል ።

ዘለቄታ ላለው አንድነትና ብልጽግና የተ
በታተነ የመሬት ይዞታና በኋላ ቀር የምርት
ልምድ ጭሮ መኖር የትም እንደማያደር
ስው በመገንዘብ አርሶ አደሩ ያገኘውን ነፃ
ነትና እኩልነት ተጠቅሞ ለሶሻሊዝም መዳ
በር መሠረት የሆነውን የኅብረት ሥራ ማኅ
በራት ንቅናቄን በማፋፋም ላይ ይገኛል ።
በየጊዜው ቅርጹን ለውጦ ከሚከሰት ብዝ
በዛ ነፃ ለመሆን ፣ ከኋላ ቀርነት ለመላቀቅና
ለሶሻሊስት አመራረትም የሚበጅ አስፈላጊ
መሠረት ለመጣል አርሶ አደሩ ከተበጣጠ
ሰና ከግለኛ የእርሻ ይዞታ ተላቅቆ ደረጃ
በደረጃ ወደ ጋርዮሽ ይዞታ ለመሸጋገር
አማራጭ የሌለውን የዕድገት ጐዳናውን
ተያይዞታል ።

የአምራቾች የኅብረት ሥራ ማኅበራት
ሰፊውን ሕዝብ በኢኮኖሚ ማጐልበት ብቻ
ሳይሆን ፣ በፖለቲካና በማኅበራዊ ጉዳይም
በመደብ አንድነቱ ተቀራርቦ እንዲታገል
የሚያደርጉ ዲሞክራሲያዊ መድረኮች ስለ
መሆናቸው የገበሬዎች አምራቾች የኅብ
ረት ሥራ ማኅበራት መመሪያ « የአምራቾች
የኅብረት ሥራ ማኅበር በአሠራሩ ዲሞክራ
ሲያዊ ማዕከላዊነትን የተከተለ ሆኖ በማንኛ
ውም ተግባሩ በጾታ ፣ በሃይማኖትና በብሔ
ረሰብ ምክንያት ልዩነት አያደርግም » በማ
ለት አስቀምጦታል ። ትክክለኛነቱም በሥ
ራ እየተተረጐመ ነው ።

ለሰብአዊ ሕልውና መሠረት የሆነውን
የምርት ተግባር ለማከናወን የሚያስፈልጉ
የሥራ መገልገያዎች የሚሠሩት በተለያዩ
የዕደ ጥበብ ሙያ በተሰማሩ የሰፊው ሕዝብ

ወገኖች መሆኑ የታወቀ ነው ። ፊውዳሊስ
ቶች በእነዚህ የሥራ ውጤቶች ለመጠቀምና
ለማጌጥ የመጀመሪያዎቹ እንደመሆናቸው
ሁሉ እነዚህን ዕቃዎችና መሣሪያዎችን የፈ
ጠሩትን ሠርቶአደሮች ለማንቋሸሽና የኅ
ብረተሰብ አነስተኛ ክፍል አድርገው ለማ
ቅረብ ቀዳሚ ተዋናይ ናቸው ። ዛሬ እነ
ዚህ አምራች እጆች የሚያፍሩ ሳይሆኑ በሥ
ራ ውጤታቸው የሚኩሩ ለሙያቸውም ተገቢ
ክብርና ትኩረት ተሰጥቶአቸው በኅብረት
ሥራ ማኅበራት እየተደራጁ ወደ ዳበረ የም
ርት ክንዋኔ በመሸጋገር ላይ ይገኛሉ ።

የከተማ ቦታንና ትርፍ ቤትን በመንግሥ
ታዊና በሕዝባዊ ቁጥጥር ሥር ያዋለው አዋ
ጅም የፊውዳሉን የመጨረሻ የኢኮኖሚ
ምሽግ አፈራርሶ የሰፊውን ሕዝብ የበላይ
ነት አረጋግጧል ። በዚህም ሰፊው ሕዝብ
የከተማ ቦታን ዋጋ እንዳሻቸው እያናሩ
ከሚበዘብዙት ከበርቴዎች ፣ በየወቅቱ የቤት
ኪራይን ያለቅጥ ከፍ እያደረጉ ከሚያራቁ
ቱት የቤት አከራዮችና ከእነዚህም ጋር ተያ
ይዞ ከሚጧጧፈው የአራጣ ገፈፋ ሊድን
ችሏል ። ዛሬ የከተማ ቦታ የጋራ ሀብት በመ
ሆኑ ማንም ልዩነት ሳይደረግበት ለመኖሪያ
ቤት መሥሪያ ቦታ በነፃ ሊያገኝ እንዲችል
ተደርጓል ።

እንዲሁም ዋና ዋናዎቹ የማምረቻ ፣ የማ
ከፋፈያ ፣ የገንዘብና የአገልግሎት ሰጪ
ተቋሞችም ከግል ይዞታ መውጣታቸው
ወዛደሩ ከኢምፔሪያሊዝምና ከቡርዧ ብዝ
በዛ ወጥመድ ተላቆ ለጋራ ጥቅም እንዲ
ሠራ ከማድረጉም ሌላ ለሶሻሊስታዊ የም
ርት አደረጃጀት አዲስ ጐዳና ከፍቷል ።
በዚህም የማምረቻና ለማከፋፈያ ተቋሞች
ትርፍ ለጥቂት ሞኖፖሊስቶችና ለግብረ
አበሮቻቸው መሆን አክትሞ ለሀገሪቱ ዕድ
ገት ፣ ለሰፊው ሕዝብ ማኅበራዊ አገልግሎት
ና ምቾት እንዲውል ተደርጓል ። የገንዘብ
ድርጅቶችም አቅም በፈቀደው መጠን ለገ
በሬና ለዕደ ጥበባት አምራቾች የኅብረት

ሥራ ማኅበራት መጐልበትም ሆነ ሌሎች
የሶሻሊዝምን ዕድገት ለሚያፋጥኑ የኢኮ
ኖሚ መስኮች አስፈላጊውን ዕርዳታ እን
ዲሰጡ ሆነው ተደራጅተዋል ።

በፖለቲካውም ዘርፍ ፣ አሮጌው የዘውድ
አገዛዝና የፊውዶ ቡርዧው መዋቅሮች ተሰ
ባብረው በሳይንሳዊው ሶሻሊዝም መመ
ሪያነት ሰፊው ሕዝብ ነቅቶ ፣ ተደራጅቶና
ታጥቆ የራሱ ዕድል ወሳኝ ራሱ እንዲሆን
በተለያዩ የብዙኃንና የሙያ ድርጅቶች
ውስጥ ራሱን አደራጅቶ በንቃት በመሳተፍ
ጥቅሙን በማስከበር ላይ ይገኛል ። ከቀበሌ
እስከ አገር አቀፍ ድረስ በመኢሠማ ፣ መኢ
ገማ ፣ አኢወማና አኢሴማ ወዘተ - - - እንዲ
ሁም በከተሞች ከቀበሌ እስከ አጠቃላይ
በተዋቀሩት ከነማት መደራጀቱ ሕዝባዊ
ዲሞክራሲን በጥልቀትና በስፋት ተግባ
ራዊ ማድረግ ለሚደረገው ጥረት አስተማ
ማኝ ጅምር መሆኑ ጥርጥር የለውም ። ለሶ
ሻሊስት ግንባታ አመራር ሰጪነት ሌላ አማ
ራጭ የማይገኝለትን ማርክሳዊ ሌኒናዊ የፖ
ለቲካ ፓርቲ ለማዋቀር በሚደረገው አብዮ
ታዊ ትግልም የኢሠፓአኮ መከሰትና ሥራ
ውንም በማፋፋም ላይ መገኘት አስተማ
ማኝ የግንባታ መሠረት እየጣለ ነው ።

ከአድኃሪው ፊውዳል ሥርዓት የተላለ
ፉትን የብሔረሰቦችን ችግሮች መፍትሔ
በሚመለከት የብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብ
ዮት ፕሮግራም «በኢትዮጵያ ውስጥ የሚ
ገኝ ማንኛውም ብሔረሰብ የራሱን ዕድል
በራሱ የመወሰን መብቱ ታውቆለት አንዱ
ከሌላው ሳይበልጥ ታሪኩንና ማንነቱ ፣
ባህልና ልማድ ፣ ቋንቋው ፣ ሃይማኖትና
መብቱ በሶሻሊዝም መንፈስ በእኩልነት
ይከበራል ። የኢትዮጵያ ብሔረሰቦች አን
ድነት የጋራ ጠላቶቻቸውን፣ፊውዳሊዝምን
ቢሮክራሲያዊ ካፒታሊዝምን ፣ ኢምፔሪያ
ሊዝምንና ሌሎች አድኃሪ ኃይሎችን
ለመደምሰስ በሚያስፈልጋቸው የትግል
አንድነትና አዲስ ኑሮ ለመገንባት በእኩ

ልነት ፥ እርስ በርስ በመረዳዳት ፥ በወንድማማችነትና በመፈቃቀድ ላይ የተመሠረተ ይሆናል » በማለት በማያሻማ ሁኔታ ትክክለኛውን የመፍትሔ አቅጣጫ አስቀምጧል ። እንዲሁም በኢትዮጵያ ተጨባጭ ሁኔታ የብሔረሰቦች ቅራኔ ሊፈታ የሚችለው ብሔረሰቦች በአካባቢያቸው ራሳቸውን በራሳቸው ለማስተዳደር (በሪጅናል አውቶኖሚ) ያላቸው መብት ሲረጋገጥ መሆኑን አስረድቷል ።

ከፍ ብለው የተጠቀሱት መሠረታዊ የአብዮቱ ድሎች እነዚህን ዓላማዎች ከፕሮግራም ባሻገር በሂደት ተግባራዊ እያደረጉ መጥተዋል ። አብዮቱ የብሔረሰብ ጭቆና መሠረት የሆኑትን መንስኤዎች በማስወገድ በኩልም ምን ያህል እንደተጓዘ የሚያረጋግጡ መሆናቸው በግልጽ የሚታይ ነው ። በአሁኑ ጊዜ በ15 የተለያዩ ቋንቋዎች መሠረተ ትምህርት ተስፋፍቶ በዓለም አቀፍ ደረጃ ተደናቂነት ያተረፈ ውጤት መገኘት ፥ በልዩ ልዩ 6 ያህል የብሔረሰብ ቋንቋዎች የሬዲዮ ፕሮግራም መጀመር ፥ የመጻሕፍትና የጋዜጦች በልዩ ልዩ ቋንቋዎች መታተም ፥ የኪነ ጥበብ መስፋፋት ፥ የአንዳንድ ቦታዎች በሕዝቡ ፍላጐት በትክክለኛ ስማቸው መጠራትና የሃይማኖት እኩልነት መታወጅና ሌሎችም አብዮቱ የብሔረሰቦችን ችግሮች ደረጃ በደረጃ ለመፍታት የወሰዳቸው ተጨባጭ እርምጃዎች ናቸው ።

ስለባህል መከበር ስናንሳ መረሳት የሌለበት ለአብዮቱ ሂደት ማነቆ የሚሆኑትን ጐታች ባህሎችና ልምዶች እየተው ጠቃሚዎቹን እያዳበሩ ሶሻሊስታዊ ይዘት እንዲኖራቸው ማጣር አስፈላጊ መሆኑ ነው ። የአብዮታችን ፕሮግራም እንዳስቀመጠው በሀገሪቱ የተሰበጣጠሩ ባህሎች ከኢምፔሪያሊዝም የባህል ወረራና ከቀየ አድኅሪ ይዘታቸው ተላቀው ዘመኑ ካፈራው ዕውቀት ጋር እየተዋሐዱ ፥ በእርሱም እየታገዙ እንዲበለጽጉና እንዲራመድ አስፈላጊውን ሁሉ ማድረግ ተገቢ ነው ።

ከላይ እንደተጠቀሰው የብሔረሰቦች ቅራኔ የመደብ ትግል አንዱ ገጽታ ነው ። የመደብ ትግሉም መሠረት የምርት መገልገያዎች በግል ይዞታ ሥር መዋል ነው። ስለሆነም፥ አብዮታችን ዋና ዋናዎቹን የማምረቻ ፥ የአገልግሎትና የማከፋፈያ ድርጅቶችን በመንግሥታዊና በሰፊው ሕዝብ ቁጥጥር ሥር ያደረገው መደባዊና ከዚያም ጋር ብሔራዊ ቅራኔዎች ከመሠረቱ እንዲፈቱ መንገድ መቀየሱ ነው ። የሆነ ሆኖ ለብዙ ዘመናት ተንሰራፍተው የቆዩ ፊውዳላዊና የቡርዧ አመለካከቶችን በአጭር ጊዜ ለማጽዳትና ወዝአደራዊ አመለካከትን ለማስፈን ጠለቅ ያለ ትግልና አፋጣኝ የአስተሳሰብ ለውጥም ይጠይቃል ። ይህም ሂደት በተገኙ ተጨባጭ ድሎች መንደርደሪያነት ለሶሻሊዝም ጽኑ ቁሳዊ መሠረት ከመገንባት ጋር ተያይዞ የሚታይ ነው ።

አሮጌውን አፍርሶ ወደ አዲሱ ሥርዓት ጉዞ ሲደረግ የተነደፉትን ዓላማዎች በአፋጣኝ ተግባራዊ ለማድረግ ሲሞከር የተጨባጭ ሁኔታ አቅምን የመወሰን ነገር በመኖሩ እንጂ ከላይ እንደተጠቀሰው የአብዮቱ መመሪያ ፕሮግራም ለሰፊው ሕዝብ በሪጅናል አውቶኖሚ ራሱን ለማስተዳደር ያለውን መብት አረጋግጧል ። ፕሮግራሙ ተግባራዊ ሲሆን ሕዝቡ በየደረጃው ተደራጅቶ በማከናወን ላይ ያለውን የዲሞክራሲ ልምድን ወደ ከፍተኛ ደረጃ ያሸጋግርለታል ።

ይህንን መሠረቱ ተንዶ ያለውን የብሔረሰቦች ጥያቄ መሸፈኛ በማድረግ የፀረ—አንድነትና ፀረ—አብዮት ወንበዴዎች ከኢምፔሪያሊዝምና አድኅሮት በሚሰጣቸው ሙሉ ድጋፍ በኤርትራ ክፍለ ሀገር አብዮታችንን ቢፈታተኑም ችግሩን በሰላማዊ መንገድ ለመፍታትም በየወቅቱ አስፈላጊ እርምጃዎች ተወስደዋል ። በነዚህም መካከል ለዘላቂ መፍትሔ መሠረት እንዲጥል በአብዮታዊው መንግሥት ወጥቶ የነበረው የግንቦት 8 ቀን 1968 ባለዘጠኝ ነጥብ የፖሊሲ ውሳኔ ፥ ጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለ ማርያም ግንቦት 30 ቀን 1970 ለመላው ኢትዮጵያ ሕዝብ በሬዲዮና በቴሌቪዥን ያደረጉት ንግግርና ችግሩን ከመደብ ትግል ጋር አገናዝቦ ሐቁን ይፋ ለማድረግ በሰኔና በሐምሌ ወራት 1970 የተደረገው ሴሚናር እንደከፍተኛ ምሳሌ ይጠቀሳሉ ።

ዛሬም ከብቸኛ ፖለቲካ ድርጅታችን ከኢሠፓአኮ መመሥረት በኋላ አብዮታችን ጥራትና ጥልቀት እያገኘ እንደመምጣቱ የተወረሱትንም ችግሮች ሁለገብ በሆነ አቀራረብ ለዘለቄታው ለመፍታት ስትራቴጂና ታክቲክ እየቀየሰ ነው ። ፖለቲካዊ ፥ ኢኮኖሚያዊ ፥ ማኅበራዊ ፥ ባህላዊና ወታደራዊ ገጽታዎች ያሉት የኤርትራ ክፍለ ሀገር ሁለገብ የቀይ ኮከብ ዘመቻም የዚህ አሠራር አንድ አካል ነው ።

ዘመቻው የተጀመረው ጓድ ሊቀመንበር መንግሥቱ ኃይለ ማርያም ጥር 17 ቀን 1974 ባደረጉት ከፍተኛ የፖሊሲ ንግግር ተመሥርቶ በወጣው ታሪካዊ የአሥመራ ማኒፌስቶ ነው ።

ማኒፌስቶው ስለብሔረሰቦች ያቀረበውን ማርክሳዊ ሌኒናዊ ንድፈ ሐሳብ ትንትና ከኢትዮጵያ ተጨባጭ ሁኔታ ጋር በማገናዘብ ፥ ሶሻሊዝምን በመገንባት ላይ ለሚገኝ ኅብረተሰብ የብሔረሰቦች የራስን ዕድል በራስ መወሰን ማለት በበዝባዥ ሥርዓት ይደርስባቸው ከነበረው ጭቆና ነፃ መውጣታቸውንና ዳግመኛም ምንም ዓይነት ጭቆና የማይደርስባቸው መሆኑን ለማረጋገጥ በውስጥ አስተዳደር የፖለቲካ ነፃነት እንደሚኖራቸውና ጭቆናም ጨርሶ የሚያከትመው ሶሻሊዝምን በመገንባት መሆኑን አረጋግጧል ።

ለአዲሱ ሥርዓት ምሥረታ ፥ ለዘላቂ እኩልነትና ፍትሕም መስፈን የሰፊውን ሕዝብ ትግል በመምራት ላይ ያለው ኢሠፓአኮ ለብሔረሰቦች ጉዳይ ከፍተኛ ትኩረት መስጠቱን የሚያሳየው አንድ ተጨባጭና ዓቢይ ርምጃ በማዕከላዊ ኮሚቴ ጽ/ ቤት አንድ ራሱን የቻለ የብሔረሰቦች ጉዳይ መምሪያ እንዲቋቋም ማድረጉ ነው። ይህንንም የመፍትሔ ፕሮግራም ተግባራዊ በማድረግ መምሪያው በብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም መሠረት ለብሔረሰቦች ጥያቄ ዘላቂና ሳይንሳዊ መፍትሔ ለመስጠት እንዲያመች አስፈላጊውን ዝግጅትና ጥናት በማድረግ ላይ ነው። ሕዝባዊት ዲሞክራሲያዊት ኢትዮጵያን ለመገንባት በየአቅጣጫው የሚደረገው የግንባታ ትግል ዘላቂ ዋስትና የሚያገኘው የአጭር ጊዜ ዕቅዶች ከረዥሙ ግባችን ጋር የተቀናጁና የተሳሠሩ ሲሆን በመሆኑ የብሔረሰቦችም ጥያቄ ትክክለኛ መፍትሔ የሚያገኘው ከላይ የተጠቀሱትን የአሠራር ስልቶች በመከተል ተጨባጭና ትክክለኛ እርምጃ ሲወሰድ ብቻ እንጂ የግለሰቦችን ኩርፊያና የሆደ ባሻዎችን ስሜት ለማስታገስ ሲባል የሚወሰድ የግብታዊ እርምጃ ባለመኖሩ የብሔረሰብ ጉዳይ መምሪያ «በዓይነታቸው በሀገራችን ውስጥ የመጀመሪያ የሆኑትን መሠረታዊ ጥናቶች በማካሔድ» ላይ ይገኛል ። ይህም ዝግጅት ከአሁን ቀደም በጥያቄው ላይ የነበሩትን ውዥንብሮች ከማፅዳቱም ባሻገር በኢትዮጵያ ውስጥ ስለሚገኙ ብሔረሰቦች የዕድገት ደረጃ ፥ የአኗኗር ሁኔታ ባህልና ታሪክ ትክክለኛውን ገጽታ ያሳያል ።

በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ አራተኛ መደበኛ ስብሰባም በጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለ ማርያም ሪፖርት እንደተመለከተው ፥ የኢሠፓአኮ ጥረት የብሔረሰቦችን እኩልነት በጊዜያዊነት ሳይሆን ዘላቂነት ባለው መንገድ ፥ ለይስሙላ ሳይሆን ለሕዝቦች እውነተኛ ነፃነትና እኩልነት መከበር ፥ ባለው ፅኑ እምነት መፍትሔ ለመ

ስጠት መሆኑ ተገልጿል ። ይህ ቁሳዊ መገለጫ የሚያገኘው የሀገሪቱን ኢኮኖሚ ፣ ፖለቲካና ማኅበራዊ ኑሮ በተጀመረው በአዲሱ ሶሻሊስታዊ ፈር በመገንባት መሆኑም በግልጽ ቀርቧል ።

ከላይ ተደጋግሞ እንደተጠቀሰው ዛሬ የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ማለትም ሠራተኛው ፣ ገበሬው ፣ ወታደሩና ተራማጅ ምሁሩ በትግላቸው በተጐናጸፉቸው መደባዊና ርዕዮተዓለማዊ አንድነታቸው በፊውዶ ቡርዧው መደብና በአድኅሪት ኃይሎች ላይ ድል ተቀዳጅቷል ።

የብሔረሰቦችም ጥያቄ ከዚህ ውጭ የሆነና የራሱን የቻለ ሕልውና የለውም ። የተገኙትን ታሪካዊ ድሎች በመጠቀም አስተማማኝ የሶሻሊስት ቁሳዊ መሠረት መገንባት አማራጭ የሌለው የዕድገት ጐዳናና ለመደባዊና ብሔራዊ ቅራኔዎችም መክሰሚያ ነው ። የኢትዮጵያ አብዮት የመረጠውና የሚያራምደው ይህንኑ ፈር ነው ።

ታላቁ ሕዝባዊ አብዮታችን ከስምንት ዓመታት ወዲህ ለብሔረሰቦች ችግር ተከታታይ ተግባራዊ መፍትሔዎችን እየሰጠ ወደፊት በአስተማማኝ ጐዳና ሲጓዝ የሰፊው ሕዝብና የታሪክ ሂደት የተፋቸው አተላዎች በኢምፔሪያሊዝም ምንደኛነታቸው የብሔረሰብ ጭቆናን በመማሪያነት በመጠቀም አብዮታዊ ማዕበሉን ለመግታት ባላቸው ከንቱ መፍጨርጨር የተቻላቸውን ከማድረግ አልተቆጠቡም ። በተለይም ዛሬ ብሔረተኝነት ከአካባቢ ጀምሮ እስከ ዓለም አቀፍ ደረጃ ድረስ ለቡርዧ ፀረሶሻሊስት ቅስቀሳ መማሪያ ሆኖ እያገለገለ ባለበት ወቅት ጠባቦች ፣ ጎንጣዮችና ትምክህተኞች በአጠቃላይ የአድኅሪት ቡድኖች ይህንኑ በአገራችንም በየመስኩ መቀስቀሳቸውና የመደብ ትግሉን ለማዘናጋት መጣራቸው አልቀረም ።

ፀረ አንድነት ወገኖች ፣ እርስ በርሱ ተጠላልፎ የሚወድቅ ኢሳይንሳዊ ንድፈ ሐሳብና ታሪክ እያዛቡ ማቅረብ መተዳደሪያቸው ያደረጉ አንዳንድ ደጋፊዎቻቸውና የቡርዧ ምሁራን እንደሚያቀርቡት ሳይሆን የኢትዮጵያ ሕዝብ ረጂምና የተሳሰረ ታሪክ ያለው ነው ። የብዙ አገሮችም ታሪክ እንደሆነ ሁሉ ኢትዮጵያም የተገነባችው ለብዙ ዘመናት ከሰሜን ወደ ደቡብ ፣ከደቡብ ወደሰሜንና ወደ ሌሎችም አቅጣጫዎች በየምክንያቱ በተደረገው የሕዝቦች መዘዋወርና መስፈር ፣ ጥልና ዕርቅ ፣ ጦርነትና ሰላም ፣ ግጭትና ጋብቻ ፣ - - - ነው። የቡርዧ አንትሮፖሎጂስቶች እንደሚያደርጉት የኢትዮጵያን ሕዝብ ከዘር ወይንም ከጐሳ ፅንስ ሐሳብ አንጻር እንኳን ብንመለከተው ከብዙ ዘመን ግንኙነትና መስተጋብሩ የተነሳ ፀረ አንድነት ቡድኖች እንደሚለፍፉት የተለያየ ሳይሆን ከፍተኛ ተመሳሳይነትና አንድነት ያለው ሕዝብ ሆኖ እናገኘዋለን ።

የኢትዮጵያ አንድነት የተጀመረው በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን እንዳይደለና የአገራችን ብሔረሰቦችም በሙሉ ለዛሬው ሕልውናችን በየአቅጣጫው አስተዋጽኦ ያደረጉ መሆኑን የምንረዳው የብዙ ምዕተ ዓመታት ታሪካችንን በትክክል ስናገናዝብ ነው ። ከሁሉም በላይ ሰፊውን ሕዝብ የሚያኮራው በቅርቡ የምናስታውሳቸው በአድዋ የኢምፔሪያሊስት ቅኝገዥዎችን በአንድነት ከንዱ ማንበርከኩ፣ በኤርትራ ውስጥ ፀረ ኮሎኒያል ትግሎችን ማካሄዱ ፣ የፋሺስትን ወረራ በአንድነት መዋጋቱ ብቻ ሳይሆን ከሰሜን የባሕር ጠረፍ ጀምሮ እስከ ደቡብ ድንበራችን የአለው ሰፊ ሕዝብ በፊውዶ ቡርዧ የጭቆና ቀንበር ሥር በአንድነት ይደርስበት የነበረውን መከራ በመደባዊ አንድነቱ አሽቀንጥሮ በመጣል ለአፍሪካና ለሌሎች ጭቁን ሕዝቦች የነፃነት ችቦ አብሪ ከመሆን ባሻገር ፣ አዲስና የበለጸገም ሥርዓት ለመገንባት በተያያዘው ትግል አስተማማኝ መሠረት እየጣለ ባለው ምሳሌነቱ ነው ።

በዚህም ሰፊው የኢትዮጵያ ሕዝብ ጂኦግራፊ ፣ ታሪክና ያለፉት ትውልዶች ያወረሱትን ውድ አገር ተረክቦ ግንኙነቱ ከቤተዘመድ ፣ ከጐሳና ከብሔረሰብ አልፎ ዛሬ ከፍተኛ ወደሆነው በንቃት ላይ ወደተመሠረተ መደባዊ አንድነት በመሸጋገር ላይ ይገኛል ። በዚህ አንድነቱ የበለጸገች ሕዝባዊት ዲሞክራሲያዊት ኢትዮጵያን መገንባት የኢትዮጵያ ሠርቶአደር ሕዝብ በተጨባጭ ለዓለም አቀፍ አብዮታዊ ትግል በማበርከት ላይ ያለው አስተዋጽኦ ነው። ይህንንም ለመወጣት በሚያደርገው ከፍተኛ ትግል የተራማጅና ሶሻሊስት ኃይሎች ተጨባጭ ድጋፍም እንዳልተለየው በግብር እየታየ ነው ።

በጠንካራ ማርክሳዊ ሌኒናዊ ፓርቲ አመራር ሥር ሶሻሊዝምን መገንባት ለብሔረሰብና ለመደብ ቅራኔዎች ብቸኛ መልስ መሆኑ ተደጋግሞ ተጠቅሷል ። ዛሬ ኢሠፓአኮ ነገም የሠርቶ አደሩ ፓርቲያችን ይህ ከባድና ታሪካዊ ኃላፊነት አለባቸው። በሰፊው ሕዝብ መካከል እኩልነትና ወንድማማችነት እንዲሰፍኑ ያሉን የባህልና የቋንቋ ብዛት የማለያያ ምልክቶች ሳይሆኑ በአካባቢያችን የሰው ልጅ በታሪኩ ያካበታቸው የጋራ መዋጮ ፣ አኩሪ ቅርሶቻችንና ሀብቶቻችን መሆናቸው ታውቆና ተከብሮ ሳይንሳዊ ይዘትን እንዲያገኙ ጥረት ማድረግ እጅግ አስፈላጊ ነው ።

በተያያዝነው ረጅም የትግል ጉዞአችንም የፓርቲው ተግባር በሰፊው ሕዝብ ዘንድ የማሌን ትምህርት በጥልቀት ማስፋፋት ፣ ሐቀኛ ካድሬዎችን ማሰለፍና መሠረታዊ ድርጅቶችን ማጠናከር ፣ የመደብ ትግሉን ማፋፋም ፣ በጽኑ መከላከያ የአብዮታዊት እናት ሀገርን አንድነትና ሕልውና መጠበቅና ፣ የጠባቦችንና ትምክህተኞችን ፣ በጠቅላላው በየሥፍራው ተሰግስገው የሚያሾፉና የሚያሴሩ የቀልባሾችን አሻጥር መምታት ፣ በኢኮኖሚና በባህል ኋላ ቀር በሆነ የማኅበረሰብ ደረጃ ላሉት እገዛ ማድረግ ፣ የአካባቢን አስተዳደር በየደረጃው ተግባራዊ ማድረግ ፣ የብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮትን ፕሮግራም በስፋትና በጥልቀት ተግባራዊ አድርጎ ሶሻሊዝምን መገንባትና ሁሉንም ወደ ኮሚኒዝም መምራት ይሆናል ።

ዋቢ መጻሕፍት (Bibliography)

— Marx and Engels, *Collected Works*, Vs. 6 & 8, Moscow, 1977.

— V.I. Lenin, *Selected Works*, Vol. 1, Moscow, 1975

— J. Stalin, *Marxism and the National Colonial Question:* Proleterian Publishers, San Francisco, 1975.

— *Class Struggle and the Problem in Eritrea*, Addis Ababa, 1979.

— Tarekegn Adebo, *Ethnicity vs Class, Concepts in the Analysis of Ethiopian Revolution*, (A paper presented at the Seventh International Conference of Ethiopian Studies, Lund, Sweden, 1982).

—የኢትዮጵያ ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም ፣ አዲስ አበባ 1967

—የገጠርና የከተማ መሬቶች ለሕዝብ ያደረጉ ዓዋጆች ፣ አ·አ ፣ 1967

—በኤርትራ ክፍለ ሀገር ያለውን ችግር በሰላማዊ መንገድ ለመፍታት ከጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ የተሰጠ የፖሊሲ ውሳኔ ፣ አ.አ ፣ 1968

—ለኢሠፓአኮ አራተኛ መደበኛ ስብሰባ የቀረበ የጓድ ሊቀ መንበር መንግሥቱ ኃይለ ማርያም ማዕከላዊ ሪፖርት ፣ አ/አ ፣ 1974

—የአሥመራ ማኒፌስቶ ፣ አሥመራ ፣ 1974

መስከረም

- የማሌ ፓርቲ ንድፈሐሳባዊ መሠረት-ፖለቲካዊና ድርጅታዊ አሠራር
- የሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት

የማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ቅጽ 3 ቁጥር 11
ታኅሣሥ 1975

Proudly brought to you by

www.binyamhk.wordpress.com

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

መስከረም

ቅጽ 3 ቁጥር 11

ታህሣሥ 1975

ማርክሲስት ሌኒኒስት ርዕዮተዓለም መጽሔት

ማ ው ጫ

ገጽ

- የዝግጅት ገጽ 3
- የሕዝብ መገናኛ ዘደዎች ተግባርና በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት ውስጥ የተጫወቱት ሚና 15
- ኪነጥበብና ርዕዮተዓለም በኢትዮጵያ አብዮት ሂደት 33
- የሶሻሊስት ትምህርት ሥርዓት ግንባታ ሂደት በኢትዮጵያ 54
- ዲሞክራሲና የብሔረሰብ ጥያቄ በኢትዮጵያ አብዮት 80
- የሐተታ ገጽ 93

በኢሠፓአኮ ማዕከላዊ ኮሚቴ

ርዕዮተዓለም መምሪያ እየተዘጋጀ በየሦስት ወር የሚወጣ

አድራሻ

የፖስታ ሣጥን ቁጥር — 80001

የስልክ ቁጥር — 113000

Proudly Brought to you
www.binyamhk.wordpress.com

የኢምፔሪያሊዝም ጦረኝነትና የሰላም ጥያቄ

ቀኑ ነሐሴ 6 ቀን 1945 ከጧቱ 2 ሰዓት ከ15 ደቂቃ ከ30 ሰኮንድ ላይ ነው ። ጃፓን ካሏት ደሴቶች መካከል የሄሮሺማና የናጋሳኪ ደሴቶች ነዋሪዎች ማለዳ ተነስተው የዘወትር ተግባራቸውን ለማከናወን በንቅስቃሴ ላይ ናቸው። ሕፃናት ወደ ትምህርት ቤት ፣ ሠራተኛውም ወደ ሥራው ሁሉም በየሥራ መስካቸው በመሰማራት ላይ ናቸው። በወቅቱ ሁለተኛው የዓለም ጦርነት እየተካሄደ ቢሆንም በጃፓን ግዛት ክልል ከባድ አደጋ ይፈጸማል ብሎ ያሰበ ያለ አይመስልም ። ነገር ግን የአሜሪካ አይሮፕላኖች ቦምብ ጭነው የጃፓንን የአየር ክልል ጥሰው ገቡ። ከገቡት አይሮፕላኖች መካከል አንዱ የተሸከመው ቦምብ ከ20 ሺህ ቶንቲ ኤን. ቲ. ኃይል ጋር እኩል የሆነና ከ300,000 ዲግሪ ሴንቲ ግሬድ በላይ ሙቀት የሚፈጥር ቦምብ ነበር ። ይህ ቦምብ ከጧቱ በ2 ሰዓት ከ15 ደቂቃ ከ30 ሰኮንድ በሄሮሺማ ደሴት ላይ እንደተጣለ ከተማዋን በሙሉ አዳረሳት ። የደሴቷ ከተማ ነዋሪ ከሆኑት 400,000 ሰዎች መካከል 240,000 የሚሆኑት አለቁ ። 163,000 ሰዎች ከፉኛ ተጐዱ ። የቦምቡ ፍንዳታ አካባቢውን በመመረዙ በአካባቢው የሚኖሩ የጃፓን ዜጐች እስከ ዛሬ ድረስ በካንሰርና በሌሎችም በሽታዎች የሚሰቃዩ ከመሆናቸውም በላይ ፣ ይኸው እልቂት አሰቃቂ በመሆኑ እስከ ዛሬ ከብዙዎች የጃፓን ዜጋዎች አእምሮ አልጠፋም ። ለዚህ አሰቃቂ እልቂት መግለጫ በሄሮሺማ በሚገኘው መቃብር ላይ «በሰላም እረፉ፤ እንደዚህ ዓይነት ስህተት ዳግም አይፈጸምም» የሚል ጽሑፍ ይገኛል።* ከዚህም ሌላ የሄሮሺማ ከተማ የሰዓት ደወሎች የአደጋ ማስጠንቀቂያ ድምፅ አላቸው። እነዚህ ደወሎች ድምፃቸውን የሚያሰሙት በሌላ ጊዜ ሳይሆን ከጧቱ በ2 ሰዓት ከ15 ደቂቃ ከ30 ሰኮንድ ላይ ነው ። ይህም ከተማዋ ከቀን ወደ ቀን ከዓመት ወደ ዓመት በእሳት የጋየችበትንና በሞት ስቃይ የተጥለቀለቀችበትን ጊዜ ያስታውሳል ።

የሁለተኛው የዓለም ጦርነት በጃፓንም ሆነ በሌሎች አገሮች ላይ ያስከተለው እልቂት ከዚያ በፊት ከተደረጉት ጦርነቶች ሁሉ አሰቃቂና አስከፊ እንደነበረ የታወቀ ነው። በዚህ ጦርነት ቁጥሩ እጅግ ከፍተኛ የሆነ የሰው ሕይወት ከመጥፋቱም በላይ በረጅም ዘመናት ውስጥ የተገነቡ የሰው ልጅ የጥበብ ውጤቶች ወድመዋል ። ይህ በሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ ተወዳዳሪ የሌለውን ጥፋት ያደረሰ ጦርነት ካበቃበት ጊዜ አንስቶ ሌላ ተመሳሳይ ጦርነት እንዳይፈጸም ለሰላም የቆሙ ኃይሎች በሙሉ ትግላቸውን ያለ ማቋረጥ በማካሄድ ላይ ይገኛሉ ።

በአንፃሩ በየቦታው የሚካሄደውን የነፃነት ትግል ለማፈን ኢምፔሪያሊስቶች «ፈጣን ጣልቃገብ ጦሮችን» ያዘጋጃሉ ፤ በየአካባቢው የጦር ልምምድ ያደርጋሉ ፤ በሁሉም አህጉሮች ባሏቸው ጦር ሠፈሮች ውስጥ የመሣሪያ ክምችታቸውን ያጠናክራሉ ፤ የሰው ልጅን ከምድረ ገፅ ለማጥፋት የሚችሉ ስትራቴጂያዊ የጦር መሣሪያዎች በየወቅቱ እየሠሩ ያወጣሉ ፤ በየአህጉሩ የአካባቢ ጦርነቶችን ይጭራሉ ። በኢምፔሪያሊስት አገሮች የፖለቲካ ሕይወት ውስጥ ወሳኝ የሆነ ሚና የሚጫወቱት ፣ በጦርነት መነሳትና በጦርነት ዝግጅት ከፍተኛ ተጠቃሚዎች የሆኑት የጦር ኢንዱስትሪ ሞኖፖሊስቶች በአገሮች የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ ገብተው እርስ በርሳቸው እንዲጋጩ ማድረግ ፣ ለሰው ልጅ ሕይወትና ንብረት ማጥፊያ የሰሯቸውን የጦር መሣሪያዎች በብዛት በማምረት ንግዳቸውን ማጧጧፍ ዋነኛውና ተቀዳሚ ዓላማቸው ሆኗል ።

የሰው ልጅ ለዘመናት የገነባው ሥልጣኔና ማኅበራዊ ኑሮ እንዳይናጋበት እጥብቆ ይፈልጋል ። ምክንያቱም በዓለም ላይ በተደጋጋሚ ጊዜያት እንደታየው በኢምፔሪያሊዝም ጠብ አጫሪነት በሰው ሕይወትና ንብረት ላይ የደረሰው ጉዳት በሚገባ ግልፅ ሆኗል ። ከዚያም ወዲህ ቢሆን በዓለም አቀፍ ኢምፔሪያሊዝም ጠብ አጫሪነት በቬየትናም ፣ በመካከለኛው ምሥራቅ በላቲን አሜሪካና በአፍሪካ የበርካታ ሕዝቦች እልቂት ፣ የኑሮ መመሰቃቀልና የማኅበራዊ ኑሮ መቃወስ ምን ያህል እንዳስከተለ በተደጋጋሚ ታይቷል ።

ዓለምአቀፍ ኢምፔሪያሊዝም በተለይም የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የዓለምን ሰላም ለማናጋት የጦር መሣሪያ እሽቅድምድምን፣ ጠብ አጫሪነትንና ወታደራዊ ጀብደኝነትን የዘወትር ተግባሩ አድርጐታል ። የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝምና የመሰሎቹ ጠብ አጫሪ መሆን ፣ ሰላም የሚናፍቀውን የአሜሪካንንና የአውሮፓን ሰፊ ሕዝብ ተቃውሞ አነሳስቷል ። የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የሚያካሂደው የጦር መሣሪያ እሽቅድምድም ዛሬ በዓለም ላይ ከፍተኛ ሥጋትና ውጥረትን በመፍጠሩ ይኸው ተቃውሞ በዩናይትድ ስቴትስ ብቻ ሳይወሰን ወደሌሎች የኢ ኢምፔሪያሊስት አገሮች ተዛምቶ ተመሳሳይ የሆነ ሕዝባዊ ተቃውሞን በማስከተል ላይ ይገኛል ።

ዛሬ የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የዓለምን ሰላም ለማደፍረስ የተራቀቁ ጦር መሣሪያዎችን በገፍ ማምረቱን ተያይዞታል ። ለጦር መሣሪያ ምርት የሚያወጣው ወጪ ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገ መጥቷል ። በአንፃሩም በራሱና ተባባሪዎቹ በሆኑ የኔቶ አባል አገሮች ውስጥ የሥራ አጡ ብዛትና ማኅበራዊ ቀውስ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተባባሰ መጥቷል ። በያዝነው ዓመት በዩናይትድ ስቴትስና በኔቶ አባል አገሮች ውስጥ ከ24 ሚሊዮን በላይ የሆኑ ሥራ አጦች ይገኛሉ ።* ከኔቶ አባል አገሮች ሌላ ተባባሪያቸው በሆኑት በ24 ቀንደኛ የካፒታሊስት አገሮች ውስጥ ከ30 ሚሊዮን በላይ ሥራ አጦች አሉ።** በነዚህ አገሮች ውስጥ በሥራ አጥነት ከሚንገዋለለው መካከል አብዛኞቹ ዕድሜያቸው ከ25 ዓመት በታች የሆኑ ወጣቶች ናቸው ። በዛሬ ጊዜ የዋና ዋና ካፒታሊስት አገሮች

---

* ቀስተ ደመና ፣ ሐምሌ—ነሐሴ ፣ ቁ. 7-8 ፣ ገፅ 6.

* *Century and Peace*, 7-83, P. 40

** *Panorama DDR*, 2VI-79/2.2, *eg*, p. 6.

ኢኮኖሚ ዕድገት በማቆልቆል ላይ በመሆኑ ሥራ አጥነት እየጨመረ በመሄድ ላይ ሲሆን፣ በዚያው ልክ ደግሞ የዋጋ ንረት እያሻቀበና የኑሮ ውድነት እየተባባሰ በመሄድ ላይ ነው።

የጦር መሣሪያ እሽቅድምድም የዋጋ መናርንና ብሎም የኑሮ ውድነት የሚያስከትል በመሆኑ በካፒታሊስት አገሮች ውስጥ ሠርቶአደሩ ሕዝብ በከፍተኛ የኢኮኖሚያዊና የማኅበራዊ ኑሮ ቀውስ ውስጥ እንዲዘፈቅ ተደርጓል ። ዛሬ በዩናይትድ ስቴትስና ተባባሪዎቿ በሆኑ በሌሎች ካፒታሊስት አገሮች የሰላም ጥያቄ አንገብጋቢ ጥያቄ ሆኖ የቀረበው፣ በቅድሚያ ሰው በተፈጥሮው ለመጥፋት ሳይሆን ለመኖር ያለው ፍላጐት ከሁሉም ዓይነት ፍላጐት የበለጠ ከመሆኑ የተነሳ ቢሆንም ፣ ከዚህም በተጨማሪ ኢምፔሪያሊስት መንግሥታት ለጦር መሣሪያ ክምችት የሚያወጡት ወጭ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ቀውስ እያስከተለ መሆኑ በግልጽ ስለሚታይ ነው ። በተለይም የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም ለዚህ ዓላማ ሆን ብሎ በመሰለፍ እስከ 1986 ድረስ የሚሊታሪ ቴክኖሎጂን ለማስፋፋት የ1.6 ትሪሊዮን ዶላር ባጀት መድቧል ።* የጦር መሣሪያ ኢንዱስትሪዎች በከፍተኛ ደረጃ በመስፋፋታቸው የሲቪል ኢንዱስትሪ ዘርፉን በማዳከም ላይ ይገኛሉ ። ዛሬ በዩናይትድ ስቴትስ የጦር መሣሪያ አምራች በሆኑ ኩባንያዎች ውስጥ ብቻ ተቀጥረው የሚሠሩ ሠራተኞች ቁጥር ከሌሎች የኢንዱስትሪ ዘርፎች ጋር ሲነጻፀር 27.1 በመቶ ደርሷል ። ይህም ማለት በአሜሪካ ውስጥ ዛሬ ከ50,000,000 ሠራተኞች በላይ የሚሆኑ ወዛደሮች በጦር መሣሪያ ኢንዱስትሪዎች ውስጥ ይሠራሉ ማለት ነው ።** ለጦር መሣሪያ ኢንዱስትሪ የሚውለው እያንዳንዱ ሺህ ሚሊዮን ዶላር ለ75,000 ሠራተኞች ብቻ ሥራ የሚያስገኝ ሲሆን በልማት ላይ ቢውል ግን በትምህርት ዘርፍ ለ178,000፣ በኮንስትራክሽን ዘርፍ ለ100,000 በፍጆታ ዕቃዎች ምርት ላይ ለሚሰማሩ ለ112,000 ፣ በጤና አገልግሎት መስክ ለሚሰማሩ ለ138,000 ሠራተኞች ሥራ ያስገኛል።*** ይሁንና ኢምፔሪያሊዝም ከዕድገትና ልማት ይልቅ የጦር መሣሪያ እሽቅድምድም እንዲባባስና ዓለምም በከፍተኛ ውጥረት ላይ እንድትወድቅ በማድረግ ላይ ይገኛል ። በዚህ ሁኔታ በመጠቀም የኢምፔሪያሊስት ሞኖፖል ኩባንያዎች የጦር መሣሪያ ክምችታቸውን በማሳደግ እጅግ ከፍተኛ የሆነ የሞኖፖል ትርፍ በማካበት ላይ ይገኛሉ ።

ኢምፔሪያሊዝም በተለይ የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የጦር መሣሪያ እሽቅድምድምን በማፋፋም የሶሻሊዝምን የኢኮኖሚ ዕድገት ለማቆምና ግስጋሴውንም ለመግታት ቢያስብም ፣ እራሱ ባዘጋጀው ወጥመድ ውስጥ ተተብትቦ በመያዝ ላይ ይገኛል ። ዛሬ የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም ኢኮኖሚውን ወደ ጦር ኢኮኖሚ በመለወጡ በከፍተኛ የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ቀውስ ውስጥ ተዘፍቆ ይገኛል ።

የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም ኢኮኖሚውን ወደ ጦር ኢኮኖሚ በመለወጡ ምክንያት በአሜሪካ ውስጥ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ቀውሱ ሥር እየሰደደ ከሬጋን አስተዳደር ቁጥጥር ውጭ በመሆን ላይ ነው። ዛሬ 1.7 ሚሊዮን አሜሪካውያን የሄሮይን ዕፅ 453,000 አሜሪካውያን በመርፌ የሚሰጥ ዕፅ ሱሰኛ ሆነው በየቀኑ መርፌ ሳይወጉ መንቀሳቀስ አይችሉም። 43,000,000 አሜሪካውያንና በዕድሜ ክልልም ከ12—17 ዓመት መካከል ያሉ 4,000,000 ታዳጊ ወጣቶች በማሪዩዋናና በሃሺሽ ሱስ ተጠምደዋል ። ከ20 እስከ 30,000,000 የሚደርሱ አሜሪካውያን ከመንፈስ ጭንቀትና በተለያዩ ማኅበራዊ ችግሮች የተነሳ (የንክብል መድኃኒት) ሱሰኛ ሆነዋል ። አንድ ሱሰኛ የሆነ የአሜ

* New Times, June 1982, No. 25, p. 10.
** Century and Peace, 7-82, P. 40.
*** Ibid.

ሪካ ዜጋ ሱሱ ያስያዘውን መድኃኒትና ዕፅ መግዣ የሚውል ባመት የ25,000 ዶላር ወጭ ያስፈልገዋል ። ይህንን ፍላጐቱን ለማርካት ደግሞ ሥራ አጥ በመሆኑ የግድ በወንድጀልርጊት ላይ መሰማራትን ይመርጣል ። ለምሳሌ በ1981 ቁጥራቸው ከ22,000 በላይ የሚሆኑ ሰዎች በተለያዩ የወንጀል ድርጊቶች እጅግ በሚዘገንን ሁኔታ ሲገደሉ፣ 8.8 ቢሊዮን ዶላር ዋጋ የሚያወጣ ንብረት ተሠርቋል ።* ዛሬ ቁጥሩ በሚሊዮን የሚቆጠር የሥራ አጥ ብዛት በሚያናውጣት በአሜሪካ የወንጀል ድርጊቶች እጅግ በሚዘገንን ሁኔታ እየተካሄዱ ናቸው ። በአሜሪካ ውስጥ የሚወጣው የወንጀል እስታቲስቲክስ ከፍተኛ ጦርነት ከተካሄደ በኋላ የሚወጣን የጦርነት ጊዜ መግለጫ ይመስላል ። በየ3 ሰኮንድ አንድ ወንጀል ፣ በየ23 ደቂቃው አንድ ግድያ ፣ በየስድስቱ ደቂቃ ሴትን አስገድዶ የመድፈር ወንጀል ፣ በየ58ቱ ሰኮንድ በመሣሪያ በማስፈራራት የሚካሄድ ዝርፊያ ፣ በየ33 ሰኮንድ የመኪና ስርቆት ይፈጸማል ። በዓመት ከ300,000 በላይ በመሣሪያ በመጠቀም የሚካሄድ ወንጀል ይፈጸማል ። በቬየትናም ጦርነት ወቅት በቬየትናም ውስጥ 40,000 አሜሪካኖች ሲሞቱ ፣ በዚያው ወቅት በአሜሪካ ውስጥ 50,000 የሚሆኑ ሰዎች የግድያ ወንጀል ተፈጽሞባቸዋል ። በአሜሪካ ታሪክ ውስጥ በዚህ ዓይነት ሁኔታ የተገደሉ የአሜሪካን ዜጐች ቁጥር በውል ባይታወቅም ፣ እጅግ ከፍተኛ እንደሆነ ለመገመት አያዳግትም ። የአሜሪካን ፕሬዚዳንቶችን ብቻ እንኳ ብንወስድ ፕሬዚዳንት አብረሃም ሊንከን ፣ ጀምስ ጋርፊልድ ፣ ዊሊያም ማኪንሊና ጆን ኤፍ ኬኔዲ ግድያ ፈጸመባቸው ሲሆን ፣ በፕሬዚዳንት አ ሩ ጃክሰን ፣ ቲዎዶር ሩዝቬልት፣ ፍራንክሊን ሩዝቬልት ፣ ሃሪ ቱሩማን ፣ ጌራልድ ፎርድ እና በቅርቡም በሮናልድ ሬጋን ላይ የግድያ ሙከራ ተደርጓል ። በአጠቃላይ በአሜሪካ ውስጥ በአሁኑ ወቅት በዓመት ከ20,000 በላይ የሚሆኑ ሰዎች ይገደላሉ ። ሰዎች የሚገደሉት ሚሊዮን ዶላር ለማግኘት ብቻ ሳይሆን ለጥቂት ዶላሮችና ሳንቲሞችም ጭምር ነው ። ** የጸጥታ መደፍረስ ጉዳይ ከአገሪቱ የጸጥታ ባለሥልጣኖች ቁጥጥር ውጭ በመሆን ላይ የሚገኝ ሲሆን፣ ይኸው ድርጊት ዛሬ ራሳቸውን አሜሪካውያንን መልሶ ከፍተኛ ሥጋት ላይ ጥሏቸዋል ። ወንጀል በአሜሪካ ውስጥ በከፍተኛ ደረጃ ከመስፋፋቱ የተነሳ በአንድ ወቅት ዘ ኒዮርክ ፖስት የተባለ የአሜሪካ ጋዜጣ ወንጀልን በተለይም ግድያን «የአሜሪካን ስፖርት» በማለት ሰይሞታል ።

ይህ ዓይነት የተመሰቃቀለ ማኅበራዊ ችግር ጐልቶ የሚታይበት አሜሪካና መላው የካፒታሊስቱ ዓለም ዛሬ በምን ሁኔታ ላይ እንደሚገኝ በአጭሩ ለማሳየት ተሞክሯል። በአሁኑ ጊዜ የተደረሰበት የሣይንስና የቴክኖሎጂ የዕድገት ደረጃ በብዙ ሚሊዮን ለሚቆጠር የዓለም ሕዝብ የተደላደለና የተመቻቸ ኑሮ ማስገኘት ሲችል ፣ ኢምፔሪያሊዝም ግን መልሶ የዓለምን ሕዝብ ለጥፋት ሊዳርገው ተነሳስቷል። የዓለም ሕዝብ ግን የጦር መሣሪያ እሽቅድምድም ቀርቶ በሰላም እንዲኖር ፣ የጦር መሣሪያ ክምችት የፈጠረው ውጥረት እንዲረግብ ይፈልጋል። ለዚህ ዓላማ የሚታገሉ ሶሻሊስት አገሮችና መላው ሰላም ወዳድ ሕዝብ ለዓለም ሰላም መስፈን ትግላቸውን በማፋፋም ላይ ናቸው። ዛሬ በዓለማችን 500 ሚሊዮን ሥራ አጦች አሉ፤ 450 ሚሊዮን ሰዎች ይራባሉ፤ 130 ሚሊዮን ሕፃናት የመማር ዕድል አላገኙም፤ 870 ሚሊዮን ማይምናን አሉ ፤ 25 ሚሊዮን ሕፃናት አምስት ዓመት ሳይሞላቸው በችግር ምክንያት ይሞታሉ ፤ 280 ሚሊዮን ሕዝብ ለጤ

* Socialism: Theory and Practice, No. 6, June 1982, P. 111.
** New Times, October 1982, No. 44, P. 24.

ንነት አደገኛ በሆነ አኳኋን ይኖራል ።* እነዚህ ሁሉ ከችግር ለመላቀቅ የዓለምን ሕዝብ ዕርዳታ የሚፈልጉ ናቸው ። ሊወገዱ የሚችሉትም የዓለም ሕዝብ በሚያደርገው የጋራ ትብብር ነው ። የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም ግን ለነዚህ ሁሉ ችግሮች ጆሮ ዳባ ልበስ በማለትና የጦር መሣሪያ ክምችቱን በማጧጧፍ የወታደራዊ የበላይነትን ለመቀዳጀት በመራወጥ ላይ ይገኛል ። ለዚህም የሠራተኛ ሕዝቦች የሥራ ፍሬ የሆነውን በብዙ ቢሊዮን የሚገመት ሀብትና ገንዘብ ለጦር መሣሪያ ምርት ያውላል ። በኋላቀር አገሮች መካከል አንድነትና መግባባት እንዳይፈጠር በማድረግ ያላቸውን አነስተኛ ሀብት ለጦር መሣሪያ ግዢ እንዲያውሉት ያደርጋል ። በአጠቃላይ ዓለምን ወደ ቀዝቃዛው ጦርነት በመመለስ የዓለም ሕዝቦች ለሰላም ለዕድገትና ለእውነተኛ ነፃነት የሚያደርጉትን ትግል ለመግታት ብቻ ሳይሆን ፣ በየጊዜው በማሻሻል እየሠራ በሚያወጣቸው ስትራተጂያዊ የጦር መሣሪያዎች አማካይነት በዚች ዓለም የሰውን ሕልውና እራሱ አስጊ የሆነ ሁኔታ ላይ እንዲወድቅ በማድረግ ላይ ነው ።

የሶሻሊስት አገር ሕዝቦች ፣ የታዳጊ አገሮች ጭቁን ሕዝቦች ፣ የካፒታሊስት አገር ሠርቶአደሮችና ለሰላም የቆሙ ኃይሎች በሞላ ከመቸውም ጊዜ የበለጠ ዛሬ በዓለም ላይ ያለው ውጥረት እንዲላላና የጦር መሣሪያ እሽቅድምድም እንዲቆም ፣ በአጭሩ በዓለም ላይ ሰላም እንዲሰፍን መታገል አማራጭ የሌለው ጉዳይ መሆኑን ተረድተውታል ። በሌላ በኩል ደግሞ የዓለም የኃይል ሚዛን ወደ ሶሻሊዝም በማድላቱ ለሰላም የሚደረገው ትግል አስተማማኝ የሆነ ድጋፍ አግኝቷል ። ሶቭየት ኅብረትና ሌሎች ሶሻሊስት አገሮች እንዲሁም ሰላም ወዳድ አገሮችና ሕዝቦች ያካሄዱት ትግል ቀዝቃዛውን ጦርነት ለማርገብ ፣ በሰላም አብሮ የመኖር ፖሊሲና ዴታንት ሥር እንዲሰዱ ለማድረግ አስችሏል ። በአሁኑ ጊዜ የሰላም ጥያቄ የመኖር ወይም ያለመኖር ጥያቄ እንደመሆኑ በዓለም ላይ ሰፍና የሚገኘውን እጅግ አሳሳቢ የሆነ የፖለቲካና የወታደራዊ ውጥረት ለማርገብ ፣ የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝምና የግብረአበሮቹን የጦረኝነት ፖሊሲ በመቃወም የሚካሄደውን ትግል በይበልጥ ለማፋፋም ፣ ለሰላም የቆሙ ኃይሎች የጋራ ትብብራቸውን በይበልጥ ማስፋትና ማጠናከር ይኖርባቸዋል ።

Proudly brought to you by
www.binyamhk.wordpress.com

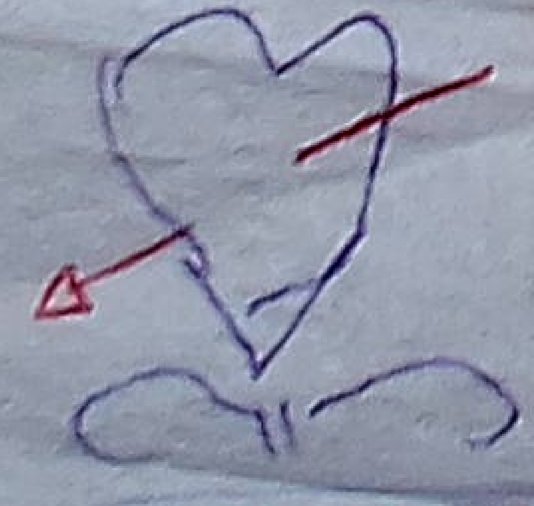

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

* *Century and Peace*, 7-82, P. 39.

Proudly brought to you by

www.binyamhk.wordpress.com

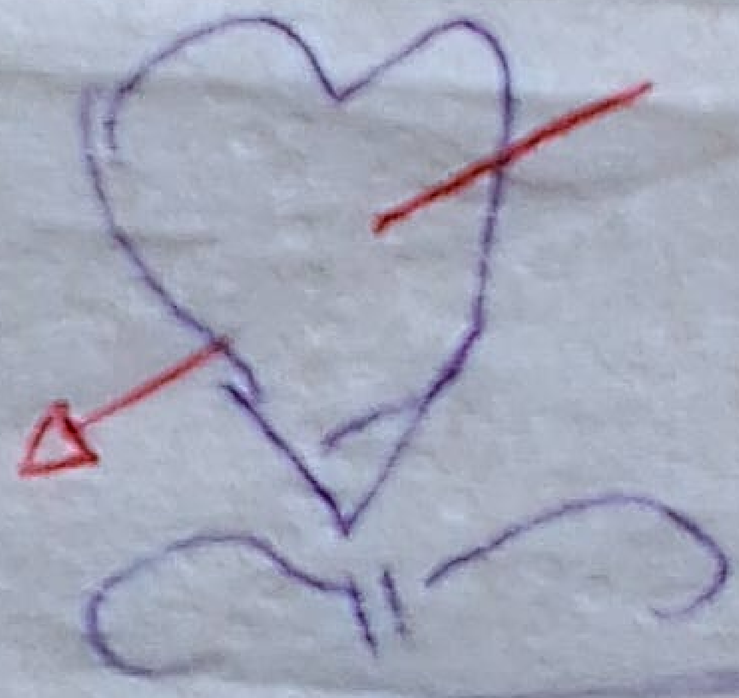

WWW.BINYAMHK.WORDPRESS.COM

ዋጋው ብር 1.25